

Radiografia dels professionals en exercici

Estudi de l'Advocacia

RADIOGRAFIA dels **PROFESSIONALS** en exercici

INFORME REALITZAT PER: Núria Codina i Mata

Professora titular de Psicologia Social

Universitat de Barcelona

Barcelona, Juny de 2006

PRIMERAS RADIOGRAFIES DE L'ADVOCACIA

*Despatxos professionals i advocats
de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona*

ANTECEDENTS I CONTEXTUALITZACIÓ DE LA RECERCA

La Comissió de Prospectives Socioprofessionals (CPSP) del Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona (ICAB), a l'any 2002 inicià una etapa en la que es va plantejar, entre d'altres qüestions, treballar per conèixer millor la professió a la que representa i difondre aquest coneixement. Aquesta voluntat va anar acompanyada d'uns requisits previs a qualsevol acció: la constitució d'una comissió mixta de professionals i un compromís per fer recerques i anàlisi serioses i d'utilitat per a la professió.

En aquest sentit, una Comissió¹ interdisciplinària va treballar en la valoració, discussió i concreció d'una selecció d'aspectes que es consideraven claus per conèixer i investigar l'estat de la professió d'advocat. Les reunions de treball que la Comissió va portar a terme amb aquest propòsit van donar lloc a l'elaboració dels criteris i instruments necessaris per desenvolupar les primeres radiografies de l'advocacia.

Ja amb el punt de mira de conèixer l'estat actual i algunes perspectives de futur de la professió d'advocat, es va veure que per tenir una informació més acurada de la realitat calien dues aproximacions: una més orientada a l'activitat professional del advocat, i l'altre més centrada en el funcionament dels despatxos.

Tanmateix, en el si de la Comissió es va valorar la conveniència de diferents estratègies per analitzar la realitat; finalment, per la naturalesa d'algunes informacions, es va estimar convenient que la recollida d'informació es fes mitjançant entrevistes "cara a cara" i individualment.

El treball que ha desenvolupat la Comissió respecte a les "primeres radiografies de l'advocacia" ha sigut laboriós, fonamentalment per l'amplitud de temes que

---

¹ La Comissió de Prospectives Socioprofessionals ha estat integrada entre 2001 i 2003 (juliol) per: Frederic Munné Catarina (President), Bernat Antràs Puchal, Antonio Almenara Pérez, Chantal Català Comas, Xavier Albert Canal Gomara, Teresa Cervelló Nadal, Mercedes Cora Calabuig, Núria Olsz Quintana, Sebastià Roca Roquer, Núria Codina Mata, Xavier Gràcia Fernández i Rosa Oliveras Campanyà.

Des de juliol de 2003, conformen la Comissió: Bernat Antràs Puchal (President), Antonio Almenara Pérez, Xavier Albert Canal Gomara, Chantal Català Comas, Joan Josep Folchi Bonafonte, Valentín Gómez Salas, Xavier Mateu Gallego, Santiago Montaner Gomis, Núria Olsz Quintana, Carles Pallejà Bustinza, Josep Mª Queralt Castellà, Núria Codina Mata, Xavier Gràcia Fernández, José Vicente Pestana Montesinos i Rosa Oliveras Campanyà.

s'exploren i per l'absència d'estudis previs que orientin la sistematització i categorització de les respostes donades a determinades preguntes.

Des de que es va iniciar la recollida de les dades fins al tancament d'aquests informes la Comissió ha volgut donar a conèixer el seu treballar als professionals. En un primer moment, informant del projecte que es volia portar a terme i després comunicant periòdicament l'evolució de l'estudi de camp en els canals regulars de difusió entre l'ICAB i els seus col·legiats: les comunicacions en suport paper i/o electrònic, i la plana web de la institució. Posteriorment, un cop finalitzada la recollida de dades —i en la mesura que ho ha permès les anàlisi—, s'ha començat a comunicar resultats; així, s'han organitzat diferents actes institucionals a l'ICAB per informar en primícia als afiliats al Col·legi, convidant personalment als advocats que han participat activament en l'Estudi aportant dades. En la línia de comunicació de resultats, cal destacar el ressò que s'ha fet de l'Estudi en diversos mitjans de comunicació —premsa escrita, ràdio, televisió— tant a Catalunya com a la resta de l'Estat Espanyol.

Per acabar la qüestió de les comunicacions, respecte a l'interès que despertem els temes tractats a l'Estudi, és suggeridor que el document amb els resultats lliurats en la primera presentació pública de dades de l'Estudi —el dia 7 de juny de 2005—, hagi estat descarregat de la plana web del Col·legi en 1.145 oportunitats al llarg de sis mesos (aproximadament, unes 191 descàrregues per mes)².

---

² Dades al 31 de desembre de 2005. Font: Departament d'Informàtica de l'ICAB.

PRESENTACIÓ DE LES RECERQUES

D'acord amb el que s'ha comentat, amb l'objectiu conèixer: per un costat, el funcionament dels despatxos d'advocats i, per altre, el perfil professional i humà de l'advocat, s'han desenvolupat dues recerques complementaries, les quals s'analitzen en dos informes, cadascun en un volum independent de l'altre.

L'objectiu, tan en una com en l'altre recerca, era descobrir aspectes d'una realitat que fins aleshores mai havia sigut analitzada amb extensió i detall. Fins llavors, el coneixement estava basat en observacions informals i poc sistemàtiques, i en idees i rumors no contrastats sobre temes que poden anar des dels ingressos de l'advocat fins les hores d'atenció al client, passant per l'estat civil dels advocats o el nombre de dones titulars de despatxos.

El fet de que sobre aquests aspectes de la realitat professional de l'advocat inscrit a l'ICAB, fins el moment d'iniciar l'Estudi, constituïen una realitat científicament desconeguda, ha condicionat el plantejament i desenvolupament de la recerca. En concret, una conseqüència és que moltes preguntes s'han tingut que formular en termes d'exploració, i això, ha requerit un laboriós treball de anàlisi de dades qualitatives, ja que no s'ha volgut renunciar a arribar a obtenir unes dades concretes que reflectissin el més fidelment possible la realitat. També l'absència d'antecedents, junt amb la voluntat de donar a conèixer l'entorn que envolta a l'advocat amb rigor i neutralitat, ha fet que en aquesta primera recerca es seleccionés una sèrie limitada de preguntes per respondre en una situació d'entrevista i dins d'un espai de temps limitat a uns vint minuts.

Les qüestions que s'han inclòs en els guions de les entrevistes s'han formulat evitant que l'entrevistat se sentís cohibit, intimidat o induït a donar respostes socialment desitjables; per contra, s'ha procurat fer i organitzar les preguntes de manera que les respostes fossin disteses i discretes però plenes de contingut. Per tal de garantir la consecució d'aquests objectius, les persones entrevistadores han estat preparades pels responsables de l'Estudi; els entrevistats han sigut contactats telefònicament per acordar el dia, hora i lloc per fer l'entrevista "cara a cara"; i els participants han estat informats del tractament anònim i confidencial de les dades.

Els informes que s'han elaborat a partir de les recerques contenen unes dades que es poden seguir gràficament amb les figures i taules corresponents. Aquests documents, però, sovint van una mica més enllà de la descripció o explicació directa de les dades obtingudes, doncs contenen alguns comentaris en relació als resultats de relacionar o creuar diferents dades. Respecte a aquests comentaris és important advertir que, com és habitual en els primers informes tècnics d'una recerca com la present, en cap cas es pretén fer anàlisis en termes de causa-efecte, o valoracions interpretatives.

A títol d'orientació esquemàtica,

- ⊕ l'enquesta dirigida als advocats individualment aporta informació relativa a:
  - dades sociològiques: família (fills, parella), edat, idiomes, etc.; formes d'iniciar-se en la professió (antecedents familiars, els primers contactes professionals en el món del Dret, estudis complementaris, estudis post-llicenciatura...); tipologia de clients segons ubicació geogràfica, temes, etc.; grau de satisfacció de l'advocat amb la seva professió, hores de dedicació a la feina, sou, ingressos, desplaçaments, etc.; especialitats professionals a les que es dedica, segons diferents criteris de classificació (FBE i altres); i, preferències de activitats de lleure.

- ⊕ l'enquesta als despatxos ofereix dades relatives a:
  - aspectes d'organització dels despatxos; tipus de clients, hores d'atenció al client; constitució del despatx segons sexe, edat, tipologia de professionals, sistemes de retribució habituals; perspectives de futur en terrenys com: noves inversions i noves tecnologies, més especialització o no, quotes, màrqueting, formació permanent, etc.; ingressos i despeses del despatx, sistema de facturació i cobrament; o, activitats conjuntes dels membres del despatx al marge de l'activitat professional.

Anant a qüestions formals, respecte als tractaments del masculí i femení, cal advertir es que si no es fa cap èmfasi diferenciador, per afavorir la fluïdesa en la escriptura i la lectura, en parlar de persones, advocats, professionals o éssers humans s'hi inclouen persones d'ambdós sexes.

Un altre qüestió formal que cal aclarir és que, hom pot trobar puntualment algunes dades una mica ambigües, les quals són presentades d'aquesta manera per tal de garantir l'anonimat i la no identificació de qui ha participat i ha aportat la dada.

Per acabar, agrair a totes les persones que han participat i dedicat part del seu temps a aquest estudi el seu l'esforç, dedicació, professionalitat i interès³. Un agraïment especial, però, per en José Vicente Pestana, persona que ha seguit de prop l'Estudi des del moment en que es va fer la primera entrevista fins el moment de tancar aquests informes.

---

³ Mireia Aragüés Puyuelo, Montserrat Écija Ferrer, Sheila Fernández Gonzalo, Sonia Ferri Anglada, Joan Hernández Farigola, Elisenda Jardí Borràs, Patricia Montero Manero, David Moreno González, Gemma Moya Liso, Sara Rabal Soteras, Teresa Rovira i Botey i Claudia Sánchez Losarcos.

INTRODUCCIÓ

Radiografia dels professionals de l'Advocacia

L'apropament al professional que exerceix d'advocat s'ha fet amb la voluntat de donar a conèixer certs aspectes del seu perfil humà i professional.

L'Estudi s'ha fet entrevistant a una mostra representativa d'advocats exercents. Les preguntes s'han fet seguint el guió d'una enquesta en la que s'hi abordaven temes molt diversos. La família, els estudis de llicenciatura i post-licenciatura, el lloc de feina, els ingressos, la satisfacció amb la feina, les hores dedicades a la feines, les hores d'inici i finalització de l'atenció al client, són algunes de les temàtiques que a les següents pàgines es tracten. La informació que s'exposa a continuació es informativa, doncs dona a conèixer aspectes sobre els quals pot no haver pensat del professional de l'Advocacia; és confirmatòria, ja que reafirma algunes idees prèvies; i és trencadora, en el sentit de que contrasta amb certes idees estereotipades sobre la persona de l'advocat. A més d'aquestes particularitats, la informació que segueix mostra un perfil del professional de l'Advocacia que pot servir de marc de referència per advocats novells o no, institucions acadèmiques, empreses de serveis, col·legis professionals, altres estudis socio-professionals sobre aquesta o altres professions, etc.

En els 8 capítols que segueixen, primer es tracten les dades que es desprenen directament dels resultats de cada pregunta; i, posteriorment son valorades en relació a variables com sexe o edat, la qual cosa permet veure certes característiques de la professió en el present i en relació a uns inicis més llunyans o més propers. A cada capítol segueix un ampli complement de figures il·lustratives del que es diu en el text.

ÍNDEX

PRIMERES RADIOGRAFIES DE L'ADVOCACIA. Despatxos professionals i advocats de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona	1
ANTECEDENTS I CONTEXTUALITZACIÓ DE LA RECERCA	2
PRESENTACIÓ DE LES RECERQUES	4
INTRODUCCIÓ. Radiografia dels professionals de l'Advocacia	7
CAPÍTOL 1. Aspectes personals dels advocats	8
1.1. MOSTRA, SEXE I EDAT	9
1.1.1. Mostra	9
1.1.2. Sexe	9
1.1.3. Edat	9
1.1.4. Sexe i edat	11
1.2. FAMÍLIA NUCLEAR DELS PROFESSIONALS	12
1.2.1. L'estat civil	12
1.2.2. Estat civil, sexe i edat de l'advocat	13
1.2.3. Els fills	13
1.2.4. Sexe, edat, estat civil i fills de l'advocat	14
1.3. ANTECEDENTS I ACOMPANYAMENT FAMILIAR EN EL MÓN DEL DRET	16
1.3.1. Tradició dels antecedents familiars	18
1.3.2. Professi3 de la parella	18
1.4. UBICACIÓ GEOGRÀFICA DEL LLOC DE RESIDÈNCIA I DE TREBALL	19
1.4.1. Lloc de residència	19
1.4.2. Lloc de la feina principal	20
1.4.3. Relaci3 entre el lloc de residència i de feina	21
CAPÍTOL 2. Formaci3 dels professionals	37
2.1. FORMACI3 BÀSICA DE L'ADVOCAT	38
2.1.1. Universitats de Llicenciatura i ubicaci3 geogràfica	38
2.1.2. Universitat de Llicenciatura, sexe i edat	39
2.1.3. Any de Llicenciatura	40
2.1.4. Any de Llicenciatura i edat dels professionals	42
2.1.5. Any Llicenciatura i sexe	43
2.2. FORMACI3 I TITULACIONS POSTERIORS	44

2.2.1. Estudis de doctorat	44
2.2.2. Estudis de doctorat i sexe	45
2.2.3. Cursos i estudis especialitzats	45
2.2.4. Professionals amb estudis especialitzats segons edat i sexe	46
2.2.5. Matèries dels estudis especialitzats	48
2.2.6. Estudis especialitzats i centres de docència	50
2.3. ALTRES TÍTOLS UNIVERSITARIS	51
2.4. CONEIXEMENT D'IDIOMES	51
CAPÍTOL 3. Aspectes socio-laborals en iniciar-se en la professió	71
3.1. ANY D'INICI PROFESSIONAL I TEMPS D'EXPERIÈNCIA	72
3.2. TEMPS ENTRE SER LLICENCIAT I COMENÇAR PROFESSIONALMENT	72
3.2.1. Temps entre llicenciatura i inici professional segons les dècades	74
3.2.2. Temps entre llicenciatura i inici professional: sexe i antecedents familiars	74
3.3. FORMES D'INICIAR-SE PROFESSIONALMENT	75
3.3.1. Formes d'iniciar-se professionalment segons les dècades	75
3.3.2. Formes d'iniciar-se professionalment, sexe i antecedents familiars	77
3.4. RETRIBUCIONS ECONÒMIQUES EN ELS INICIS PROFESSIONALS	77
3.4.1. Tipus de remuneració	77
3.4.2. Tipus de remuneracions segons les dècades	77
3.4.3. Formes d'inici professional i tipus de remuneració	78
3.4.4. Tipus de remuneració i formes d'inici professional	79
3.5. VALORACIONS SUBJECTIVES DE LES RETRIBUCIONS PERCEBUES EN ELS INICIS PROFESSIONALS	80
3.5.1. Satisfacció amb les retribucions i sexe	80
3.5.2. Satisfacció amb les retribucions segons les dècades	81
3.5.3. Satisfacció amb les retribucions i tipus de retribució	82
3.5.4. Satisfacció amb les retribucions, formes d'inici i tipus de retribució	82
CAPÍTOL 4. Context de l'exercici de la professió a la actualitat	99
4.1. ACTIVITAT PRINCIPAL COM A ADVOCAT	100
4.2. L'ADVOCAT I EL DESPATX	101
4.2.1. El nombre d'advocats del despatx	101
4.2.2. Nombre de companys de feina segons dècada de llicenciatura i edat	102
4.2.3. Activitat principal i antecedents	104
4.3. POSICIÓ I CATEGORIA AL LLOC DE FEINA	105
4.3.1. Posició i antiguitat	106
4.3.2. Posició i sexe	107
4.3.3. Posició i edat	108
4.3.4. Posició i antecedents	109

4.4. ELEMENTS INFRASTRUCTURALS PER L'EXERCICI DE LA PROFESSIONIÓ	110
4.4.1. Disposició i ús dels recursos	110
4.4.2. Disposició i ús d'infraestructures segons les edats	112
4.4.3. Disposició i ús d'infraestructures segons el sexe	113
4.5. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES A LA PRINCIPAL	113
4.6. TEMPS DEDICAT A LA FEINA	114
4.6.1. Temps de treball i sexe	115
4.6.2. Temps de treball, posició i lloc de feina	115
4.6.3. Atenció fora del despatx	116
4.7. TEMPS INVERTIT EN DESPLAÇAMENTS	117
CAPÍTOL 5. Els clients de l'advocat i les hores d'atenció al client	138
5.1. ELS CLIENTS	139
5.1.1. Lloc de procedència del client	139
5.1.2. Idioma d'atenció al client	140
5.1.3. Tipus de client	141
5.1.3.1. Client físic o jurídic	141
5.1.3.2. Clients empresa	142
5.1.3.3. Client de quota i no quota	142
5.1.3.4. Client físic o jurídic i nombre d'advocats al despatx	143
5.1.3.5. Client de quota o no quota i nombre d'advocats al despatx	144
5.1.3.6. Tipus d'empresa i nombre d'advocats al despatx	144
5.1.3.7. Clients empresa i sexe del professional	145
5.2. LES HORES D'ATENCIÓ A CLIENTS	146
5.2.1. Jornades de visites	146
5.2.1.1. Jornada de visites, edat, i sexe	147
5.2.1.2. Jornada de visites i posició dins del lloc de feina	148
5.2.1.3. Excepcions en les jornades de visites	148
5.2.2. Hores d'inici i finalització	149
5.2.2.1. Hores en jornada de matí	149
5.2.2.2. Hores d'inici i acabament al matí i sexe i edat	150
5.2.2.3. Hores d'inici i acabament al matí i edat	150
5.2.2.4. Hores en jornada de tarda	151
5.2.2.5. Hores d'inici i acabament per la tarda, sexe i edat	152
5.2.3. Jornades d'atenció telefònica	152
5.2.3.1. Jornades d'atenció telefònica, sexe i edat	153
5.2.3.2. Hores d'inici i finalització de la jornada al matí	153
5.2.3.3. Hores d'inici i finalització de la jornada al matí, sexe i edat	154
5.2.3.4. Hores d'inici i finalització de la jornada d'atenció telefònica per la tarda	154

5.2.3.5. Hores d'inici i finalització de la jornada per la tarda, sexe i edat	155
5.2.3.6. Excepcions en l'atenció telefònica	156
CAPÍTOL 6. Continguts específics de l'activitat professional	188
6.1. CAMPS D'ESPECIALITZACIÓ: INTENSITAT DE DEDICACIÓ EN LES ÀREES DIFERENCIADES PER LA FBE	189
6.2. CAMPS D'ESPECIALITZACIÓ SEGONS CLASSIFICACIÓ ICAB	192
6.2.1. Intensitat en la dedicació a les especialitats, dedicació actual	193
6.2.2. Especialitats del Dret segons sexe, dedicació actual	196
6.2.3. Grau d'exclusivitat en la dedicació a les especialitats del Dret, dedicació actual	196
6.2.4. Intensitat de dedicació en les especialitats del Dret, dedicació en el passat	198
6.2.5. Intensitat de dedicació a les especialitats del Dret, abans i ara	199
6.3. TASQUES ESPECÍFIQUES COM ADVOCAT	200
6.3.1. Tasques específiques i especialitzacions	201
6.3.2. Tasques específiques, sexe i anys d'exercici	203
6.3.3. Escrits judicials i idioma	203
CAPÍTOL 7. Activitats professionals i compensacions materials	215
7.1. ACTIVITATS PROFESSIONALS COM ADVOCAT	216
7.1.1. Activitats remunerades	216
7.1.1.1. Nombre d'activitats remunerades i lloc de feina	216
7.1.1.2. Activitats remunerades i antiguitat	216
7.1.2. Activitats no remunerades	217
7.1.2.1. Activitats no remunerades, sexe i antiguitat	217
7.2. SISTEMES DE RETRIBUCIÓ	218
7.2.1. Característiques de les retribucions per percentatges	218
7.2.2. Sistemes de retribució segons lloc de feina	220
7.2.3. Sistemes de retribució, antiguitat i edat	220
7.2.4. Sistemes de retribució i sexe	221
7.3. QUANTITATS D'INGRESSOS I DESPESES	222
7.3.1. Ingressos	222
7.3.1.1. Ingressos, lloc de feina i sistemes de retribució	224
7.3.1.2. Ingressos i edat	225
7.3.1.3. Ingressos i sexe	226
7.3.2. Despeses	227
7.3.2.1. Despeses i lloc de feina	228
7.3.3. Ingressos i despeses	228
7.4. INVERSIÓ DE TEMPS I REMUNERACIONS PER LA FEINA	230
7.4.1. Inversió de temps remunerat en feina d'advocat segons lloc de feina	231

7.4.2. Ingressos i nivells de satisfacció	232
7.4.3. Ingressos, nivells de satisfacció i lloc de feina	232
7.4.4. Ingressos, nivells de satisfacció i sexe	233
7.4.5. Ingressos, nivells de satisfacció i antiguitat	233
7.5. REMUNERACIONS PER TREBALLS D'ADVOCACIA	234
CAPÍTOL 8. Compensacions no materials, activitats professionals i no professionals	257
8.1. COMPENSACIONS NO MATERIALS: VALORACIONS SUBJECTIVES RELACIONADES AMB LA FEINA	258
8.1.1. Tipus de compensacions	258
8.1.1.1. Formació i promoció professional	259
8.1.1.2. Reconeixement i responsabilitats laborals	259
8.1.1.3. Facilitació de l'expansió d'experiències	260
8.1.1.4. Identificació vinculant amb la feina	260
8.1.2. Compensacions no materials i valoracions subjectives segons lloc de feina	261
8.2. COMPENSACIONS NO MATERIALS: L'OCI I EL TEMPS LLIURE DE L'ADVOCAT	262
8.2.1. Activitats del cap de setmana subjectivament agradables	263
8.2.1.1. Nombre d'activitats mencionades	263
8.2.1.2. Activitats específiques del cap de setmana	264
8.2.1.2.1. Activitats del cap de setmana segons sexe i l'edat	266
8.2.1.2.2. Activitats del cap de setmana segons parella i fills	267
8.2.2. Activitats dels dies laborals subjectivament agradables	268
8.2.2.1. Nombre d'activitats mencionades	268
8.2.2.2. Activitats específiques agradables dels dies laborables	269
8.2.2.2.1. Activitats agradables i realitzades els dies laborables segons sexe i l'edat	270
8.2.2.2.2. Activitats agradables dels dies laborables segons parella i fills	271
8.2.3. Activitats dels dies laborables agradables i no realitzades	271
8.2.3.1. Nombre d'activitats mencionades	271
8.2.3.2. Activitats específiques agradables i no realitzades els dies laborables	272
8.2.3.2.1. Activitats agradables i no realitzades els dies laborables segons parella i fills	273
8.2.3.2.1. Activitats agradables i no realitzades els dies laborables segons parella i fills	274
8.2.3. Activitats realitzades i el seu grau d'obligació i elecció	275
8.3. CONSIDERACIONS FINALS SOBRE LES ACTIVITATS AGRADABLES IDENTIFICADES PELS ADVOCATS	279

CONCLUSIONS ¹	—
FITXA TÈCNICA	297
1. POBLACIÓ	298
2. MOSTRA	298
2.1. Selecció de la mostra	298
3. TREBALL DE CAMP	298
4. ANÀLISI DE LES DADES	299
5. RESPONSABLES DE LA RECERCA	299
5.1. Directora de la investigació	299
5.2. Tècnic a l'ICAB	299

---

¹ En aquesta versió del informe s'han tret les conclusions per tal de no condicionar el treball que han de començar a fer els membres de la CPSP.

ÍNDIX DE TAULES I FIGURES

<i>Taula 1.1.</i> Percentatge d'advocats segons els diferents antecedents familiars en el món del Dret	17
<i>Taula 1.2.</i> Percentatge d'advocats amb un precedent en el món del Dret segons parentesc	17
<i>Taula 1.3.</i> Percentatge d'advocats amb dos antecedents en el món del Dret segons parentesc	17
<i>Taula 1.4.</i> Percentatge d'advocats amb residència habitual a diferents comarques	19
<i>Taula 1.5.</i> Percentatge d'advocats segons comarca de la feina principal	21
<i>Figura 1.1.</i> Percentatge d'advocats i advocades entrevistats	23
<i>Figura 1.2.</i> Percentatge d'advocats per interval d'edat (5 anys)	24
<i>Figura 1.3.</i> Percentatge d'advocats segons sexe i edat (per intervals)	25
<i>Figura 1.4.</i> Percentatge d'advocats segons edat (per intervals)	26
<i>Figura 1.5.</i> Percentatge d'advocats segons estat civil	27
<i>Figura 1.6.</i> Percentatge d'advocats i advocades segons estat civil	28
<i>Figura 1.7.</i> Percentatge d'advocats segons nombre de fills	29
<i>Figura 1.8.</i> Percentatge d'advocats segons edat dels primers, segons i tercers fills	30
<i>Figura 1.9.</i> Percentatge d'advocats i advocades segons nombre de fills	30
<i>Figura 1.10.</i> Percentatge d'advocats amb i sense fills segons edat dels professionals	31
<i>Figura 1.11.</i> Percentatge d'advocats i advocades amb fills segons edat dels professionals	32
<i>Figura 1.12.</i> Percentatge d'advocats amb i sense fills segons estat civil dels professionals	33
<i>Figura 1.13.</i> Percentatge d'advocats amb antecedents familiars en el món del Dret	34
<i>Figura 1.14.</i> Percentatge d'advocats amb i sense antecedents en el món del Dret segons edat dels professionals	35
<i>Figura 1.15.</i> Percentatge d'advocats sense parella i amb parella segons professió vinculada o no al Dret	36
<i>Taula 2.1.</i> Percentatge de llicenciats en Dret per diferents universitats	39
<i>Taula 2.2.</i> Percentatge de llicenciats en dret per dècades (referent any estudi)	41
<i>Taula 2.3.</i> Percentatge d'advocats llicenciats en els diferents decennis segons edat en el moment de llicenciar-se	43
<i>Taula 2.4.</i> Percentatge d'advocats en relació al nombre d'estudis especialitzats	46
<i>Taula 2.5.</i> Percentatge d'advocats i advocades segons estudis d'especialització	50
<i>Taula 2.6.</i> Percentatge d'advocats amb domini correcte dels idiomes que diuen conèixer	52
<i>Figura 2.1.</i> Percentatge d'advocats llicenciats per universitats de diferents indrets geogràfics	54
<i>Figura 2.2.</i> Percentatge de llicenciats per universitats de diferents indrets geogràfics segons sexe	55
<i>Figura 2.3.</i> Percentatge de llicenciats per universitats de diferents indrets geogràfics. Distribució de la mostra segons edat	56

<i>Figura 2.4.</i> Percentatge de llicenciats per universitats de diferents indrets geogràfics segons edat	57
<i>Figura 2.5.</i> Percentatge d'enquestats llicenciats en Dret per any	58
<i>Figura 2.6.</i> Percentatge d'homes i dones llicenciats/des segons decennis (amb el referent de la data de l'Estudi)	59
<i>Figura 2.7.</i> Percentatge d'advocats amb estudis de doctorat	60
<i>Figura 2.8.</i> Percentatge d'advocats amb estudis d'especialització i post-licenciatura	61
<i>Figura 2.9.</i> Percentatge d'advocats amb estudis de doctorat segons sexe	62
<i>Figura 2.10.</i> Percentatge d'advocats i advocades en relació amb els estudis d'especialització	63
<i>Figura 2.11.</i> Percentatge d'advocats i advocades en relació amb el nombre d'estudis d'especialització	64
<i>Figura 2.12.</i> Percentatge d'advocats amb estudis d'especialització segons intervals d'edat	65
<i>Figura 2.13.</i> Percentatge d'advocats amb estudis d'especialització: distribució de la mostra segons intervals d'edat	66
<i>Figura 2.14.</i> Estudis d'especialització: percentatge segons branques del Dret	67
<i>Figura 2.15.</i> Estudis d'especialització: percentatge segons ubicació del centre d'estudis	68
<i>Figura 2.16.</i> Percentatge d'advocats segons estudis d'especialització a l'ICAB	68
<i>Figura 2.17.</i> Percentatge d'advocats amb altres estudis universitaris, amb títol de llicenciatura	69
<i>Figura 2.18.</i> Percentatge d'advocats segons nombre d'idiomes que coneix o domina	70
<i>Figura 2.19.</i> Percentatge d'advocats amb coneixement o domini dels següents idiomes o llengües	70
<i>Taula 3.1.</i> Formes d'inici professional i distribució dels diferents tipus de retribució	79
<i>Taula 3.2.</i> Tipus de retribució distribuïts en les diferents formes d'inici professional	79
<i>Taula 3.3.</i> Percentatge d'advocats insatisfets o molt insatisfets, i satisfets o molt satisfets, per les retribucions en començar a treballar	81
<i>Taula 3.4.</i> Percentatge d'advocats insatisfets o molt insatisfets, i satisfets o molt satisfets, segons forma d'inici i les retribucions	83
<i>Figura 3.1.</i> Percentatge d'advocats iniciats en la professió en diferents dècades	84
<i>Figura 3.2.</i> Percentatge d'advocats segons dilació-anticipació entre l'any de llicenciatura i l'inici professional	85
<i>Figura 3.3.</i> Percentatge d'advocats segons anticipació-dilació entre l'any de llicenciatura i l'inici professional	85
<i>Figura 3.4.</i> Percentatge d'advocats segons dilació-anticipació entre l'any de llicenciatura i l'inici professional (dècades Estudi)	86
<i>Figura 3.5.</i> Percentatge d'advocats i advocades segons dilació-anticipació entre l'any de llicenciatura i l'inici professional	87
<i>Figura 3.6.</i> Percentatge d'advocats segons dilació-anticipació entre l'any de llicenciatura i l'inici professional: Condició de tenir antecedents en el món del Dret	88

<i>Figura 3.7.</i> Percentatge d'advocats segons forma de iniciar-se en l'exercici de l'Advocacia	89
<i>Figura 3.8.</i> Percentatge d'advocats segons forma de iniciar-se i dècada d'inici (amb el referent de la data de l'Estudi)	90
<i>Figura 3.9.</i> Percentatge d'advocats i advocades segons manera d'iniciar-se en la professió	91
<i>Figura 3.10.</i> Percentatge d'advocats segons forma d'iniciar-se professionalment amb i sense antecedents en el món del Dret	92
<i>Figura 3.11.</i> Percentatge d'advocats segons tipus de retribució en començar a exercir	93
<i>Figura 3.12.</i> Percentatge d'advocats segons diferents tipus de retribució i dècada d'inici professional	94
<i>Figura 3.13.</i> Percentatge d'advocats segons nivells de satisfacció amb les retribucions en iniciar-se professionalment	95
<i>Figura 3.14.</i> Percentatge d'advocats i advocades segons diferents tipus de retribució en iniciar-se professionalment	96
<i>Figura 3.15.</i> Percentatge d'advocats i advocades segons nivells de satisfacció amb la retribució en iniciar-se professionalment	97
<i>Figura 3.16.</i> Percentatge d'advocats segons grau de satisfacció pel tipus de retribució en iniciar-se professionalment	98
<i>Taula 4.1.</i> Percentatge d'advocats segons el context de l'activitat principal com advocat	100
<i>Taula 4.2.</i> Percentatge d'advocats segons lloc de feina, nombre de col·legues i edat	104
<i>Taula 4.3.</i> Percentatge d'advocats segons categoria professional en el lloc de feina	106
<i>Taula 4.4.</i> Percentatge d'advocats segons categoria professional en el lloc de feina	109
<i>Taula 4.5.</i> Percentatge d'advocats segons posició al lloc de feina i hores treballades a la setmana	116
<i>Figura 4.1.</i> Percentatge d'advocats segons lloc de l'activitat professional principal (despatx o no / compartit o no)	118
<i>Figura 4.2.</i> Percentatge d'advocats segons nombre de professionals amb qui comparteix despatx	118
<i>Figura 4.3.</i> Percentatge d'advocats segons lloc de feina, nombre de col·legues i any de llicenciatura	119
<i>Figura 4.4.</i> Percentatge d'advocats amb i sense antecedents en el món del Dret (segons context de l'activitat principal)	120
<i>Figura 4.5.</i> Percentatge d'advocats segons posició en el lloc del treball principal	121
<i>Figura 4.6.</i> Percentatge d'advocats titulars únics, socis o associats i empleats o col·laboradors segons antiguitat en la condició	122
<i>Figura 4.7.</i> Percentatge d'advocats i advocades en diferents categories al lloc de feina	123
<i>Figura 4.8.</i> Percentatge d'advocats i advocades distribuïts en les diferents categories al lloc de feina	124
<i>Figura 4.9.</i> Percentatge d'advocats en les diferents posicions al lloc de feina segons	125

antecedents familiars	
<i>Figura 4.10.</i> Percentatge d'advocats segons disposició de recursos electrònics i noves tecnologies	126
<i>Figura 4.11.</i> Percentatge d'advocats segons disposició de videoconferències, signatura electrònica i plana web	127
<i>Figura 4.12.</i> Percentatge d'advocats segons disposició de ordinador, internet, correu electrònic i bases de dades jurídiques	128
<i>Figura 4.13.</i> Percentatge d'advocats segons disposició de fotocopiadora, fax i escàner	129
<i>Figura 4.14.</i> Percentatge d'advocats segons disposició de telèfon mòbil i PDA / agendes electròniques	130
<i>Figura 4.15.</i> Percentatge de la totalitat d'advocats i advocades segons intensitat de l'ús d'internet i de l'ordinador	131
<i>Figura 4.16.</i> Percentatge d'advocats amb activitats professionals complementàries a la principal	132
<i>Figura 4.17.</i> Percentatge d'advocats segons el nombre d'activitats professionals remunerades i l'edat	133
<i>Figura 4.18.</i> Percentatge d'advocats segons hores treballades a la setmana	134
<i>Figura 4.19.</i> Percentatge d'advocats i advocades segons hores dedicades a la feina setmanalment	135
<i>Figura 4.20.</i> Percentatge d'advocats segons freqüència de visites al despatx professional (percentatge per intervals i percentatge acumulat)	136
<i>Figura 4.21.</i> Percentatge d'advocats segons temps invertit en desplaçaments	137
<i>Taula 5.1.</i> Percentatge d'advocats amb clients de diferents procedències segons ubicació comarcal del professional	140
<i>Taula 5.2.</i> Percentatge d'advocats segons tipus de client de persones físiques/jurídiques i nombre d'advocats al despatx	143
<i>Taula 5.3.</i> Percentatge d'advocats segons tipus de client de quota i nombre d'advocats al despatx	144
<i>Taula 5.4.</i> Percentatge d'advocats en les diferents jornades de visites	147
<i>Taula 5.5.</i> Percentatge d'advocats segons tipus de jornada d'atenció a visites i posició al lloc de feina	148
<i>Figura 5.1.</i> Percentatge d'advocats segons idioma preferent d'atenció al client	158
<i>Figura 5.2.</i> Percentatge d'advocats segons tipus predominant de clients: persones físiques i jurídiques	159
<i>Figura 5.3.</i> Percentatge d'advocats de despatx i de no despatx professional segons tipus de client predominant: persones físiques i jurídiques	160
<i>Figura 5.4.</i> Percentatge d'advocats segons tipus d'empreses clients	161
<i>Figura 5.5.</i> Percentatge d'advocats de despatx professional segons predomini de clients de quota i no quota	162

<i>Figura 5.6.</i> Percentatge d'advocats segons tipus de clients —empreses— i nombre d'advocats al despatx	163
<i>Figura 5.7.</i> Percentatge d'advocats i advocades de despatx i no despatx segons tipus d'empreses clients	164
<i>Figura 5.8.</i> Percentatge d'advocats en les diferents opcions d'horari d'atenció al client	165
<i>Figura 5.9.</i> Percentatge d'advocats en les diferents jornades de visites	165
<i>Figura 5.10.</i> Percentatge d'advocats i advocades en les diferents jornades de visites	166
<i>Figura 5.11.</i> Percentatge d'advocats amb excepcions en les jornades de visites	167
<i>Figura 5.12.</i> Percentatge d'advocats segons hora d'inici de la jornada al matí	167
<i>Figura 5.13.</i> Percentatge d'advocats segons hora d'acabar la jornada al matí	168
<i>Figura 5.14.</i> Percentatge d'advocats i advocades segons hores d'iniciar la jornada de visites pel matí	169
<i>Figura 5.15.</i> Percentatge d'advocats i advocades segons hores de finalitzar les visites pel matí	170
<i>Figura 5.16.</i> Percentatge d'advocats per edat segons hores d'iniciar la jornada de visites pel matí	171
<i>Figura 5.17.</i> Percentatge d'advocats per edats segons hora d'acabar la jornada de visites pel matí	172
<i>Figura 5.18.</i> Percentatge d'advocats segons hora d'inici de la jornada de visites per la tarda	173
<i>Figura 5.19.</i> Percentatge d'advocats segons hora d'acabar la jornada de visites per la tarda	174
<i>Figura 5.20.</i> Percentatge d'advocats en diferents jornades d'atenció telefònica	175
<i>Figura 5.21.</i> Percentatge d'advocats en els diferents jornades d'atenció telefònica segons edat	176
<i>Figura 5.22.</i> Percentatge d'advocats segons hora d'inici de la jornada d'atenció telefònica pel matí	177
<i>Figura 5.23.</i> Percentatge d'advocats segons hora d'acabar la jornada d'atenció telefònica pel matí	178
<i>Figura 5.24.</i> Percentatge d'advocats per edats segons hora d'iniciar la jornada d'atenció telefònica pel matí	179
<i>Figura 5.25.</i> Percentatge d'advocats per edats segons hores d'acabar la jornada d'atenció telefònica pel matí	180
<i>Figura 5.26.</i> Percentatge d'advocats segons hora d'iniciar la jornada d'atenció telefònica per la tarda	181
<i>Figura 5.27.</i> Percentatge d'advocats segons hora d'acabar la jornada d'atenció telefònica per la tarda	182
<i>Figura 5.28.</i> Percentatge d'advocats i advocades segons hora d'acabar la jornada d'atenció telefònica	183
<i>Figura 5.29.</i> Percentatge d'advocats per edats segons hores d'inici de la jornada d'atenció telefònica per la tarda	184
<i>Figura 5.30.</i> Percentatge d'advocats per edats segons hores d'acabar la jornada d'atenció	185

telefònica per la tarda	
<i>Figura 5.31.</i> Percentatge d'advocats en les diferents hores límit d'atenció telefònica	186
<i>Figura 5.32.</i> Percentatge d'advocats amb excepcions en la jornada d'atenció telefònica	187
<i>Taula 6.1.</i> Percentatge d'advocats amb més de cinc anys d'experiència de dedicació bastant i molta a diferents branques	200
<i>Figura 6.1.</i> Percentatge d'advocats i advocades en relació amb les especialitats professionals	205
<i>Figura 6.2.</i> Percentatge d'advocats i advocades en la intensitat de dedicació a treballs de Dret General	206
<i>Figura 6.3.</i> Percentatge d'advocats i advocades en la intensitat de dedicació al Dret Administratiu	206
<i>Figura 6.4.</i> Percentatge d'advocats i advocades en la intensitat de dedicació al Dret Mercantil	207
<i>Figura 6.5.</i> Percentatge d'advocats i advocades en la intensitat de dedicació al Dret Tributari	207
<i>Figura 6.6.</i> Percentatge d'advocats i advocades en la intensitat de dedicació al Dret Internacional	208
<i>Figura 6.7.</i> Percentatge d'advocats i advocades en la intensitat de dedicació al Dret Laboral	208
<i>Figura 6.8.</i> Percentatge d'advocats i advocades en la intensitat de dedicació al Dret Civil	209
<i>Figura 6.9.</i> Percentatge d'advocats segons nombre d'àmbits d'especialitat	209
<i>Figura 6.10.</i> Percentatge d'advocats especialitzats en exclusiva en diferents branques del Dret	210
<i>Figura 6.11.</i> Percentatge d'advocats segons la intensitat de dedicació a tasques en el lloc de feina	211
<i>Figura 6.12.</i> Percentatge d'advocats i advocades amb molta dedicació a diferents tasques específiques com a professional	212
<i>Figura 6.13.</i> Percentatge d'advocats segons dècada d'establiment i dedicació a tasques de negociació en l'activitat professional	213
<i>Figura 6.14.</i> Percentatge d'advocats segons idioma en al que redacten els escrits judicials i extrajudicials	214
<i>Taula 7.1.</i> Percentatge d'advocats segons el pes dels ingressos per percentatges en el sou final	219
<i>Taula 7.2.</i> Percentatge d'advocats i advocades segons ingressos superiors als 75.000 €	226
<i>Taula 7.3.</i> Percentatge d'advocats segons combinació d'interval de ingressos i despeses	229
<i>Taula 7.4.</i> Percentatge d'advocats segons quantitats combinades d'ingressos i de despeses	229
<i>Taula 7.5.</i> Percentatge d'advocats segons el temps de treball remunerat dedicat a l'advocacia	230
<i>Taula 7.6.</i> Percentatge d'advocats segons lloc de feina i temps de treball remunerat dedicat a l'advocacia	231
<i>Taula 7.7.</i> Percentatge d'advocats segons remuneracions derivades de l'exercici de la professió	234
<i>Taula 7.8.</i> Percentatge d'advocats segons lloc de feina i remuneracions derivades de l'exercici de la professió	234
<i>Figura 7.1.</i> Nombre d'activitats remunerades	235

<i>Figura 7.2.</i> Percentatge d'advocats segons lloc de feina i nombre d'activitats remunerades	236
<i>Figura 7.3.</i> Percentatge d'advocats i advocades participant o no en activitats professionals no retribuïdes	236
<i>Figura 7.4.</i> Percentatge d'advocats amb activitats no retribuïdes segons dècada d'establiment	237
<i>Figura 7.5.</i> Percentatges d'advocats segons sistemes de retribució	238
<i>Figura 7.6.</i> Percentatges d'advocats segons sistemes de retribució i lloc de feina	239
<i>Figura 7.7.</i> Percentatge d'advocats segons dècada d'establiment i sistema de retribució	240
<i>Figura 7.8.</i> Percentatge d'advocats segons edat i sistema de retribució	241
<i>Figura 7.9.</i> Percentatges d'advocats i advocades segons sistema de retribució	242
<i>Figura 7.10.</i> Percentatge d'advocats segons quantitat d'ingressos	243
<i>Figura 7.11.</i> Percentatges d'advocats segons ingressos i lloc de feina	244
<i>Figura 7.12.</i> Percentatge d'advocats segons edat (fins a 40 anys) i ingressos	245
<i>Figura 7.13.</i> Percentatge d'advocats segons edat (40 anys i més) i ingressos	246
<i>Figura 7.14.</i> Percentatge d'advocats i advocades segons ingressos	247
<i>Figura 7.15.</i> Percentatge d'advocats i advocades segons ingressos i lloc de feina	248
<i>Figura 7.16.</i> Percentatge d'advocats segons despeses i lloc de feina	249
<i>Figura 7.17.</i> Percentatge d'advocats segons nombre de feines i quantitat d'ingressos	250
<i>Figura 7.18.</i> Percentatge d'advocats segons nivell de satisfacció amb els ingressos	251
<i>Figura 7.19.</i> Percentatge d'advocats segons satisfacció amb diferents quantitats d'ingressos	252
<i>Figura 7.20.</i> Percentatge d'advocats segons satisfacció amb quantitats d'ingressos inferiors i superiors als 50 mil €	253
<i>Figura 7.21.</i> Percentatge d'advocats segons grau de satisfacció amb els ingressos en diferents contextos laborals	254
<i>Figura 7.22.</i> Percentatge d'advocats i advocades segons nivell de satisfacció amb els ingressos	255
<i>Figura 7.23.</i> Percentatge d'advocats segons percentatge de diners generats per l'exercici de l'Advocacia	256
<i>Taula 8.1.</i> Percentatge d'advocats segons grau de satisfacció per activitats professionals desenvolupades al lloc de feina	261
<i>Taula 8.2.</i> Tipus d'activitats i percepció del grau d'obligació	276
<i>Taula 8.3.</i> Tipus d'activitats i percepció del grau de llibertat d'elecció	278
<i>Figura 8.1.</i> Percentatge d'advocats fent avaluacions positives de certes compensacions	281
<i>Figura 8.2.</i> Percentatge d'advocats per graus d'avaluació en diferents aspectes de les compensacions professionals	282
<i>Figura 8.3.</i> Percentatge d'activitats agradables fetes al cap de setmana. Percentatge d'activitats sobre el total de respostes	283
<i>Figura 8.4.</i> Percentatge d'advocats que fan i se senten bé amb activitats de cap de setmana	284
<i>Figura 8.5.</i> Percentatge d'advocats i advocades segons activitats agradables fetes al cap de setmana	285

<i>Figura 8.6.</i> Percentatge d'advocats amb parella i sense parella segons tipus d'activitats que fan els caps de setmana	286
<i>Figura 8.7.</i> Percentatge d'advocats amb fills i sense fills segons tipus d'activitats que fan els caps de setmana	287
<i>Figura 8.8.</i> Percentatge d'advocats segons activitats agradables realitzades els dies laborables	288
<i>Figura 8.9.</i> Percentatge d'advocats segons activitats agradables fetes al cap de setmana i els dies laborables	289
<i>Figura 8.10.</i> Percentatge d'advocats i advocades amb activitats agradables fetes els dies laborables	290
<i>Figura 8.11.</i> Percentatge d'advocats amb parella i sense parella i tipus d'activitats agradables fetes els dies laborables	291
<i>Figura 8.12.</i> Percentatge d'advocats amb fills i sense fills i tipus d'activitats agradables fetes els dies laborables	292
<i>Figura 8.13.</i> Percentatge d'advocats segons activitats agradables no realitzades i desitjades els dies laborables	293
<i>Figura 8.14.</i> Percentatge d'advocats i advocades segons activitats agradables no realitzades i desitjades els dies laborables	294
<i>Figura 8.15.</i> Percentatge d'advocats amb parella i sense parella i tipus d'activitats agradables i no realitzades els dies laborables	295
<i>Figura 8.16.</i> Percentatge d'advocats amb fills i sense fills i tipus d'activitats agradables i no realitzades els dies laborables	296

Capítol 1

Aspectes personals dels advocats

CAPÍTOL 1

Aspectes personals dels advocats

A través del perfil personal de l'advocat es veuen certs aspectes de la seva vessant humana que, tot i no ser constitutius de la professió, tenen repercussions en el prestigi, la imatge, les satisfaccions o les motivacions professionals, entre altres. No obstant, possiblement per pertanyi a un àmbit més privat, l'edat, el nombre de fill o el lloc de residència, són dades desconegudes, o conegudes amb bastant incertesa.

Les respostes obtingudes a partir de diverses preguntes sobre aspectes personals de l'advocat permeten que aquí s'analitzi, per exemple, l'edat més corrent de l'advocat exercent, la intensitat de la presència de la dona, l'estat civil en relació a l'edat i el sexe, o, el nombre de professionals amb antecedents familiars en el món del Dret. Posteriorment, en altres capítols d'aquest mateix document, les dades relatives a l'edat, el sexe o els antecedents familiars, es relacionen amb les especialitats del Dret, la posició en el lloc de feina o les hores d'atenció a visites.

1.1. MOSTRA, SEXE I EDAT

1.1.1. *Mostra*

El nombre d'advocats amb els que es va concertar data d'entrevista va ser 613, entre els quals 3 no reunien les condicions per ser entrevistats¹. La mostra estudiada, doncs, ha estat integrada per 610 advocats; una xifra que representa un 4,5% dels advocats en actiu inscrits a l'ICAB en el moment de fer el mostreig.

1.1.2. *Sexe*

La mostra entrevistada ha estat constituïda en un 58,2% per homes i en un 41,8% per dones (FIGURA 1.1). Aquests advocats i advocades han sigut seleccionats a l'atzar de la base de dades de professionals exercents que té enregistrats l'ICAB; base que, a data de 31 de desembre de 2003, ha estat integrada per un 59,9% d'homes i un 40,1% de dones. Per tant, en aquest sentit es pot considerar que la mostra estudiada és representativa.

1.1.3. *Edat*

Les edats dels entrevistats compren un ventall d'anys molt ampli, va dels 23 als més de 90 anys. Entre aquests extrems, no obstant, hi ha unes edats en les que es concentra un gran nombre de professionals.

Una anàlisi més detallada de les dades mostra la relativa joventut dels professionals enquestats. En particular, al observar les edats dels advocats des de diferents angles, es poden veure diversos matisos interessants sobre aquest aspecte.

En relació a què és el que predomina entre els entrevistats (FIGURA 1.2):

---

¹ Aquestes tres persones no exercien l'Advocacia, malgrat estar donats d'alta a l'ICAB com a professionals exercents.

- ✦ Per franges d'anys es veu que les edats més freqüents són les que van dels 30 als 40 anys [30-40), interval dins del que es troba quasi bé el 45% dels enquestats.
- ✦ Una avaluació inclusiva de la totalitat de la mostra permet veure que unes tres quartes parts tenen menys de 45 anys i una quarta part, entre 45 i 95 anys [45-95).
- ✦ Finalment, com a resultat dels extrems i dels predominis, la mitjana d'edat dels advocats de la mostra és de 39 anys.

Valorades per intervals de deu i cinc anys, les dades obtingudes descriuen una realitat en la que sobresurt que (FIGURA 1.2):

- ✦ Més del 40% dels professionals té entre 30 i 40 anys. Dins d'aquesta franja, la distribució és bastant homogènia: un 23,6% té entre 30 i 35 anys [30-35); i, un 21%, entre 35 i 40 anys [35-40).
- ✦ Amb percentatges superiors al 10% i inferiors als 20% es troben els dos intervals de cinc anys que flanquegen els anteriors. En concret, es tracta dels que comprenen edats que van dels 25 als 30 anys [25-30) i dels 40 als 45 anys [40-45), els quals concentren, respectivament, el 17,2 i el 11,5% de professionals.
- ✦ Els percentatges baixen a un 15% en el interval dels 45 i fins els 55 anys. Anant al detall de les dades, entre 45 i 50 anys [45-50) i des de els 50 fins els 55 [50-55), per aquest ordre, es troben el 8 i el 7,2% dels entrevistats.

Els percentatges menys freqüents són els relatius a les edats més extremes. Com es pot observar a la FIGURA 1.2:

- ✦ Els de menys edat, els que tenen entre 23 i 25 anys [20 i 25) constitueixen només un 1,6% de la mostra.
- ✦ En el extrem superior d'edats: entre 55 i 60 anys [55-60), hi ha un 3,8%, i, entre 60 i 65 [60-65) anys, un 2,1%.

- ⊕ Finalment cal destacar, no tan per la quantitat d'advocats com per la constatació de fins quines edats els advocats continuen exercint la professió, que un 2,8% de professionals exercents té entre 65 i 75 anys [65-75]; i, un 1,2% de 75 a 95 anys [75-95).

1.1.4. Sexe i edat

Respecte a la relació entre l'edat i el sexe s'observa que, a mesura que es consideren els intervals d'edats més joves, el percentatge d'advocats de sexe masculí va disminuint, i, puntualment, arriba a ser superat pel sexe femení.

Específicament, al valorar la participació d'un i altre sexe per intervals d'edat², es veu que (FIGURA 1.3):

- ⊕ Per sota dels 35 anys, els percentatges de dones entrevistades són iguals o superiors als d'homes.
  - El predomini d'advocades s'observa en els intervals que se situen per sota dels 30 anys. Sense oblidar que en aquests trams hi ha menys del 20% dels entrevistats, els percentatges indiquen que dels 23 als 25 anys [20-25) i dels 25 als 30 [25-30), la presència de dones, respectivament, arriba al 70 i al 63,8%.
  - La igualació de proporcions, amb 50 i 50%, es troba entre els 30 i els 35 anys [30-35).
- ⊕ A partir dels 35 i fins els 60 anys, comparativament, la presència d'advocades va disminuint.
  - Dels 35 als 40 anys [35-40), el percentatge de dones arriba al 42,2%.
  - Dels 40 als 45 [40-45) i dels 45 als 50 anys [45-50), la quantitat d'advocades es queda aproximadament en una tercera part (del 30 al 34,7%).

² Aquests percentatges per intervals, en el conjunt de la mostra, representen les quantitats que s'indiquen en la següent taula:

Percentatge d'advocats segons intervals d'edat															
Intervals edat	[20-25)	[25-30)	[30-35)	[35-40)	[40-45)	[45-50)	[50-55)	[55-60)	[60-65)	[65-70)	[70-75)	[75-80)	[80-85)	[90-95)	Total
%	1,6%	17,2%	23,6%	21,0%	11,5%	8,0%	7,2%	3,8%	2,1%	1,3%	1,5%	0,8%	0,2%	0,2%	100

- Entre 50 i 55 anys [50-55) i entre 55 i 60 anys [55-60), la presència del sexe femení baixa a quarta part.
- Per sobre dels 60 anys entre els entrevistats no s'ha comptat amb la participació de dones.

Un altre anàlisi de l'edat en relació amb el sexe que es pot fer és considerar les dades segons els col·lectius d'advocades i d'advocats per separat³. Des de aquesta perspectiva, al observar com es distribueixen pels intervals d'edat establerts, es veu que és una mica més jove el col·lectiu d'advocades. Com s'il·lustra a la [FIGURA 1.4](#):

- ⊕ Entre les dones, les edats més freqüents es troben concentrades en el sector de intervals de menys edat. Dit en xifres, unes tres quartes parts d'advocades té menys 40 anys. Detallat per intervals d'edat, els més freqüents són els que van dels 25 als 30 anys [25-30), amb un 26,3%; dels 30 als 35 [30-35), amb un 28,2% i dels 35 als 40 [35-40), amb un 21,2%.
- ⊕ Entre els homes, les edats més comuns estan menys concentrades i per tant, el ventall d'edats dels professionals és més divers. En particular les edats més freqüents s'inscriuen en els intervals: 35-40 anys [35-40), amb un 20,8%; 30-35 anys [30-35), amb un 20,3%; i 40-45 anys [40-45), amb un 13,8%.

1.2. Família nuclear dels professionals

1.2.1. L'estat civil

Els advocats entrevistats, quan han sigut preguntats pel seu estat civil, més de la meitat ha contestat que eren persones casades o adjuntades (55,2% i 4,6%); més de la tercera part, solteres (34,8%); un 4,2%, divorciades o separades (2,6% i 1,6%); i un 1,1%, vídues ([FIGURA 1.5](#)).

³ Aquests col·lectius en el conjunt de la mostra representen els següents percentatges:

Advocats	58,2%
Advocades	41,8%

1.2.2. Estat civil, sexe i edat de l'advocat

La relació entre l'estat civil i el sexe de l'advocat mostra que entre homes i dones hi ha força diferències. Algunes de les xifres que més ho revelen són les següents⁴ (FIGURA 1.6):

- ✦ Entre les advocades, el 45,5% estan casades, el 42%, solteres i el 7,1%, adjuntades.
- ✦ Entre els advocats, el 62,3% estan casats; el 29,6%, solters, i el 2,8%, adjuntats.

Pel que fa a la relació entre l'estat civil⁵ i l'edat, s'ha vist que:

- ✦ La situació d'adjuntat (4,6%) es troba només en les edats que van dels 28 als 45 anys.
- ✦ Entre els que diuen estar casats, més del 85% són majors de 32 anys.
- ✦ Les persones que han manifestat estar solteres tenen menys de 55 anys [23-55). En particular, més de les dues terceres parts (67,9%) són menors de 32 anys; una tercera part (32,1%) és major de 33 i menor de 55 anys, i no s'ha registrat professionals solters majors de 55 anys.
- ✦ Afirma estar en la situació de casades o vídues pràcticament el 100% de les persones que tenen més de 55 anys [56-90).

1.2.3. Els fills

Les dades obtingudes en les preguntes que feien referència al fet de tenir o no tenir fills no presenten dades extremes, si bé això no implica que les dades siguin les esperades, o coincideixin amb la dades d'altres sectors de la població.

⁴ Recordar la representació dels homes i les dones en el conjunt de la mostra. Veure nota 2.

⁵ Estats civils es valoren en relació al 100% i tenen la següent representació en el conjunt de la mostra:

Casades	Solteres	Adjuntades	Divorciades	Separades	Vídues
55,2%	34,8%	4,6%	2,6%	1,6%	1,1%

Dels resultats obtinguts a partir de les respostes dels enqüestats destaquen les següents xifres (FIGURA 1.7):

- ✦ Una mica més de la meitat afirma no tenir fills (53%).
- ✦ Entre els que tenen fills, el 47%, el nombre de fills és variable: El més freqüent és tenir-ne dos, el 21,1%; després bé el tenir un i tres fills amb percentatges del 13,4% i 8,5%, respectivament.

En coherència amb les edats predominants entre els entrevistats, els fills són majoritàriament joves. Atenent primer a les edats més comuns i després a aquestes edats segons ordre de naixement dels fills, s'observa que (FIGURA 1.8):

- ✦ Són menors de 12 anys quasi bé la meitat dels fills, i, no arriba als 6 anys, aproximadament, una quarta part.
  - Segons l'ordre de naixement, tenen menys de 12 anys, el 49,5% dels primers fills, el 48,4% dels segons i 47,4% dels tercers. I, són inferiors als 6 anys, seguint el mateix ordre, el 28,2%, 28,3% i 23,7%.
- ✦ En edats d'entre 12 i 24 anys, aproximadament hi ha una quarta part dels fills.
  - D'acord amb l'ordre de naixement, el primer fill es troba en aquesta franja d'edat amb un percentatge del 27,1%; el segon, del 29,4%; i el tercer, del 19,7%.

Al marge del que és més freqüent, destaca que quan els fills són més grans, el més freqüent es que tinguin entre 24 i 45 anys. No obstant, el ventall d'edats possibles arriba fins quasi els 70 anys.

1.2.4. Sexe, edat, estat civil i fills de l'advocat

El tenir fills en relació amb el sexe i l'edat configuren una realitat que, un cop avaluada, mostra ser diversa i, a la vegada, sembla contenir uns patrons compartits entre els entrevistats.

En relació al sexe⁶ s'observa que (FIGURA 1.9):

---

⁶ Veure representació col·lectius en el conjunt de la mostra en la nota 2

- ✦ Entre els homes advocats, més de la meitat, el 57,5%, són pares. Detallant aquest percentatge segons el nombre de fills es veu que: un 14,1% té un fill; un 26,5%, dos; un 10,7%, tres; i, un 6,2%, quatre o més.
- ✦ Entre les dones advocades, menys d'una tercer part, el 32,5%, són mares. Una anàlisi més particular, mostra que són mares: d'un fill, el 12,5%; de dos, el 13,7%, de tres, el 5,5%; i de quatre o més, el 8%.

Pel que fa a l'edat dels advocats i la descendència, com es pot observar en la representació gràfica (FIGURA 1.10) per intervals d'edat⁷:

- ✦ El professional més jove i amb descendència té 28 anys.
- ✦ Els rols de pare o mare són minoritaris fins el 35 anys.
- ✦ A partir dels 35 anys, més del 50% tenen fills.
- ✦ Amb més de 57 anys són minoritaris els que no tenen fills.

Al creuar l'edat dels professionals, el sexe i el fet de tenir o no tenir fills, destaca, per intervals de 5 anys⁸ que (FIGURA 1.11):

- ✦ Per sobre dels 45 anys, més del 80% dels homes són pares.
- ✦ Entre els 40 i els 45 anys [40-45), el 71,4% són mares.
- ✦ Des dels 45 i fins 60 anys, els percentatges de mares advocades disminueix al voltant del 65%.

La relació entre estat civil i fills mostra que (FIGURA 1.12):

- ✦ Tenen fills, unes tres quartes parts de les persones casades (73,9%), separades (80%), divorciades (75%) i vídues (85,7%). Pel que fa a les

---

⁷ Veure taula de la representació dels intervals en la nota 1.

⁸ Veure taula de la nota 1

adjuntades i solteres, aquestes només tenen fills el 21,4 i el 2,8%, respectivament.

El nombre de fills que tenen els professionals en relació amb l'estat civil posa de manifest que:

- ⊕ Entre les persones casades, separades i divorciades el més freqüent es tenir dos fills, en segon lloc el tenir-ne un i en tercer lloc, tres. Més de tres fills, a la mostra consultada, només els tenen persones casades.
- ⊕ Entre les persones adjuntades, destaca el tenir un fill, seguit per tenir-ne dos i tres.
- ⊕ Entre les persones solteres, el nombre de fills n'és un.

1.3. Antecedents i acompanyament familiar en el món del Dret

L'advocat amb antecedents familiars en el món del dret s'apropa a una tercera part dels advocats; per més precisió, presenten aquesta característica el 30,5% dels entrevistats ([FIGURA 1.13](#)).

Aquesta dada pot contradir algunes idees preconcebudes que es tenen entorn a professions lliberals. Les dades obtingudes sobre aquest aspecte, però permeten també contrastar i/o recolzar altres idees sovint compartides. Així a continuació es pot veure el grau de certesa que té la creença de que si hom té antecedents, aquests es remunten a diferents generacions, o, si en relació a l'edat és més o menys freqüent trobar aquesta antiguitat i, per tant veure si hi ha èpoques en les que la tradició és més notable.

- ⊕ La quantia d'antecedents és: d'un familiar en el 18% dels casos; de dos, en el 8,5%; de tres, en el 2,6% i de quatre o més, en el 1% ([FIGURA 1.13](#)).
- ⊕ Tenint en compte la possible pluralitat d'antecedents familiars s'ha trobat que aquests són: els pares, en el 17,4% dels casos; els germans/anes, en el 9,3%;

els oncles o les ties, en el 7,9%; els avis, en el 7,7%; i els cosins, padrins i altres familiars més llunyans, en el 5,1% (TAULA 1.1).

Pares	Avis	Germans/es	Oncles / Tietes	Altres
17,4%	7,7%	9,3%	7,9%	5,1%

Taula 1.1. Percentatge d'advocats segons els diferents antecedents familiars en el món del Dret

- Entre els que tenen un precedent (18% de la mostra), en quasi bé la meitat dels casos (46,4%), l'antecedent és un dels pares; en el 20,9%, un oncle o tia; en el 10%, un avi/a; i també, en el 10%, un germà/na (TAULA 1.2).

Pares	Avis	Germans/es	Oncles / Tietes	Altres
46,4%	10,0%	10,0%	20,9%	12,7%

Taula 1.2. Percentatge d'advocats amb un precedent en el món del Dret segons parentesc

- Si el nombre d'antecedents és dos (8,5% de la mostra), llavors, és un pare i un germà/ana, en un percentatge del 37%; un dels pares i un dels avis, per un 25,5%; un germà/ana i un oncle o tia, per un 7,8%; i, la resta de combinacions es queden en percentatges inferiors als 6% (un 0,5% de la mostra) (TAULA 1.3).

Pares i avis	Pares i germans/es	Pares i oncles / tietes	Pares i altres	Avis i germans/es	Avis i oncles / tietes	Germans/es i oncles / tietes	Germans/es i altres	Oncles / tietes i altres
25,5%	37,3%	2,0%	5,9%	5,9%	5,9%	7,8%	3,9%	5,9%

Taula 1.3. Percentatge d'advocats amb dos antecedents en el món del Dret segons parentesc

- Quan els antecedents són tres (2,6% de la mostra), el més freqüent es que siguin, un dels pares, un dels avis i un germà/ana; i, en segon lloc, un dels pares, un germà/ana i un oncle o tia (la resta de combinacions reuneixen percentatges menors al 1% en el conjunt de la mostra).

1.3.1. Tradició dels antecedents familiars

Els antecedents familiars en el món del Dret en relació a l'edat dels enquestats no presenta una tendència o diferència clara, no obstant criden l'atenció dades com les següents:

- ✦ Per intervals d'edat de cinc anys, més del 30% dels advocats d'edats compreses entre 35 i 70 anys compten amb antecedents familiars. En canvi, els que tenen menys antecedents són els advocats més joves i els més grans de la mostra estudiada. En concret, dels 20 als 30 anys i dels 70 als 85 anys els antecedents se situen per sota del 22%⁹ (FIGURA 1.14).

1.3.2. Profesió de la parella

Al marge d'antecedents familiars, en el camp del Dret, al igual que en el de altres professions, la parella pot desenvolupar la mateixa professió o una de similar. En el cas de l'advocat s'ha trobat que:

- ✦ Més del 14% de les parelles tenen professions relacionades amb el Dret. Específicament, el 12,8% és advocat/da, i el 2,5% té una professió que se vincula al món del Dret.
- ✦ La resta dels advocats amb parella, es a dir, la parella del 45% dels entrevistats es dedica a professions diverses, sense que es pugui detectar un perfil o tendència (FIGURA 1.15). Malgrat tot, els àmbits professionals que sobresurten són el secretariat i el secretariat administratiu (7,5%), el comerç (5,7%) i la docència (4,6%).

---

⁹ En la Figura s'hi il·lustren els percentatges a partir del 100% del col·lectiu amb d'antecedents, d'aquesta manera queden representades algunes de les dades més minses.

1.4. Ubicació geogràfica del lloc de residència i de treball

1.4.1. Lloc de residència

La gran majoria dels membres de l'ICAB tenen fixat el seu lloc de residència en una àrea geogràfica propera a la seu central del Col·legi. Les dades obtingudes a l'estudi permeten precisar el nombre dels que viuen a més i menys proximitat (TAULA 1.4):

Comarques	Percentatge
L'Alt Penedès	0,5
El Bages	0,5
El Baix Llobregat	4,9
El Barcelonès	80,5
El Berguedà	0,2
El Garraf	0,7
La Garrotxa	0,2
El Gironès	0,2
El Maresme	5,2
La Noguera	0,2
Osona	0,2
El Pla de l'Estany	0,2
La Selva	0,3
El Tarragonès	0,2
El Vallès Occidental	5,2
El Vallès Oriental	0,7
NR	0,3

Taula 1.4. Percentatge d'advocats amb residència habitual a diferents comarques

- ⊕ El lloc on amb més freqüència resideixen els col·legiats de l'ICAB és a la ciutat de Barcelona. Aquest fet contribueix a que el Barcelonès sigui el lloc de residència per un 80,5% dels enquestats. Considerant els municipis de la

comarca, destaca que viu a Barcelona el 75,7%, i el 4,3%, en municipis com Badalona, L'Hospitalet o Santa Coloma.

- ✦ Altres llocs de residència en els que viuen aproximadament un 15% dels advocats són: El Maresme, El Vallès Occidental i el Baix Llobregat. En particular, compten amb un 5,2% de residents les dues primeres comarques i un 4,9, la darrera. Per municipis, els llocs on viuen més habitualment els professionals enquestats són:
  - Tiana, El Masnou o Premià de Mar, del Maresme; Sant Cugat; Rubí, Terrassa, Sabadell o Cerdanyola, del Vallès Occidental.
  - I, Castelldefels, Cornellà de Llobregat, Gavà, Sant Joan d'Espí, Sant Just Desvern o Viladecans, del Baix Llobregat.

També són indrets on resideixen advocats de l'ICAB:

- ✦ El Garraf i El Vallès Oriental, ambdós amb el 0,7%; El Bages i El Alt Penedès, amb el 0,5%. Finalment, amb percentatges del 0,3% o menys estan: La Selva, El Berguedà, La Garrotxa; El Gironès, La Noguera, Osona, El Pla de l'Estany, o, El Tarragonès.

1.4.2. Lloc de la feina principal

Si el lloc on resideixen els advocats de l'ICAB és en les tres quartes parts a l'àrea del Barcelonès, aquest predomini s'incrementa en relació al indret on s'ubica el lloc on es desenvolupa la feina principal. Per tant, comparativament, al haver aquesta major concentració, es produeix una reducció de la diversitat d'àrees geogràfiques abans diferenciades ([TAULA 1.5](#)).

- ✦ El Barcelonès és l'àrea on es troba la feina principal del 95,7% dels entrevistats. Per més detall, el 94,6% té la feina en la pròpia ciutat de Barcelona i el 1,1% restant, a altres poblacions del Barcelonès.
- ✦ El Vallès Occidental, El Maresme i el Baix Llobregat, per aquest ordre es troben el 1,5%, el 1,1% i el 0,7% dels centres on treballen els advocats.

- Finalment, entre l'Alt Penedès, el Baix Llobregat, El Berguedà, El Garraf, El Vallès Oriental i Osona es reparteix el 1,2 % d'altres llocs de feina dels enquestats.

Comarques	Percentatge
L'Alt Penedès	0,2
El Baix Llobregat	0,7
El Baix Penedès	0,2
El Barcelonès	95,7
El Berguedà	0,2
El Garraf	0,2
El Maresme	1,1
Osona	0,2
El Vallès Occidental	1,5
El Vallès Oriental	0,2

Taula 1.5. Percentatge d'advocats segons comarca de la feina principal

1.4.3. Relació entre el lloc de residència i de feina

Un creuament de les dades relatives al lloc de feina i el lloc de residència habitual mostra dades poden confirmar o desconfirmar algunes idees preconcebudes.

Una anàlisi per comarques permet observar que:

- El més freqüent (79%) és residir i treballar al Barcelonès. No obstant, supera el 13%, els professionals que tenen el lloc de feina al Barcelonès i viuen a altres comarques. Entre aquestes sobresurten el Baix Llobregat (4,4%); el Vallès Oriental (4,4%) i el Maresme (4,3%).
- Encara que no sigui predominant, cal destacar que hi ha aproximadament un 3% de professionals que no treballa ni viu al Barcelonès, treballa a la pròpia comarca o a una de propera.

Un examen dels municipis de residència i treball mostra que:

- ✦ El més habitual (74,3%) és viure i treballar a Barcelona.

- ✦ Com a combinació de llocs de residència i treball en els que coincideixen més professionals estan: tenir el lloc de feina a Barcelona i viure a l'Hospitalet (1,8%), a San Cugat del Vallés (1,8%), i, a Badalona (1,5%).

Figura 1.1. Percentatge d'advocats i advocades entrevistats

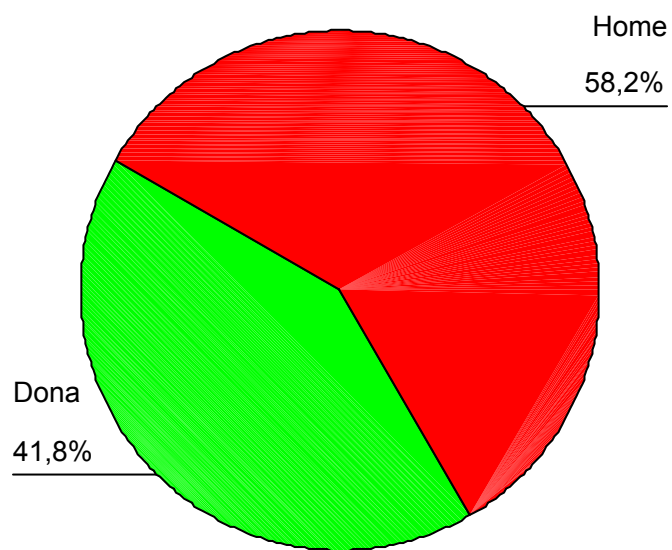

Figura 1.2. Percentatge d'advocats segons intervals d'edat (5 anys)

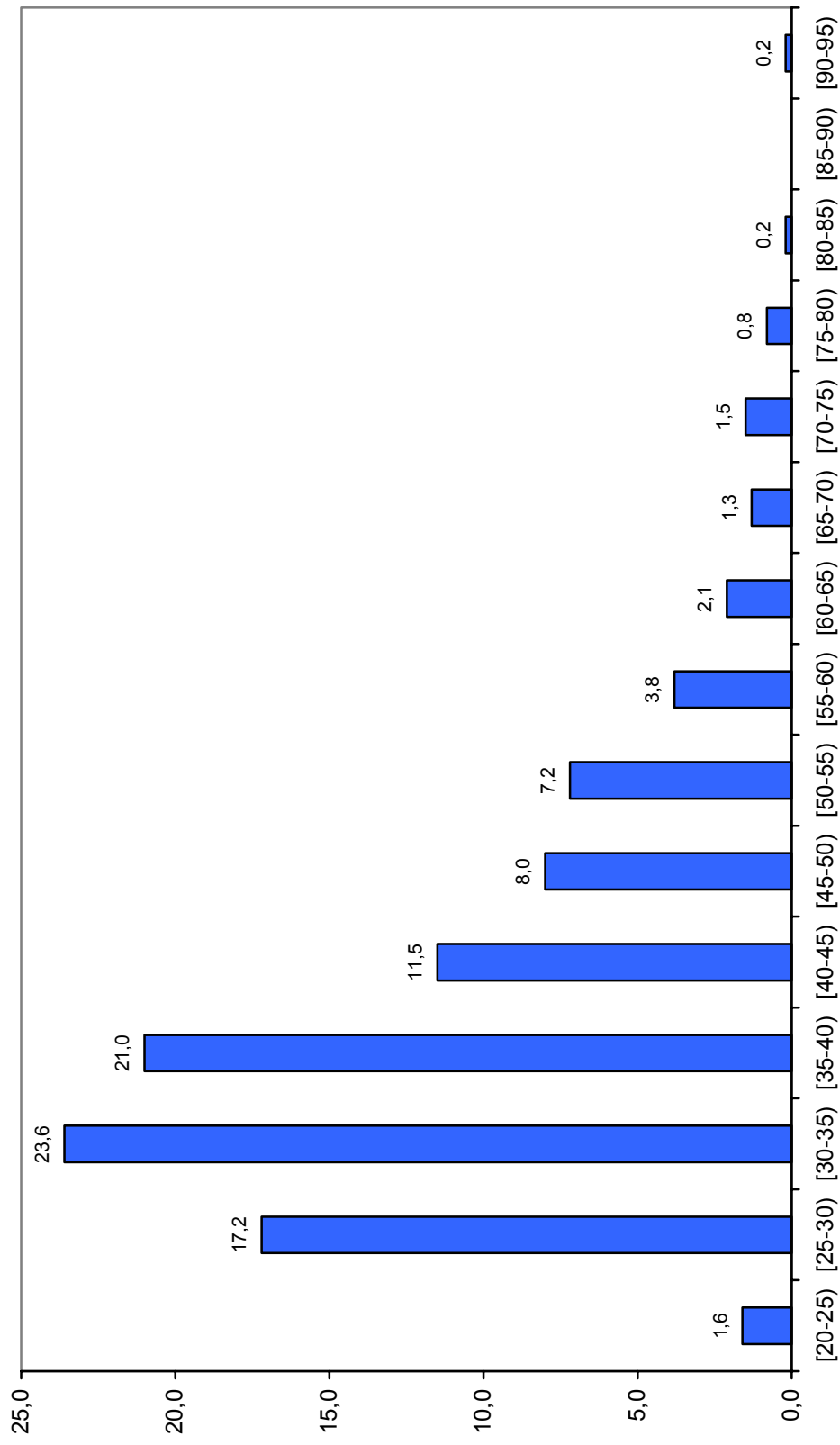

Figura 1.3. Percentatge d'advocats segons sexe i edat (per intervals)

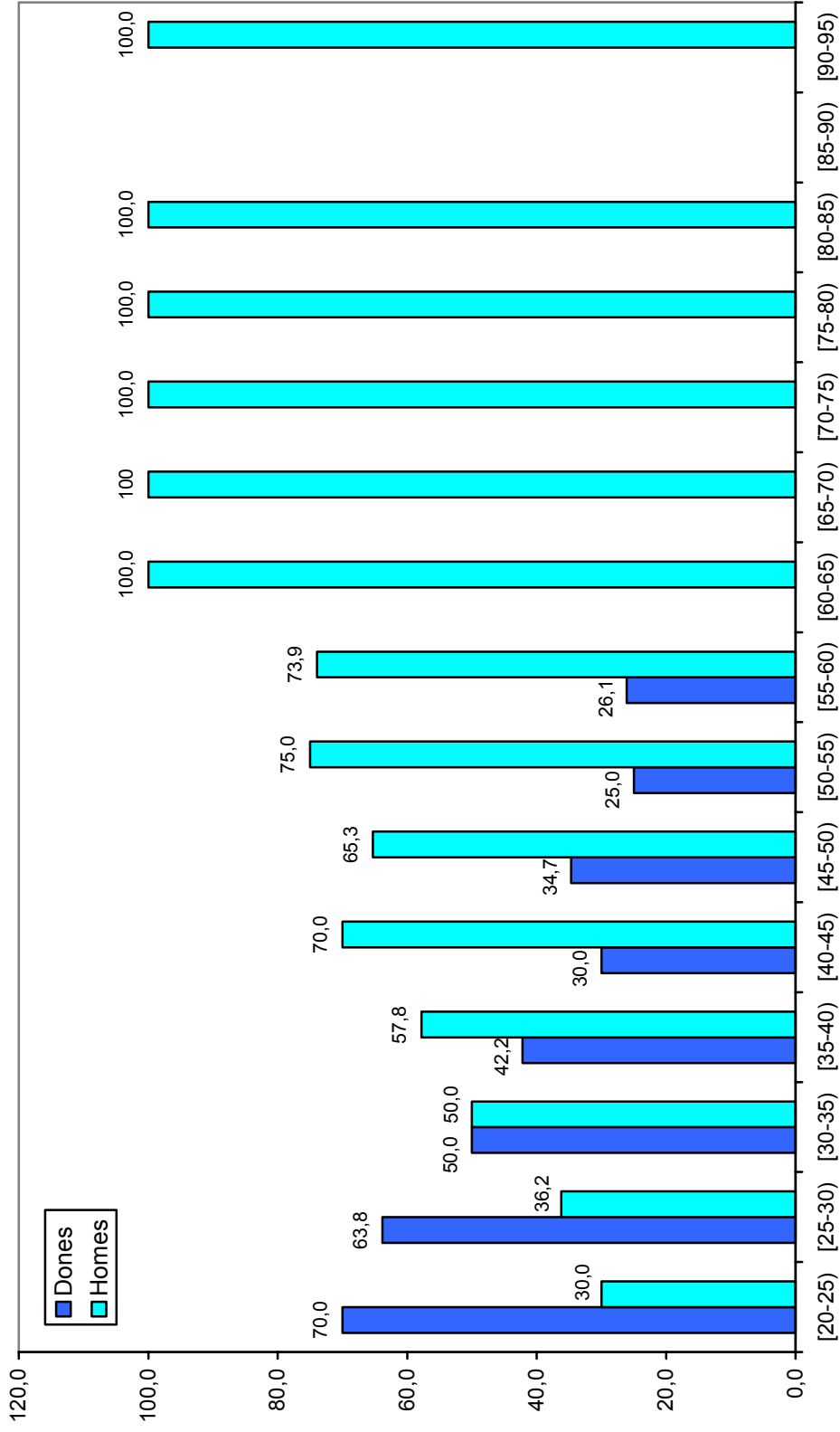

Figura 1.4. Percentatge d'advocats segons edat (per intervals)

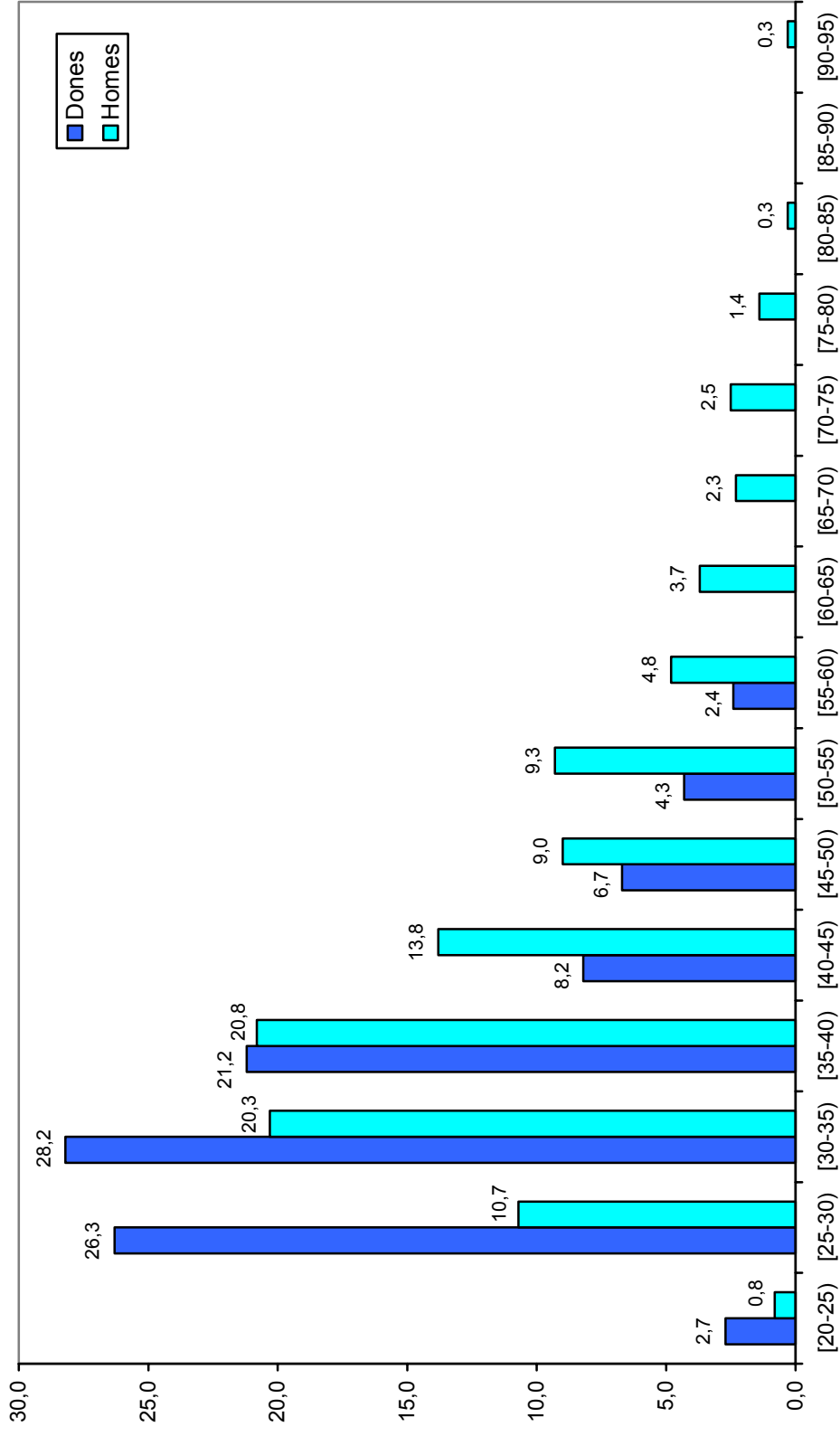

Figura 1.5. Percentatge d'advocats segons estat civil

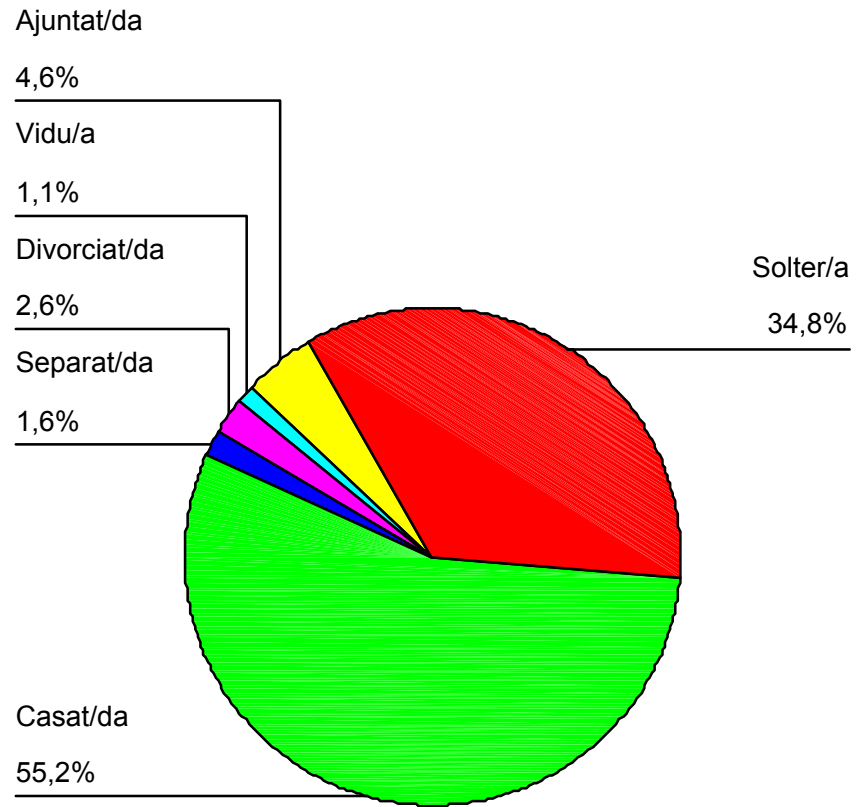

Figura 1.6. Percentatge d'advocats i advocades segons estat civil

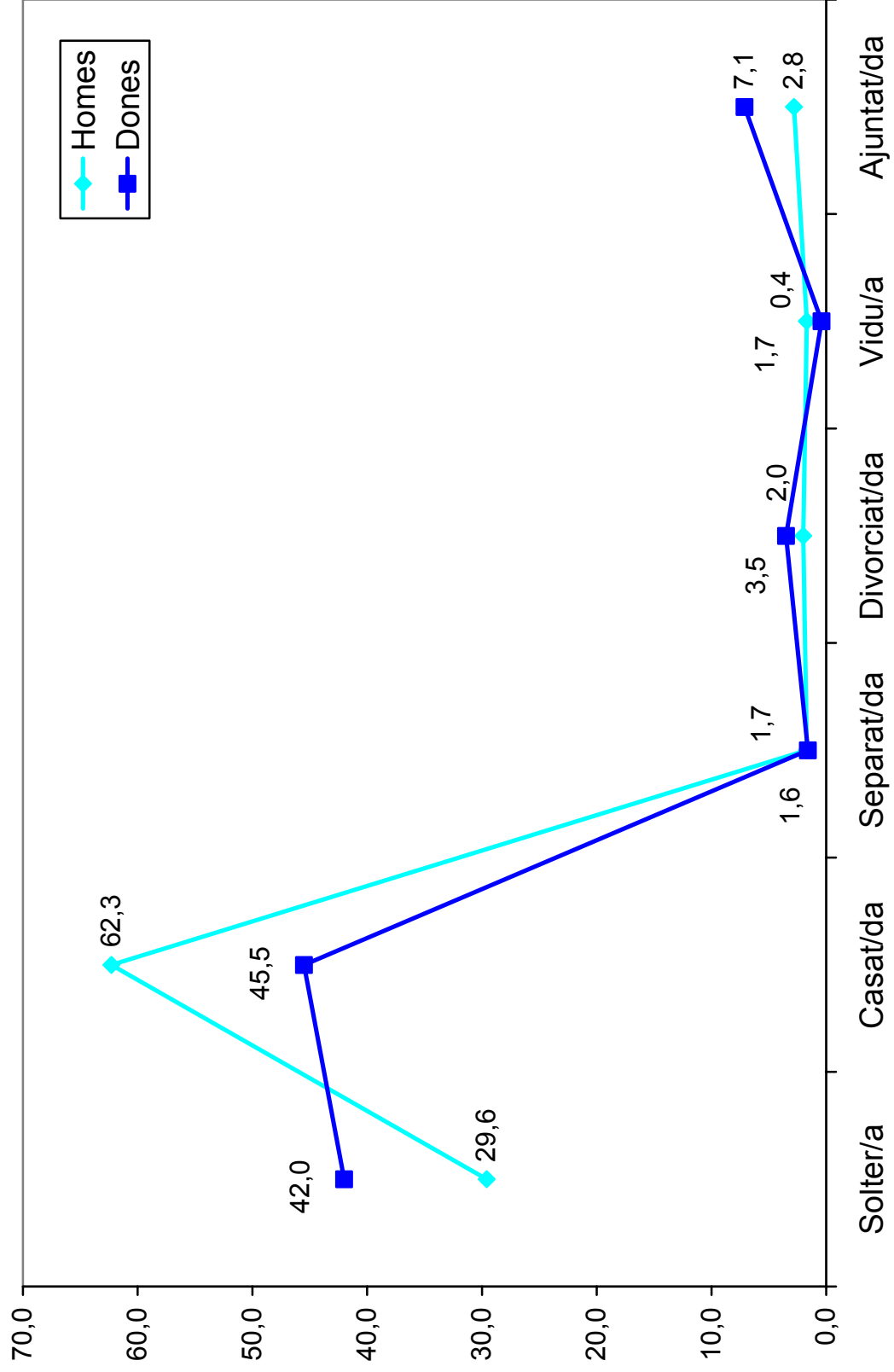

Figura 1.7. Percentatge d'advocats segons nombre de fills

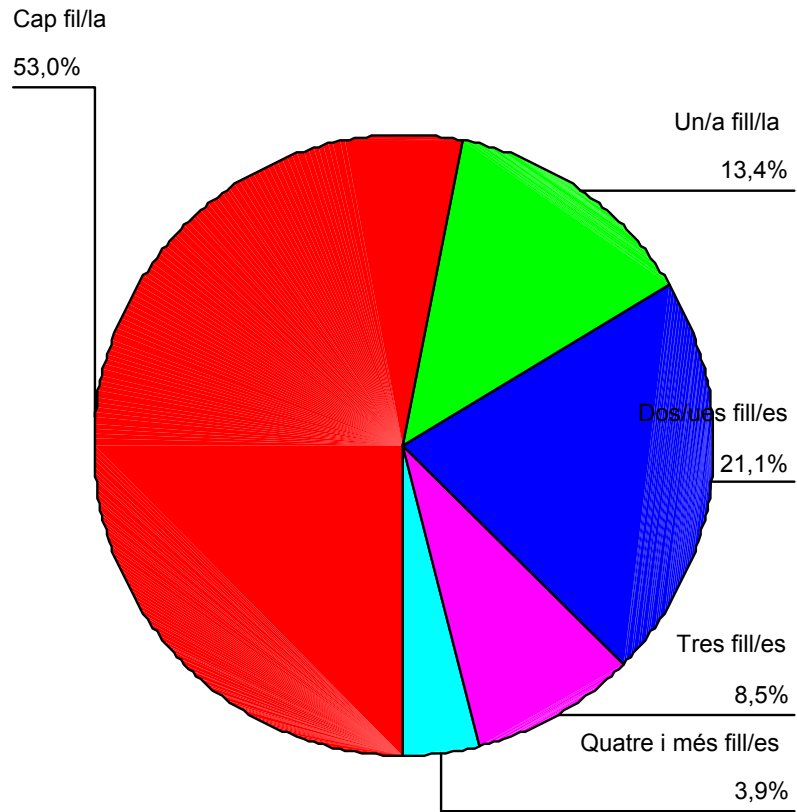

Figura 1.8. Percentatge d'advocats segons edat dels primers, segons i tercers fills

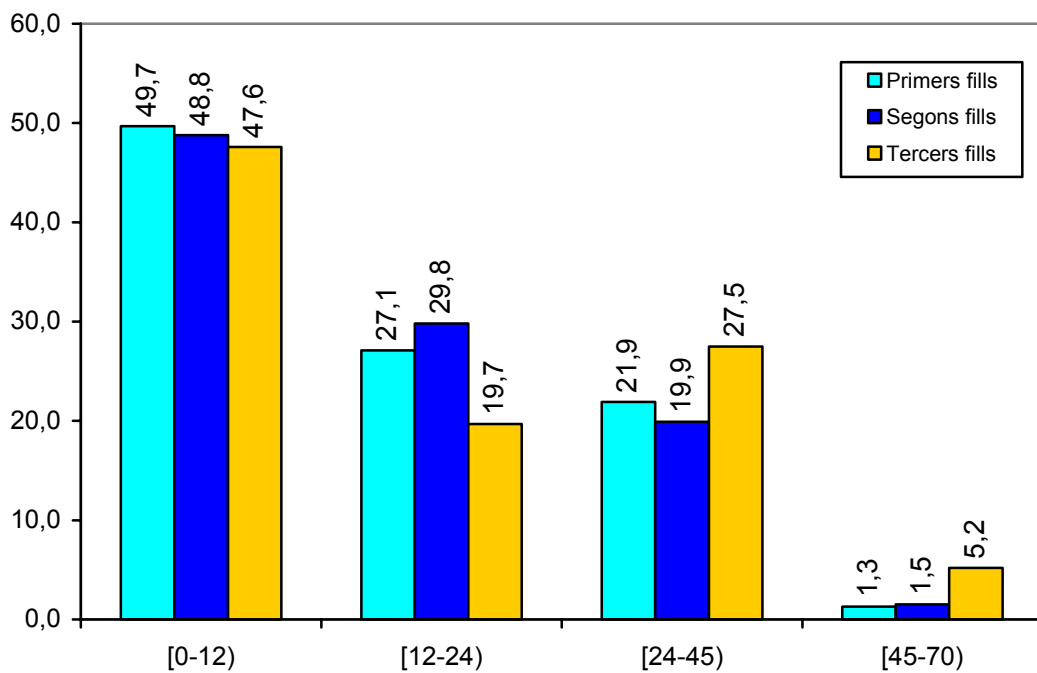

Figura 1.9. Percentatge d'advocats i advocades segons nombre de fills

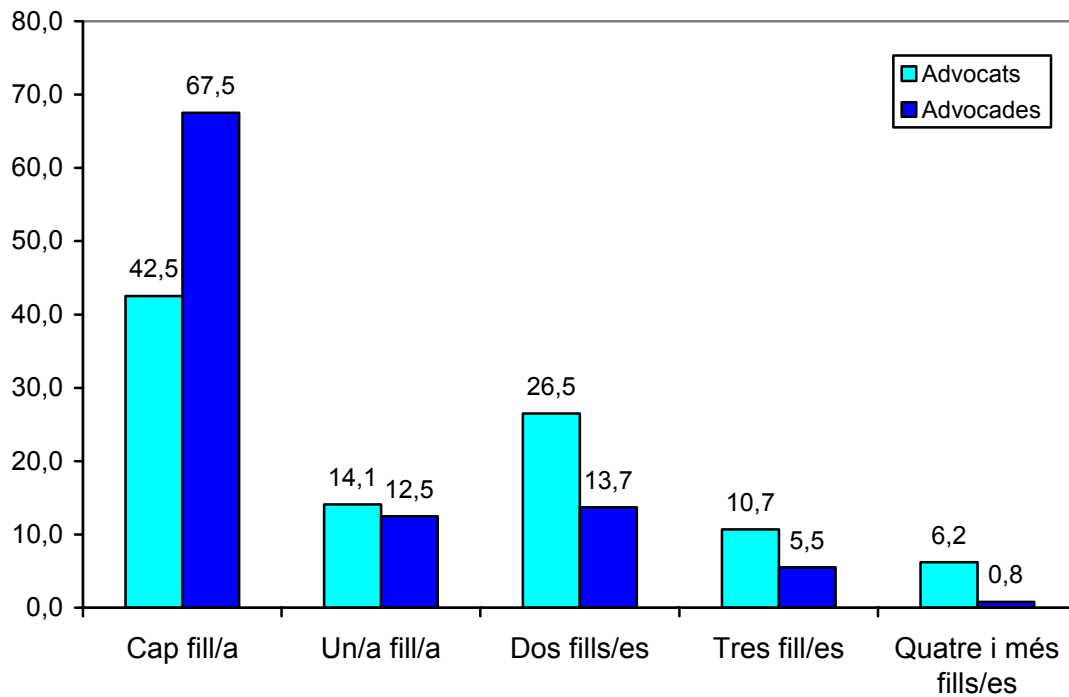

Figura 1.10. Percentatge d'advocats amb i sense fills segons edat dels professionals

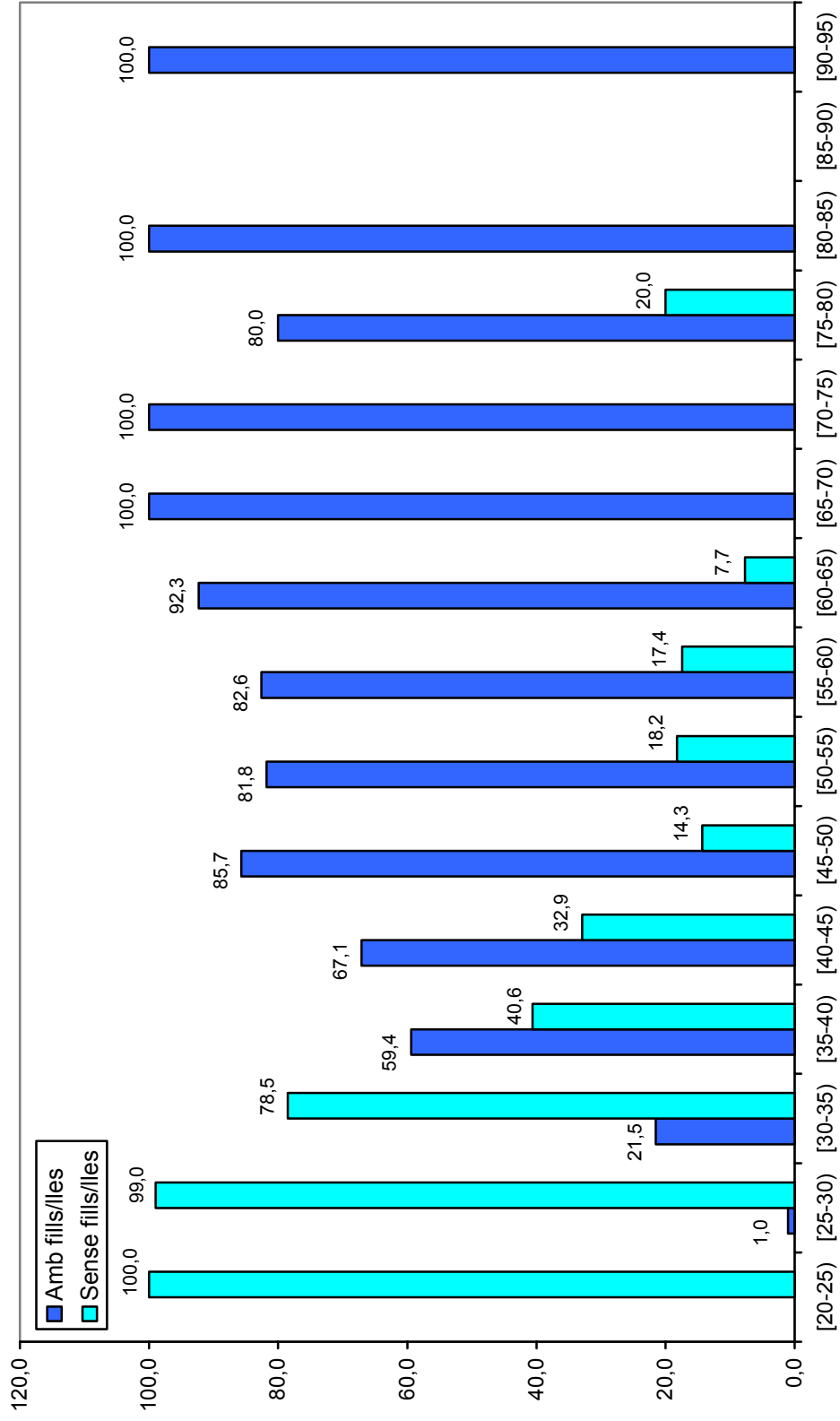

Figura 1.11. Percentatge d'advocats i advocades amb fills segons edat dels professionals

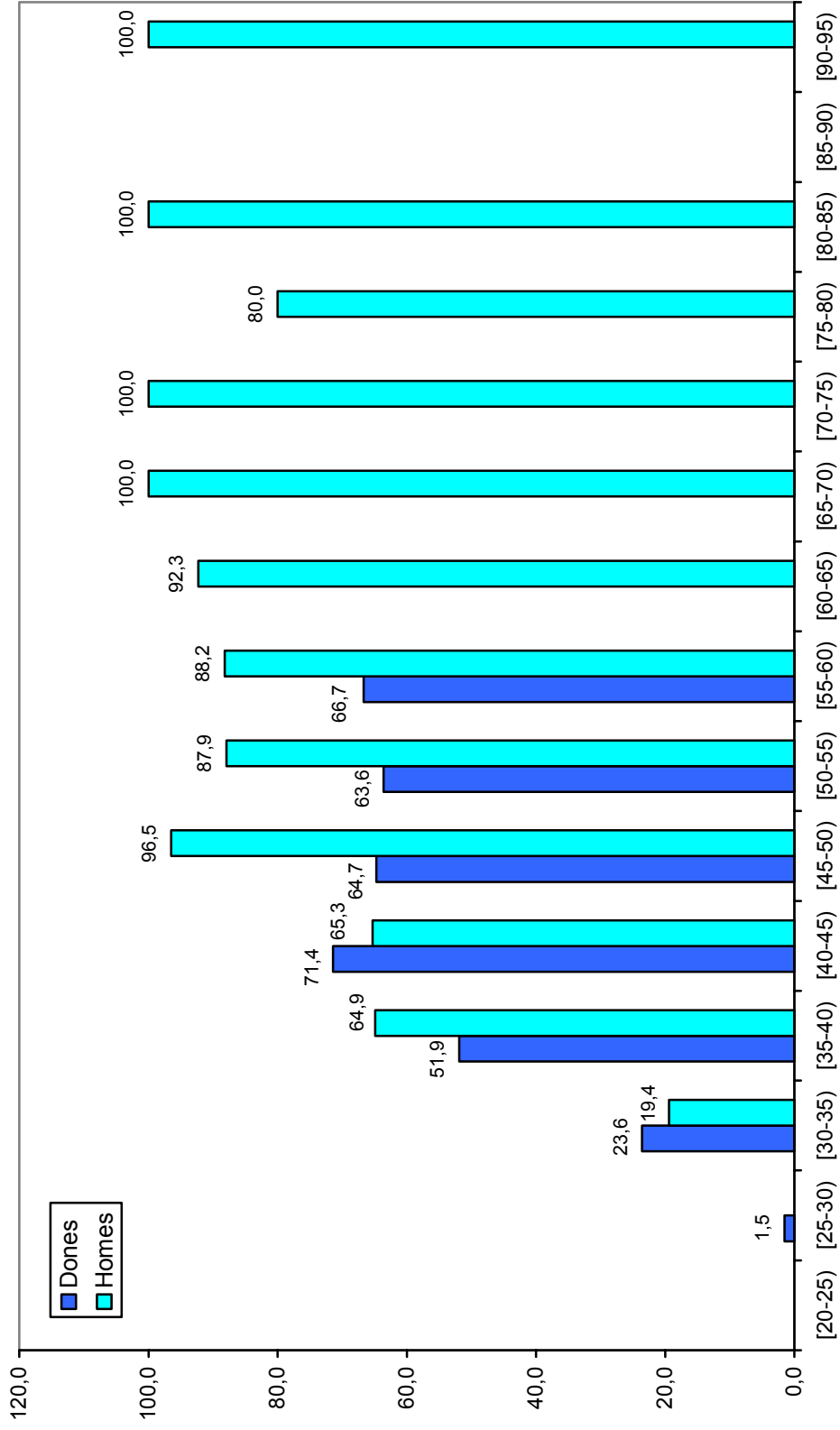

Figura 1.12. Percentatge d'advocats amb i sense fills segons estat civil dels professionals

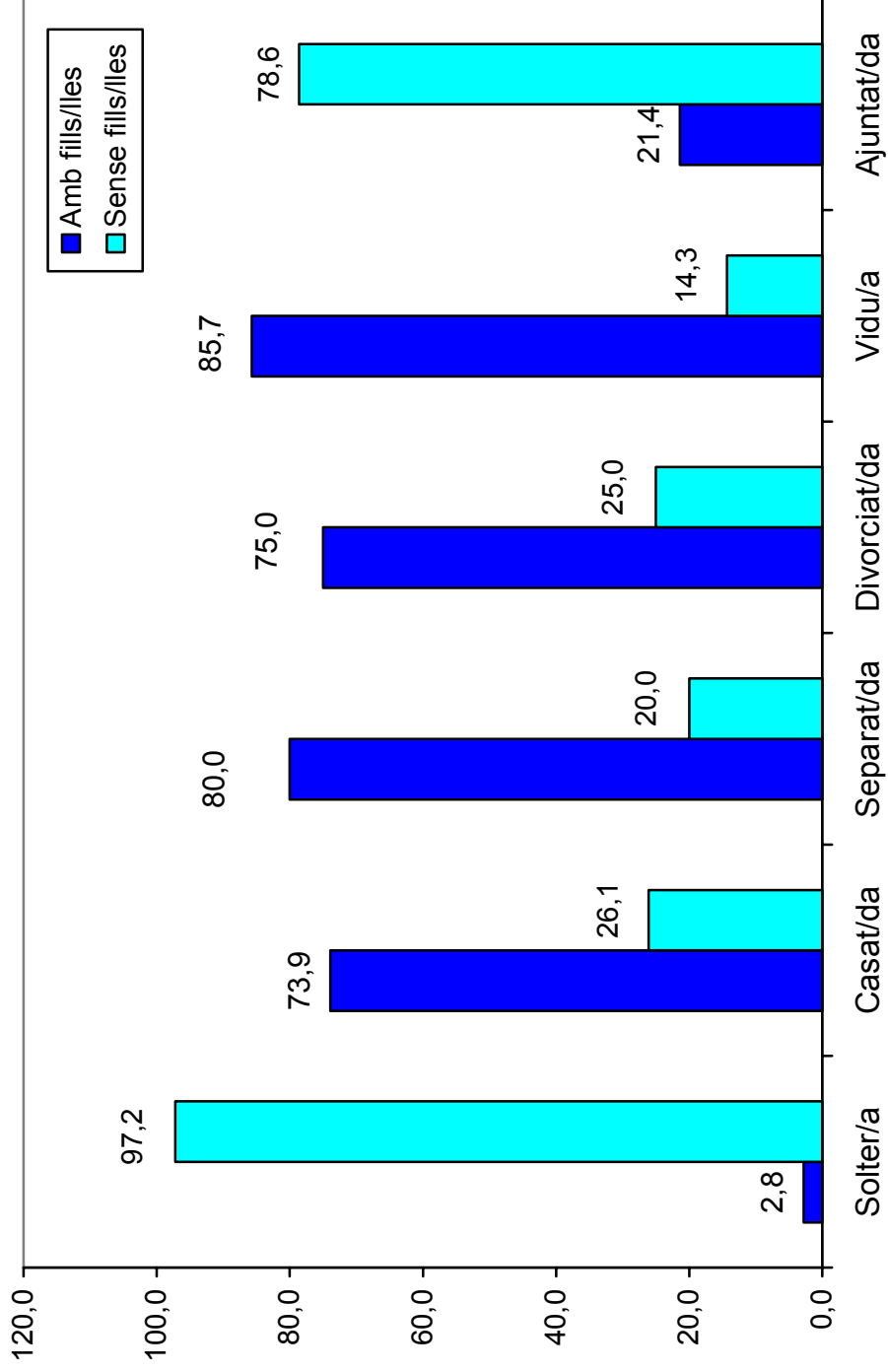

Figura 1.13. Percentatge d'advocats amb antecedents familiars en el món del Dret

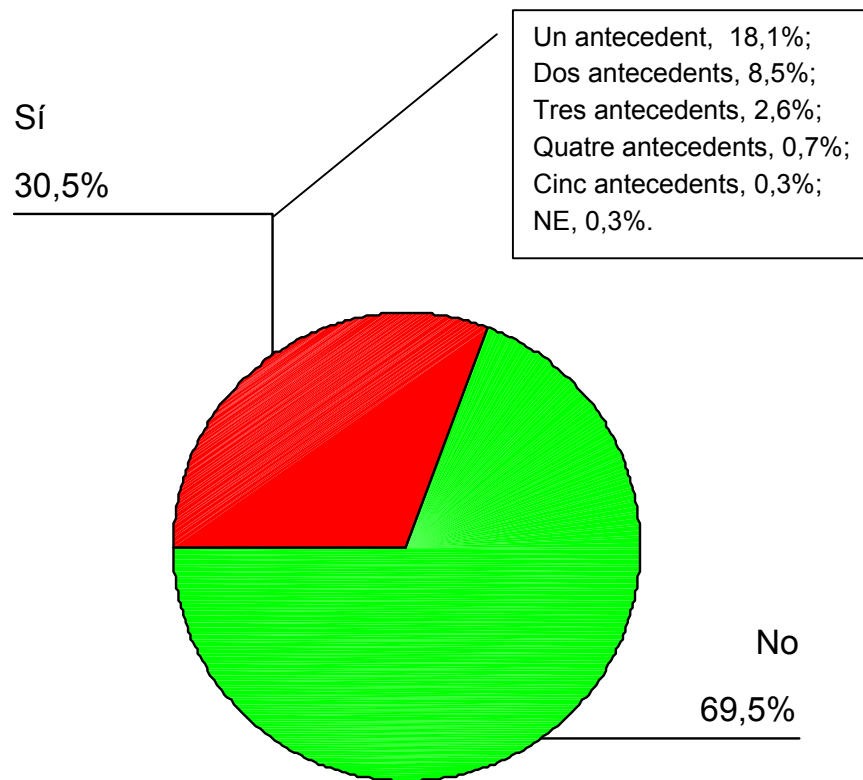

Figura 1.14. Percentatge d'advocats amb i sense antecedents en el món del Dret segons edat dels professionals

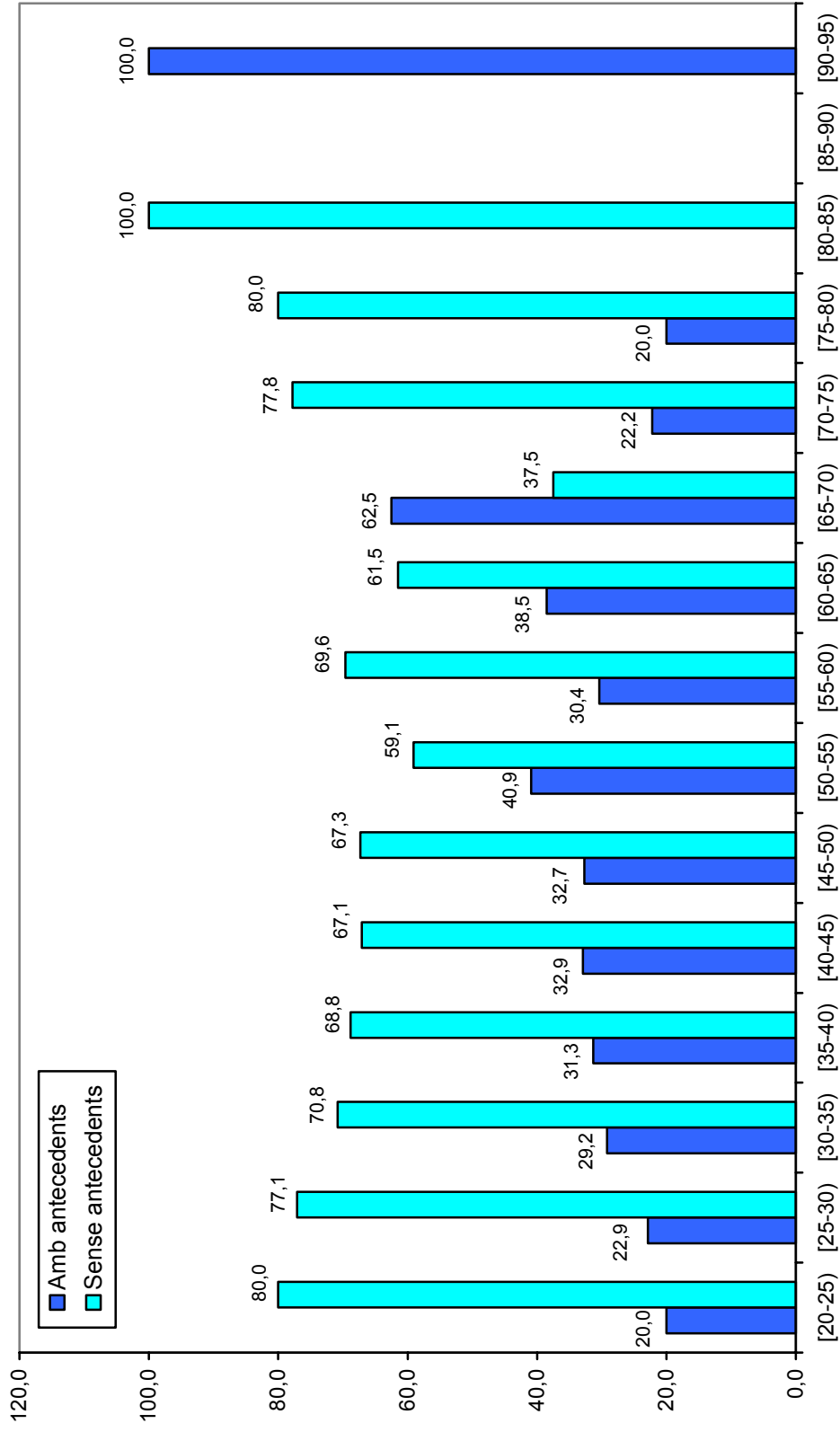
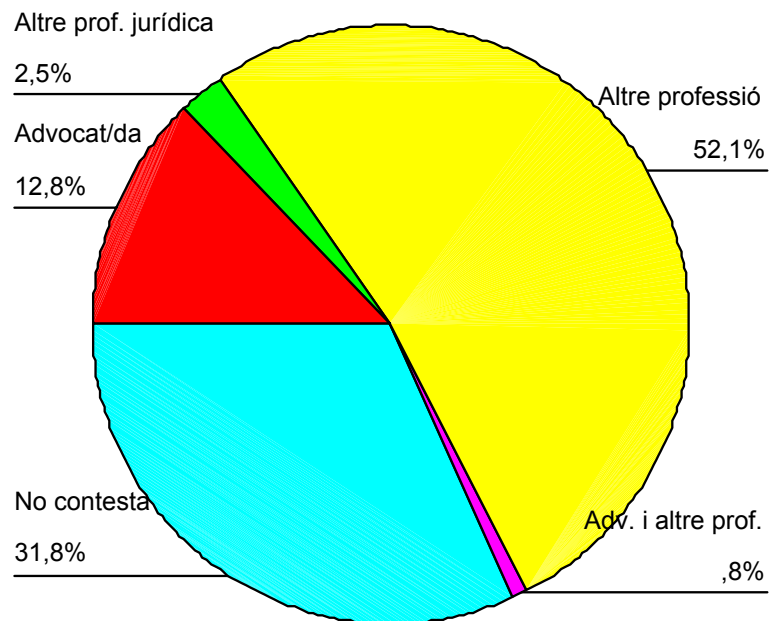

Figura 1.15. Percentatge d'advocats sense parella i amb parella segons professió vinculada o no al Dret

Capítol 2

Formació dels professionals

CAPÍTOL 2

Formació dels professionals

Per a l'exercici de l'Advocacia, els professionals han tingut que seguir la coneguda trajectòria de passar per la universitat i superar uns estudis. En aquest recorregut, no obstant, hi ha particularitats que fan que la formació dels advocats sigui homogènia en uns aspectes i diferenciada en altres.

En els següents apartats, d'acord amb les informacions facilitades pels enquestats, es precisen els centres Universitaris en els que s'ha obtingut el títol de llicenciat en Dret; l'edat en la que més sovint s'acaba la carrera, a l'actualitat i fa uns anys; l'increment del nombre de dones llicenciades en dret al llarg del temps, etc. Tanmateix, es consideren els estudis de post-llicenciatura, els tipus de formació, les matèries d'especialització, els centres on es fan els cursos, etc. Finalment, el capítol acaba valorant un altre aspecte de la formació menys especialitzada o específica en relació amb el Dret: el domini de diferents idiomes pel desenvolupament de l'activitat professional.

2.1. FORMACIÓ BÀSICA DE L'ADVOCAT

2.1.1. Universitats de Llicenciatura i ubicació geogràfica

Els col·legiats de l'ICAB, predominantment, han obtingut la llicenciatura en Dret a Catalunya. En xifres (FIGURA 2.1):

- ✦ El 91% dels entrevistats, a Catalunya; el 8,2%, a diferents ciutats de l'Estat Espanyol; i, el 0,5%, a l'estranger.
- ✦ Per més detall, del 91% de llicenciats a Catalunya, aproximadament el 80% són llicenciats per centres universitaris ubicats a Barcelona.

En relació amb el centre, els títols s'han aconseguit en un total de 28 Universitats diferents. D'aquestes, 10 tenen seu a Catalunya; 15, a altres indrets de l'Estat Espanyol; i 3, a Europa. Respecte a les Universitats que s'han anomenat, i el nombre de llicenciats per cada una d'elles, en la mostra estudiada es veu que (TAULA 2.1):

- ✦ La Universitat de Barcelona és la que ha expedit més títols. En concret, dues tercers parts dels enquestats (66,7%) s'han llicenciat per aquest centre.
- ✦ Pel que fa a les altres Universitats Catalanes, un 11% diu haver-se llicenciat per la Universitat Autònoma de Barcelona; un 5,6%, per la Universitat Pompeu Fabra; un 4,8%, per la Universitat Abat Oliba; i un 1,3%, per la Universitat Ramon Llull. Finalment, amb un percentatge de llicenciats inferiors al 1% estan les Universitats de Girona, de Lleida, Oberta de Catalunya, Rovira i Virgili, i Internacional de Catalunya.
- ✦ Dins de les Universitats no catalanes, el centre d'ensenyament superior on es van llicenciar més advocats és la Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNED), amb un 3,4%. La resta d'institucions registren uns percentatges menors al 1%. Específicament, la Universidad Complutense de Madrid, un 0,8%; les Universitats de Deusto, Navarra, Granada, Valladolid i Saragossa, un 0,5%; i les Universitats Autònoma de Madrid, Córdoba, La Rioja, Oviedo, Pontificia de Comillas, Salamanca i València, un 0,2%.

- ✦ A Universitats estrangeres s'han llicenciat un 0,6% que es distribueix a parts iguals (0,2%) en els Centres Universitaris de París I, Bayeuth i Utrecht.

Universitats	Percentatge
Universitat de Barcelona	66,7
Universitat Autònoma de Barcelona	11,0
Universitat Pompeu Fabra	5,6
Universitat Abat Oliba CEU	4,8
Universitat Ramon Llull	1,3
Universitat de Girona	0,7
Universitat de Lleida	0,3
Universitat Oberta de Catalunya	0,3
Universitat Rovira i Virgili	0,2
Universitat Internacional de Catalunya	0,2
Universidad Nacional de Educación a Distancia	3,4
Universidad Complutense de Madrid	0,8
Deustuko Unibersitatea	0,5
Universidad de Navarra	0,5
Universidad de Granada	0,5
Universidad de Valladolid	0,5
Universidad de Zaragoza	0,5
Universidad de Sevilla	0,3
Universidad Autónoma de Madrid	0,2
Universidad de Córdoba	0,2
Universidad de La Rioja	0,2
Universidad de Oviedo	0,2
Universidad Pontificia Comillas	0,2
Universidad de Salamanca	0,2
Universitat de València	0,2
Université Paris 1	0,2
Universität Bayreuth	0,2
Universiteit Utrecht	0,2
No especifica	0,3

Taula 2.1. Percentatge de llicenciats en Dret per diferents universitats

2.1.2. Universitat de llicenciatura, sexe i edat

Com s'ha vist, el 91% dels advocats ha obtingut el títol en universitats catalanes, per tant, és una minoria la que no segueix la tendència predominant. Tot i

així, valorant les dades de la minoria en relació al sexe, s'observen unes diferències lleugeres però interessants. Específicament es veu que (FIGURA 2.2):

- ⊕ Dins del col·lectiu d'homes¹, el 10,4% s'ha llicenciat a universitats fora de Catalunya. Un percentatge que queda repartit amb: un 9,6% que es llicencia a l'Estat Espanyol; i, un 0,8%, a Europa.
- ⊕ En el cas de les dones², les llicenciades per universitats no catalanes és menor. Un 6,3% ha obtingut el títol per una universitat de l'Estat Espanyol i no s'han registrat advocades llicenciades a l'estranger.

En la relació entre l'edat i el lloc de llicenciatura, destaca que del 8,2% dels llicenciats a Universitats de l'Estat Espanyol no catalanes, un 6,1%, tenen edats que van dels 25 als 45 anys. Dins d'aquesta franja, no s'hi observa una tendència definida (FIGURA 2.3). Ara bé, aprofundint en aquestes dades, al analitzar els resultats per intervals d'edat³, es veu que el percentatge incrementa en augmentar l'edat. Així, han obtingut el títol en universitats no catalanes⁴ (FIGURA 2.4):

- ⊕ El 11,4% dels que ara tenen entre 40 i 45 anys; el 9% dels que diuen tenir entre 30 i 35 anys; i, el 6,7% dels que tenen edats compreses entre els 25 i els 30 anys.

2.1.3. Any de llicenciatura

La majoria dels enquestats s'ha llicenciat en Dret en dates relativament recents; més de la meitat ha obtingut el títol als darrers dotze anys.

Encara que pugui haver un període que aglutina major nombre de llicenciats, el ventall d'anys en els que s'ha aconseguit el títol és ampli; va des de mitjans de la

¹ El col·lectiu d'homes, en el conjunt de la mostra, representa una mica més de la meitat, el 58,2%.

² El col·lectiu de dones, en el conjunt de la mostra, representa una mica menys de la meitat, el 41,8%.

³ Aquests percentatges per intervals, en el conjunt de la mostra, representen les quantitats que s'indiquen en la següent taula:

Percentatge d'advocats segons intervals d'edat															
Intervals edat	[20-25)	[25-30)	[30-35)	[35-40)	[40-45)	[45-50)	[50-55)	[55-60)	[60-65)	[65-70)	[70-75)	[75-80)	[80-85)	[90-95)	Total
%	1,6%	17,2%	23,6%	21,0%	11,5%	8,0%	7,2%	3,8%	2,1%	1,3%	1,5%	0,8%	0,2%	0,2%	100

⁴ Recordar que només un 8,2% dels enquestats s'han llicenciat a Universitats de l'Estat Espanyol no catalanes.

dècada dels 30 fins a l'any 2003. Per decennis, prenent com a referència la data de l'Estudi, la distribució és la que es sintetitza a la [TAULA 2.2](#) i es comenta a continuació:

- ✦ Durant els darrers deu anys [1994-2004) s'ha llicenciat el 45,9% de la mostra estudiada. Dins d'aquest període, despunten pel major i pel menor nombre de professionals que va finalitzar els estudis en Dret, l'any 1996, amb un 6,2%; i l'any 2001, amb un 2,6%.
- ✦ Al decenni anterior, el que va del 1984 al 1994 [1984-1994), es va llicenciar quasi bé un tercera part. Destaquen d'aquesta dècada, per els seus percentatges extrems, l'any 1990, amb un 5,9% de llicenciats; i, el 1988, amb un 1,5%.
- ✦ Per nombre de títols, el tercer decenni més destriable, és el que va del 1974 fins al 1984 [1974-1984), amb un 14,6% dels llicenciats. L'any més productiu va ser el 1981 amb un 2,5% de títols.
- ✦ A les dècades anteriors a l'any 1974 el percentatge de llicenciats és molt inferior. Entre 1964 i 1974 [1964-1974), es queda en un 2,8%; i, entre 1954 i 1964 [1954-1964), en un 2,5%. En dates més llunyanes, en coherència amb les edats dels entrevistats, els percentatges decreixen més encara, es queden en un 1% o menys.

Percentatge d'advocats segons dècada							
Dècades	[34-44)	[44-54)	[54-64)	[64-74)	[74-84)	[84-94)	[94-04)
%	0,3%	1,0%	2,5%	2,8%	14,6%	32,8%	45,9%

Taula 2.2. Percentatge de llicenciats en dret per dècades (referent any estudi)

2.1.4. Any de llicenciatura i edat dels professionals

L'edat en la que la majoria dels advocats exercents ha acabat els estudis de llicenciatura és abans de complir els 30 anys. Per sobre d'aquesta edat obté el títol, aproximadament, un 5% de la mostra. Per més detall, analitzant per dècades⁵ les edats que tenien els enquestats en aquell moment s'observa que (amb major precisió, veure un detall de les dades a la [TAULA 2.3](#)):

- ⊕ Des de mitjans dels anys 30 fins a mitjans de la dècada del 70, sense excepcions, els professionals es van llicenciar:
  - amb menys de 30 anys.

- ⊕ Entre 1974 i 1984, es va llicenciar:
  - amb menys de 30 anys, un 81,6%;
  - amb edats d'entre 30 i 35 anys [30-35), un 11,5%; i,
  - amb més de 35 i menys de 50 anys [35-50), un 6,8%.

- ⊕ De 1984 a 1994, van obtenir la llicenciatura:
  - amb menys de 30 anys, el 91,4%;
  - amb edats d'entre els 30 i els 35 anys [30-35), el 4%; i,
  - amb més de 35 i menys de 50 anys [35-50), el 4,5% restant.

- ⊕ Del 1994 al 2004, els llicenciats
  - amb menys de 30 anys va ser el 89,3%;
  - amb edats d'entre 30 i 35 anys [30-35), el 4%;
  - amb més de 35 i menys 50 anys [35-50), el 6,4%; i,
  - amb edats d'entre 50 i 60 anys [50-60), el 1,1%

Finalment, tenint en compte que a la mostra hi ha un gran nombre de professionals llicenciats als darrers anys, es interessant observar el que segueix:

- ⊕ A les dues darreres dècades [1984-2004) es manté que per sota dels 30 anys obtenen la llicenciatura aproximadament un 90% dels enquestats.
- ⊕ A la darrera dècada [1994-2004), s'experimenta una dilació en l'edat en que s'obté el títol i augmenta el nombre de llicenciats amb més de 35 anys.

---

⁵ Recordar que aquestes dècades, en el conjunt de la mostra, representen les quantitats que s'indiquen en la Taula 2.1.

Edat al llicenciar-se. Percentatge d'advocats per intervals								
Dècada de Llicenciatura	[23-25)	[25-30)	[30-35)	[35-40)	[40-45)	[45-50)	[50-55)	[55-60)
[1934-1944)	100,0%							
[1944-1954)	100,0%							
[1955-1964)	86,7%	13,3%						
[1964-1974)	82,4%	17,6%						
[1974-1984)	59,8%	21,8%	11,5%	2,3%	1,1%	3,4%		
[1984-1994)	67,8%	23,6%	4,0%	1,5%	2,0%	1,0%		
[1994-2004)	62,5%	26,8%	3,2%	3,9%	1,8%	0,7%	0,4%	0,7%

Taula 2.3. Percentatge d'advocats llicenciats en els diferents decennis segons edat en el moment de llicenciar-se

2.1.5. Any llicenciatura i sexe

Com ja s'ha observat en apartats anteriors, el sexe femení s'ha anat fent un lloc dins de la professió. En la temàtica que aquí es tracta, els percentatges de llicenciats en Dret al llarg dels anys ha anat canviant en la qüestió del tradicional predomini d'homes. Els canvis han arribat fins el punt de que, a la darrera dècada, el percentatge de llicenciades exercents entrevistades ha sigut superior al d'homes. Una valoració detallada per decennis⁶ permet fer les següents observacions ([FIGURA 2.5](#)):

- ⊕ Els que es van llicenciar entre 1934 i 1964, que constitueixen un 3,8% de la mostra estudiada, van ser homes en el 100% dels casos.
- ⊕ A partir dels anys 60, progressivament, el nombre d'homes i dones llicenciades per dècades es va igualant. Anant als percentatges de llicenciats per decennis s'observa que:
  - Entre 1964 i 1974 [1964-1974), quasi una quarta part (23,5%) van ser dones; a la dècada següent ja van ser més d'una quarta part (28,1%); i, en el període 1984-1994 [1984-1994) quasi el 40% de les persones llicenciades van ser de sexe femení.

⁶ Veure a la [TAULA 2.1](#) la representació de les dècades en el conjunt de la mostra.

- ⊕ La inversió del predomini de gènere, sempre d'acord amb la mostra estudiada, es troba entre els que han acabat els estudis en dret als darrers 10 anys. En detall, entre els llicenciats entre 1994 i 2004 [1994-2004], un 52,5% van ser dones i un 47,5%, van ser homes.

2.2. FORMACIÓ I TITULACIONS POSTERIORIS

Amb posterioritat a la llicenciatura, els advocats que han seguit estudis relacionats amb el Dret gira entorn al 80%. Aquests estudis, bàsicament, prenen dues direccions (veure [FIGURES 2.6 i 2.7](#)).

- ⊕ Uns estan orientats a obtenir el títol acadèmic de Doctor, opció que ha seguit un 15,7%.
- ⊕ Altres s'encaminen en el seguiment de cursos o estudis especialitzats, alternativa que es seguida per un 67,9%.

2.2.1. Estudis de doctorat

Entre els advocats que han optat per fer estudis de doctorat i/o obtenir del títol de doctor, hi ha ([FIGURA 2.7](#)):

- ⊕ Un 2,5% que ha llegit la tesis doctoral i, per tant, és Doctor.
- ⊕ Un 9,6% que ha superat els requisits⁷ per desenvolupar i, si és el cas, presentar la tesi doctoral. Es a dir, estan en possessió del “Diploma d'Estudis Avançats” o el “Certificat de Suficiència Investigadora”.
- ⊕ Un 3,6% que esta en la fase de seguiment dels cursos de doctorat (primer o segon curs).

---

⁷ Aquests requisits fan referència al Diploma d'Estudis Avançats (DEA) o Diploma de Suficiència Investigadora. El primer, que és l'establert per la normativa actual, s'obté després d'haver realitzat els cursos de doctorat, desenvolupat els treballs d'investigació i superat les proves d'avaluació. El segon era el requisit necessari en els plans d'estudi anteriors el qual s'obtenia després d'haver superat els crèdits del primer i el segon any de cursos de doctorat.

2.2.2. Estudis de doctorat i sexe

Respecte al sexe dels que s'han optat pels estudis de doctorat, la presència d'homes és superior a la de les dones. Específicament, el 15,7% de la mostra queda dividit en un 8,8% d'homes i un 6,9% de dones.

Algunes conclusions que es poden derivar dels percentatges anteriors, canvien al analitzar ambdós sexes per separat⁸. En concret, es veu que s'orienten cap a la formació de doctorat el 14,2% d'advocats i el 16,4% d'advocades (FIGURA 2.9).

Una anàlisi particular del procés de desenvolupament dels estudis de doctorat segons el sexe posa de manifest unes divergències que criden l'atenció. Les majors distàncies es veuen en dos moments clau en el decurs d'aquests estudis:

- ⊕ Un, fa referència a la culminació dels estudis de doctorat obtenint el grau de Doctor. A aquest punt, hi han arribat el 3,9% d'advocats i només el 0,4% d'advocades.
- ⊕ L'altre moment assenyalat del procés és la superació dels requisits⁹ acadèmics per inscriure i llegir la tesi; els quals els ha obtingut un percentatge de dones (12,9%) que dobla al d'homes (6,4%).

Per tant doncs, comparant aquests col·lectius es veu que les dones són una mica més propenses a iniciar-se en estudis de doctorat i a arribar a obtenir els requisits per inscriure i desenvolupar la tesi. En canvi, són una mica menys els homes que comencen els estudis de doctorat, però bastants més els que culminen tot el període llegint la tesi.

2.2.3. Cursos i estudis especialitzats

Els cursos i els estudis especialitzats que han seguit els entrevistats constitueixen una realitat molt diversa i plural, tant pel que fa a les característiques de les persones que els desenvolupen com al contingut temàtic.

---

⁸ Veure la representació d'aquests col·lectius en el conjunt de la mostra en les notes 1 i 2 d'aquest capítol.

⁹ Veure la posició d'aquesta fase dins del procés en la nota 7.

- ✦ Respecte als professionals, es veu que més de la meitat ha fet cursos especialitzats. La diversitat en aquest cas es troba en el fet de que s'ha seguit des d'un fins a set cursos o estudis d'especialització.
- ✦ En relació al contingut de la formació especialitzada, s'han enregistrat més de 700 cursos, els quals fan referència a més de 80 matèries.

Aquesta realitat diversa i plural, seguidament es valora primer atenent al professional que hi ha darrere dels estudis, i, posteriorment, considerant aspectes del contingut dels cursos i estudis especialitzats.

2.2.4. Professionals amb estudis especialitzats segons edat i sexe

El 67,9% de professionals ha afirmat haver seguit al menys un curs especialitzat relacionat amb el Dret. Com aquest percentatge inclou tant els que han desenvolupat un curs com els que en han fet set, s'ha realitzat un examen curós de la qüestió. La distribució que s'ha trobat, com es detalla a [TAULA 2.4](#), mostra que:

Nombre d'estudis/cursos	Percentatge de professionals
1	33,3%
2	19,5%
3	8,7%
4	3,4%
5-7	1,3%
Cap estudi	32,1%
Total	100,0%

Taula 2.4. Percentatge d'advocats en relació al nombre d'estudis especialitzats

- ✦ Una tercera part ha seguit un curs o estudi; una quarta part, entre dos i tres; i aproximadament un 13%, entre tres i set cursos especialitzats.

En relació amb el sexe, el 67,9% de la mostra amb estudis especialitzats, es divideix amb un 37,7% d'homes i un 30,2% de dones.

Al igual que en els estudis de doctorat, aquest major nombre d'homes, no ha de portar a pensar que els advocats tendeixen a fer més estudis d'especialització que no pas les advocades. Si es consideren aquest col·lectius separadament¹⁰, es veu que s'enrolen en aquest tipus de formació, el 64,8% dels advocats i el 72,2% de les advocades (FIGURA 2.10).

Pel que fa a la quantitat d'estudis o cursos que s'han seguit segons el sexe, les diferències són moderades i van sent menors quan major és el nombre d'estudis. Com es pot veure a la FIGURA 2.11:

- ✦ És una mica més el percentatge d'avvocades que fan 1 ó 2 estudis especialitzats, però a partir de 3 estudis s'inverteixen els predominis o les diferències són quasi inapreciables.

Per edats, els estudis d'especialització els tenen sobretot advocats d'entre 23 i 45 anys, després, a més edat, els percentatges disminueixen.

- ✦ Per intervals¹¹ de cinc anys, tenen estudis d'especialització (FIGURA 2.12) entre el 60 i el 76 % dels advocats amb edats incloses dins dels intervals que s'estableixen entre els 25 i els 45 anys.

Una anàlisi de la distribució del 67,9% que afirma tenir estudis d'especialització, mostra que aquesta formació l'han seguit (FIGURA 2.13):

- ✦ Un 18% dels que tenen entre 30 i 35 anys [30-35); un 15,2%, d'entre 35 i 40 anys [35-40); un 12,5%, d'entre 25 i 30 [25-30) anys; i un 8,4%, d'entre 40 i 45 anys [40-45).
- ✦ Amb percentatges inferiors estan: el 4,6% que té entre 45 i 50 [45-50) anys i el 3,3% que té entre 50 i 55 anys. La resta d'intervals té percentatges inferiors al 2 i al 1 %.

---

¹⁰ Veure la representació d'aquests col·lectius en el conjunt de la mostra en les notes 1 i 2 d'aquest capítol.

¹¹ Veure la representació d'aquests per intervals en el conjunt de la mostra en la nota 3.

2.2.5. Matèries dels estudis especialitzats

Els cursos i estudis especialitzats que han realitzat els advocats entrevistats, majoritàriament estan vinculats de manera directe amb l'àrea del Dret. No obstant, també han cursat matèries que sovint poden considerar-se entre el Dret i el no Dret. Amb tots els condicionants i la prudència que comporta això, es pot dir que dels més de 700 estudis i cursos registrats, els vinculats directa i específicament amb el dret són aproximadament el 80%, i, enllaçats amb el Dret i altres Ciències socials i humanes, entorn al 10%. L'altre 10% restant correspon a respostes en les que el professional ha assegurat haver fet un determinar curs especialitzat, però no ha facilitat el títol o el nom que ha donat és imprecís.

La totalitat dels estudis especialitzats que han realitzat i/o anomenat els enquestats s'ha enregistrat en un únic llistat en el que consten 736 cursos i estudis, els quals, com es veu a continuació, s'han sigut objecte de dues classificacions.

Una primera classificació s'ha fet amb l'objectiu de fer operatiu el llarg llistat de títols, per tant, aquesta categorització ha sigut instrumental. El treball que s'ha fet, ha tingut en consideració les paraules clau dels títols dels cursos, i, a partir de aquí, s'ha obtingut un total de 80 categories relatives a diferents matèries vinculades al Dret. D'acord amb aquests criteris i objectius, a continuació es presenta una breu referència il·lustrativa del que s'ha trobat.

- ⊕ Les paraules més mencionades en els títols fan al·lusió al “Dret tributari/fiscal/financer”. Aquesta categoria, que comptabilitza un 9,5%, es seguida per les referències relatives a la “Escola de Pràctica Jurídica” amb un 7,9%.

- ⊕ Amb uns percentatges inferiors al 5% i superiors al 2% s'han trobat paraules relatives a les matèries de: “Dret laboral general”, amb un 5%; “Dret de família/matrimonial”, 4,5%; “Arrendaments urbans”, 3,8%; “Oposicions”, 3,4%; “Economia/finances/comptabilitat”, 3%; “Dret societari”, 2,9%; “Dret immobiliari”, 2,7%; “Dret penal general”, 2,6%; o, “Dret de família/general”, 2%.

- ⊕ Altres expressions pròpies de matèries com “Dret aeronàutic”, “Dret sanitari i farmacèutic”, “Dret alimentari”, o “Peritatges” registren percentatges que se situen per sota del 2%.

Una segona categorització s’ha fet tenint en compte diferents branques del Dret substantiu. Aquesta classificació s’ha desenvolupat a partir del nom sencer dels cursos i de les categories anteriors utilitzant la “tècnica del criteri d’experts”. El resultat de les classificacions simultànies i successives que emergeixen amb aquest procediment, posa de manifest que (FIGURA 2.14):

- ⊕ Més d’una quarta part dels estudis seguits, es vinculen a més d’una branca del Dret. Dit en altres paraules, el 29,8% dels cursos semblen tendir a ser transversals (per exemple Escola de Pràctica Jurídica o Assessoria jurídica).

Entre els estudis que queden delimitats a una branca del Dret:

- ⊕ Registren un percentatge superior al 6%: Dret civil (13,3%), Dret tributari (9,5%), Dret mercantil (9,0%) i Dret laboral (6,8%)
- ⊕ Comptabilitzen una freqüència igual o inferior al 5%: Dret internacional (5,0%), dret penal (3,3%) i Dret administratiu (2,3%)

Les matèries dels cursos realitzats en relació a la variable sexe, mostra algunes diferències curioses. En aquest sentit, del conjunt d’estudis que ha cursat cadascun dels col·lectius¹² el percentatge per branques segons el sexe, queda apuntat a la següent taula:

- ⊕ Els cursos inclosos en la categoria de Dret laboral els fan dos vegades més dones que homes.
- ⊕ Els integrats dins del Dret internacional i Dret civil, els fan més les dones que els homes.
- ⊕ Els estudis que formen part del Dret mercantil i tributari, són més freqüents entre es homes que entre les dones.

---

¹² Veure la representació d’aquests col·lectius en el conjunt de la mostra en les notes 1 i 2 d’aquest capítol.

Estudis d'especialització - Branques Dret Substantiu	HOMES	DONES
Dret Administratiu	3,3%	0,9%
Dret Civil	11,7%	15,5%
Dret Internacional	3,8%	6,6%
Dret Laboral	4,8%	9,5%
Dret Mercantil	9,8%	7,9%
Dret Penal	3,6%	2,8%
Dret Tributari	10,7%	7,9%
Transversals	32,1%	26,6%
Sense títol precís	10,0%	11,1%
No pertany a l'àrea del Dret	10,2%	11,1%
	100,0%	100,0%

Taula 2 5. Percentatge d'advocats i advocades segons estudis d'especialització

2.2.6. Estudis especialitzats i centres de docència.

Els estudis de post-licenciatura majoritàriament s'han desenvolupat a centres ubicats a Catalunya. En concret, considerant el 100% dels advocats que segueixen estudis d'especialització (67,4% de la mostra), a Catalunya els fa un 84,8%; a l'estranger, un 5,3% (4% a Europa i un 1,3% a altres continents) i a la resta de l'Estat Espanyol, un 5,3% (FIGURA 2.15).

Respecte al tipus d'institució en la que se segueix l'activitat formativa, el més habitual és que es faci en una universitat. No obstant, una bona quantitat de cursos es realitzen en altres institucions. En concret, els cursos i estudis enregistrats s'han seguit a: 27 universitats, 8 col·legis professionals, 15 institucions privades, 5 despatxos professionals i 3 institucions estatals.

En relació a institucions específiques on s'han desenvolupament d'aquest estudis destaca l'ICAB, amb un 34% dels estudis registrats. Altres institucions són: la Universitat de Barcelona, amb un 11,2%; la Universitat Ramon Llull, amb un 8,9% i la Universitat Pompeu Fabra amb un 6,8%. Pel que fa a l'ICAB, si en lloc de cursos es

valora el nombre de persones que han fet cursos en aquesta institució es troba que el percentatge baixa al 29,5% (FIGURA 2.16).

2.3. ALTRES TÍTOLS UNIVERSITARIS

Dins del capítol d'estudis, a més de preguntar per els estudis de llicenciat en Dret i dels relacionats més directament amb l'exercici de la professió, s'ha demanat als enquestats si han seguit altres estudis que hagin acabat amb l'obtenció d'un títol acadèmic universitari. En aquesta qüestió els resultats mostren que quasi una desena part (9,3%) té altres titulacions (FIGURA 2.17).

Els estudis que s'han mencionat, segons els criteris de classificació del Ministeri d'Educació i Ciència¹³ s'inclourien en un 4,9% dins de les Ciències socials i jurídiques, i, en un 2,8%, en el camp de les Ciències humanes. La resta d'àmbits, com es pot veure a la FIGURA 2.17, es queden en percentatges que no arriben al 1%.

Anant a la concreció de les respostes facilitades, es veu que el 9,7% es distribueix en un total de 30 titulacions. Encara que aquesta distribució dona lloc a petits percentatges, a continuació s'enumeren alguns dels àmbits en els que semblen ser més propensos a formar-se els advocats. Aquests són: Administració i direcció d'empreses (1,1%); Filosofia (0,8%); Ciències Polítiques (0,5%); Criminologia (0,5%); Graduat Social (0,5%) i Medicina (0,5%).

2.4. CONEIXEMENT D'IDIOMES

El domini de idiomes és una qualitat que s'integra tant dins dels aspectes formatius del l'advocat com dins de les prestacions que oferta l'advocat al client. Per aquesta raó, al present capítol es consideren les avaluacions que fan els professionals respecte al domini d'idiomes, i, més endavant s'examina l'ús de diferents idiomes en contextos específics de l'activitat professional (l'atenció al client o la redacció d'escrits).

---

¹³ http://www.mec.es/educa/jsp/plantilla.jsp?id=602&area=ccuniv&contenido=/ccuniv/html/direct_generales/direcgen.html

El nombre de idiomes que els advocats diuen que dominen i la intensitat d'aquest domini es força diferent. Específicament:

- ⊕ Apart del català i/o castellà, els enquestats que han dit que coneixen i dominen: un idioma, arriba quasi a la meitat; dos idiomes, una tercera part; tres, un 7,4%; i, quatre o més idiomes, un 4,2% (FIGURA 2.18).
- ⊕ Els idiomes que més es coneixen i dominen són l'anglès, el francès, l'italià i l'alemany. Per aquest ordre, han sigut anomenats pel 78,4; el 52,6; el 8,4 i el 6,9% dels entrevistats (FIGURA 2.19).
- ⊕ Altres idiomes que tenen una presència molt menor en la mostra estudiada són el portuguès, el gallec i el basc amb percentatges del 1,3; 0,8 i 0,5% respectivament. Amb percentatges d'un 0,2% s'anomenen l'àrab, el japonès, el neerlandès, el noruec, el suec, el xinès i llengües romàniques sense especificar (FIGURA 2.19).

Els nivells en que es dominen els idiomes respecte a l'escriptura, parla i lectura els ha valorat el propi advocat d'acord amb les categories de domini correcte, domini amb dificultat o molt poc domini. Els resultats obtinguts respecte als idiomes més coneguts es poden veure en la següent taula (TAULA 2.6). De les dades cal destacar que més del 50% diu conèixer correctament l'anglès, el francès i l'alemany. Pel que fa a l'italià, la parla i la lectura també les domina correctament més del 50% i l'escriptura un 30%.

	Parla	Espectura	Lectura
Anglès	56,1%	56,5%	65,7%
Francès	57,3%	51,7%	66,0%
Italià	54,9%	39,2%	60,8%
Alemanys	52,4%	57,1%	54,8%

Taula 2.6. Percentatge d'advocats amb domini correcte dels idiomes que diuen conèixer

Entre els idiomes més coneguts i que més domina la mostra, és interessant observar que per edat, diuen conèixer l'anglès més de les dues terceres parts dels advocats menors de 40 anys i el francès més de la meitat dels que són majors de 50 anys. Així, doncs, aquestes diferències respecte al domini d'un o altre idioma en relació a l'edat, en part, respon a les llengües estrangeres amb les que s'ha estat més en contacte, ja sigui per imperatius escolars o per circumstàncies extra-escolars.

Figura 2.1. Percentatge d'advocats llicenciats per universitats de diferents indrets geogràfics

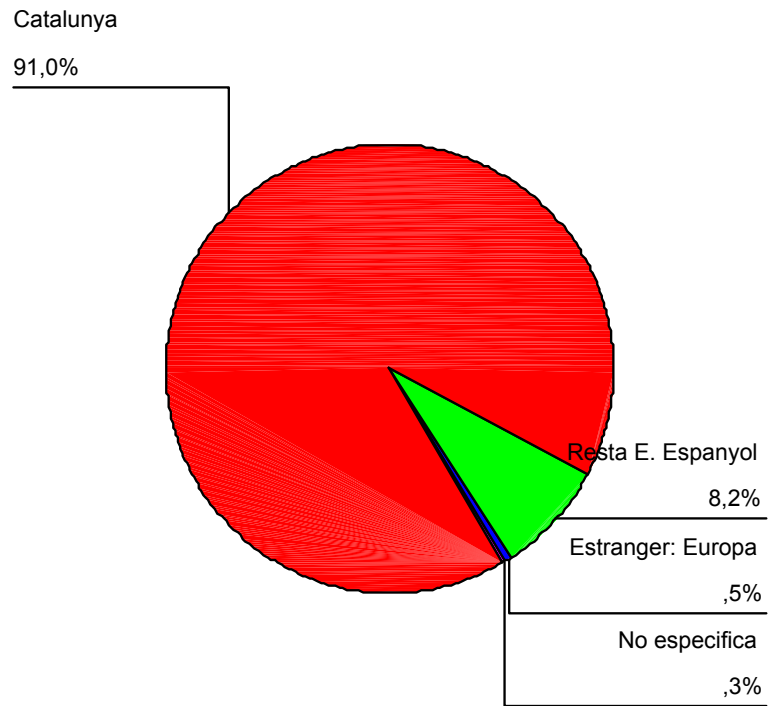

Figura 2.2. Percentatge de llicenciats per universitats de diferents indrets geogràfics segons sexe

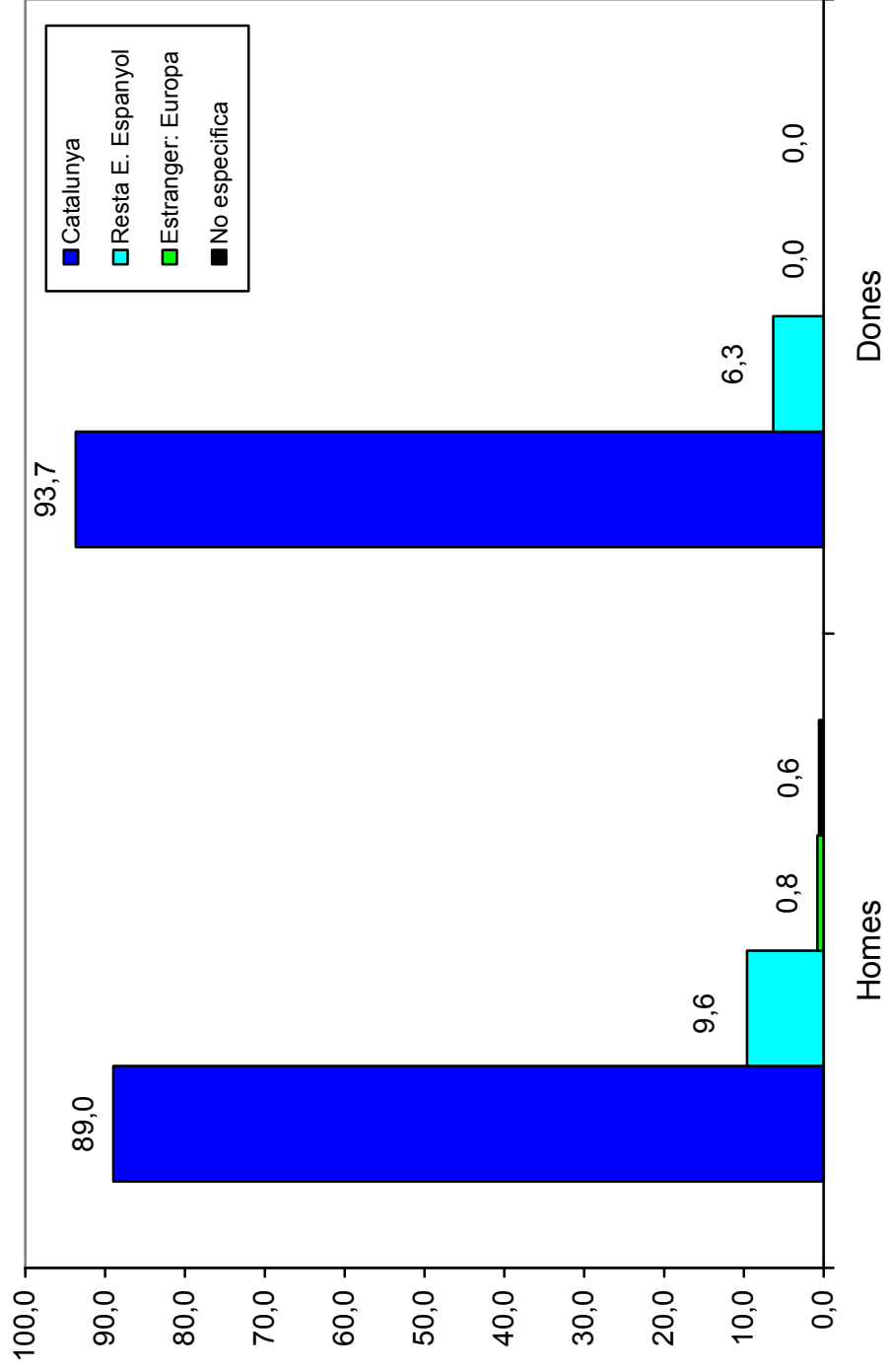

Figura 2.3. Percentatge de llicenciats per universitats de diferents indrets geogràfics
Distribució de la mostra segons edat

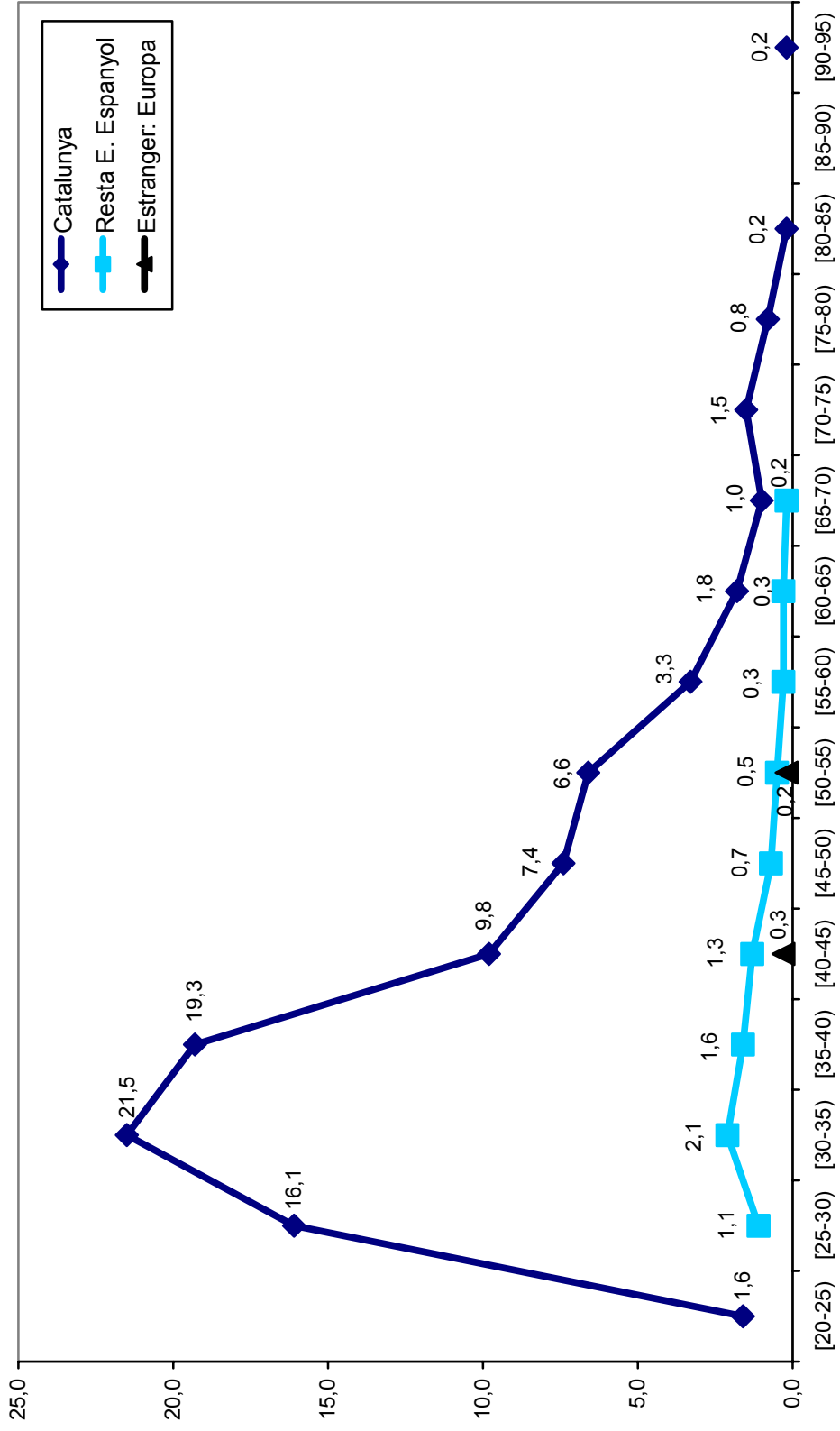

Figura 2.4. Percentatge de llicenciats per universitats de diferents indrets geogràfics segons edat

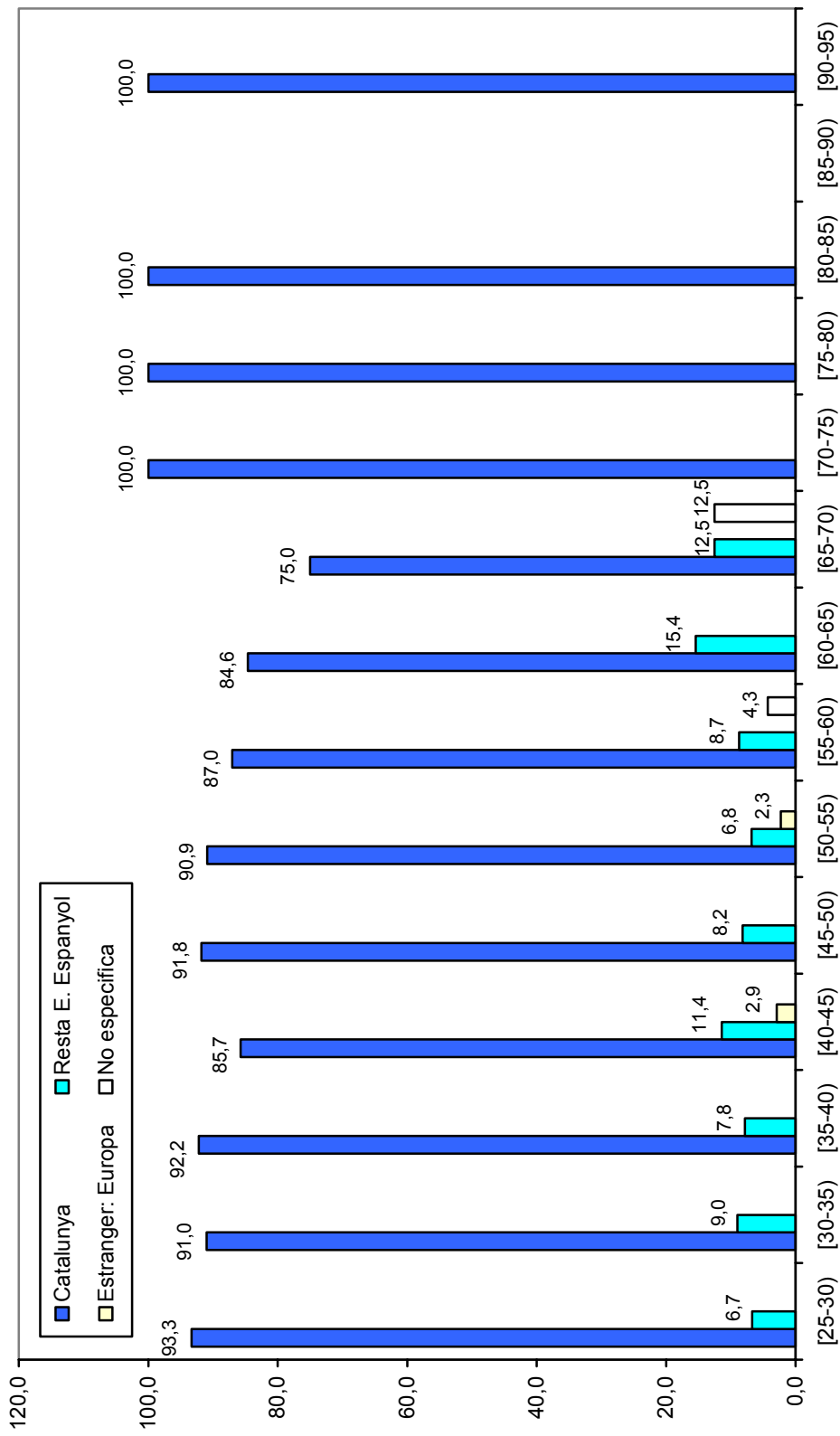

Figura 2.5. Percentatge d'enquestats licenciatos en Dret per any

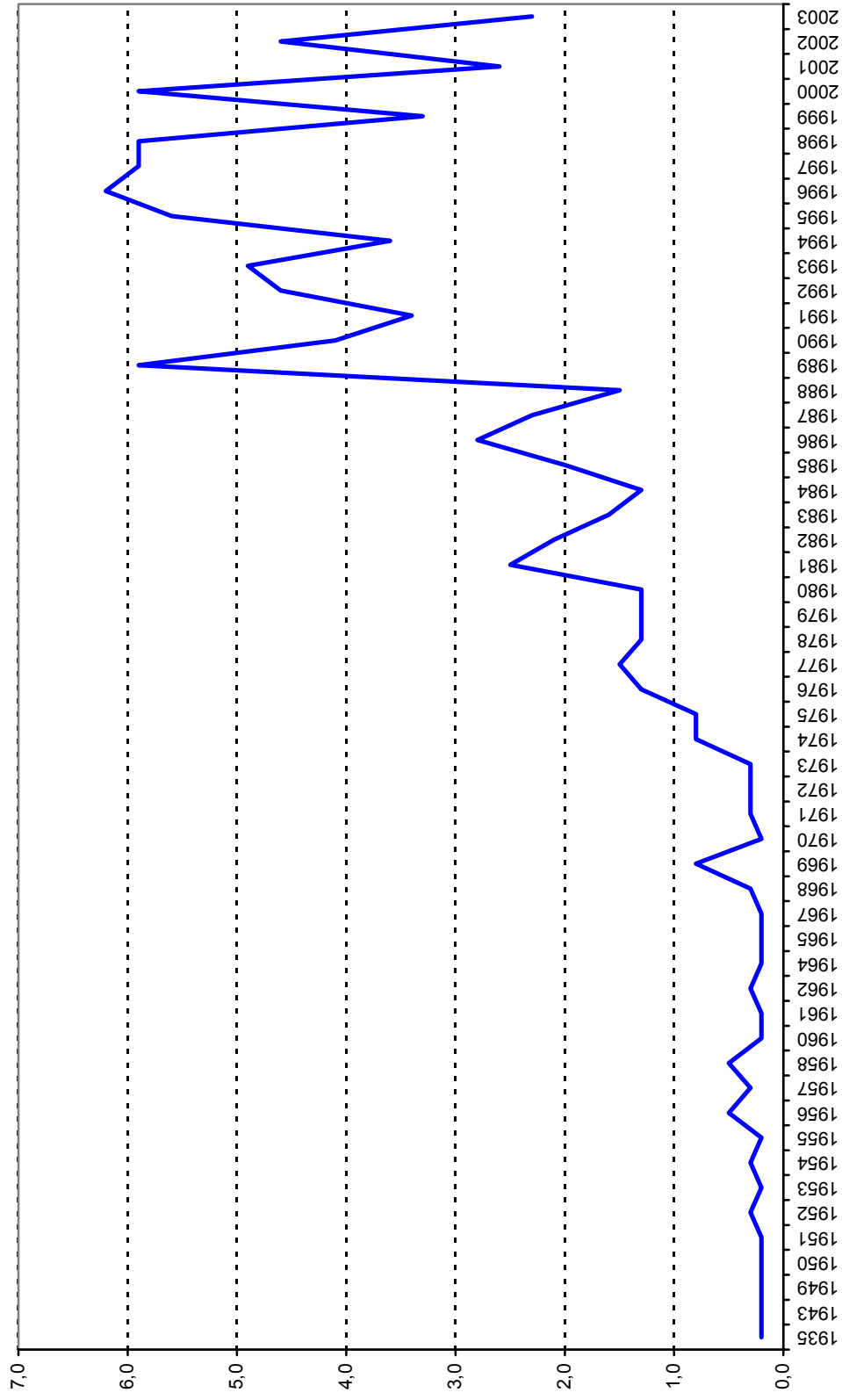

Figura 2.6. Percentatge d'homes i dones llicenciats/des segons decennis (amb el referent de la data de l'Estudi)

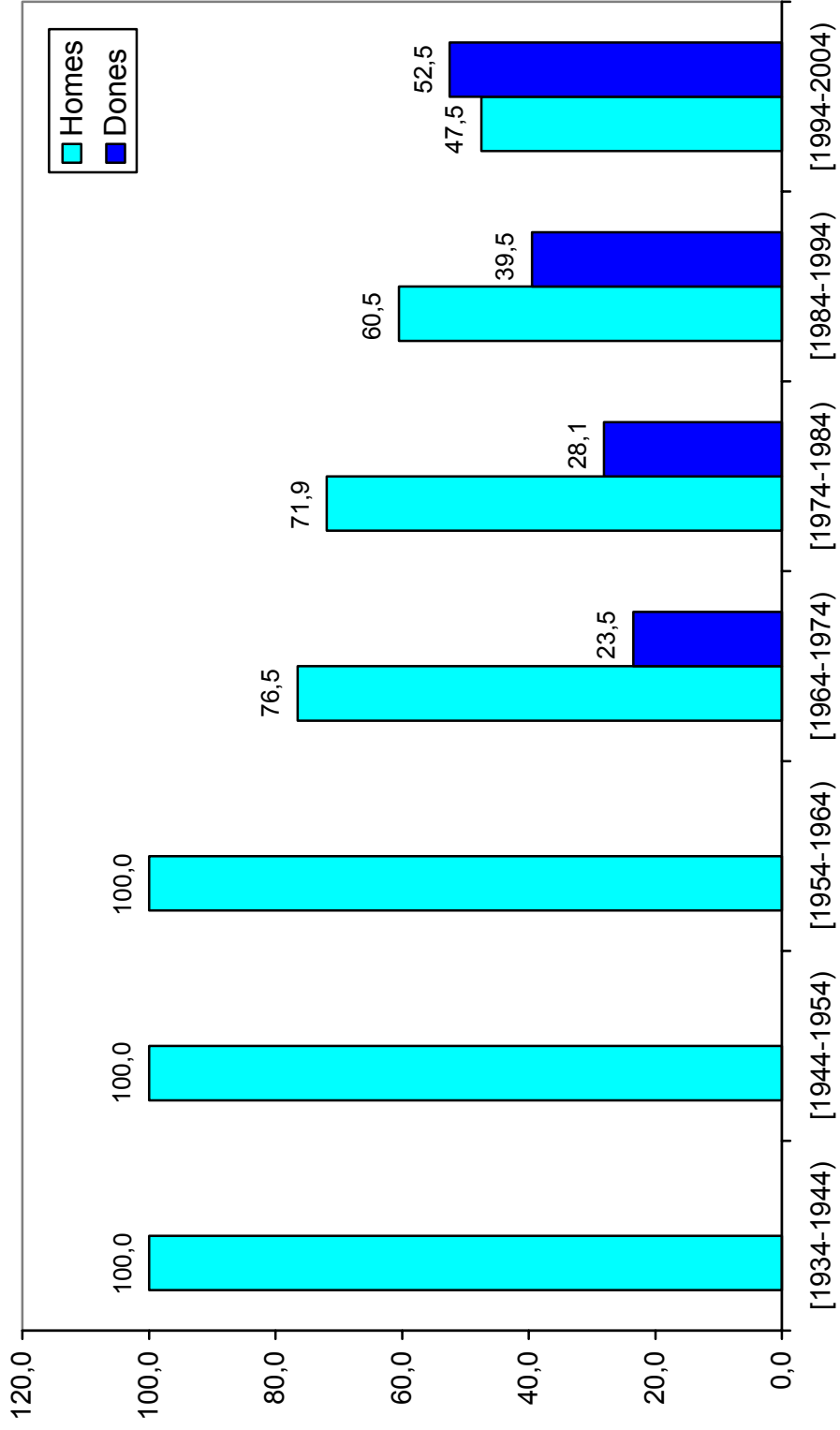

Figura 2.7. Percentatge d'advocats amb estudis de doctorat

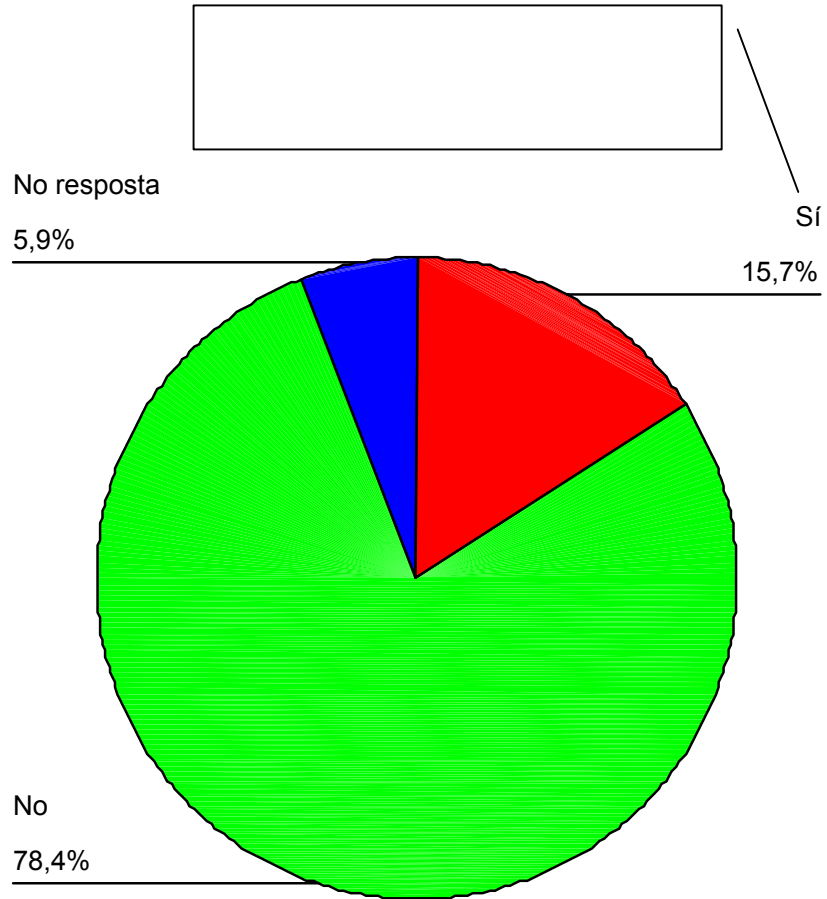

Figura 2.8. Percentatge d'advocats amb estudis d'especialització i post-licenciatura

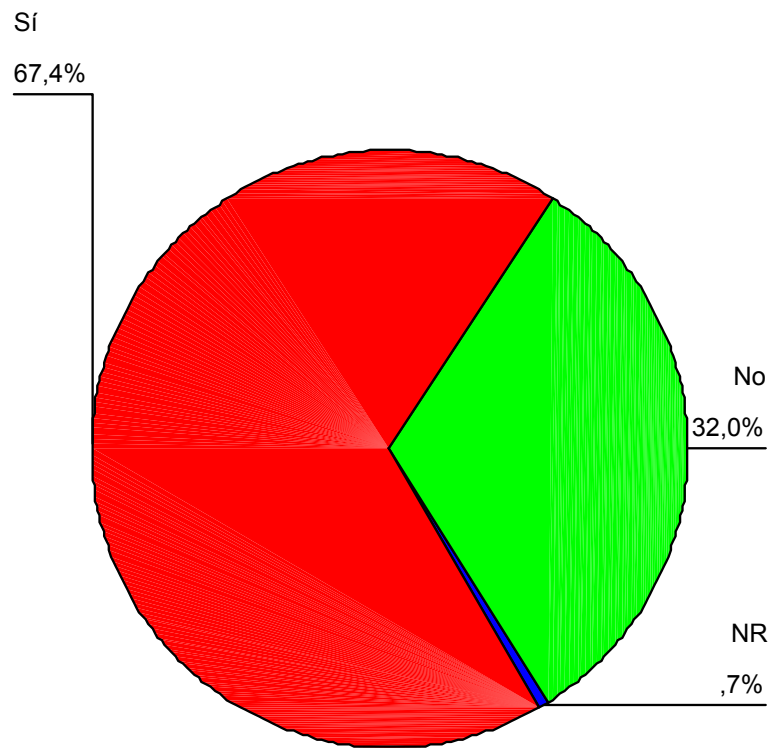

Figura 2.9. Percentatge d'advocats amb estudis de doctorat segons sexe

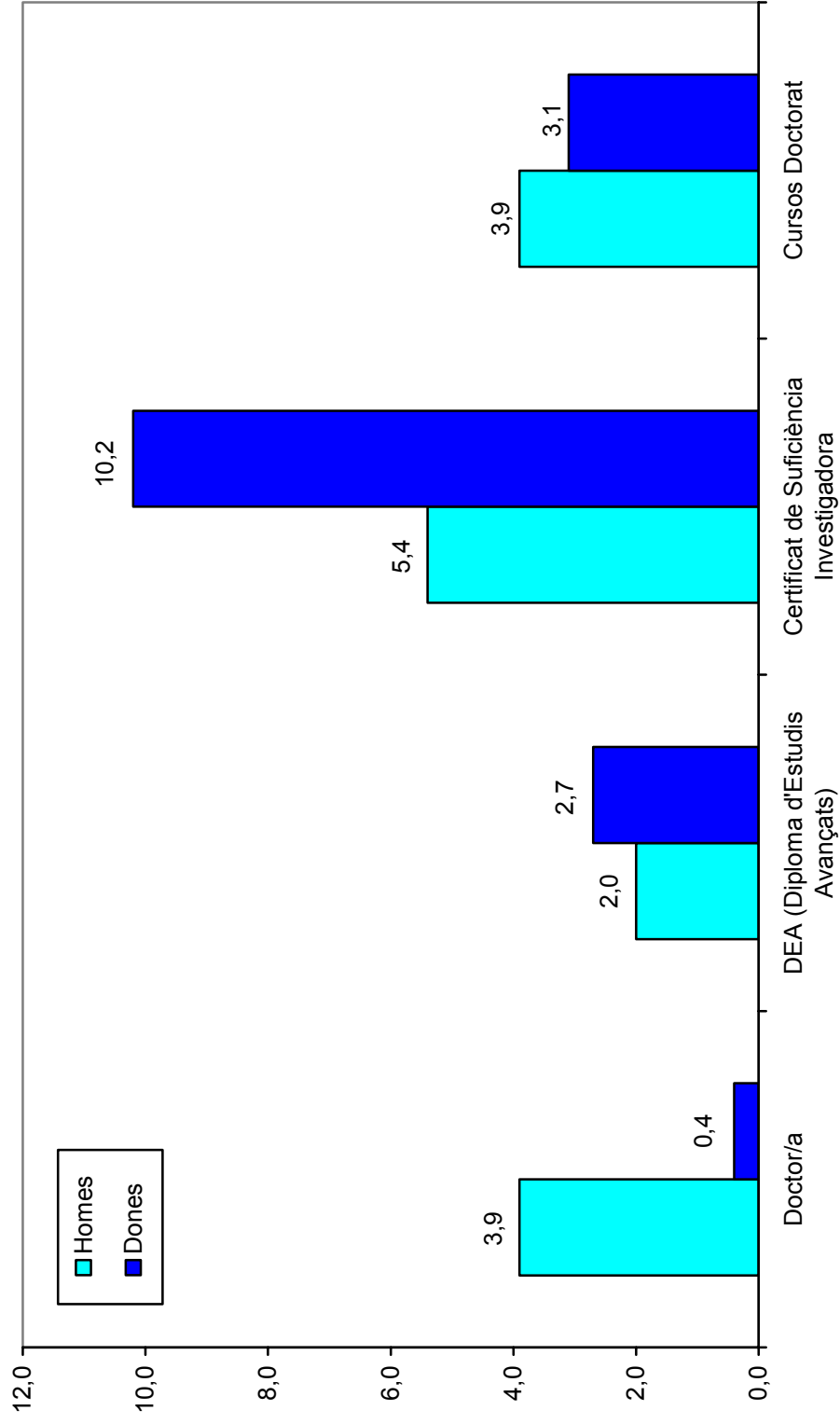

Figura 2.10. Percentatge d'advocats i advocades en relació amb els estudis d'especialització

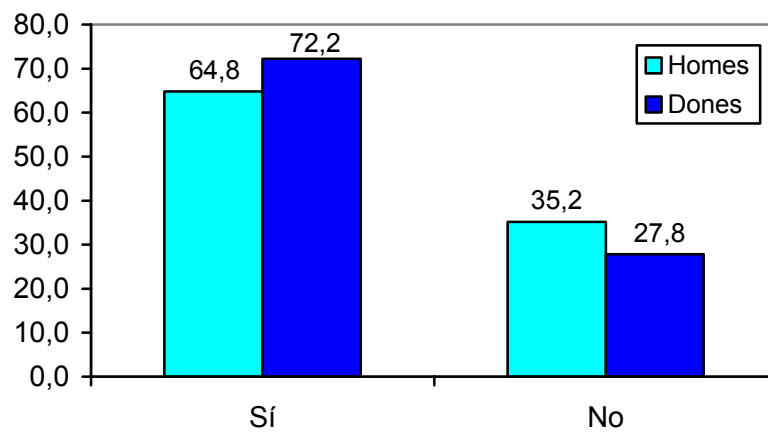

Figura 2.11. Percentatge d'advocats i advocades en relació amb el nombre d'estudis d'especialització

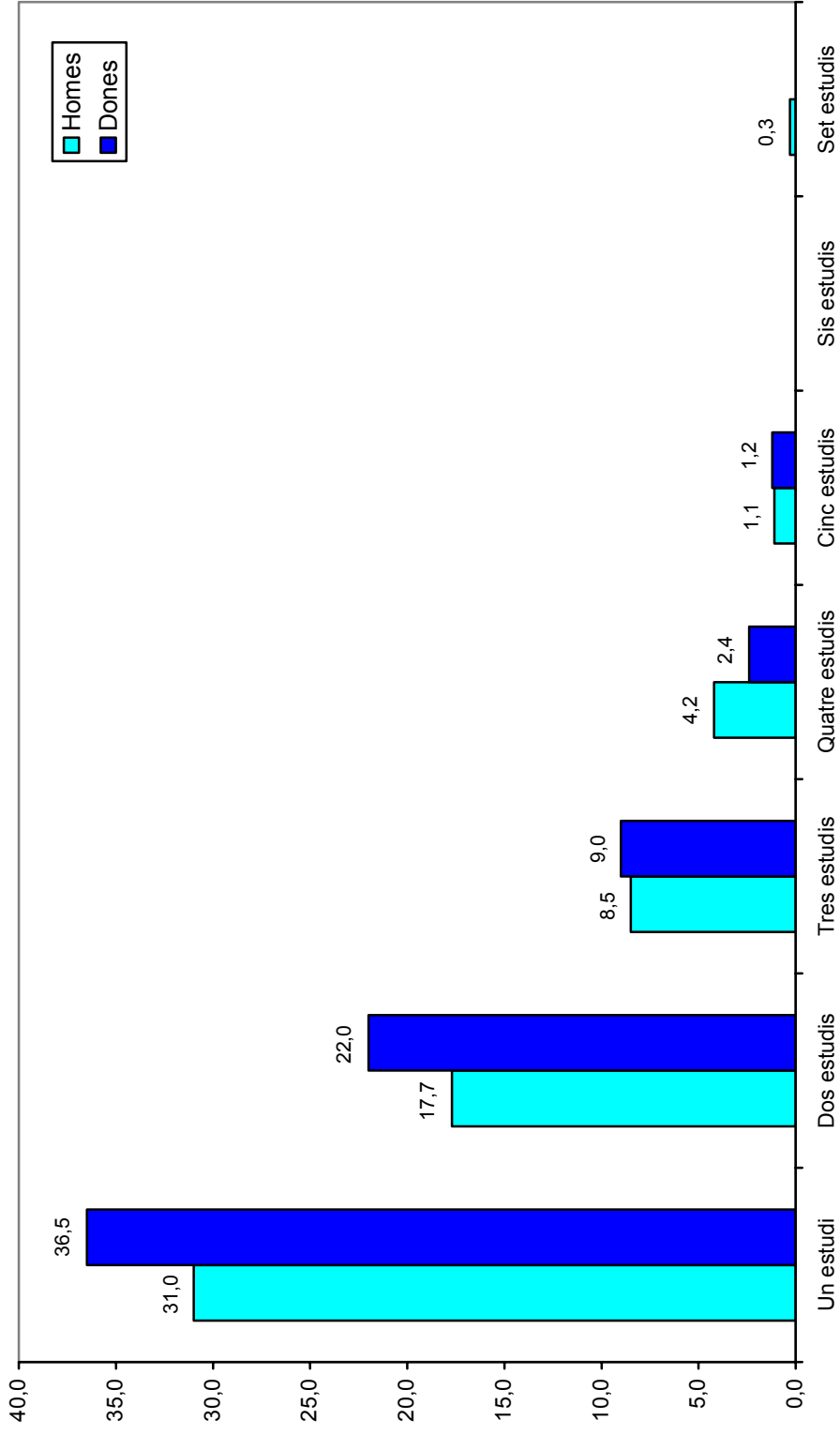

Figura 2.12. Percentatge d'advocats amb estudis d'especialització segons intervals d'edat

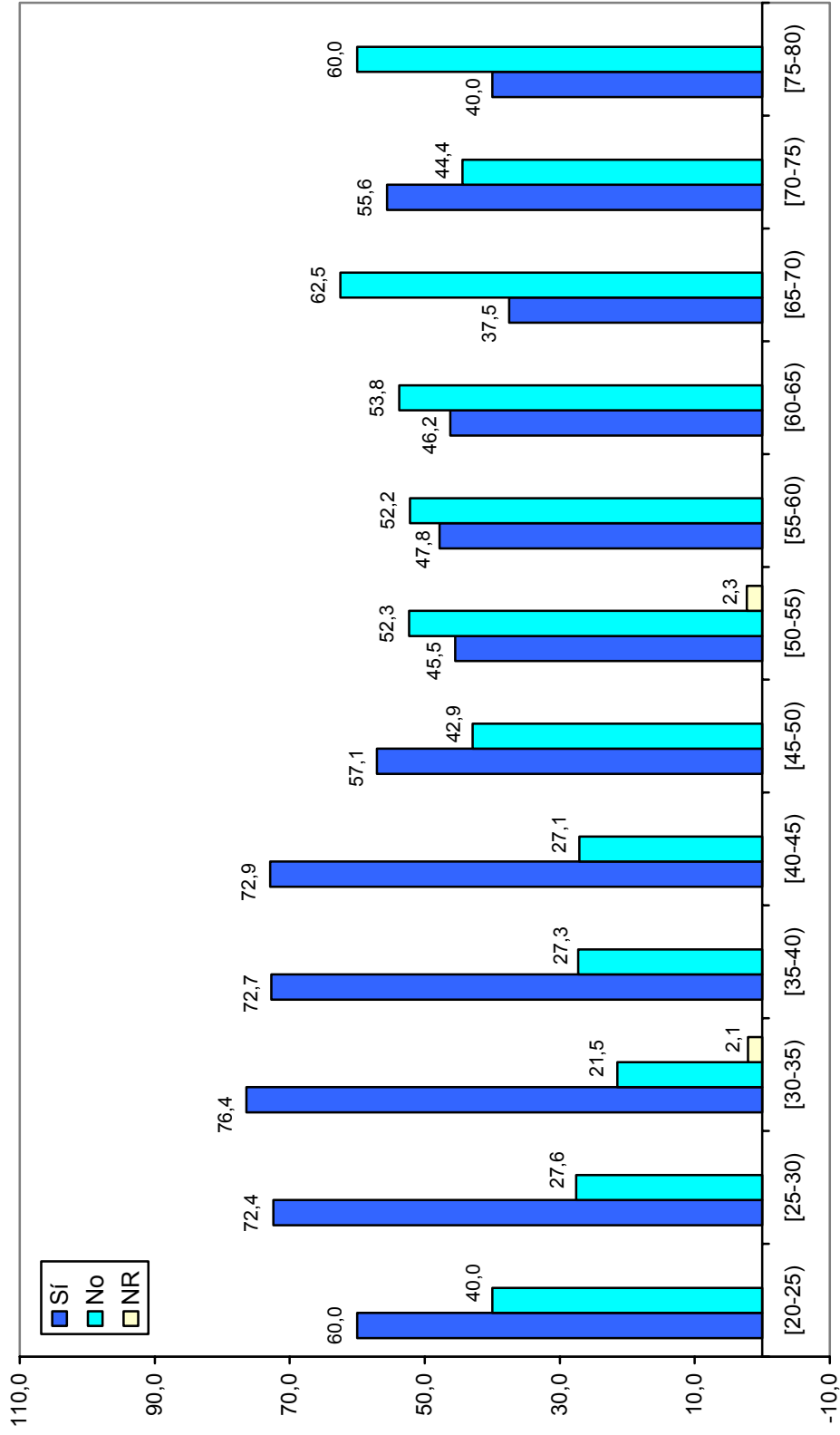

Figura 2.13. Percentatge d'advocats amb estudis d'especialització: distribució de la mostra segons intervals d'edat

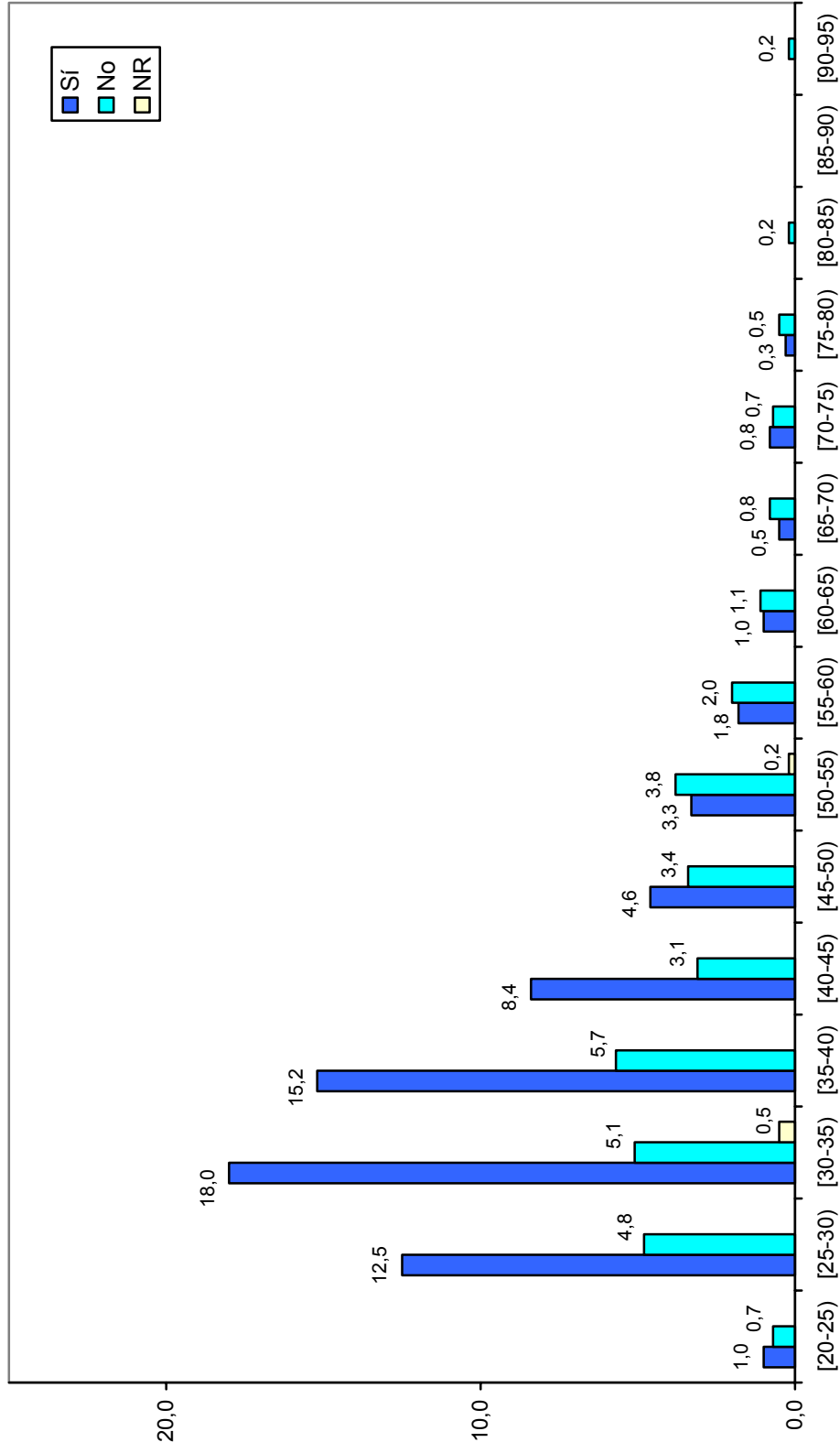

Figura 2.14. Estudis d'especialització: percentatge segons branques del Dret

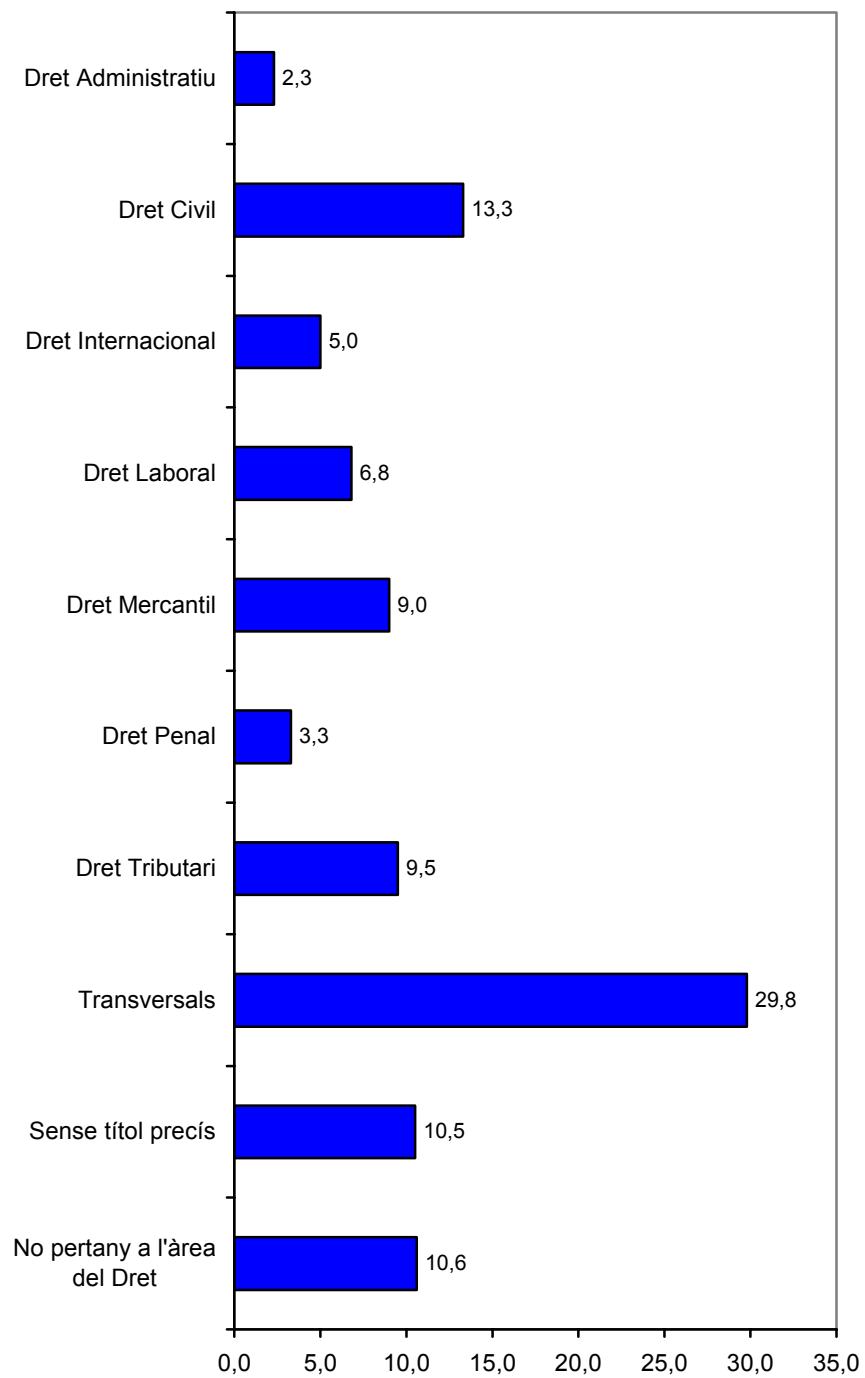

Figura 2.15. Estudis d'especialització: percentatge segons ubicació del centre d'estudis

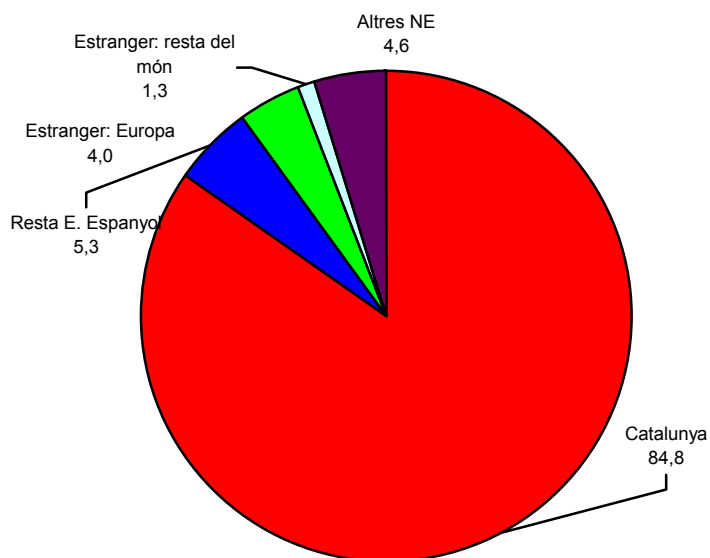

Figura 2.16. Percentatge d'advocats segons estudis d'especialització a l'ICAB

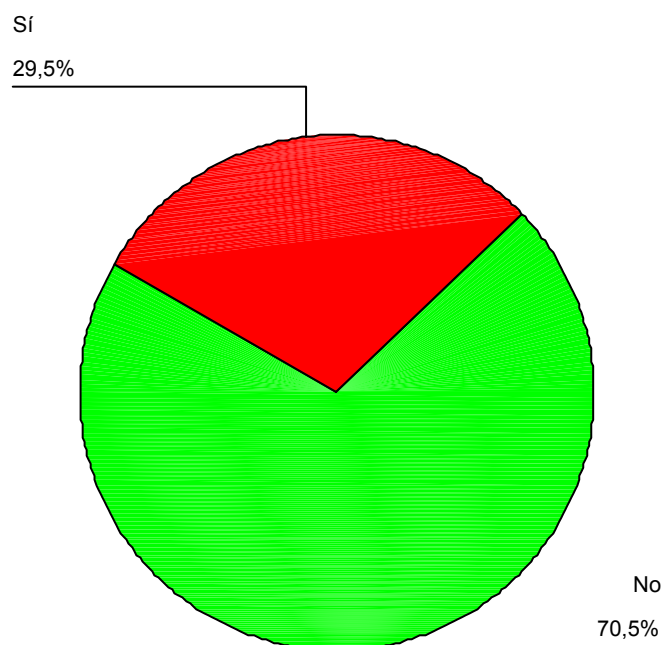

Figura 2.17. Percentatge d'advocats amb altres estudis universitaris, amb títol de llicenciatura

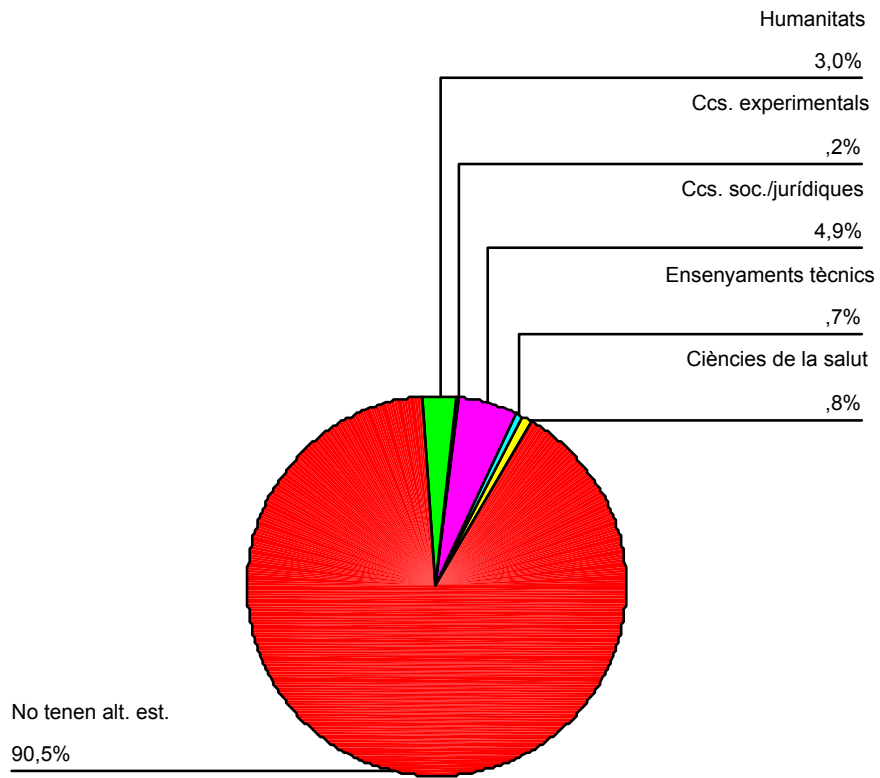

Figura 2.18. Percentatge d'advocats segons nombre d'idiomes que coneix o domina

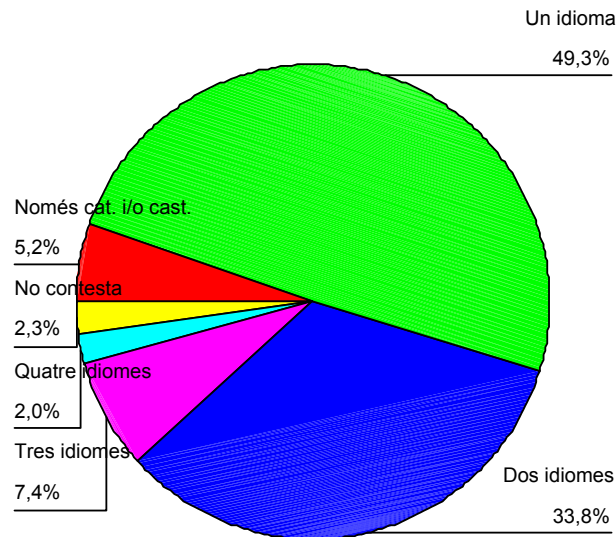
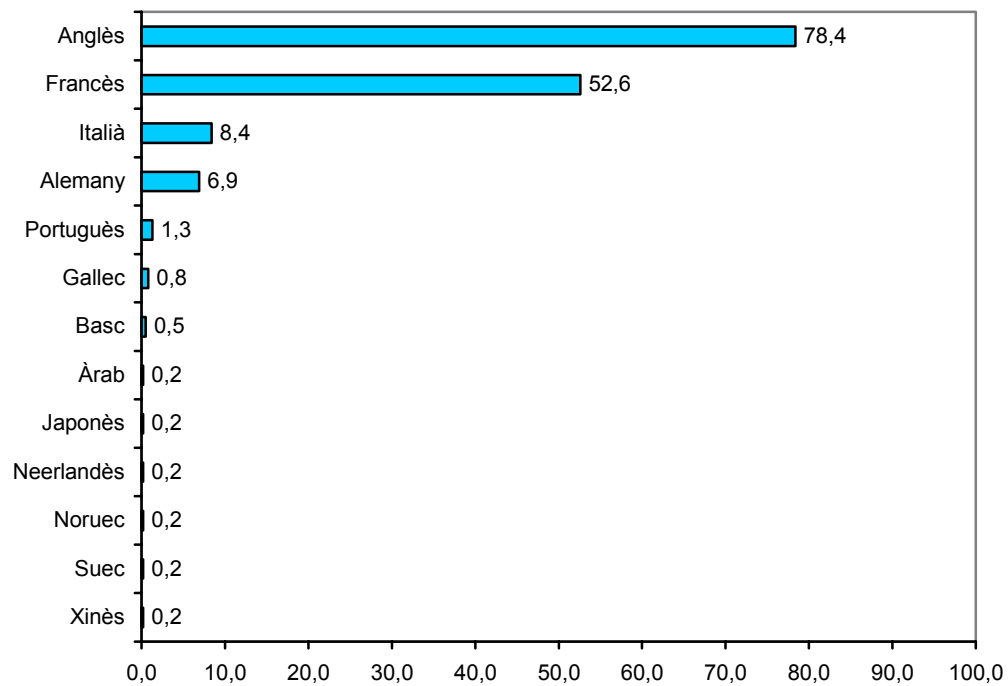

Figura 2.19. Percentatge d'advocats amb coneixement o domini dels següents idiomes o llengües

Capítol 3

Aspectes socio-laborals
en iniciar-se en la professió

CAPÍTOL 3

Aspectes socio-laborals en iniciar-se en la professió

En el moment d'iniciar-se professionalment, l'advocat passa per tot un seguit de situacions socials, econòmiques i psicosocials que constitueixen unes vivències personals d'una realitat compartida. Conèixer aquesta realitat pot ser de gran interès pels advocats, especialment per a qui comença professionalment; i, per a qui treballa amb persones que s'estrenen en l'exercici de l'advocacia. Per concretar, als professionals els hi pot ser molt útil, per exemple, saber si en el món de l'advocacia hom tendeix a iniciar-se uns anys abans o uns anys després de ser llicenciat; si predominen alguns criteris a l'hora de retribuir als que s'inicien professionalment; o, si a l'actualitat és, molt o poc habitual, començar a treballar per compte d'altre persona.

Per contribuir a crear una imatge general i suficientment realista dels inicis professionals de l'Advocacia, en els següents apartats es veuen els resultats de preguntes que s'han formulat en relació amb qüestions com les que s'acaben d'apuntar. A més a més, aquestes dades descriptives de la realitat es complementen amb una valoració sobre el grau de satisfacció que s'ha experimentat en el moment d'estrenar-se professionalment. A partir de les dades anteriors s'exploren les possibles relacions entre els nivells de satisfacció, l'edat, les retribucions o el sexe.

3.1. ANY D'INICI PROFESSIONAL I TEMPS D'EXPERIÈNCIA

Entre els professionals entrevistats, la quantitat d'anys que porten dedicant-se a l'advocacia és molt variada: va dels més de 65 anys fins a menys d'un any. Dins d'aquesta amplitud d'anys, però, la distribució no és homogènia. A grans trets es veu que són minoria els advocats que tenen al voltant de 65 anys d'experiència, i, són majoria els que fa relativament pocs anys que treballen com advocats¹.

Una anàlisi de les dates en que es van iniciar professionalment els advocats permet veure que les quantitats disminueixen a mesura que s'allunyen del present. Així, com es pot observar en la [FIGURA 3.1](#):

- ✦ Han entrat en el món del Dret fa: menys de 10 anys, una mica més del 50% (52,3%); entre 10 i 20 anys, quasi un 30% (27,7%); més de 20 i menys de 30 [20-30), el 12,5%; entre 30 i 50 [30-50), el 5,6%; i, més de 50 [50-65), el 0,7%.

En definitiva, d'acord amb les dades que han donat els enquestats es podria afirmar que unes tres quartes parts dels d'advocats es troba en l'apogeu del seu desenvolupament professional.

3.2. TEMPS ENTRE SER LLICENCIAT I COMENÇAR PROFESSIONALMENT

Entre l'acabament dels estudis de Dret i l'inici com a professional de l'Advocacia, en termes generals, no transcorre molt de temps. No obstant, en el conjunt de professionals es registra una gran heterogeneïtat, dons hi ha qui s'han iniciat en el món del dret 14 ó 16 anys abans d'aconseguir la llicenciatura; i també hi ha qui ho ha fet, 16 ó 18 anys després d'haver-la obtingut.

Dins d'aquesta anticipació i dilació entre l'any d'inici professional i obtenció de la llicenciatura, es poden diferenciar tres tendències ([FIGURA 3.2](#)). Aquestes són, començar a treballar com advocat:

---

¹ Respecte als anys que porten treballant com advocats, cal observar que aquestes dades semblen coherents amb les edats predominants dels professionals comentades al primer capítol del informe.

- ⊕ Un any, o més d'un any després d'haver acabat els estudis, tal com diu que ho ha fet el 58,7%.
- ⊕ El mateix any en que s'acaba la llicenciatura, situació que ha compartit el 35,1%.
- ⊕ Abans de ser llicenciat, experiència que ha tingut el 5,2%.

Una anàlisi més detallada dels que s'inicien anys abans i anys després de d'haver-se llicenciat permet veure que (FIGURA 3.3):

- ⊕ Entre els que han començat amb data prèvia al acabament dels estudis, malgrat només arriben al 5,2%, és interessant observar que la distribució en el temps és força extensa. Així:
  - Un 1,8%, ho fa justament l'any abans, per tant quan està finalitzant la llicenciatura.
  - Un 1,5%, uns quatre anys abans d'acabar, es a dir, possiblement durant el primer o segon any de carrera.
  - Un percentatge minsa, però que és interessant destacar, és que un 1% ha entrat en el món del Dret entre cinc i setze anys abans de llicenciar-se.
- ⊕ Entre els que s'estrenen en el món del dret un cop llicenciats (93,8%), ho fa:
  - El mateix any, com ja s'ha apuntat, el 35,1%
  - Durant l'any després de llicenciar-se, una quarta part (25,6%).
  - En el curs del segon any després de llicenciar-se, el 14,3%; del tercer any, el 6,7%; del quart, el 3,4%; i del cinquè, el 2,8%.
  - A partir dels sis anys els percentatges disminueixen molt. Entre sis i set anys posteriors a la llicenciatura ho fa el 1,3%; i, entre vuit i divuit anys després, el 3,4%.

3.2.1. Temps entre llicenciatura i inici professional segons les dècades

Respecte als percentatges que registren aquestes concrecions temporals entre ser llicenciat i començar professionalment, al fer una anàlisi es veu que tradicionalment (FIGURA 3.4):

- ⊕ Ha predominat el encaminar-se professionalment, com a mínim, un any després d'acabar els estudis.
- ⊕ A més o menys distància, l'opció anterior ha estat seguida per iniciar-se al mateix any que s'obté la llicenciatura.
- ⊕ Com tercera pràctica, molt minoritària ha estat el començar abans de llicenciar-se.

Per més detall, la relativa consistència de les dades també es manifesta quan s'analitzen amb més detall les dècades². Cenyint-nos a valorar una tendència general dels darrers vint anys [1984-2004), es pot apreciar el que es sintetitza a continuació.

S'inicien en la professió (FIGURA 3.4):

- ⊕ Un any o més després de finalitzar els estudis, al voltant del 60% dels llicenciats.
- ⊕ El mateix any en que es llicencien, aproximadament un terç.
- ⊕ Abans d'acabar, continua sent una minoria, però crida l'atenció el increment que ha experimentat a la darrera dècada³.

3.2.2. Temps entre llicenciatura i inici professional: sexe i antecedents familiars

² Aquests intervals, en el conjunt de la mostra, representen les quantitats que s'indiquen en la següent taula:

Percentatge d'advocats que comencen professionalment en les dècades							
Dècades	[34-44)	[44-54)	[54-64)	[64-74)	[74-84)	[84-94)	[94-04)
%	0,3%	1,0%	2,5%	2,8%	14,6%	32,8%	45,9%

³ Possiblement aquest increment es relaciona amb el reglament i les normatives dels plans d'estudi en relació a les pràctiques i les beques de col·laboració en empreses o institucions.

Respecte a l'anticipació o dilació en el inici del exercici professional, el col·lectiu⁴ d'advocats i advocades no presenten grans diferències. Com es pot veure a la FIGURA 3.5, els percentatges són similars. No obstant, es pot apreciar un subtil major nombre de dones que diuen iniciar-se professionalment al mateix any o durant el primer any després de llicenciar-se, a la vegada que són lleugerament menys les que ho fan en anys posteriors.

El tenir o no antecedents⁵ familiars en el món del Dret en relació amb el temps que transcorre entre acabar els estudis i d'iniciar-se professionalment tampoc presenta tendències definides. És a dir, les dades obtingudes mostren que el tenir antecedents no comporta diferències rellevants respecte a ser més propens a començar abans de concloure la llicenciatura o en els anys immediatament posteriors. No obstant es veu que són més els que tenen antecedents i s'estrenen en el mateix any que acaben els estudis; a l'any següent la tendència s'igualava i al segon any s'inverteix; posteriorment són més els que amb antecedents familiars s'inicien al cap de cinc anys (FIGURA 3.6).

3.3. FORMES D'INICIAR-SE PROFESSIONALMENT

La manera de iniciar-se en l'exercici de la professió, per quasi bé el 60% (59,7%) dels enquestats va ser per compte d'un altre; pel 30% (30,3%), per compte propi; i, pel 7,5%, combinant les dues formes (FIGURA 3.7).

3.3.1. Formes d'iniciar-se professionalment segons les dècades

El predomini d'una o una altre forma d'estrenar-se professionalment s'ha mantingut bastant estable des de mitjans dels anys 50. En aquest sentit, el començar per compte d'un altre tradicionalment ha superat al iniciar-se per compte propi, o, a la combinació de les dues formes al mateix temps.

---

⁴ Aquests col·lectius en el conjunt de la mostra representen els següents percentatges: Advocats: 58,2%/ Advocades: 41,8%.

⁵ La representació del advocats amb antecedents familiars constitueix un 30,5% en el conjunt de la mostra.

Malgrat l'esmentada estabilitat en el predomini, al analitzar aquestes dades per dècades⁶ i per percentatges, s'observen algunes oscil·lacions destacables. El fet d'estrenar-se professionalment treballant per compte d'altres ha experimentat un cert balanceig des de la dècada 1964-1974 [1964-1974) ([FIGURA 3.8](#)):

- ✦ El decenni que registre un percentatge més alt (70,6%), precisament és el 1964-1974 [1964-1974).
- ✦ La dècada en la que és menys freqüent (51,7%) és la següent, 1974-1984 [1974-1984).
- ✦ En les dues darreres dècades ha guanyat terreny. A la penúltima, va incrementar fins arribar al 57,3%; i, a la darrera ha augmentat fins el 63,6%.

Per altre part, en coherència amb aquestes dades, també s'observen canvis en les altres maneres d'iniciar-se professionalment. Així, als darrers anys hi ha una disminució dels que comencen per compte propi i un augment dels que combinen el estrenar-se treballant per compte d'altre i per compte pròpia.

Concretant aquesta estimació i integrant-la amb les dades d'abans, els percentatges⁷ que registra cada opció, per dècades⁷, són els següents ([FIGURA 3.8](#)):

- ✦ Fa tres dècades van començar per compte d'altre en un 51,7% dels casos, per compte pròpia, en un 37,1% i de manera combinada, en un 6,7%.
- ✦ Durant el penúltim decenni [1984-1994), el percentatge dels que es van iniciar per compte d'altre va ser el 57,3%; per compte pròpia, el 33%; i, simultàniament, de les dues maneres, el 7%.
- ✦ A la darrera dècada [1994-2004) s'ha estrenat per compte d'altre, el 63,6%; per compte pròpia, el 26,4%; i, per compte d'altre i pròpia, el 7,9%.

---

⁶ Veure la representació d'aquests per intervals d'anys en el conjunt de la mostra en la nota 2

⁷ Ídem.

3.3.2. Formes d'iniciar-se professionalment, sexe i antecedents familiars

Respecte a les formes de començar en relació amb el sexe o el fet de tenir antecedents en el món del dret, com es pot veure en les FIGURES 3.9 i 3.10, no es donen grans diferències. Dins del conjunt de dades, la que més destaca és que (FIGURA 3.10):

- ⊕ Entre els que tenen antecedents⁸ en el món del Dret, el 62,9% diu que ha començat per compte d'altre; i, el 28%, per compte pròpia.
- ⊕ Entre els que no tenen antecedents, s'inicien per compte d'altre el 58%; i, per compte pròpia, el 31,4%.

3.4. RETRIBUCIONS ECONÒMIQUES EN ELS INICIS PROFESSIONALS

Altre aspecte important i controvertit a l'hora d'iniciar-se en la professió és la remuneració per la feina feta. Sobre aquesta qüestió, a l'Estudi, s'han recollit unes dades que permeten, per una banda, identificar els principals criteris o tipus de retribució per els que es regula el sou inicial de l'advocat i com valora el professional aquestes primeres compensacions econòmiques.

3.4.1. Tipus de remuneració

En els seus inicis professionals, els enquestats que han tingut unes retribucions constants (en el sentit de fitxes), ha sigut un 48,0%; aleatòries o variables, un 28,0%; i, nul·les, un 23% (FIGURA 3.11).

3.4.2. Tipus de remuneracions segons les dècades

Els tipus de retribucions als que inicialment han estat subjectes els entrevistats, al llarg de les dècades ha sofert alguns canvis, de manera que finalment unes han anat a l'alta i altres a la baixa. En concret (FIGURA 3.12):

---

⁸ Veure la representació d'aquests subgrups en el conjunt de la mostra en la nota 6

- ⊕ Les retribucions constants han augmentat quasi un 15% en 30 anys. Així mentre que en el període 1974-1984 [1974-1984) aquesta era la compensació econòmica per un 38,2% de professionals, en el darrer decenni [1994-2004) ho ha sigut per un 52,4%.
- ⊕ Paral·lelament, també han incrementat una mica el nombre de professionals que no tenen retribucions per la feina. Específicament, si en la dècada 1974-1984 [1974-1984) estava en aquesta situació el 19,7% dels advocats, durant els darrers 10 anys [1994-2004) hi ha estat un 24,8%.
- ⊕ Per acabar, coherentment amb les xifres anteriors, el que ha disminuït al llarg del temps són les retribucions variables, que ho han fet amb més de 20 punts. Per més precisió, durant els darrers 10 anys, el 21,6% dels llicenciats ha sigut retribuïts d'aquesta forma, però en les dues dècades anteriors ho va ser el 35,5% i el 42,1%.

3.4.3. Formes d'inici professional i tipus de remuneració

Les diferents formes de començar professionalment⁹ semblen estar més associades a uns tipus de retribució econòmica que no pas a altres. Dels resultats obtinguts al creuar aquestes variables, sobresurt que (TAULA 3.1):

- ⊕ En començar a treballar, per compte propi, el sistema de retribució predominant és el aleatori, amb un 56,8% d'ocurrències . Aquesta opció es seguida per la retribució constant, amb un 29,2%, i la nul·la, amb un 13%.
- ⊕ En el cas de iniciar-se professionalment per compte d'altre, la retribució més freqüent es la constant, que registra una freqüència del 56,9%; la segueix la nul·la, amb un percentatge del 28,6%, i, la variable que es queda amb un 13,7%.

⁹ Veure en la següent taula la representació d'aquests formes de començar en el conjunt de la mostra

Formes de començar professionalment			
	Per compte d'un altre	Per compte propi	Per compte d'un altre i compte propi
% de professionals	59,7%	30,3%	7,5%

Tipus de retribució	Formes d'inici professional		
	Per compte propi	Per compte d'altre	Per compte propi i d'altre
Nul·les	13,0%	28,6%	17,4%
Variables	56,8%	13,7%	30,4%
Constants	29,2%	56,9%	50,0%
Variables i constants	1,1%	0,8%	2,2%
Total	100,0%	100,0%	100,0%

Taula 3.1. Formes d'inici professional i distribució dels diferents tipus de retribució

3.4.4. Tipus de remuneració i formes d'inici professional

Respecte a les dades que han donat els resultats anteriors, si s'analitzen amb l'objectiu de veure la freqüència amb la que es fa servir cada sistema de retribució¹⁰, s'obtenen els percentatges que figuren a la taula següent. En síntesi, d'aquestes xifres destaca que:

- ⊕ Les retribucions nul·les es donen amb major freqüència (74,3%) quan l'inici professional és per compte d'altre.
- ⊕ Les compensacions aleatòries són més pròpies en els inicis per compte pròpia (61,4%).
- ⊕ Les retribucions constants són més presents (70,6%) en l'alternativa de començar a treballar per compte d'altre.

Formes d'inici professional	Tipus de retribució		
	Nul·les	Variables	Constants
Per compte propi	17,1%	61,4%	18,4%
Per compte d'altre	74,3%	29,2%	70,6%
Per compte d'altre i propi	5,7%	8,2%	7,8%
Altres forma	2,9%	1,2%	3,1%
Total	100,0%	100,0%	100,0%

Taula 3.2. Tipus de retribució distribuïts en les diferents formes d'inici professional

¹⁰ Veure en la següent taula la representació d'aquests tipus de retribució en el conjunt de la mostra

	Tipus de retribució en començar professionalment		
	Constants	Variables	Nul·les
% de professionals	48,0%	28,0%	23,0%

3.5. VALORACIONS SUBJECTIVES DE LES RETRIBUCIONS PERCEBUES EN ELS INICIS PROFESSIONALS

Les retribucions que perceben els advocats en iniciar-se professionalment entren dins de la franja de satisfactòries per més de la meitat dels professionals. De manera pormenoritzada (FIGURA 3.13):

- ✦ Les retribucions inicials són molt satisfactòries per un 6,7%; i, satisfactòries per un 45,2%; en canvi, són insatisfactòries per un 25,6%; i, molt insatisfactòries, per un 20,2%.

3.5.1. Satisfacció amb les retribucions i sexe

En relació al sexe, els tipus de retribució al iniciar-se professionalment presenten poques diferències (veure FIGURA 3.14). Ara bé, respecte a la valoració que fan els advocats i les advocades¹¹ d'aquestes retribucions, és important destacar algunes dades significatives (FIGURA 3.15).

En el sector de les valoracions positives:

- ✦ Mentre el 49% dels advocats les qualifiquen de satisfactòries i el 6,5%, de molt satisfactòries;
- ✦ El 40% de les advocades estima que han sigut satisfactòries i el 7,1% molt satisfactòries.

Per tant, es desprèn de les dades anteriors, que la meitat de les dones està en la banda de valoracions negatives, i els homes s'apropen a la meitat però no hi arriben. El que més sobresurt dins d'aquesta tendència negativa de les retribucions és que:

---

¹¹ Veure la representació d'aquests per intervals en el conjunt de la mostra en la nota 5

- ✦ El percentatge de dones que asseguren estar molt insatisfetes arriba al 24,7% i el percentatge d'homes que diuen estar molt insatisfets es queda amb un 16,9%.

3.5.2. Satisfacció amb les retribucions segons les dècades

Els nivells de satisfacció amb les retribucions si es relaciona amb la data en que es va començar (i per tant la data en la que es van percebre aquestes retribucions) posa de manifest que les valoracions negatives augmenten dècada darrera dècada. En concret, mentre que els que es van iniciar abans de mitjans dels 80, aproximadament dues terceres parts, fan valoracions positives; a partir d'aquesta data les valoracions positives es queden al voltant del 50% i les negatives, s'acosten o superen el 50%.

Amb més detall, la següent taula es veu, per dècades¹², els percentatges d'advocats que han valorat les retribucions com a satisfactòries o molt satisfactoris, per una banda, i com a insatisfactòries o molt insatisfactòries, per l'altre.

Dècada d'inici professional	Insatisfets o molt insatisfets	Satisfets o molt satisfets	Entre satisfet i insatisfet	No resposta
[1934-1944)	—	100,0%	—	—
[1944-1954)	—	66,7%	—	33,3%
[1954-1964)	22,2%	72,3%	—	5,6%
[1964-1974)	31,3%	62,6%	—	6,3%
[1974-1984)	32,9%	65,8%	—	1,3%
[1984-1994)	46,2%	50,9%	0,6%	2,4%
[1994-2004)	51,1%	47,4%	0,3%	1,3%

Taula 3.3. Percentatge d'advocats insatisfets o molt insatisfets, i satisfets o molt satisfets, per les retribucions en començar a treballar

¹² Veure la representació d'aquests col·lectius en el conjunt de la mostra en la nota 2

3.5.3. Satisfacció amb les retribucions i tipus de retribució

El grau de satisfacció amb la retribució al relacionar-se amb el tipus de retribució¹³ també ofereix unes dades interessants. En concret, com es veu a la [FIGURA 3.16](#):

- ⊕ Les retribucions nul·les han sigut: molt insatisfactòries per un 44,3% dels entrevistats; insatisfactòries, per un 24,3%; satisfactòries, per un 11,2%; i molt satisfactòries, per un 9,8%.
- ⊕ Les retribucions variables les valora com a molt insatisfactòries, el 15,2% i insatisfactòries, el 33,9%. En un sentit positiu, el 44,4% i el 5,8% manifesten, respectivament, satisfacció o molta satisfacció.
- ⊕ Les retribucions constants, per un 11,6% han sigut molt insatisfactòries; per un 21,2%, insatisfactòries; per un 57%, satisfactòries; i per un 8,9%, molt satisfactòries.

3.5.4. Satisfacció amb les retribucions, formes d'inici i tipus de retribució

La relació entre grau de satisfacció, tipus de retribució¹⁴ i forma d'inici professional posa de manifest unes dades que poden confirmar algunes creences i altres dades que poden desvelar noves realitats.

De les més de 60 dades que s'han obtingut com a resultat de creuar aquestes variables, a la taula s'exposa un resum de les més suggeridores, precedida per un breu comentari sobre les més rellevants.

- ⊕ Les retribucions nul·les són valorades negativament per més de la meitat dels professionals sigui quina sigui la forma de iniciar-se. Pel que fa a les valoracions positives de les retribucions nul·les, les més freqüents venen de part dels que s'han iniciat per compte d'altre. En aquest cas, el 25% dels que s'han iniciat per compte d'altre afirma estar satisfet i el 2,9% molt satisfet.

---

¹³ Veure la representació dels diferents tipus de retribució en el conjunt de la mostra en la nota 11.

¹⁴ Veure la representació dels diferents tipus de retribució en el conjunt de la mostra en la nota 11.

- ⊕ Les retribucions variables o aleatòries són valorades més positivament per part dels que s'han iniciat per compte propi; en concret, quasi el 50% diu estar satisfet. En canvi, aquest mateix sistema de retribució es valorat com molt insatisfactori per quasi una quarta part dels que s'inicien per compte d'altre.

Tipus de retribució					
<i>Formes d'inici professional i retribució</i>	<i>Molt insatisfactòria</i>	<i>Insatisfactòria</i>	<i>Satisfactòria</i>	<i>Molt satisfactòria</i>	<i>No contesta</i>
Per compte propi/nul·la	37,5%	41,7%	8,3%	4,2%	8,3%
Per compte d'altre/nul·la	47,1%	19,2%	25,0%	2,9%	5,8%
Per compte propi/variable	9,5%	34,3%	49,5%	6,7%	—
Per compte d'altre/variable	22,0%	34,0%	40,0%	4,0%	—
Per compte propi/constant	7,4%	20,6%	65,0	7,4%	—
Per compte d'altre/constant	12,1%	21,3%	56,5%	9,7%	0,5%

Taula 3.4. Percentatge d'advocats insatisfets o molt insatisfets, i satisfets o molt satisfets, segons forma d'inici i les retribucions

Figura 3.1. Percentatge d'advocats iniciats en la professió en diferents dècades

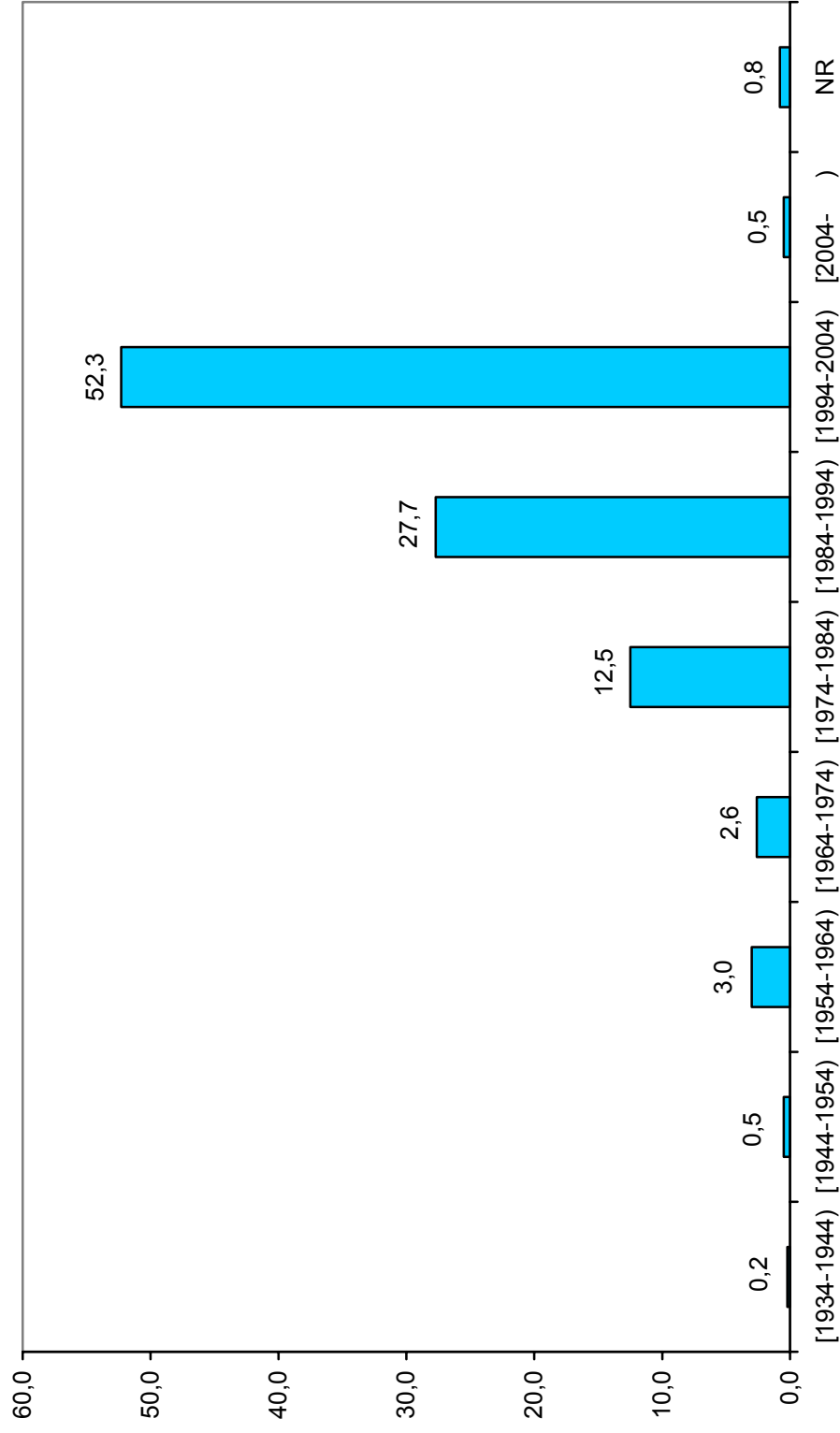

Figura 3.2. Percentatge d'advocats segons dilació-anticipació entre l'any de llicenciatura i l'inici professional

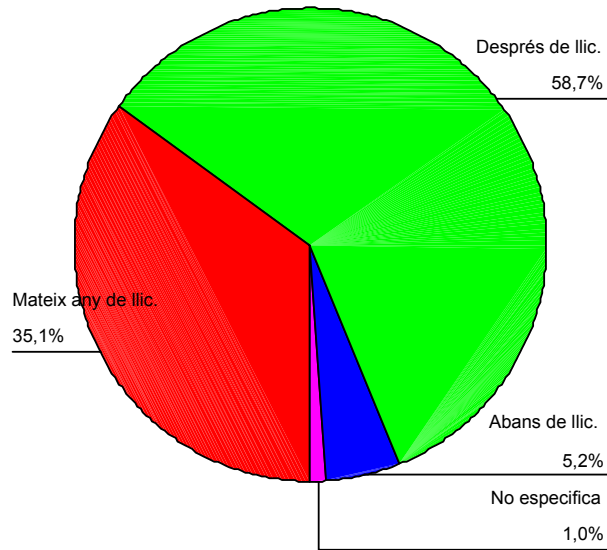

Figura 3.3. Percentatge d'advocats segons anticipació-dilació entre l'any de llicenciatura i l'inici professional

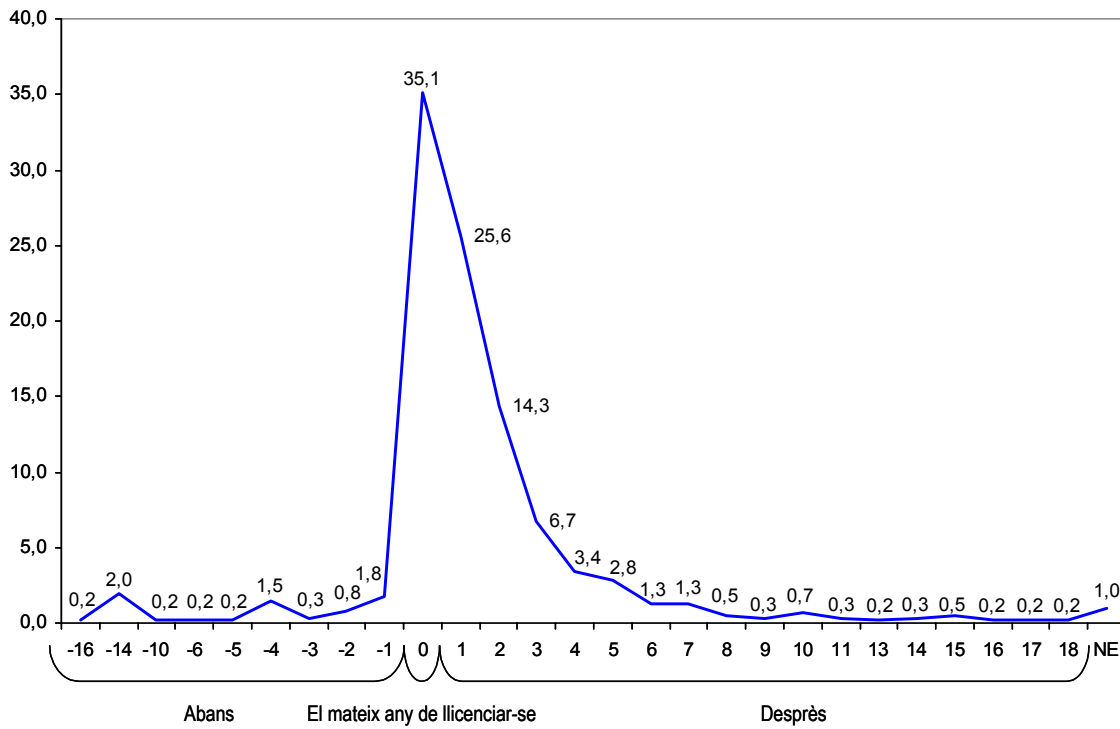

Figura 3.4. Percentatge d'advocats segons dilació-anticipació entre l'any de llicenciatura i l'inici professional (dècades Estudi)

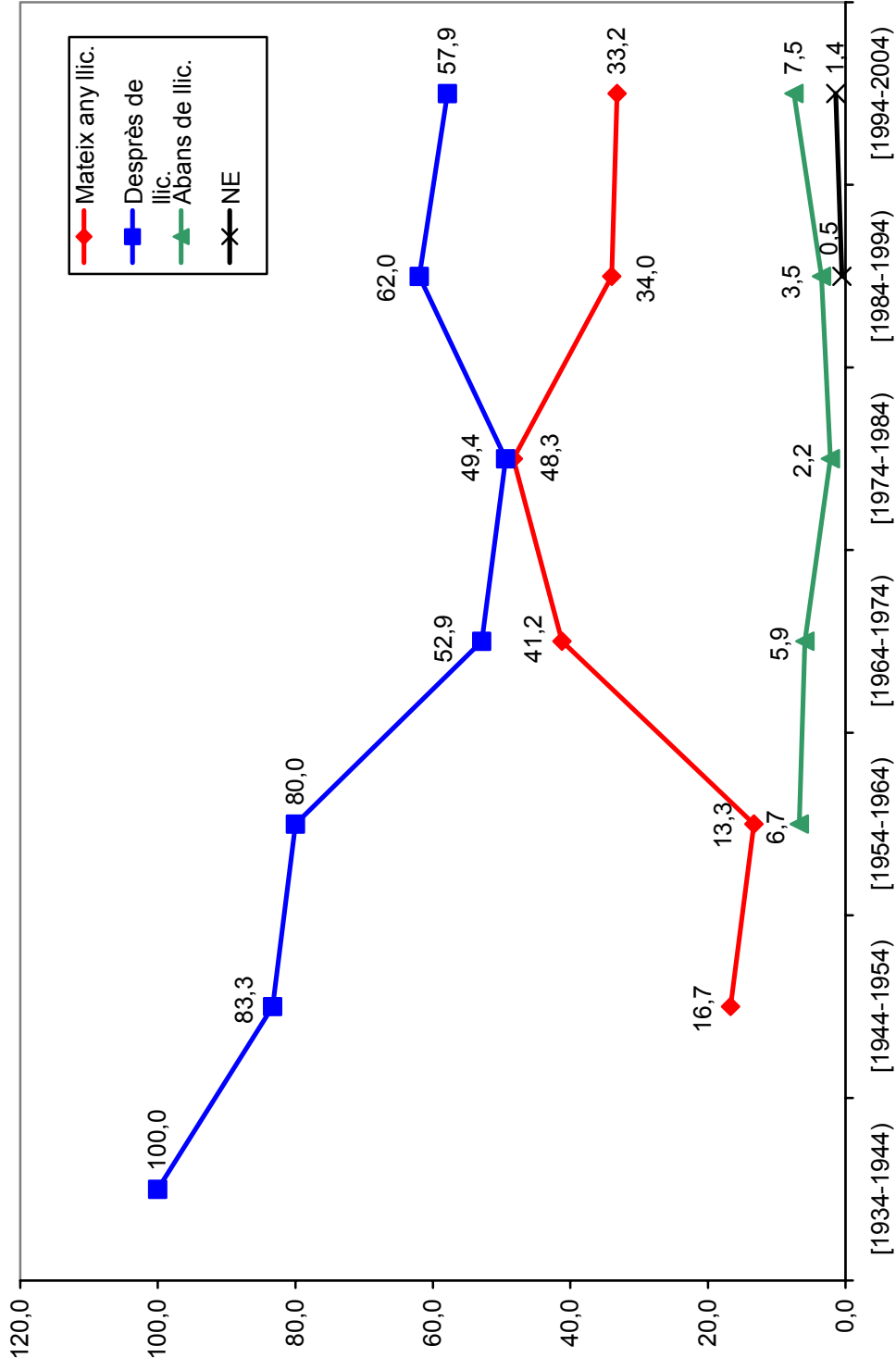

Figura 3.5. Percentatge d'advocats i advocades segons dilació-anticipació entre l'any de llicenciatura i l'inici professional

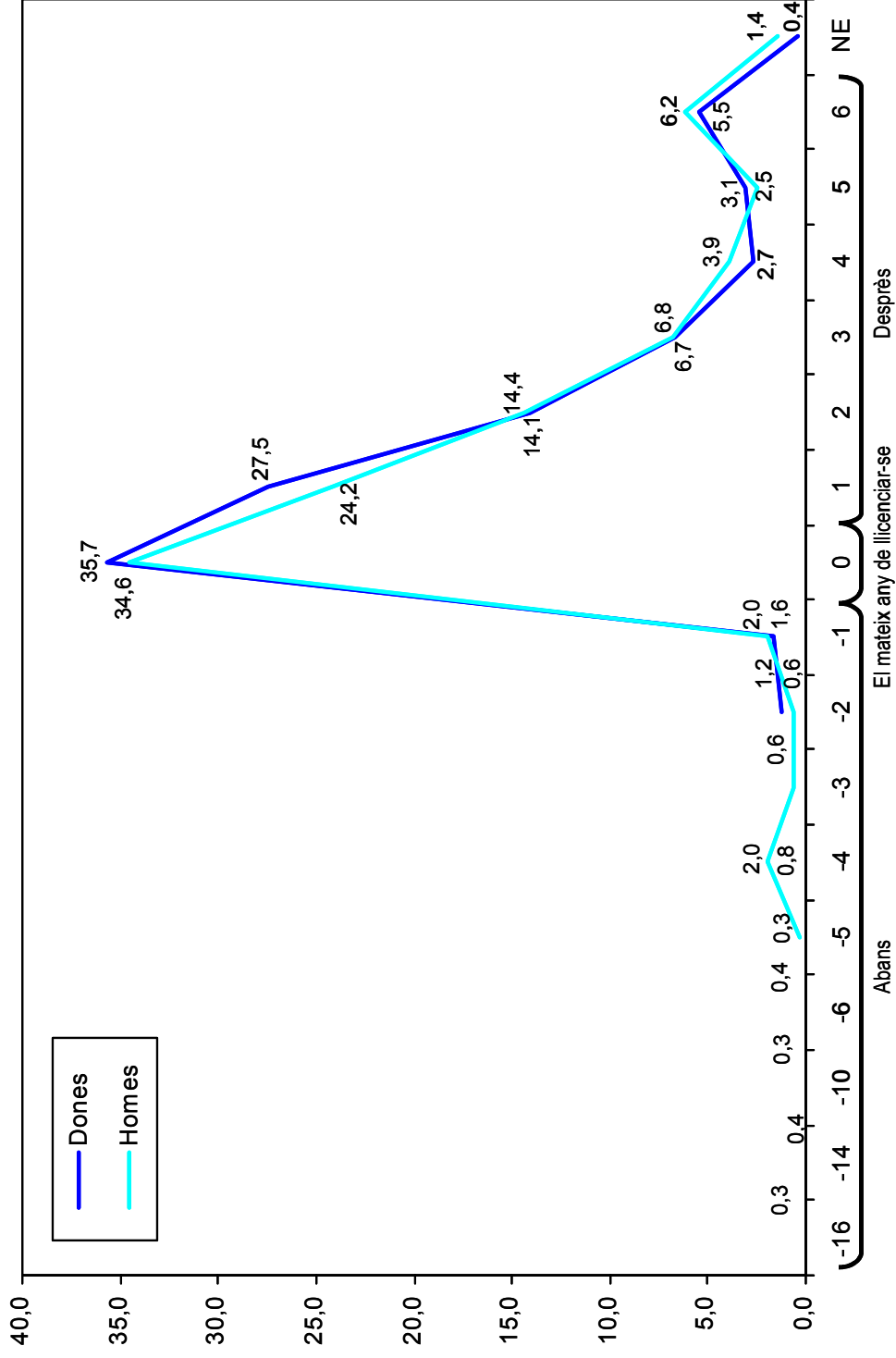

Figura 3.6. Percentatge d'advocats segons dilació-anticipació entre l'any de llicenciatura i l'inici professional:
 Condició de tenir antecedents en el món del Dret

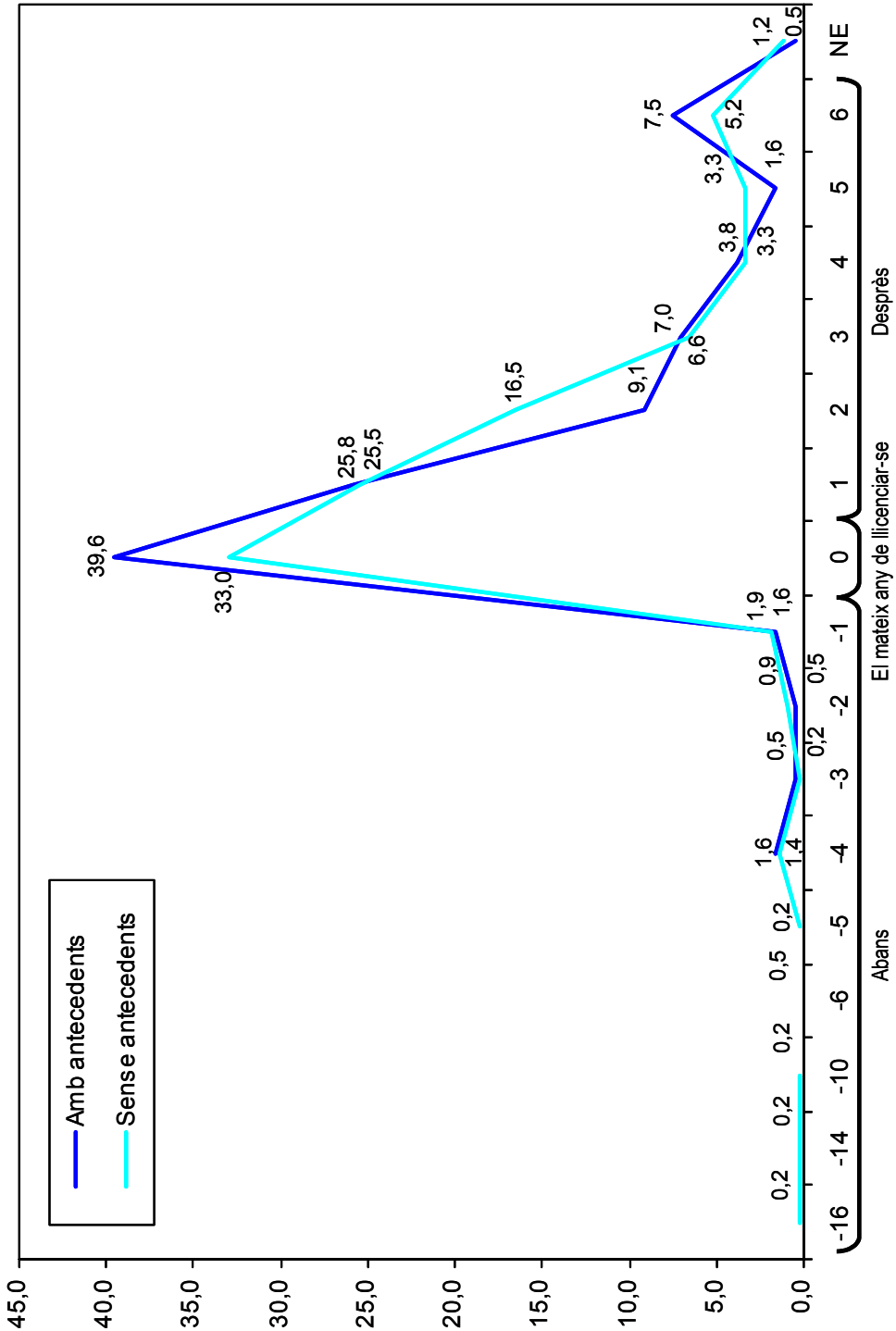

Figura 3.7. Percentatge d'advocats segons forma de iniciar-se en l'exercici de l'Advocacia

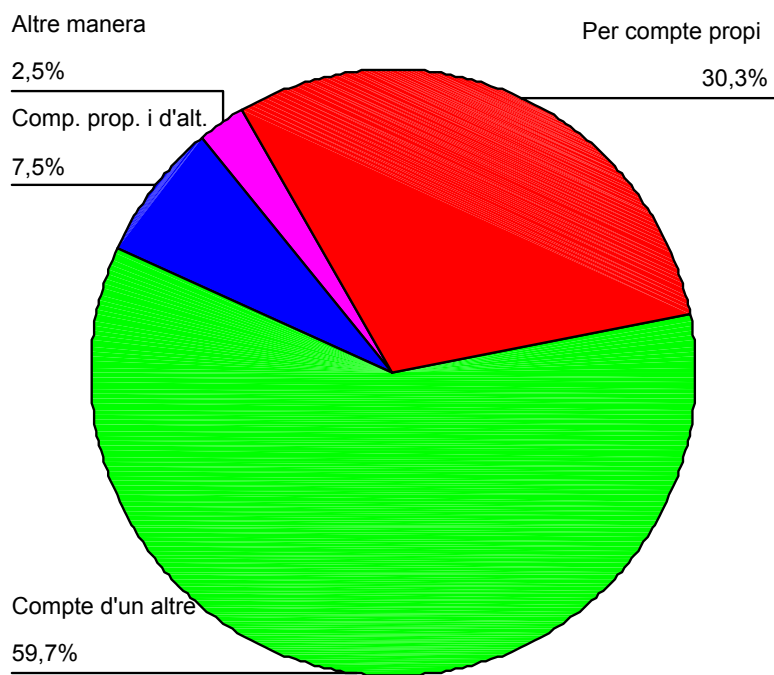

Figura 3.8. Percentatge d'advocats segons forma de iniciar-se i dècada d'inici (amb el referent de la data de l'Estudi)

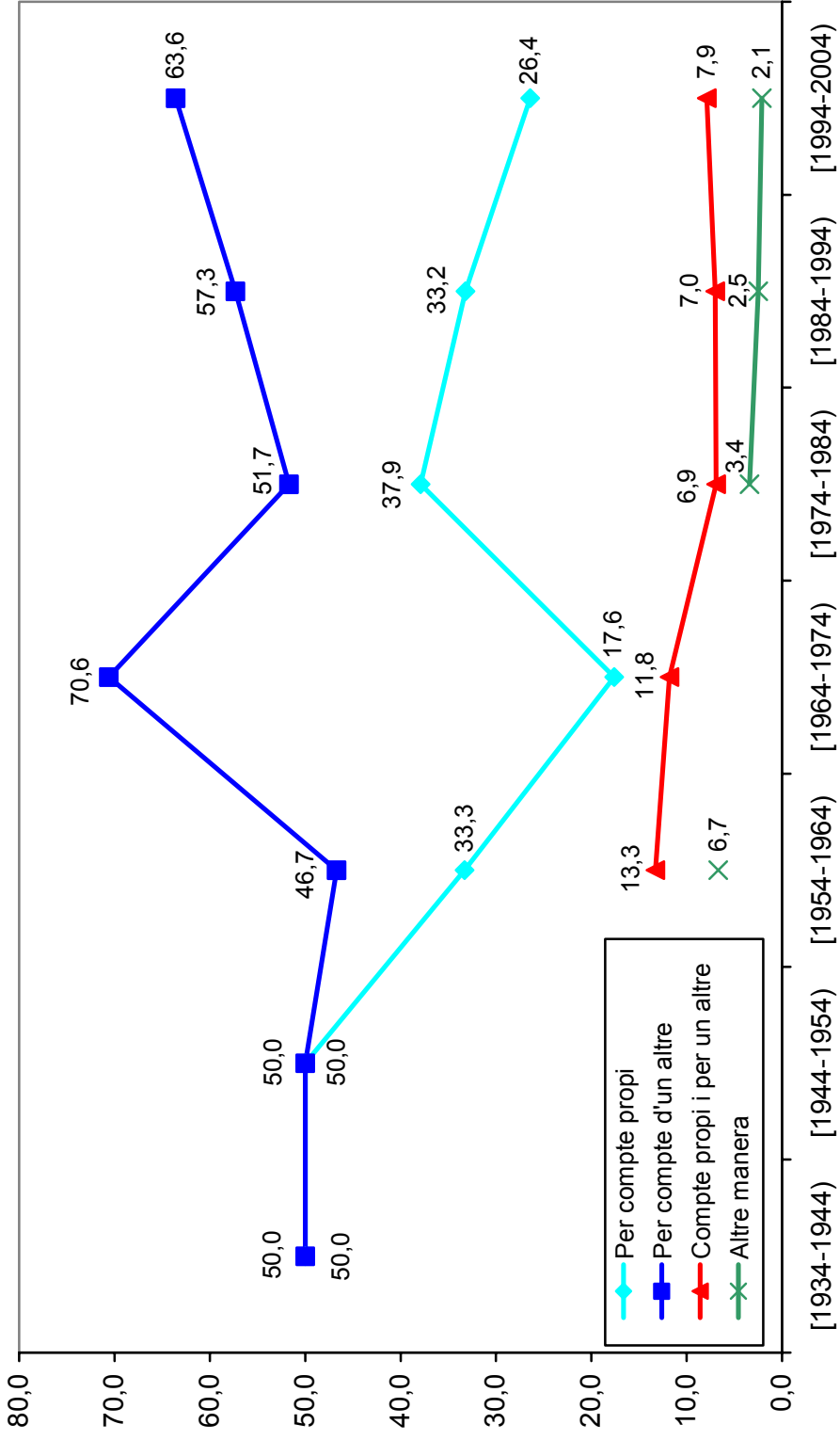

Figura 3.9. Percentatge d'advocats i advocades segons manera d'iniciar-se en la professió

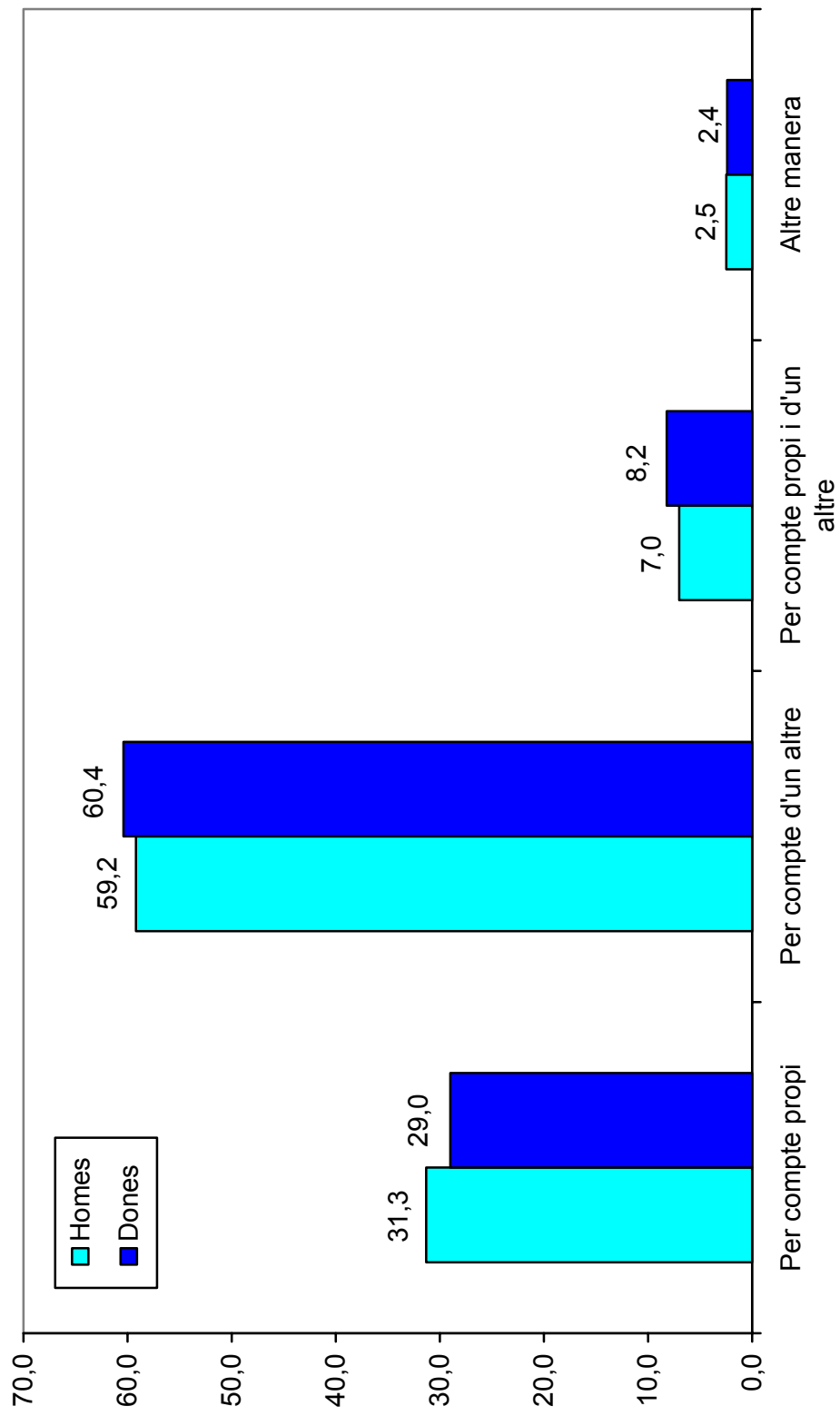

Figura 3.10. Percentatge d'advocats segons forma d'iniciar-se professionalment amb i sense antecedents en el món del Dret

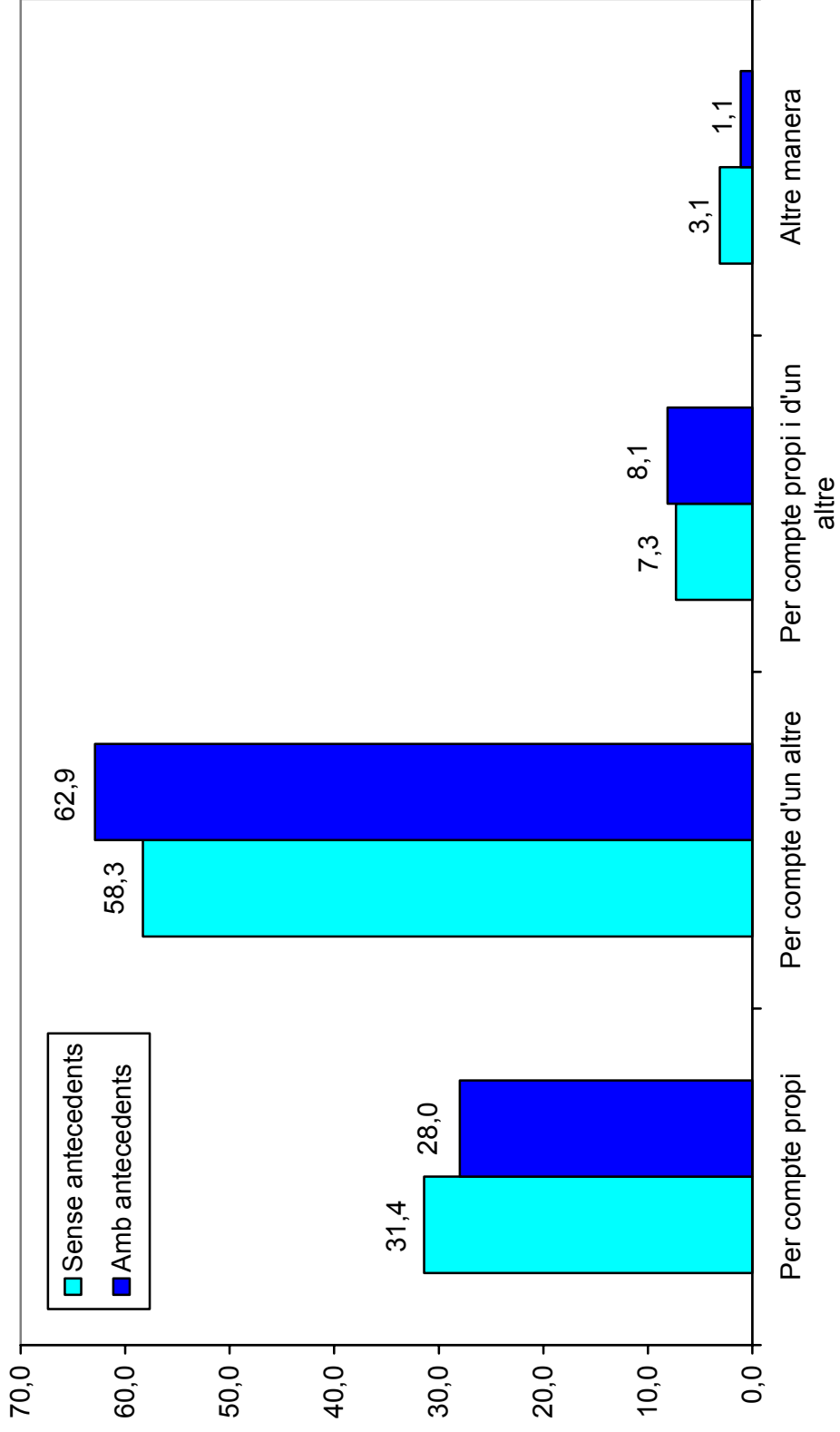

Figura 3.11. Percentatge d'advocats segons tipus de retribució en començar a exercir

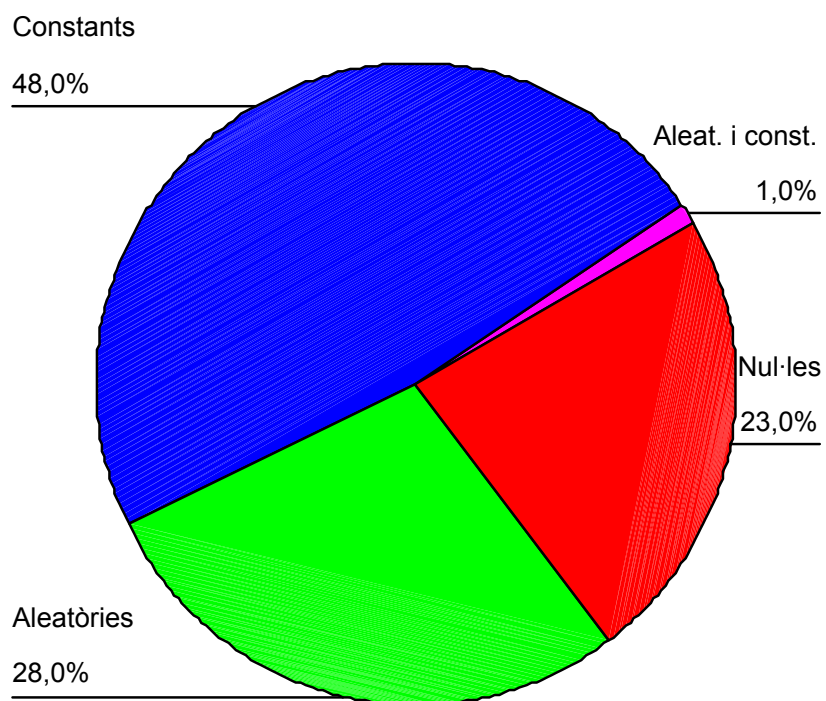

Figura 3.12. Percentatge d'advocats segons diferents tipus de retribució i dècada d'inici professional

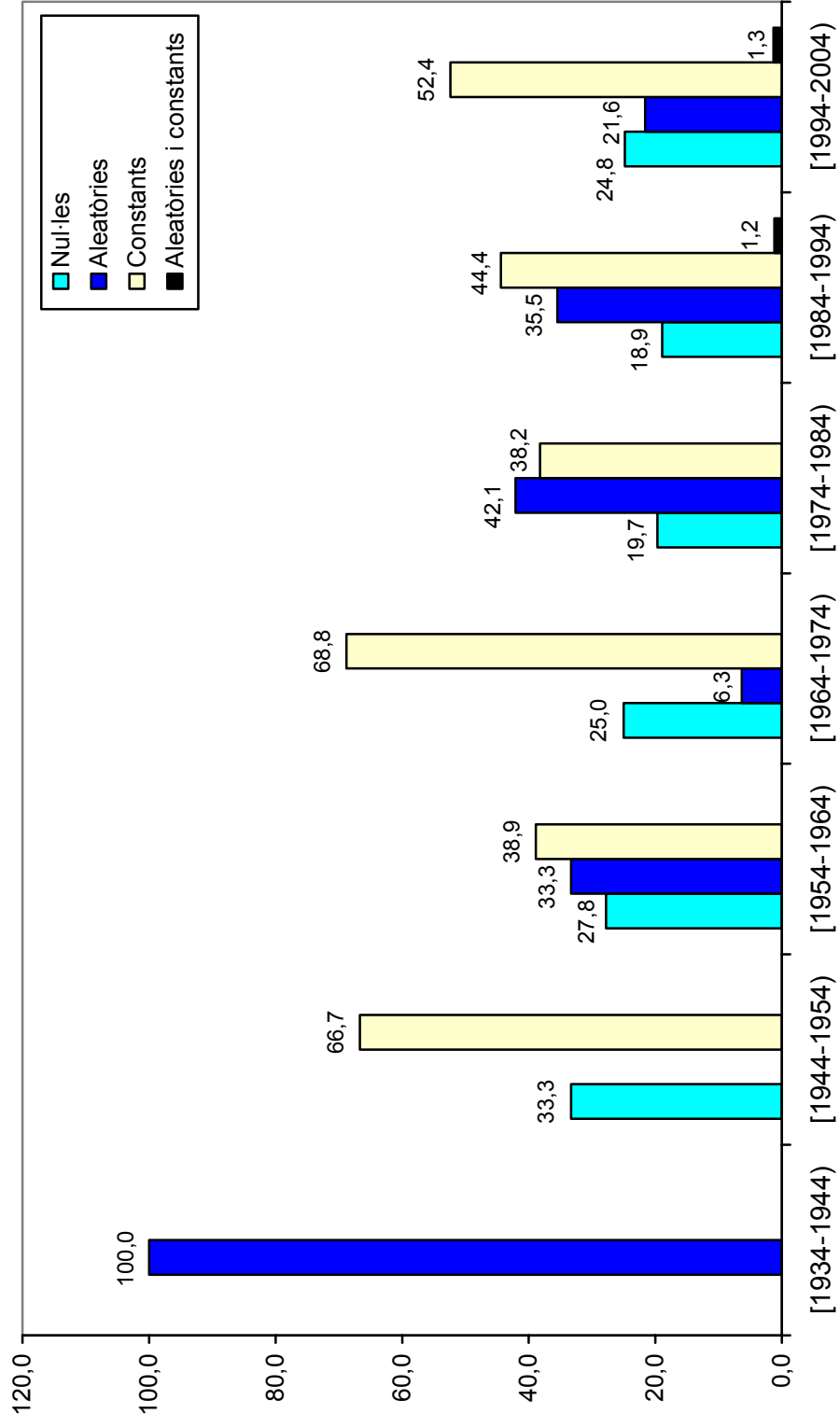

Figura 3.13. Percentatge d'advocats segons nivells de satisfacció amb les retribucions en iniciar-se professionalment

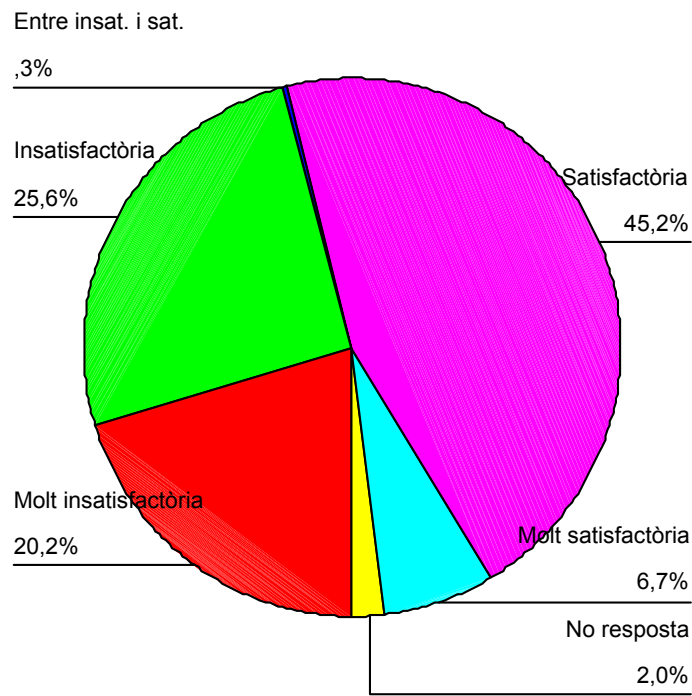

Figura 3.14. Percentatge d'advocats i advocades segons diferents tipus de retribució en iniciar-se professionalment

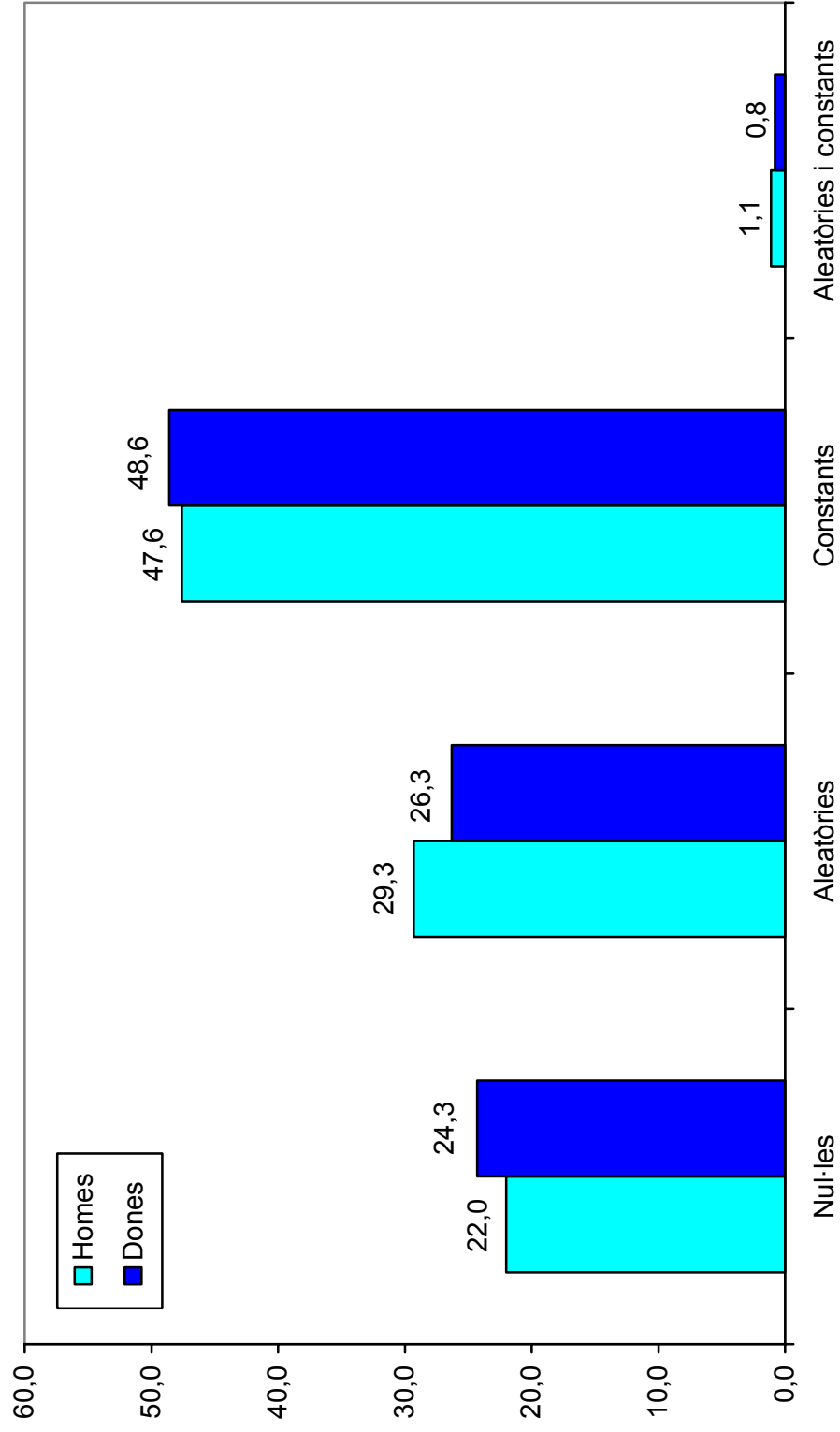

Figura 3.15. Percentatge d'advocats i advocades segons nivells de satisfacció amb la retribució en iniciar-se professionalment

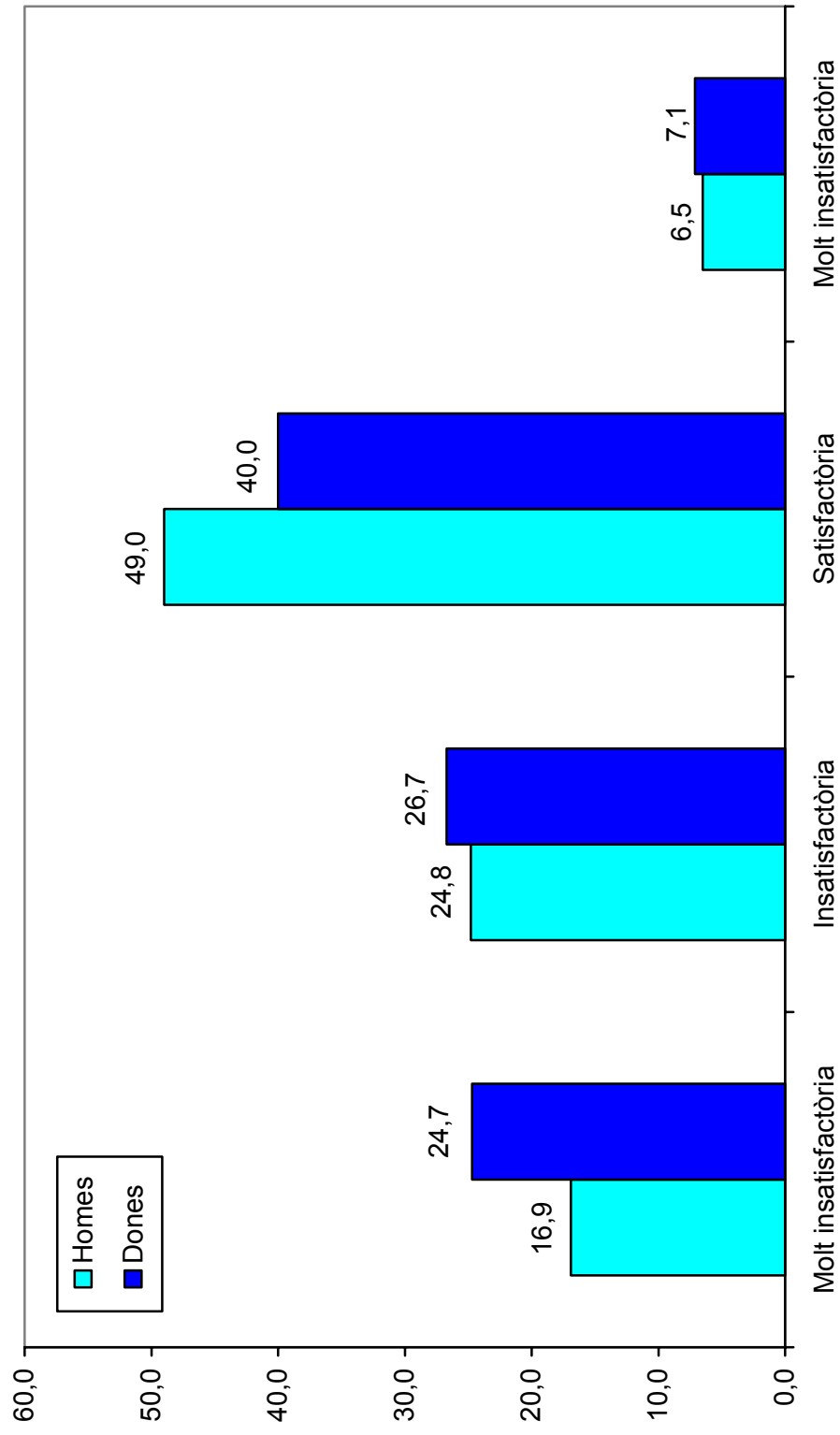
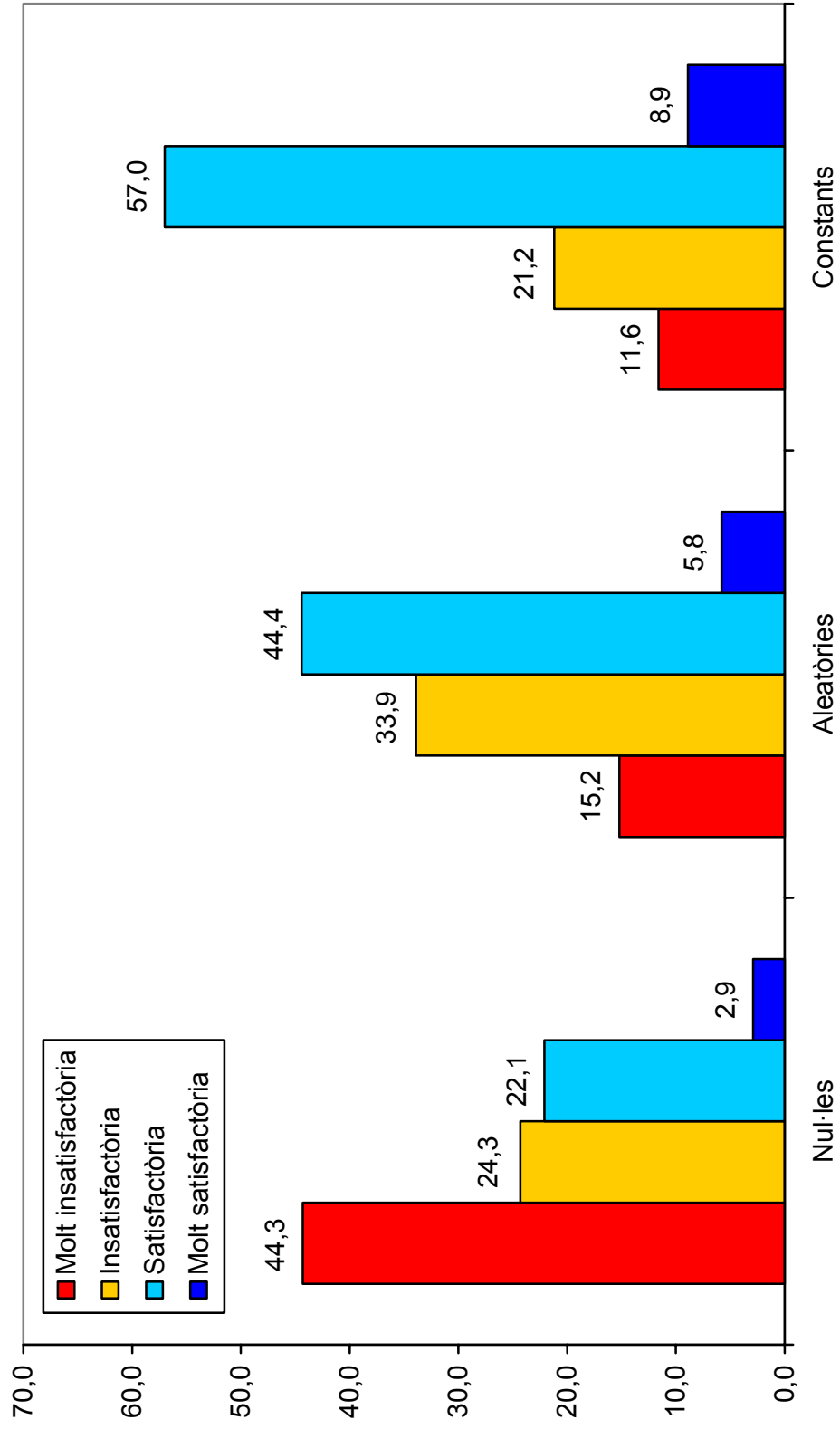

Figura 3. 16. Percentatge d'advocats segons grau de satisfacció pel tipus de retribució en iniciar-se professionalment

Capítol 4

Context de l'exercici de la
professió a la actualitat

CAPÍTOL 4

Context de l'exercici de la professió a la actualitat

L'activitat de l'advocat s'inscriu dins d'un context professional que pot ser un despatx d'advocats o una gran empresa; estar molt o poc estructurat en la distribució de feines i responsabilitats; comptar amb molts o pocs empleats, tenir molts o pocs recursos tecnològics, absorbir moltes o poques hores, etc.

L'anàlisi d'aquestes i d'altres característiques del context professional de l'advocat, permet tenir coneixement d'aspectes que fins ara han romàs incerts; però que són del tot necessaris a l'hora de respondre a preguntes com: Quin percentatge d'advocats són titulars, socis o empleats d'un despatx? Són molts els advocats que treballen en l'àmbit immobiliari o de l'administració de finques? Amb quins professionals treballa l'advocat? Quina posició ocupen amb més freqüència les advocades en un despatx professional? Amb quina intensitat s'utilitzen el correu electrònic o la guia jurídica? Quantes hores dedica a la feina el titular d'un despatx? I, per no allargar, en quines edats es més o menys habitual ser empleat o col·laborador d'un despatx?

Les dades que s'apunten en el present capítol permeten respondre a preguntes com les plantejades, a la vegada que constitueixen un apropament a la realitat professional i quotidiana de l'advocat.

4.1. ACTIVITAT PRINCIPAL COM A ADVOCAT

Com se sap, els advocats col·legiats poden desenvolupar les seves activitats professionals en contextos com un despatx d'advocats, una empresa, una administració pública, etc. Per tal de tenir un coneixement recolzat en relació a la pluralitat de llocs on es treballa, s'ha preguntat als advocats que definissin el lloc de feina principal.

Els resultats obtinguts mostren que l'activitat principal la fan en un despatx d'advocats, unes tres quartes parts (75,2%) dels enquestats. Com es veu a la [TAULA 4.1](#), els altres llocs de feina identificats, són molt menys freqüents. Entre aquests últims, els més destriables són: l'empresa no pública, amb un 9,2%; les consultories, auditories, gestories i similars, amb un 7,7%; i, l'administració i l'empresa pública, amb un 3,4%.

Context de feina principal	Percentatge d'advocats
Despatx d'advocats	75,2
Empreses no públiques	9,2
Consultores, auditories, gestories i similars	7,7
Administració o empresa pública	3,4
Immobiliàries i administració de finques	1,3
Activitats professionals independents/autònom	1,0
Sector de la banca i finances	0,7
Context sindicats	0,5
Notaries, fundacions, organització de consumidors, recursos humans, despatxos d'altres professionals liberal, i investigació privada	1,0 (distribuït proporcionalment, 0,2%)

Taula 4.1. Percentatge d'advocats segons el context de l'activitat principal com advocat

4.2. L'ADVOCAT I EL DESPATX

Com s'ha precisat abans, el 75% dels advocats comparteixen el fet de treballar en un despatx professional, però les característiques del lloc de feina poden introduir moltes diferències. A continuació, es descriu la dimensió que pren un despatx per el nombre de professionals que l'hi integren.

4.2.1. El nombre d'advocats del despatx

La majoria de professionals que treballen en un despatx, el 61,8%, comparteix aquest lloc de feina junt amb altres advocats (FIGURA 4.1). Aquesta categoria de despatx compartit, no obstant, es força heterogènia; ja que pot ser compartit només dues persones, i, també pot ser-ho per més de 1.300. Dins de la dispersió però, hi ha una concentració en la vessant de despatxos amb relativament pocs professionals; i, són minoria¹, els que estan en el que s'anomenen despatxos grans (pel nombre de professionals).

Les dades registrades permeten precisar el percentatge d'advocats que treballen en despatxos de més o menys professionals (FIGURA 4.2):

- ⊕ Gairebé un 40% (36,7%) pertanyen a despatxos en el que participen, a més del enquestat, de dos a cinc advocats. En particular, estan amb altres dos advocats, el 11,6%; amb tres, el 10,3%; amb quatre, el 8,2%; i, amb cinc, el 6,6%.
- ⊕ També cal destacar el despatx integrat per dos professionals, situació en la que està un 12,0% dels enquestats.
- ⊕ Amb menys freqüència hi ha advocats que treballen en despatxos junt amb altres sis i set professionals. Aquests registren respectivament, d'un 3,1% i un 3,8%.

---

¹ Malgrat que el "despatx gran" no es trobi amb tanta freqüència i per tant, sigui més aviat minoritari, cal advertir que en aquests despatxos hi treballen molts professionals.

Els despatxos de més de 8 professionals estan força ben representats en la mostra si es té en consideració que aquests no són els predominants. Si s'agrupen, per una banda els advocats que treballen amb més de 7 companys i menys de 20; i, per altre banda, els que tenen més de vint col·legues², es troba que la primera situació es compartida per un 10,5% d'advocats, i la segona, aproximadament, per un 7,5%.

4.2.2. Nombre de companys de feina segons dècada de llicenciatura i edat

De la relació entre el nombre de professionals amb els que es treballa i la data de llicenciatura o l'edat dels enquestats, sobresurten algunes dades que poden donar a pensar sobre uns possibles models d'afiliació i de desenvolupament de la professió.

Com es pot veure a les [FIGURA 4.3](#), en despatxos de 5 ó menys professionals hi treballen advocats llicenciats en qualsevol dècada, des de 1934 fins al 2004; en canvi, en despatxos de 6 o més advocats, exceptuant alguns casos, el més freqüent es trobar advocats que han acabat els estudis en les darreres dècades. D'aquesta realitat aquí es destaquen algunes dades relatives als últims anys.

Entre els llicenciats a les darreres dècades, els llocs de feina en els que treballen més sovint i cada vegada més, són: per un costat, despatxos de 11 ó més professionals, i; per l'altre, contextos laborals diferents al del despatx d'advocats.

- ✦ Pel que fa a despatxos de 11 ó més advocats aquests estan integrats professionals llicenciats a partir de mitjans dels anys 70³.
  - Valorant aquest fet dècada a dècada, es veu que pertany a aquests despatxos, el 4,6% dels que van acabar a la dècada 1974-1984 [1974-1984); el 14,1%, dels del període 1984-1994 [1984-1994); i el 17,1%, dels del darrer decenni.
  - Aquests mateixes dades, considerades en relació a la totalitat de la mostra es concreta en les següents xifres: treballa en un despatx d'11 ó

² Per unitats els percentatges descendeixen molt, en aquest cas se situa entre el 0.3% i el 0.8%. Una excepció es troba en que un 1.3% diu treballar en despatxos de 200 advocats, però es tracte d'un efecte d'arrodoniment.

³ Aquests intervals, en el conjunt de la mostra, representen les quantitats que s'indiquen en la següent taula:

Percentatge d'advocats llicenciats segons dècada							
Dècades	[34-44)	[44-54)	[54-64)	[64-74)	[74-84)	[84-94)	[94-04)
%	0.3%	1.0%	2.5%	2.8%	14.3%	32.6%	45.9%

més advocats, un 0,7% llicenciat entre 1974 i 1984 [1974-1984); un 4,6% d'entre 1984 i 1994 [1984-1994); i, un 7,9% del darrer decenni.

- ⊕ Respecte als llocs de feina alternatius al despatx professional, aquests també els ocupen més freqüentment llicenciats durant les tres darreres dècades.
  - Específicament, els percentatges arriben al 29,9% dels de la dècada [1974-1984); el 25,6% dels de la penúltima [1984-1994); i el 23,6% dels de la darrera dècada. Dit en relació a la totalitat de la mostra, aquestes xifres queden, respectivament, en un 4,3%, 8,4% i 10,8%.

Resultats similars als que s'acaben de destacar s'obtenen al relacionar el nombre de professionals amb els que es treballa i l'edat⁴. En aquest cas, dels comentaris que pot suscitar la taula següent (TAULA 4.2), és il·lustratiu observar que els professionals que:

- ⊕ Treballen junt amb 11 ó més col·legues, advocats amb menys de 55 anys.
  - Per a més detall, dins d'aquests despatxos, el 33,3% té entre 25 i 30 anys [25-30); el 29,6%, entre 30 i 35 [30-35); el 18,5%, entre 35 i 40 [35-40); i el 11,1% entre 40 i 55 anys [40-55); la resta d'interval d'edat es queda en cada cas amb un 2,5%.
- ⊕ Treballant com advocats en contextos diferents al del despatx advocats, es poden trobar professionals de més de 75 anys; no obstant, el més comú és tenir-ne entre 30 i 45.
  - Específicament, entre els que treballen en aquests contextos, el 27,2% té de 30 a 35 anys [30-35); el 21,2%, entre 35 i 40 [35-40); i, el 12,6% entre 40 i 45 [40-45).

⁴ Aquests intervals, en el conjunt de la mostra, representen les quantitats que s'indiquen en la següent taula:

Percentatge d'advocats segons intervals d'edat															
Intervals d'edat	[20-25)	[25-30)	[30-35)	[35-40)	[40-45)	[45-50)	[50-55)	[55-60)	[60-65)	[65-70)	[70-75)	[75-80)	[80-85)	[90-95)	
%	1,6%	17,2%	23,6%	21,0%	11,5%	8,0%	7,2%	3,8%	2,1%	1,3%	1,5%	0,8%	0,2%	0,2%	100

Edat	Percentatge d'advocats								
	1 adv.	2 adv.	3 adv.	4 adv.	5 adv.	6 adv.	7-10 adv.	11 i més adv.	No treballa en desp.
[20-25)	—	—	—	8,0	2,5	—	—	2,5	1,3
[25-30)	4,1	5,6	22,2	18,0	25,0	26,3	26,4	33,3	10,6
[30-35)	16,4	21,1	17,5	22,0	22,5	36,8	22,6	29,6	27,2
[35-40)	27,4	21,1	23,8	18,0	17,5	15,8	20,8	18,5	21,2
[40-45)	9,6	12,7	15,9	6,0	7,5	15,8	9,4	11,1	12,6
[45-50)	9,6	9,9	9,5	10,0	7,5	5,3	9,4	2,5	8,6
[50-55)	11,0	15,5	—	10,0	5,0	—	5,7	2,5	8,6
[55-60)	5,5	7,0	3,2	4,0	2,5	—	—	—	6,0
[60-65)	5,5	—	6,3	—	7,5	—	—	—	1,3
[65-70)	4,1	1,4	1,6	—	2,5	—	1,9	—	0,7
[70-75)	4,1	2,8	—	—	—	—	3,8	—	1,3
[75-80)	1,4	1,4	—	4,0	—	—	—	—	0,7
[80-85)	—	1,4	—	—	—	—	—	—	—

Taula 4.2. Percentatge d'advocats segons lloc de feina, nombre de col·legues i edat

4.2.3. Activitat principal i antecedents

En relació al tenir o no tenir antecedents en el món del Dret i el lloc de feina feina, com es pot veure a la [FIGURA 4.4](#), les diferències no són molt marcades. Entre els que tenen antecedents, es una mica superior el percentatge dels que treballen en un despatx d'advocats, en una immobiliària/administració de finques, en una administració/empresa pública o en sindicats.

4.3. POSICIÓ I CATEGORIA AL LLOC DE FEINA

La posició que ocupen en el seu lloc de treball els advocats entrevistats es distribueix fonamentalment entre quatre opcions ([FIGURA 4.5](#)).

- ⊕ La més freqüent, la que ocupa una tercera part dels enquestats (33,6%), és la d'empleat o col·laborador.
- ⊕ A continuació, una quarta part (26,4%) ocupa la posició de soci o associat.
- ⊕ En tercer lloc, amb un percentatge una mica més limitat, està el 19,2% que és titular únic d'un despatx.
- ⊕ També superant el llistó d'1 de cada 10, hi ha un 12% que es autònom o independent

Al marge dels enquestats que han elegit una de les opcions anteriors, hi ha un 13,3% que no s'identifica amb cap de les condicions esmentades, puntualitzant com alternatives les següents: col·laborador no contractat (4,9%); comunitat de despeses o despatx compartit (1,6%), assessor (0,8%); funcionari (0,5%); i, soci, empleat i titular a la vegada (0,5%).

Entre els que s'han definit dins d'una de les categories anteriors cal diferenciar entre els que ocupen aquella posició en un despatx professional o en una empresa, administració o similars. En aquest sentit, com es veu en la [TAULA 4.3](#).

- ⊕ El 75,2% dels que treballen en un despatx professional queden distribuïts en les categories abans precisades, de la següent manera:
  - El percentatge més alt, que arriba quasi a una quarta part dels enquestats, correspon a la categoria de soci o associat (24,6%).
  - El segon i tercer percentatge més alts, amb quantitats del 17 i 16% els registren les posicions de titular únic i empleat o col·laborador contractat.
  - Finalment, amb percentatges menors estan els que treballen con autònoms o col·laborador no contractat, que sumen respectivament el 10 i el 4,3%.

- ⊕ Seguint aquesta mateixa pauta d'anàlisi en el cas de les posicions en contextos diferents al despatx professional, es veu que el 25% queda repartit en:
  - empleats o col·laboradors contractats, el 17%;
  - titular, el 2%;
  - socis o associats, el 1,8%;
  - autònom, el 2%;
  - i col·laborador no contractat, el 0,7%.

Posició al lloc de feina	Despatx d'advocats	No despatx d'advocats	Total
Titular únic	17,0%	2,1%	19,2%
Soci o associat	24,6%	1,8%	26,4%
Empleat o col·laborador contractat	16,6%	17,0%	33,6%
Mixta	0,2%	0,3%	0,5%
Autònom/ independent	10,0%	2,0%	12,0%
Col·laborador no contractat	4,3%	0,7%	4,9%
Assessor	0,5%	0,3%	0,8%
Comunitat de despeses	1,6%	—	1,6%
Funcionari	—	0,5%	0,5%
NE	0,5	—	—

Taula 4.2. Percentatge d'advocats segons categoria professional en el lloc de feina

4.3.1. Posició i antiguitat

Respecte a la quantitat d'anys que els enquestats porten ocupant les posicions de titular únic, soci o associat i empleat o col·laborador, com es pot veure en la [FIGURA 4.6](#), les dades també mostren una realitat molt diversa, ja que pot anar des de l'any fins els 65 anys. No obstant, el més freqüent per cada categoria professional és el que es comenta a continuació.

- ⊕ Com a titulars únics, porta menys de 5 anys, el 22,3%; entre 5 i 10 anys [5-10), el 23,9%; i entre 10 i 15 anys [10-15), el 17,9%.

- ✦ Els socis o associats amb menys de 10 anys d'experiència gira entorn a les dues terceres parts. Per a més precisió, porta entre 1 i 5 anys [1-5), el 35,7%; entre 5 i 10 anys [5-10), el 29,9%; i més de 10 anys, aproximadament el 30%.
- ✦ Els empleats o col·laboradors contractats amb una antiguitat inferior als 10 anys supera a les tres quartes parts. Els que ocupen aquesta posició, aproximadament la meitat (49,3%) porta entre 1 i 5 anys [1-5); i, una mica més d'una quarta part, entre 5 i 10 anys [5-10).

4.3.2. Posició i sexe

En el conjunt de professionals enquestats, hi ha determinades posicions dins del lloc de feina en les que és bastant més freqüent trobar un advocat que no pas una advocada. Com es pot veure en la [FIGURA 4.7](#):

- ✦ En les posicions de titulars i associats, el nombre dones és força inferior al d'homes. Concretament:
  - Entre els titulars, el 66,7% són homes i el 33,3% , dones
  - Entre els associats, el 65,8 % són homes i el 34,2% dones.

Es a es a dir, hi ha el doble d'advocats titulars que d'advocades titulars i en el cas dels associats falta poc per arribar a aquesta proporció.

- ✦ En les condicions de empleat o col·laborador contractat; i autònom o independent, els percentatges són els següents:
  - En la primera posició, el 52,2% són homes i el 47,8% dones.
  - En la segona, hi ha un canvi de predominis, el percentatge de dones és el 53,4% i el d'homes, el 46,6%.

Ara analitzem les mateixes dades, deixant al marge la probabilitat de trobar un advocat o advocada en el col·lectiu dels enquestats, per passar a considerar les posicions més i menys freqüents en cadascun dels sexes per separat⁵ ([FIGURA 4.8](#)).

---

⁵ Aquests col·lectius en el conjunt de la mostra representen els següents percentatges: Advocats: 58.2%/ Advocades: 41.8%.

- ✦ Entre els homes, la d'empleat o col·laborador contractat, l'ocupa un 30,1%; la de soci o associat, un 29,9%; la de titular, un 22%; i la d'autònom o independent, el 9,6%.
- ✦ Entre les dones, la d'empleada o col·laboradora contractada, arriba a un 38,4%; la de sòcia o associada, un 21,6%; la de titular, un 15,3%; i la d'autònoma o independent, també, un 15,3%.

Com mostren aquestes xifres l'ordre de les posicions més freqüents és el mateix per homes que per dones, però entre els homes hi ha un major percentatge que opten per ocupar posicions que semblen ser més prestigioses i amb més poder de decisió.

4.3.3. Posició i edat

La posició que s'ocupa al lloc de treball segons l'edat també presenta algunes tendències que son interessants destacar ([TAULA 4.4](#)):

- ✦ Els titulars únics són, en quasi les tres quartes parts (74,3%), advocats que tenen entre 30 i 55 anys. De manera més pormenoritzada, són titulars d'entre els 30 i els 40 anys [30-40), el 33,3%; i, d'entre els 40 i els 55 [40-55), el 41%.
- ✦ Els socis o associats són amb més freqüència advocats d'edats compreses entre els 30 i els 40 anys [30-40). Especificament, en aquesta edat es troben el 46,2% dels que ocupen la mencionada posició.
- ✦ La categoria de empleat o col·laborador contractat és més pròpia (57%) d'advocats que tenen entre 25 i 35 anys.
- ✦ Els autònoms o independents, en les seves tres quartes parts es concentren i distribueixen amb bastant regularitat en edats d'entre 25 i 40 anys.
- ✦ La figura de col·laborador no contractat és majoritàriament present en les edats que van dels 25 als 35 anys.

Edat	Percentatge d'advocats				
	Titular únic	Soci / Associat	Empleat / Col·laborador contractat	Autònom / Independent	Col·laborador no contractat
[20-25)		0,6	2,4	2,7	6,7
[25-30)	0,9	9,3	26,3	23,3	43,3
[30-35)	16,2	19,3	30,7	24,7	30,0
[35-40)	17,1	26,7	17,6	26,0	13,3
[40-45)	12,0	15,5	10,7	9,6	—
[45-50)	11,1	13,7	4,4	2,7	6,7
[50-55)	17,9	6,8	3,9	4,1	—
[55-60)	6,8	2,5	2,4	5,5	—
[60-65)	6,8	1,9	0,5	—	—
[65-70)	2,6	1,9	—	1,4	—
[70-75)	6,0	0,6	0,5	—	—
[75-80)	0,9	0,2	0,5	—	—

Taula 4.4. Percentatge d'advocats segons categoria professional en el lloc de feina

4.3.4. Posició i antecedents

Finalment, entre els que tenen antecedents familiars en el món del dret s'insinuen uns percentatges una mica superiors en les posicions de titular únic i soci o associat. Com es pot veure a la figura en la que es representen aquests dos col·lectius⁶ (FIGURA 4.9):

- ⊕ Entre els que compten amb antecedents en el món del Dret, el 21% és titular únic; el 29%, soci o associat; el 31,2%, empleat o col·laborador contractat i altres condicions, el 18,8%.
- ⊕ Entre els que no tenen antecedents, el 18,4% és titular únic; el 25,2%, soci o associat; el 34,7%, empleat o col·laborador contractat i altres condicions, el 21,4%.

⁶ La representació del advocats amb antecedents familiars constitueix un 30.5% en el conjunt de la mostra.

4.4. ELEMENTS INFRASTRUCTURALS PER L'EXERCICI DE LA PROFESSIONIÓ

L'exercici professional sovint es desenvolupa amb l'ajut o amb l'imprescindible ús d'uns mitjans com són el correu electrònic, les agendes electròniques o PDA, el mòbil, l'escàner o la fotocopiadora. Respecta a instruments electrònics com els mencionats, a continuació es veu, de més a menys, amb quina mesura els tenen a la seva disposició els professionals enquestats (FIGURA 4.10):

- ⊕ Els recursos que tenen al seu abast al voltant del 90% dels entrevistats són: fax (99,3%), ordinador (99,3%), Internet (97,7%), fotocopiadora (96,7%), correu electrònic (95,7%), bases de dades jurídiques (92,3%) i telèfon mòbil (90%).
- ⊕ Altres recursos dels que disposen menys dels dos terços i més d'un terç dels advocats són: escàner (64,1%), PDA/agendes electròniques (34,9%) i plana web (45,4%).
- ⊕ Finalment, només una quarta part diu que té la possibilitat d'utilitzar la signatura electrònica (26,4%) i la videoconferència (24,1%).

4.4.1. Disposició i ús dels recursos

La disposició d'aquests recursos és bàsica per després fer-ne ús; però, qui els té no sempre en fa ús i quan es tenen, la intensitat en la que s'utilitzen és bastant diferent. D'acord amb les informacions facilitades quan s'ha preguntat per cadascun dels recursos anteriors, si els utilitza "gens", "poc", "bastant", o "molt", s'observen dues tendències genèriques:

- ⊕ Una, els recursos que disposen menys nombre d'advocats també són els que, quan es disposen, qui els té, els utilitza menys.
- ⊕ L'altre, els recursos que tenen al seu abast més professionals també són els que qui els té, els utilitza més.

En particular i més detalladament, les dades mostren que (veure [FIGURES 4.6; 4.7; 4.8](#)):

- ⊕ Tres recursos de les noves tecnologies dels que disposen pocs advocats: la plana web, la videoconferència i la signatura electrònica, per aquest ordre, no en fan cap utilitat: el 19,7%, el 13,4% i el 12,8%, i, els fan servir bastant o molt: el 12,2%, el 3,1% i el 6,9% ([FIGURA 4.11](#)).
- ⊕ Tres productes de les noves tecnologies que tenen més del 95% dels enquestats: l'ordinador, el correu electrònic i Internet són molt utilitzats respectivament, per un 88,7%, 62,3%, i, 56,7% dels que en disposen. Els mateixos mitjans diuen utilitzar-los bastant un: 8,9%, 20,7%, i 27,5%; poc, un: 1%, 10,2% i 11,3%; i, gens el: 0,8%, 2,6% i 2,1% ([FIGURA 4.12](#)).
- ⊕ Dos elements d'ús ja tradicional, la fotocopiadora i el fax són utilitzats bastant o molt per més del 85% dels enquestats i gens, per entorn a un 1% ([FIGURA 4.13](#)).
- ⊕ Un recurs electrònic que en part pot substituir a la fotocopiadora i al fax — l'escàner—, el té dues terceres parts. Respecte a l'ús, el fa servir poc el 32,1% i bastant o molt el 16,4%, quasi el mateix percentatge dels que no en fan ús, un 15,6% ([FIGURA 4.13](#)).
- ⊕ Pel que fa al telèfon mòbil, per les respostes obtingudes es veu que més del 25% dels advocats el fan servir poc o gens per la feina i aproximadament dues terceres parts de la mostra el fa servir bastant o molt ([FIGURA 4.14](#)).
- ⊕ Els PDA o agendes electròniques són recursos que semblen polaritzar-se respecte a l'ús que en fan els que els tenen, ja que mentre un 14,9% no en fa ús, un 11,5% l'utilitza molt, un 3,4% poc, i un 5,1% bastant ([FIGURA 4.14](#)).
- ⊕ Finalment, pel que fa a les bases de dades jurídiques, només un 1,3% no les fa servir gens, un 10,8% poc i un 80,2% les fa servir bastant o molt ([FIGURA 4.12](#)).

4.4.2. Disposició i ús d'infraestructures segons les edats

En la relació entre disposició d'aquests recursos i l'edat es veuen algunes tendències que, ja sigui per que les confirmin, les refutin o les descobreixin, són interessants de comentar:

- ✦ De la plana web en disposa aproximadament la meitat dels menors de 45 anys i per sobre d'aquesta edat els que no en disposen supera el 70%.
- ✦ El telèfon mòbil és menys disponible entre els més joves i els més grans. De manera que no en té entre el 13 i el 20% dels que estan en les franges d'edat de 20 a 25 anys [20-25); 25-30 [25-30); 55-60 [55-60) i 60-65 [60-65).
- ✦ Per altre part, entre els que tenen telèfon mòbil,
  - En els intervals d'edat anteriors entre el 25 i el 60% el fan servir poc o gens.
  - En els intervals que s'estableixen entre el 30 i els 55 anys, més del 60% el fa servir bastant o molt.
  - Per sobre dels 55 anys no es veuen unes tendències perfilades.
- ✦ Sobre les bases de dades jurídiques no hi ha gaires diferències en disposar d'elles segon l'edat, però és interessant observar que els que no les utilitzen gens no es troben concentrats en unes edats determinades.
- ✦ Internet en té una ampla majoria i per edats no es troba massa diferències. Pel que fa a la utilitat que se li dona, es veu que en edats inferiors als 50 anys es fa servir una mica més que en edats posteriors. En concret:
  - En els intervals de cinc anys que s'estableixen entre els 25 i el 50 anys, és més del 85% dels entrevistats que utilitza bastant o molt l'Internet, i en els intervals compresos entre els 50 i els 70 anys, és entre el 60 i el 75%
- ✦ Sobre el correu electrònic, que té al seu abast més del 95% dels entrevistats, sembla que es perfila una utilitat més o menys intensa segons l'edat.
  - En termes generals, el major nombre dels que el fan servir poc o gens es troba entre els professionals que tenen més de 50 anys. Específicament en els intervals de 5 anys que s'estableixen entre els 50

i els 75 anys, més del 30% diu fer servir poc o gens aquest recurs; i, per sobre dels 75 anys el percentatge se situa entorn al 60% o més.

4.4.3. Disposició i ús d'infraestructures segons el sexe

Pel que fa referència la utilització dels recursos comentats en relació al sexe s'observen puntualment algunes diferències o tendències que, tot i no ser quantitativament rellevants, aporten dades que val la pena destacar. Aquests recursos són, la utilització de l'Internet i l'ordinador; dos recursos basats i les noves tecnologies i que demanden un certa interactivitat:

- ⊕ L'accés a Internet és una facilitat que quasi no presenta diferències segons se sigui home o dona (98% i 97,3% respectivament), però sí que hi ha majors diferències en quan al ús; l'utilitzen unes tres quartes parts dels homes (75,8%) i quasi nou de cada deu dones (89%) ([FIGURA 4.15](#)).
- ⊕ L'ordinador tampoc és un recurs que per la seva disposició tingui diferències per sexe, no obstant, també es troben algunes dades curioses al considerar la intensitat amb la que s'utilitza. Així, mentre el 86,3% dels homes diu utilitzar-lo bastant o molt, és el 99,2% de les dones que l'utilitza amb aquesta mateixa intensitat ([FIGURA 4.15](#)).

4.5. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES A LA PRINCIPAL

Els advocats que paral·lelament a la activitat principal desenvolupen altres activitats professionals complementaries constitueixen una mica més d'una quarta part dels enquestats (26,9%) ([FIGURA 4.16](#)).

Entre els que desenvolupen activitats paral·leles a la principal, la majoria (19,7%) només desenvolupa una activitat, no obstant hi ha qui assegura fer-ne més, fins un màxim de sis.

En la relació entre el nombre d'activitats professionals i l'edat o el sexe no s'observen diferències substancials. No obstant, sí que s'aprecia a que hi ha una certa

tendència a realitzar més activitat complementàries a la principal en les edats que van dels 35 als 60 anys (veure [FIGURA 4.17](#)).

Respecte als contextos en els que es desenvolupen aquestes activitats professionals complementàries a la principal (26,9%), el més freqüent és treballar: en un despatx d'advocats, el 4,8%; en universitats o centres d'estudis superiors, el 4,6%; en empreses (sense especificar res més), el 3,3%; en el torn d'ofici, el 3,1%; en administració o empresa pública, el 2,8%; i, en consultoria, auditoria, gestoria o similars, el 2,3%

4.6. TEMPS DEDICAT A LA FEINA

Les hores de treball de l'advocat poden incloure les dedicades a l'atenció al client, estudi i preparació de casos, gestions, etc. Aquest tipus de tasques que no tenen temps precís fa que les hores de dedicació a la feina per a alguns siguin objectivament variables, i que les estimacions no siguin exactes. Malgrat aquest inconvenient, l'aproximació a aquesta realitat revela dades molt interessants.

El primer que destaca és que les hores que setmanalment els advocats entrevistats dediquen a la feina ofereix un panorama molt divers. Si es divideixen per cinc dies laborals les hores que s'ha dit que es treballen a la setmana, trobem que per dia, unes tres quartes parts treballa aproximadament de 8 a 11 hores; i, més del 10%, de 12 a 18 hores.

Per a més detall els percentatges d'advocats per hores de feina setmanal es distribueix de la següent manera ([FIGURA 4.18](#)):

- ⊕ Treballen de 40 a 55 hores a la setmana, el 74,6% dels enquestats. Entre els que han fet una estimació dins d'aquest marge d'hores, el 24,1% diu que dedica a la feina la entre 40 i 45h [40-45); el 21%, entre 45 i 50 [45-50) i el 29,5%, entre 50 i 55 [50-55).
- ⊕ Més de 55 hores treballa un 14,3%, destacant dins d'aquest percentatge un 3,6% i un 7,9% que inverteix respectivament, entre 55 i 60h [55-60), i entre 60 i 65h [60-65).

- ✦ Menys de 40 hores treballa un 13,8%, percentatge que majoritàriament es concentra en els intervals de 30 a 35 hores [30-35) i de 35 a 40 hores [35-40), els quals, per aquest ordre, registren uns percentatges del 3,4 i 5,7%.

4.6.1. Temps de treball i sexe

Les hores de dedicació a la feina en relació amb el sexe, edat o anys que es treballa presenta poques diferències. No obstant, algunes tendències que, si bé són contingudes, pot ser interessant destacar-les són les relatives al sexe ([FIGURA 4.19](#)):

- ✦ Per part de les dones s'adverteix una certa propensió a situar-se dins dels intervals de temps més habituals en general.
- ✦ Per part dels homes destaca el fet de que són predominants en els intervals de més de 50 hores, fins el punt de que figuren en solitari quan es diu que es treballa més de 75 hores per setmana, és a dir, més de 15 hores per dia.

4.6.2. Temps de treball, posició i lloc de feina

També en les hores de dedicació a la feina en relació amb la categoria professional mostra dades que es oportú considerar. Específicament, s'ha trobat que tan els titulars de despatx com els socis o associats o empleats, el més freqüent és que treballin a la setmana, més de 45 i menys de 55 hores. En particular, però sobresurten les dades següents ([TAULA 4.5](#)):

- ✦ Entre els titulars, el 26,5% treballa de 40 a 45 hores; el 12% de 45 a 50; el 18,8% de 50 a 55. Més enllà d'aquesta franja horària, aproximadament un 15% dedica a la feina entre 55 i 65 hores i un 12% de 30 a 40 hores.
- ✦ Entre els socis i associats, el 20,5% diu que dedica a la feina entre 40 i 45 hores; el 21,1%, entre 45 i 50; i el 29,2%, entre 50 i 55 hores.
- ✦ Dins de la categoria d'empleats, el temps que es dedica a la feina és per un 27,8%, de 40 a 45 hores; per un 25,4% de 45 a 50; i, per un 24,9%, de 50 a 55 hores.

Posició al lloc de feina	Percentatge d'advocats				
	[30-40)	[40-45)	[45-50)	[50-55)	[55-65)
Titular	12,0	26,5	12,0	18,8	14,5
Soci/associat	8,7	20,5	21,1	29,2	13,7
Empleat	6,9	27,8	25,4	24,9	11,3

Taula 4.5. Percentatge d'advocats segons posició al lloc de feina i hores treballades a la setmana

La franja de 40 a 55 hores, al marge de ser la quantitat de temps que dediquen a la feina predominantment el professionals, presenta diferències segons el lloc de feina. En concret, les dades que vindrien a dir que en un despatx professional, els advocats treballen més hores són els següents:

- ⊕ Entre els que treballen al despatx professional, dedica a la feina, de 40 a 45 hores, el 22%; de 45 a 40 hores, també el 22%; i, de 50 a 55, el 26,6%.
- ⊕ Entre els que estan en un despatx no professional, de 40 a 45 hores treballa el 30,5%, de 45 a 40 hores, el 17,9% i de 50 a 55 hores, el 23,2%.

4.6.3. Atenció fora del despatx

El lloc on es reuneix l'advocat per atendre al client majoritàriament és al propi despatx professional, però sovint hi ha visites i reunions que tenen lloc en altres indrets. Les dades obtingudes, en concret mostren que aproximadament ([FIGURA 4.20](#)):

- ⊕ Una quarta part (27,4%) atent entre el 95 i el 100% de les visites al despatx; també una quarta part (25%) fa entre el 75 i el 95% de les visites al despatx; un 16% realitza entre el 50 i el 75% de les visites al despatx; un 3,5% es troba amb un 30-50% de les visites al despatx; un 10% es reuneix amb més del 70% dels clients fora del despatx.
- ⊕ A un 16% li resulta difícil de precisar els percentatges de visites dins i fora del despatx.

4.7. TEMPS INVERTIT EN DESPLAÇAMENTS

El temps que el professional dedica setmanalment a desplaçar-se per qüestions de feina constitueix una realitat de la que molts professionals no en té un registre o una consciència clara, motiu per el que més del 50% no ha contestat.

Entre el que han donat una resposta, s'observen unes quantitats de temps en les que coincideixen més professionals; aquestes són: menys d'una hora, un 7%; una hora, el 6%; entre dues i quatre [2-4), un 12,3%; i entre quatre i sis [4-6), un 12,5%. Les inversions de temps més grans com es pot veure en la (FIGURA 4.21), són menys habituals.

Figura 4.1. Percentatge d'advocats segons lloc de l'activitat professional principal (despatx o no / compartit o no)

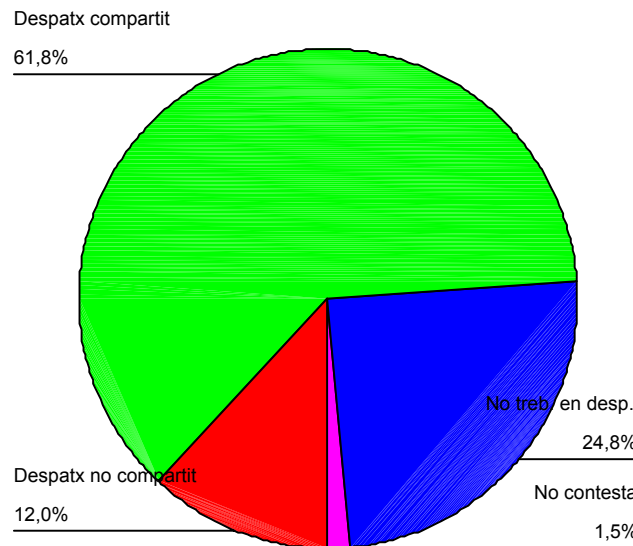

Figura 4.2. Percentatge d'advocats segons nombre de professionals amb qui comparteix despatx

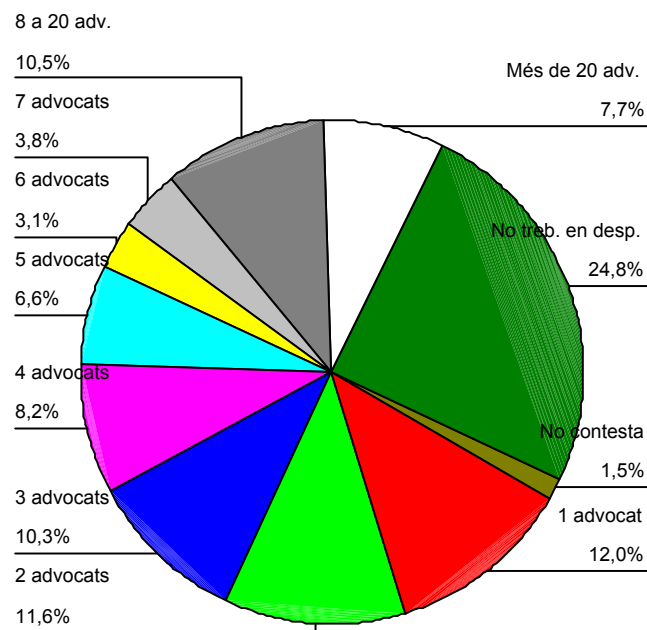
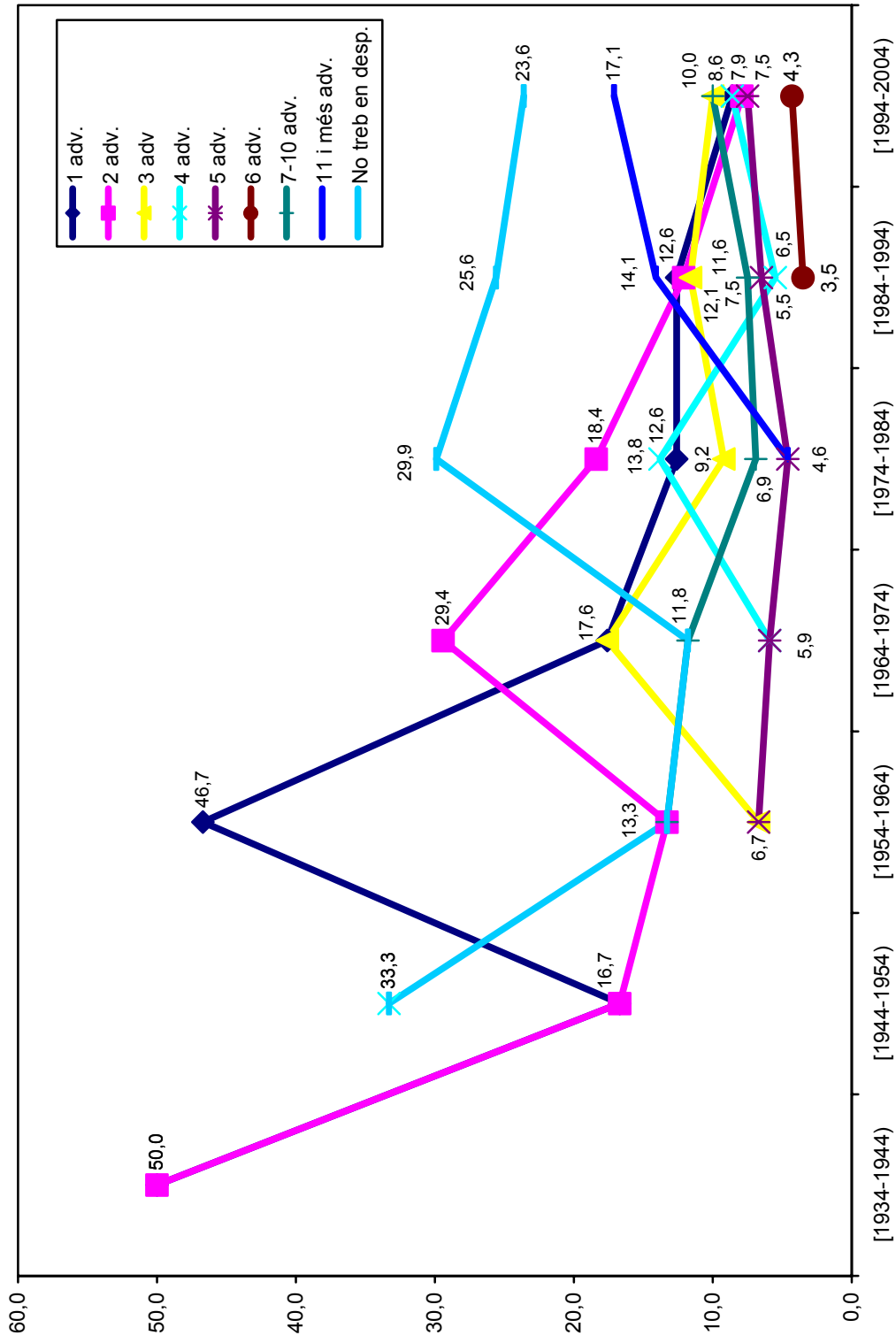

Figura 4.3. Percentatge d'advocats segons lloc de feina, nombre de col·legues i any de llicenciatura

Figura 4.4. Percentatge d'advocats amb i sense antecedents en el món del Dret
(segons context de l'activitat principal)

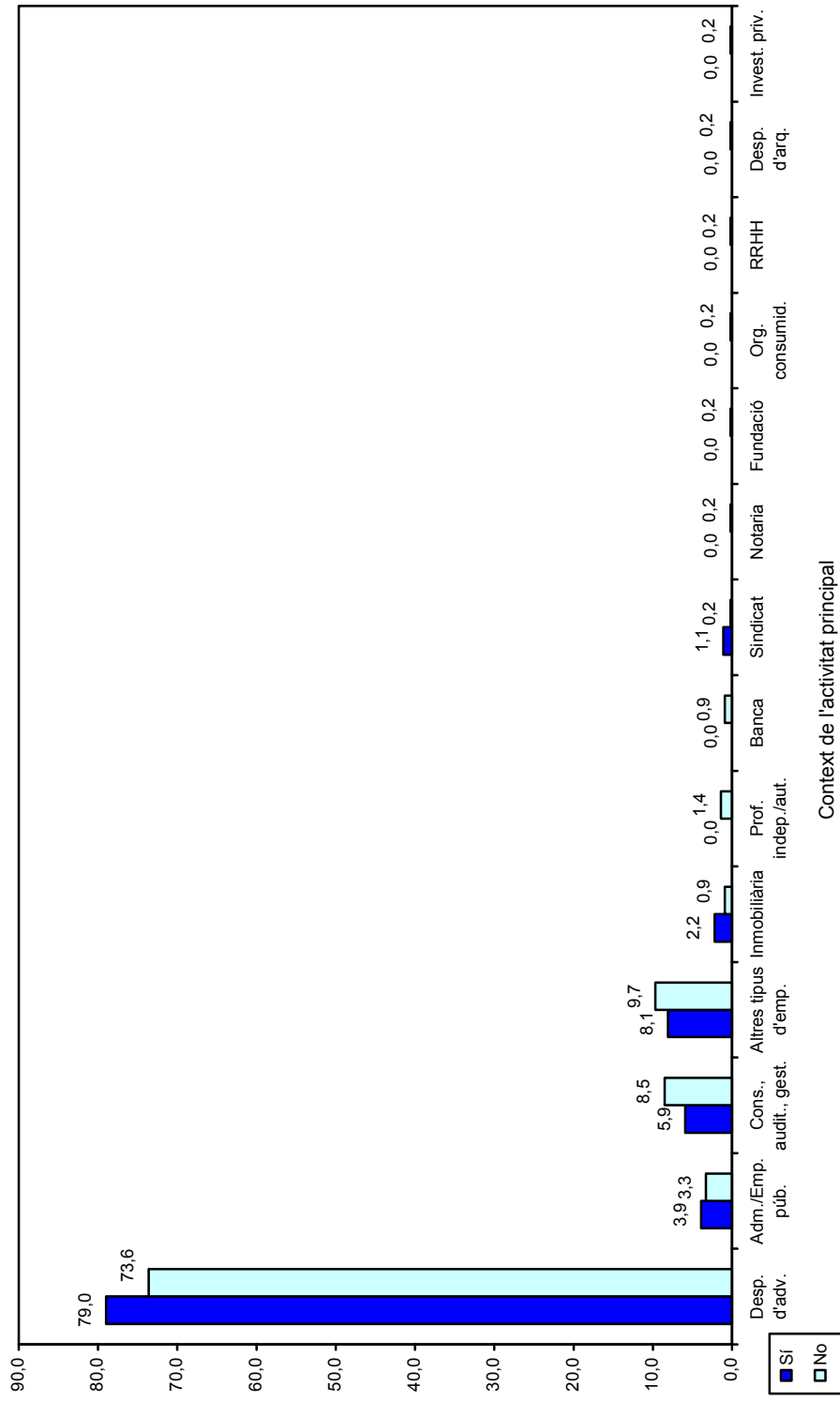

Figura 4.5. Percentatge d'advocats segons posició en el lloc del treball principal

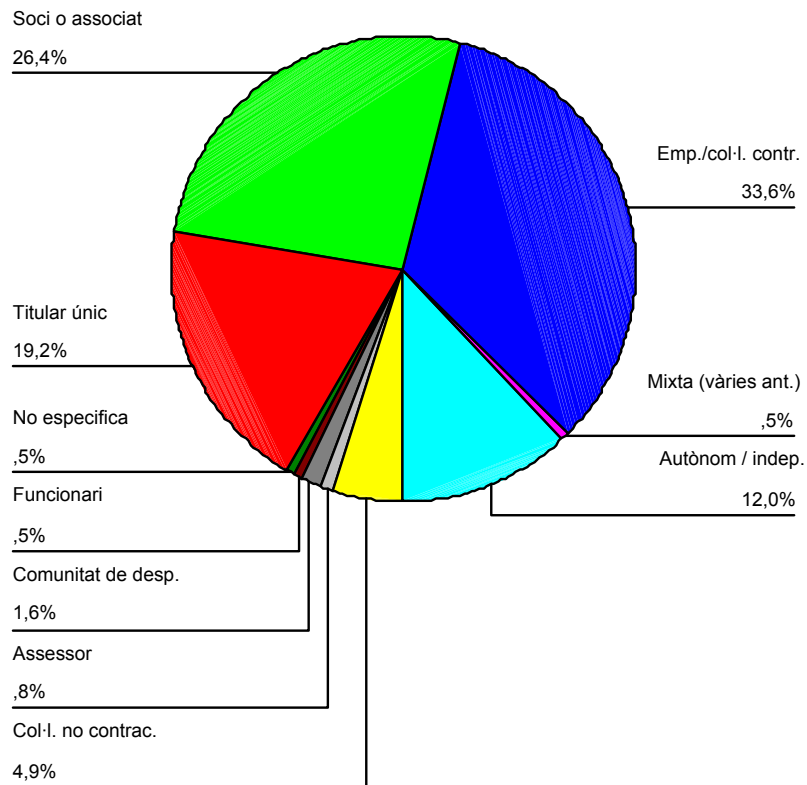

Figura 4.6. Percentatge d'advocats titulars únics, socis o associats i empleats o col·laboradors segons antiguitat en la condició

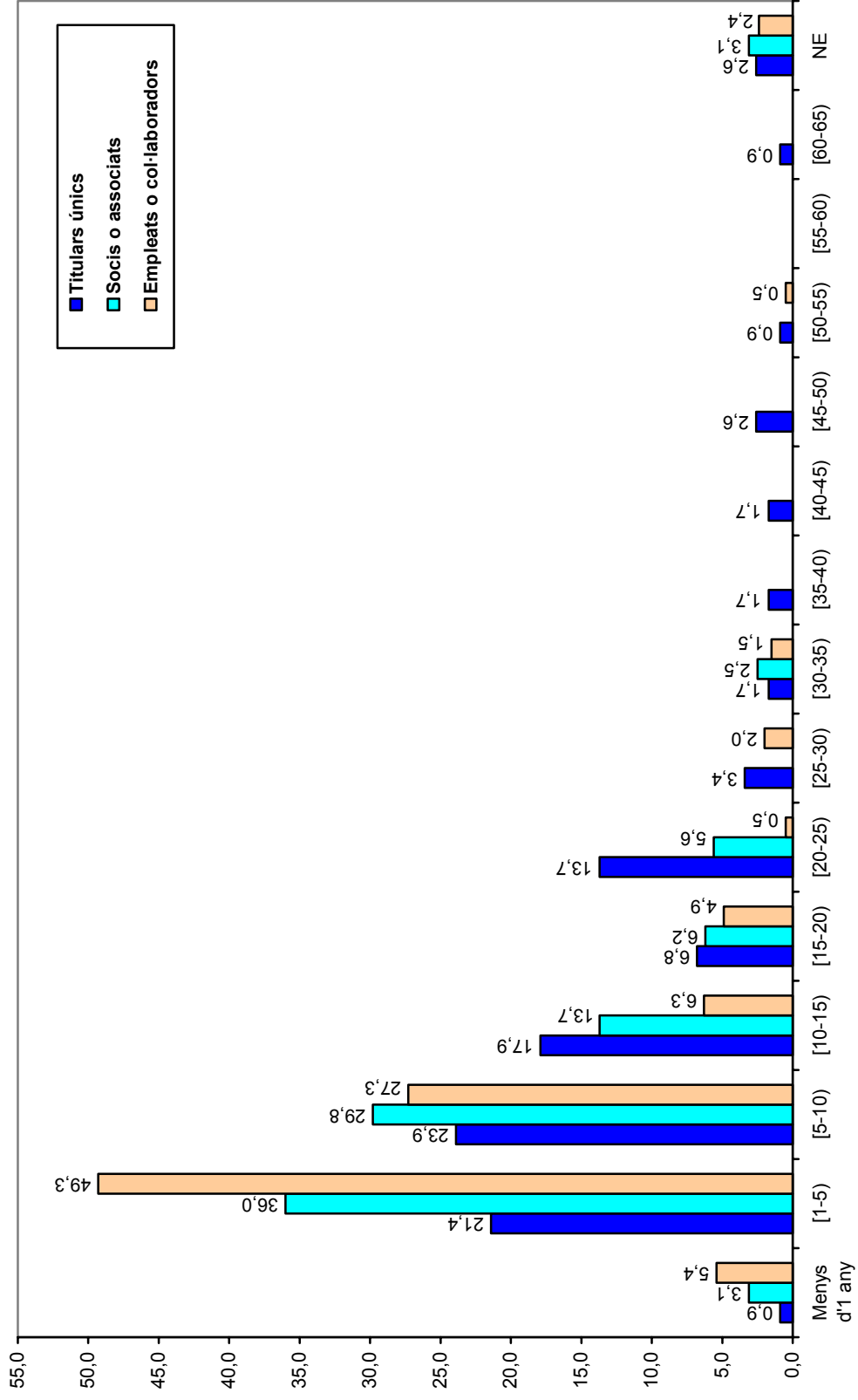

Figura 4.7. Percentatge d'advocats i advocades en diferents categories al lloc de feina

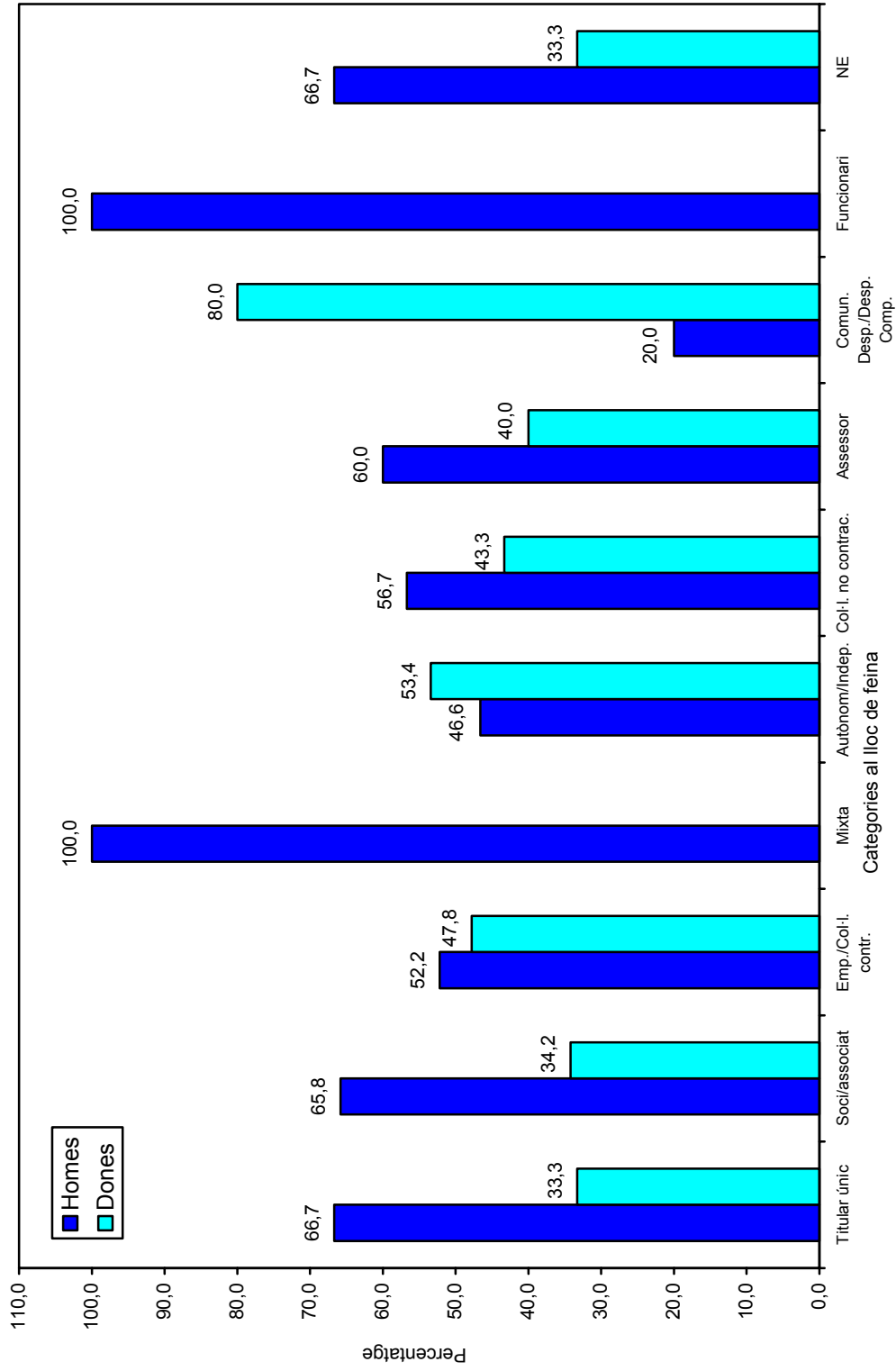

Figura 4.8. Percentatge d'advocats i advocades distribuïts en les diferents categories al lloc de feina

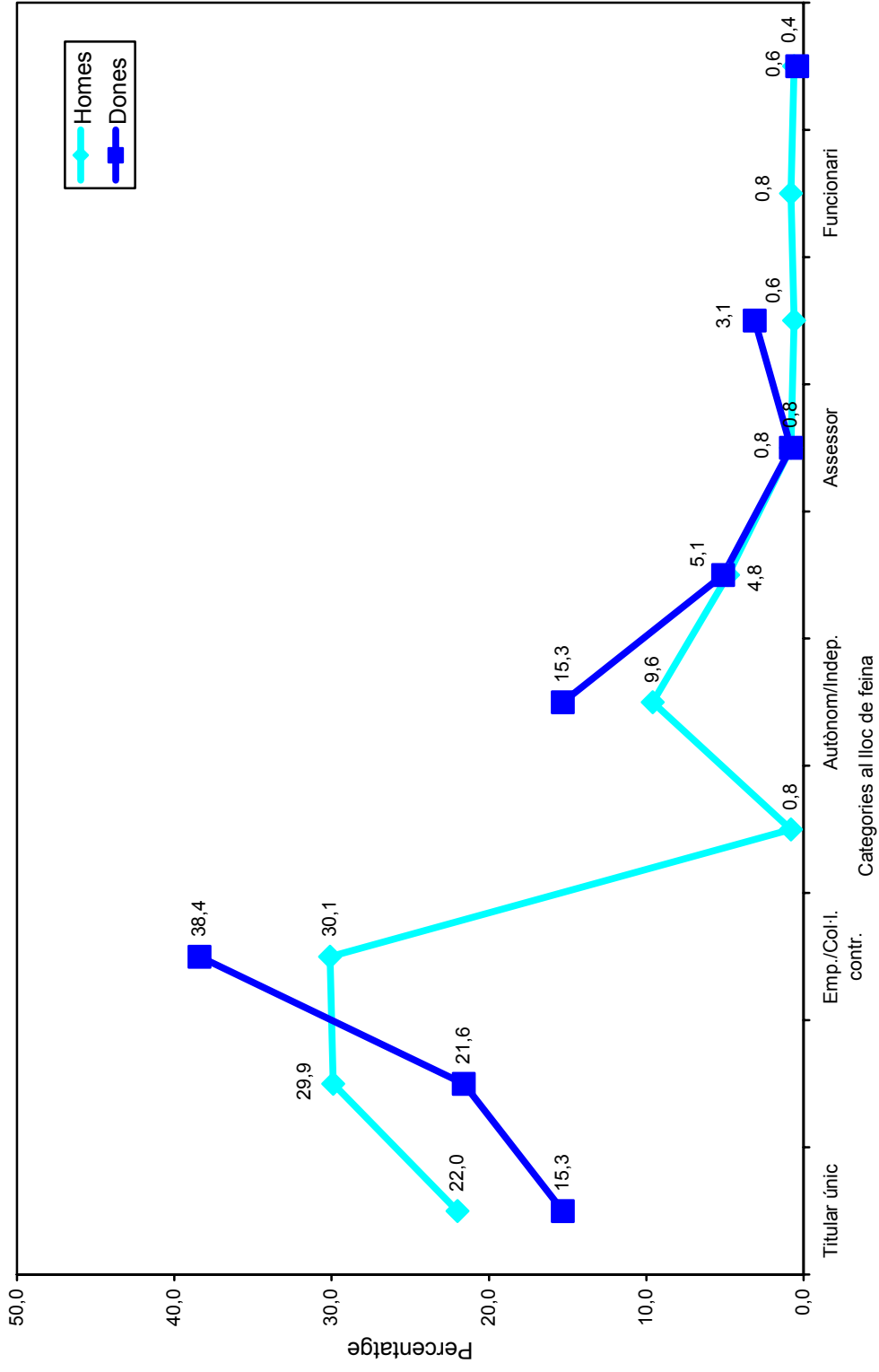

Figura 4.9. Percentatge d'advocats en les diferents posicions al lloc de feina segons antecedents familiars

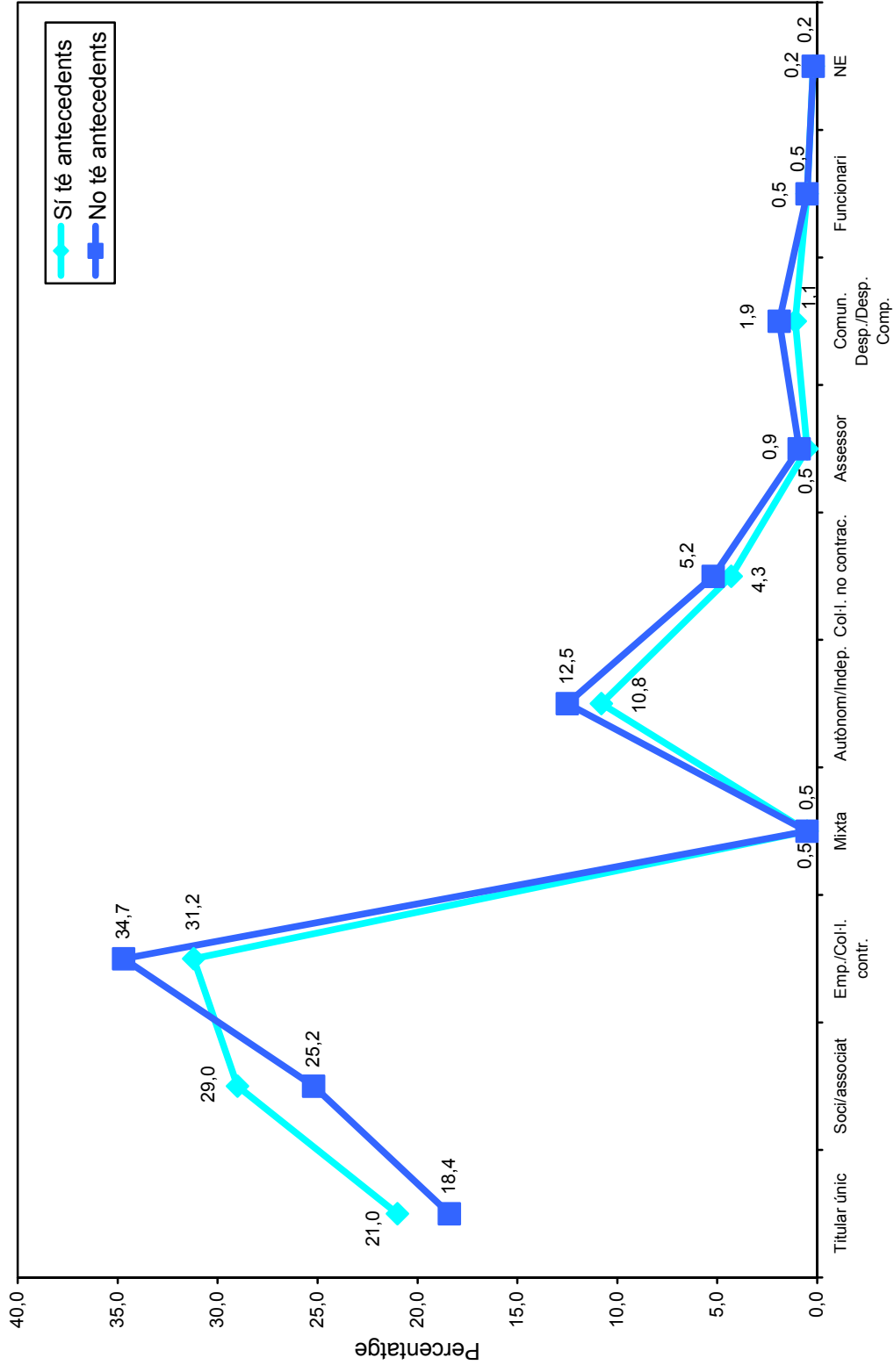

Figura 4.10. Percentatge d'advocats segons disposició de recursos electrònics i noves tecnologies

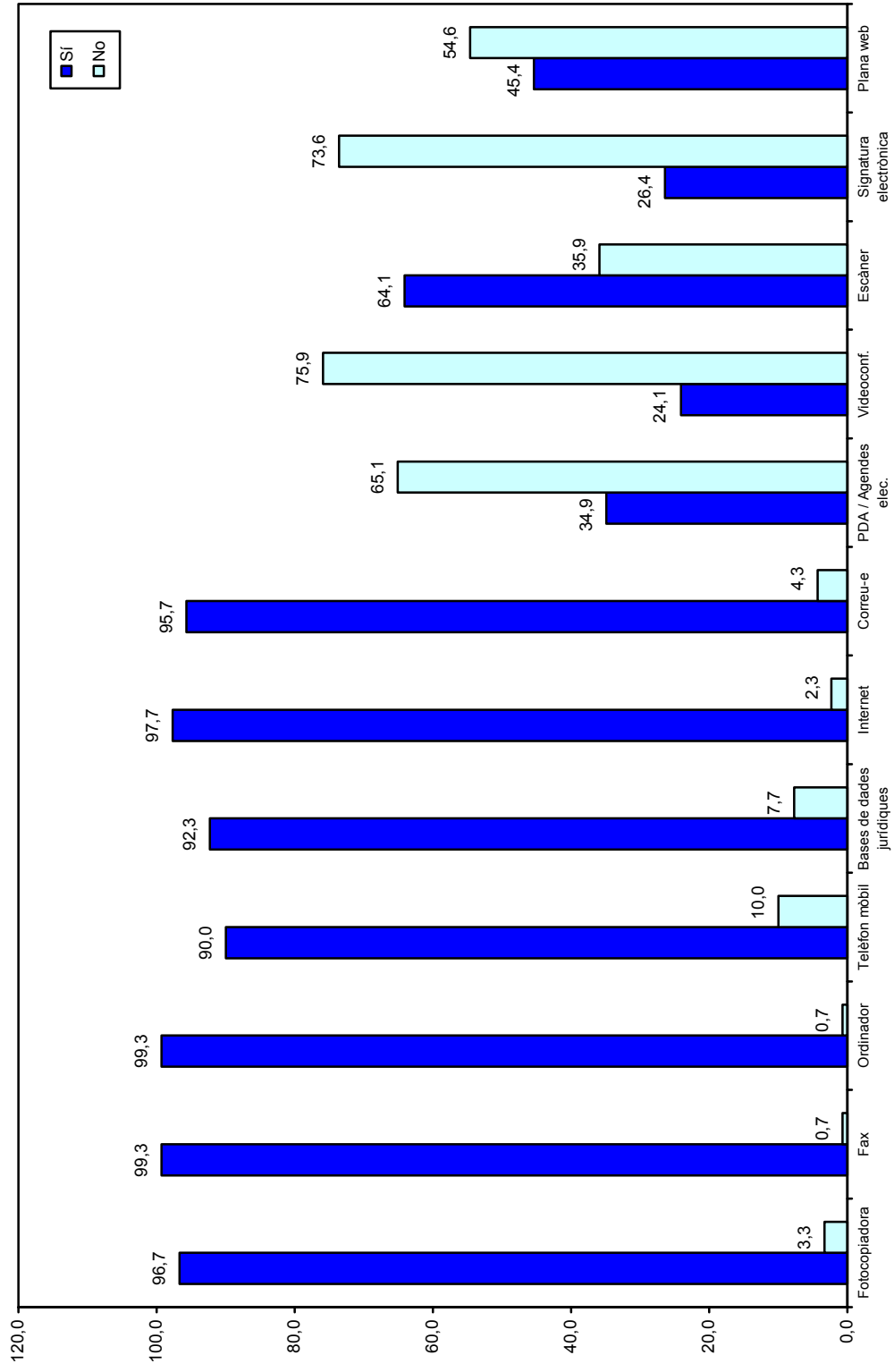

Figura 4.11. Percentatge d'advocats segons disposició de videoconferències, signatura electrònica i plana web

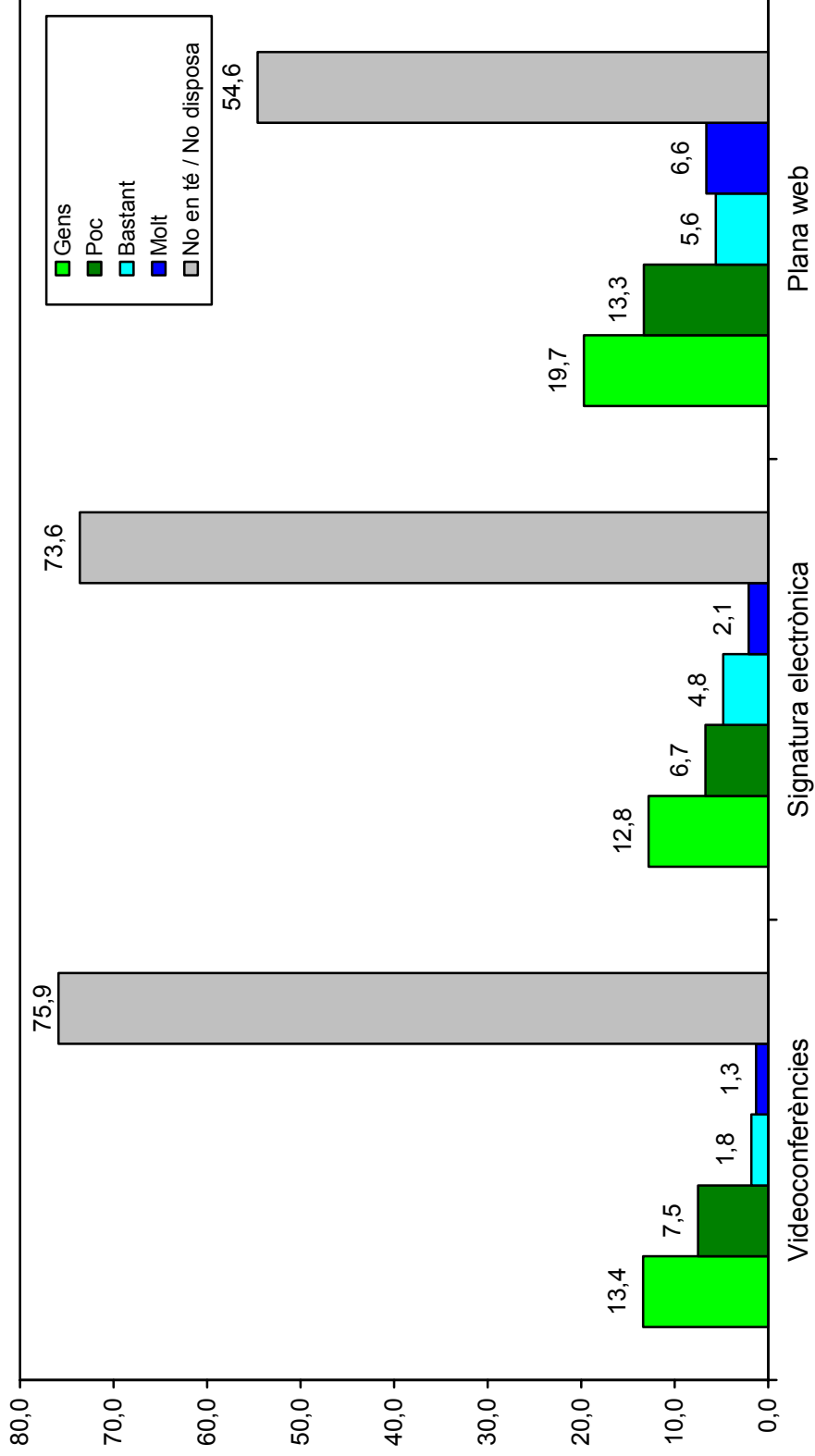

Figura 4.12. Percentatge d'advocats segons disposició de ordinador, internet, correu electrònic i bases de dades jurídiques

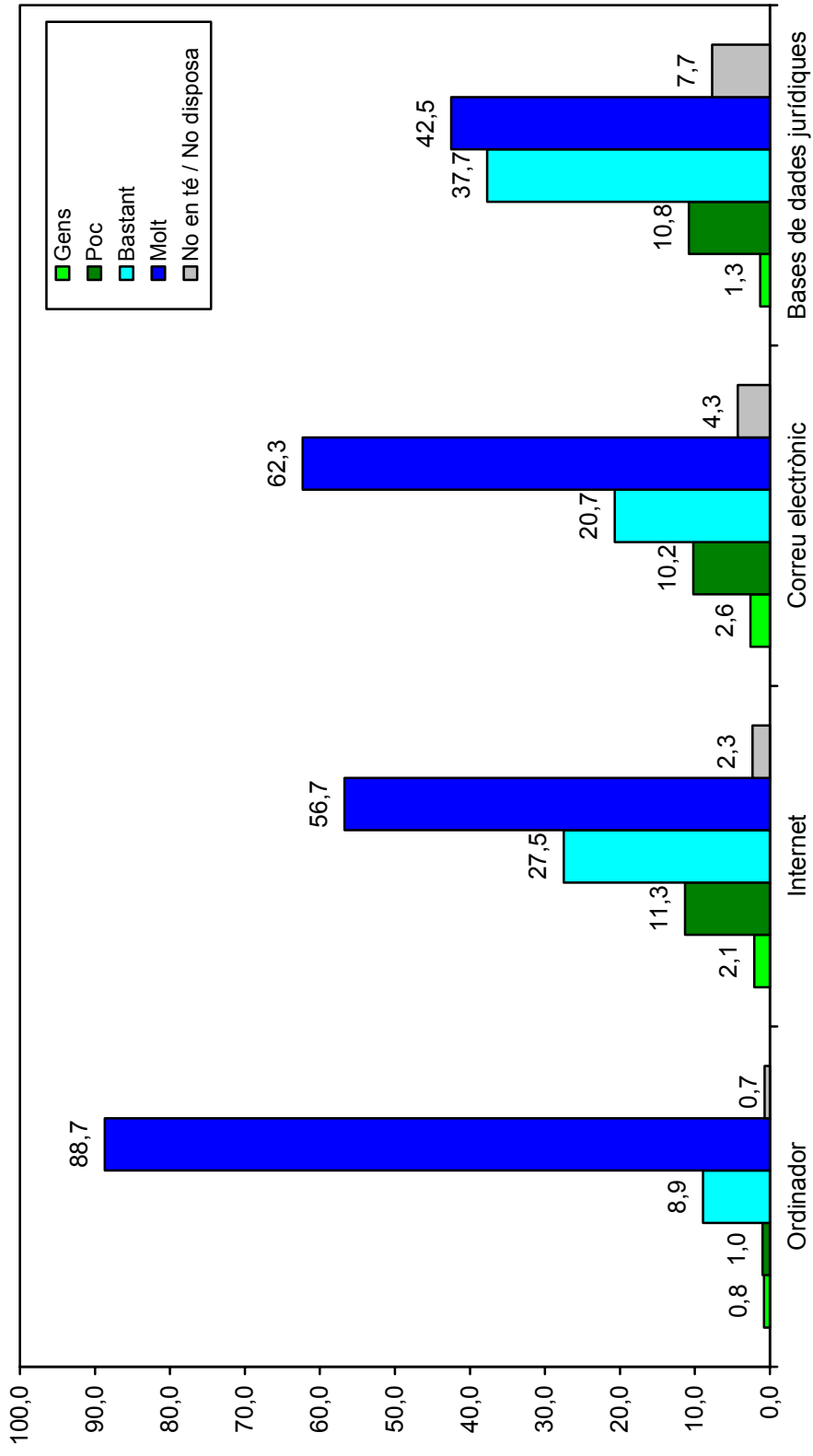

Figura 4.13. Percentatge d'advocats segons disposició de fotocopiadora, fax i escàner

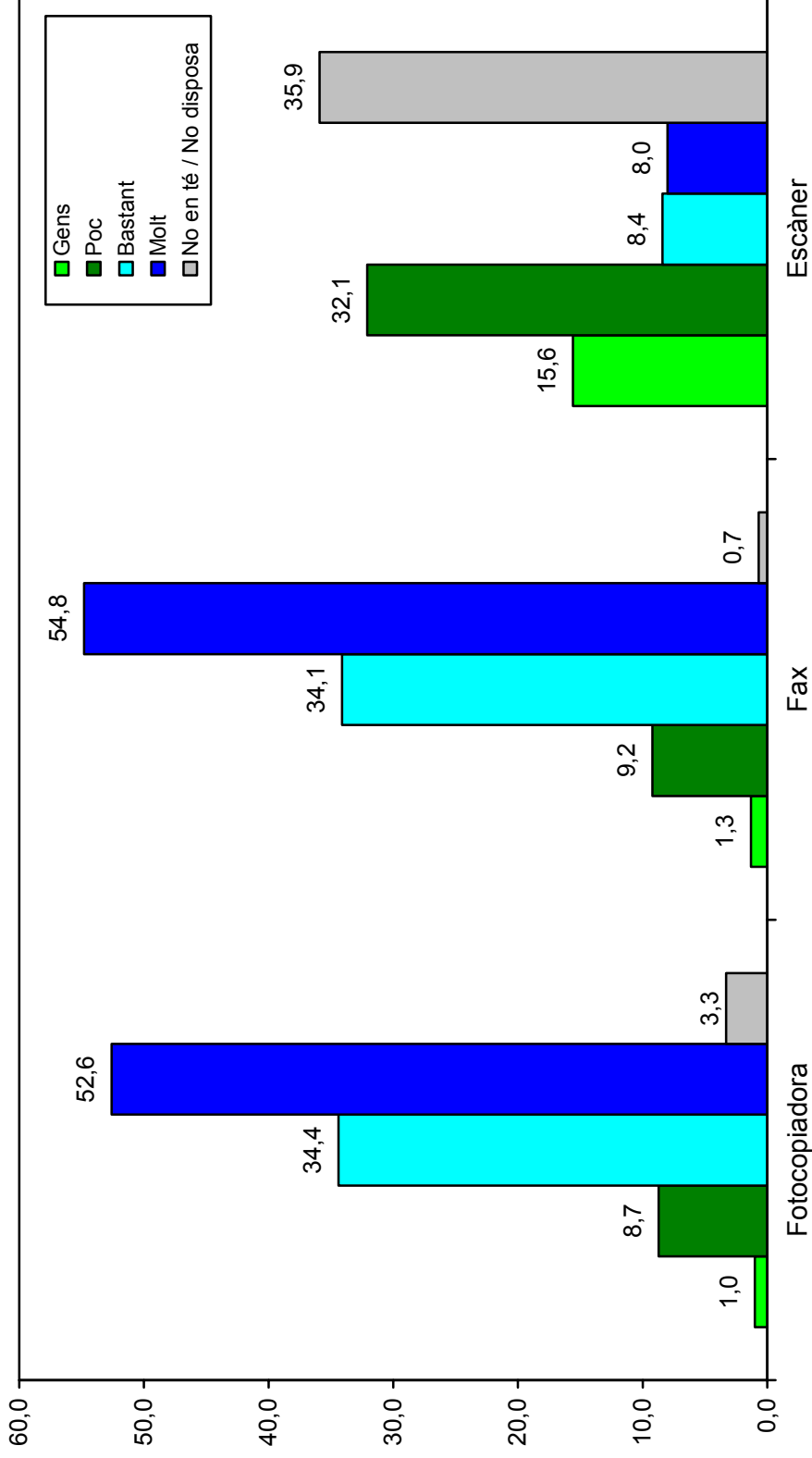

Figura 4.14. Percentatge d'advocats segons disposició de telèfon mòbil i PDA / agendes electròniques

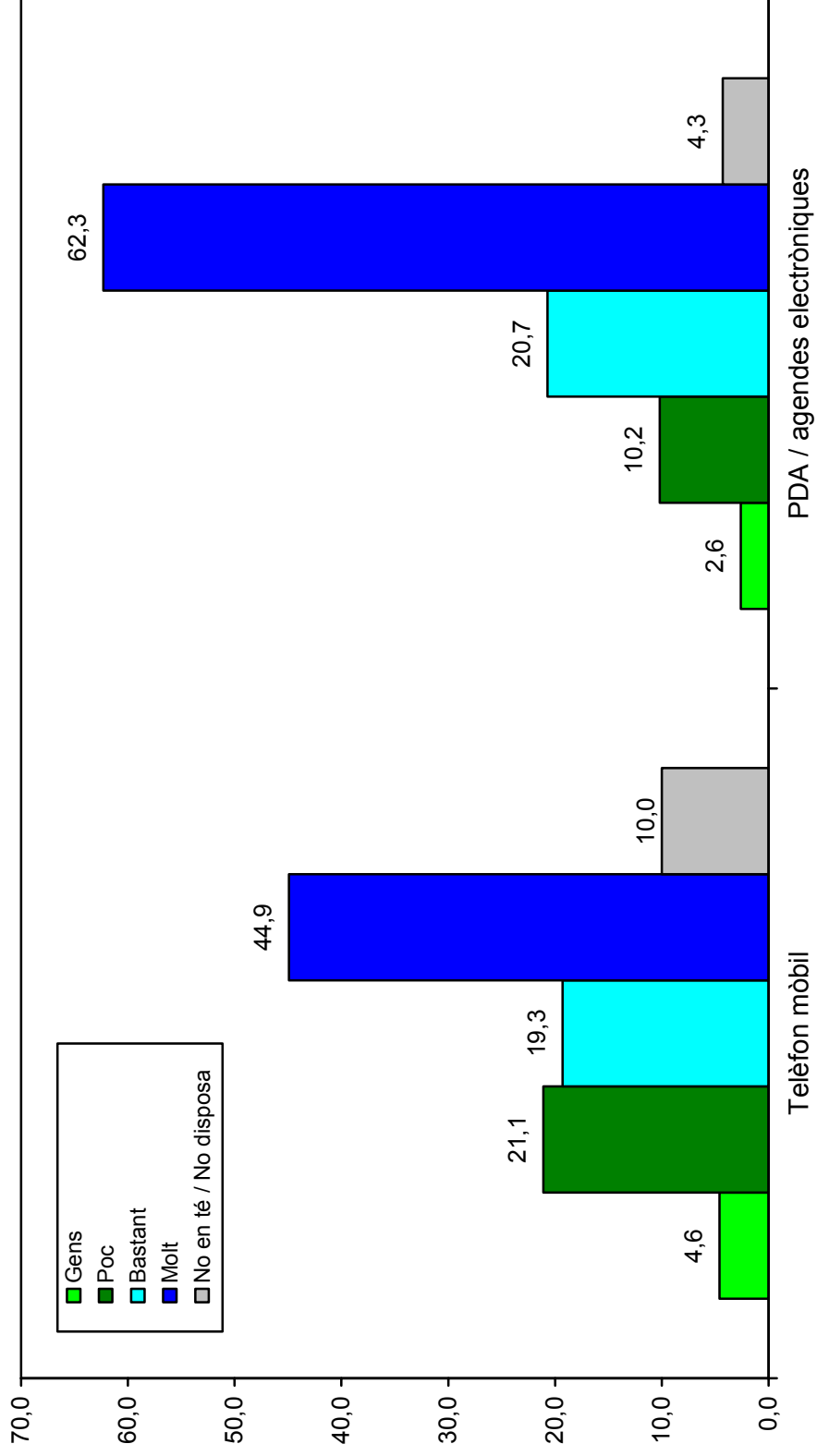

Figura 4.15. Percentatge de la totalitat d'advocats i advocades segons intensitat de l'ús d'internet i de l'ordinador

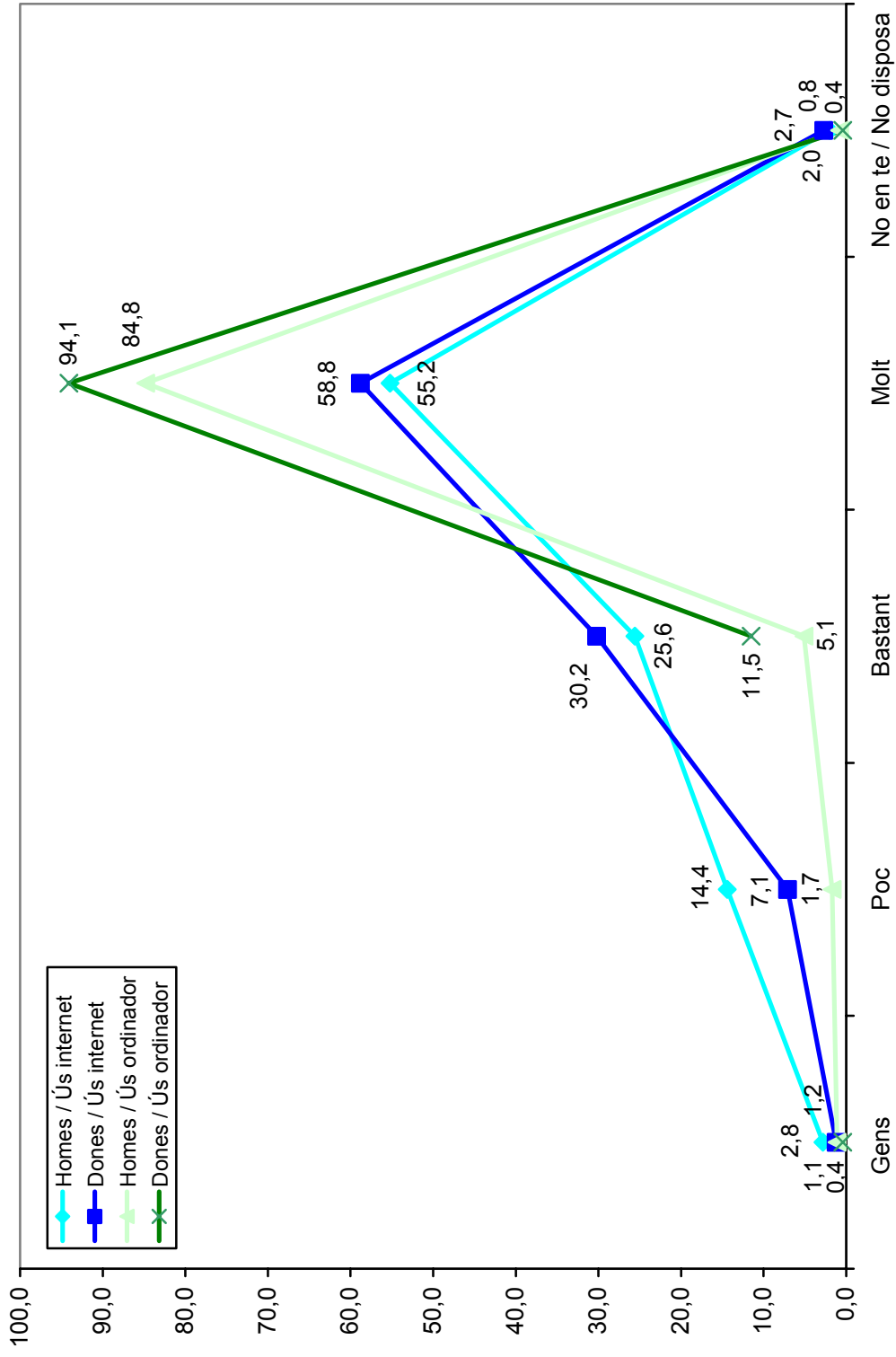

Figura 4.16. Percentatge d'advocats amb activitats professionals complementàries a la principal

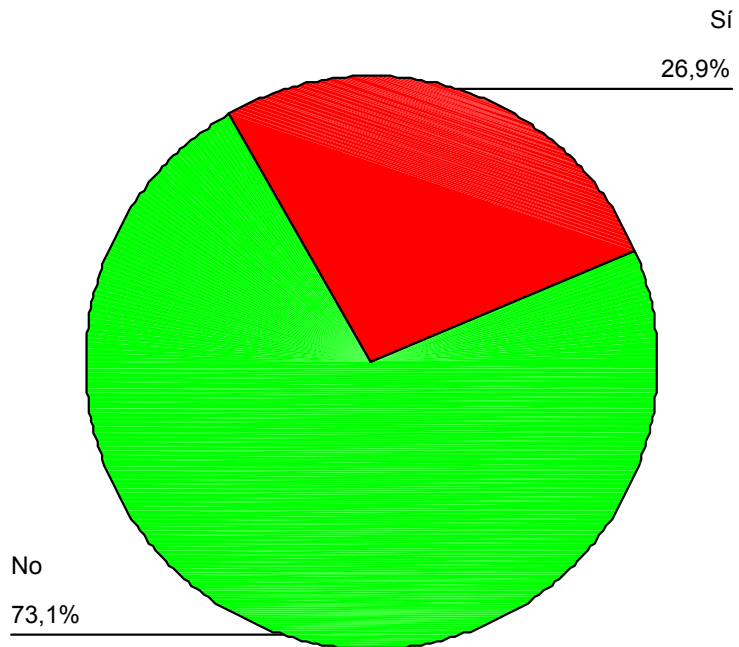

Figura 4.17. Percentatge d'advocats segons el nombre d'activitats remunerades i l'edat

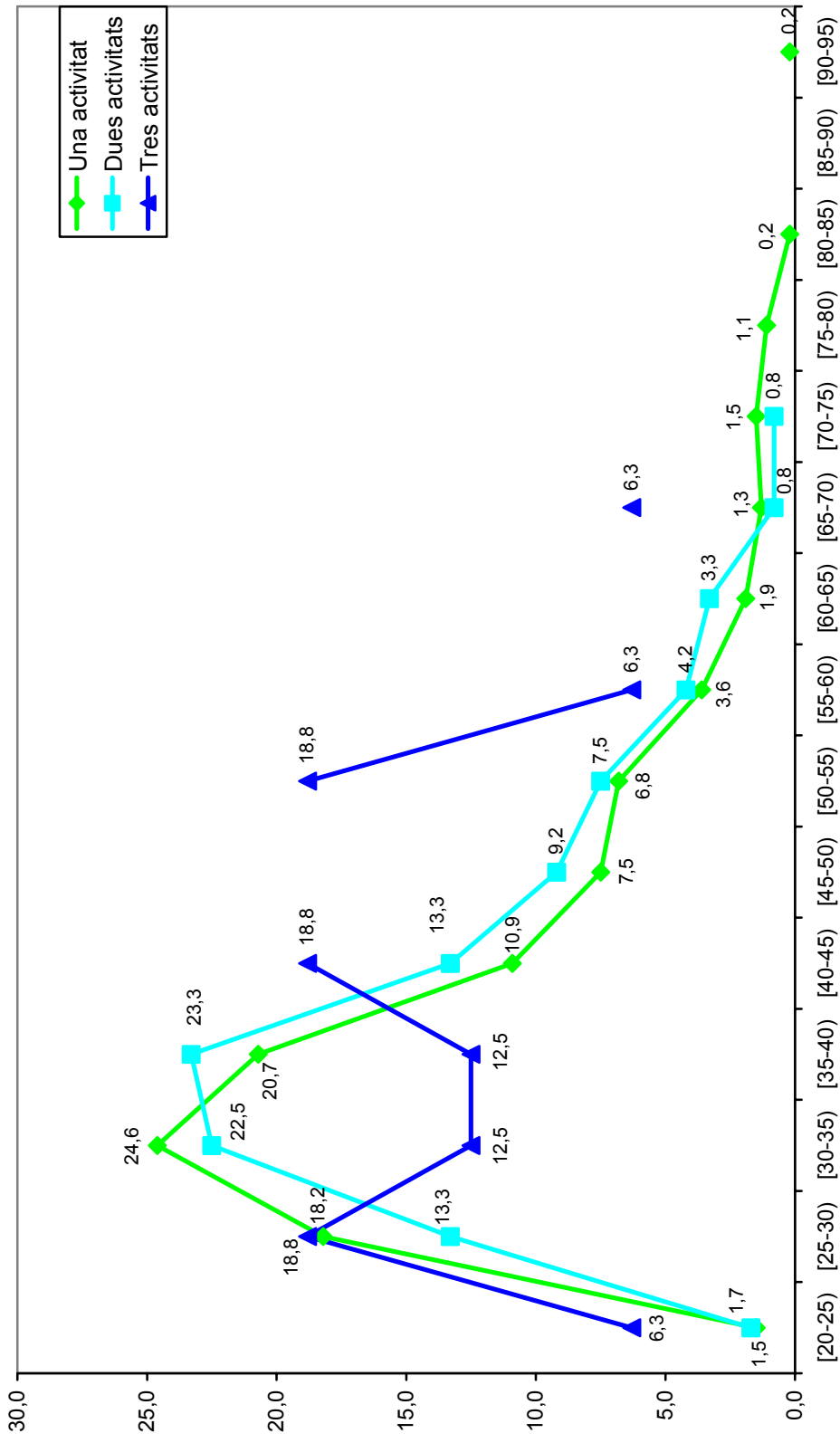

Figura 4.18. Percentatge d'advocats segons hores treballades a la setmana

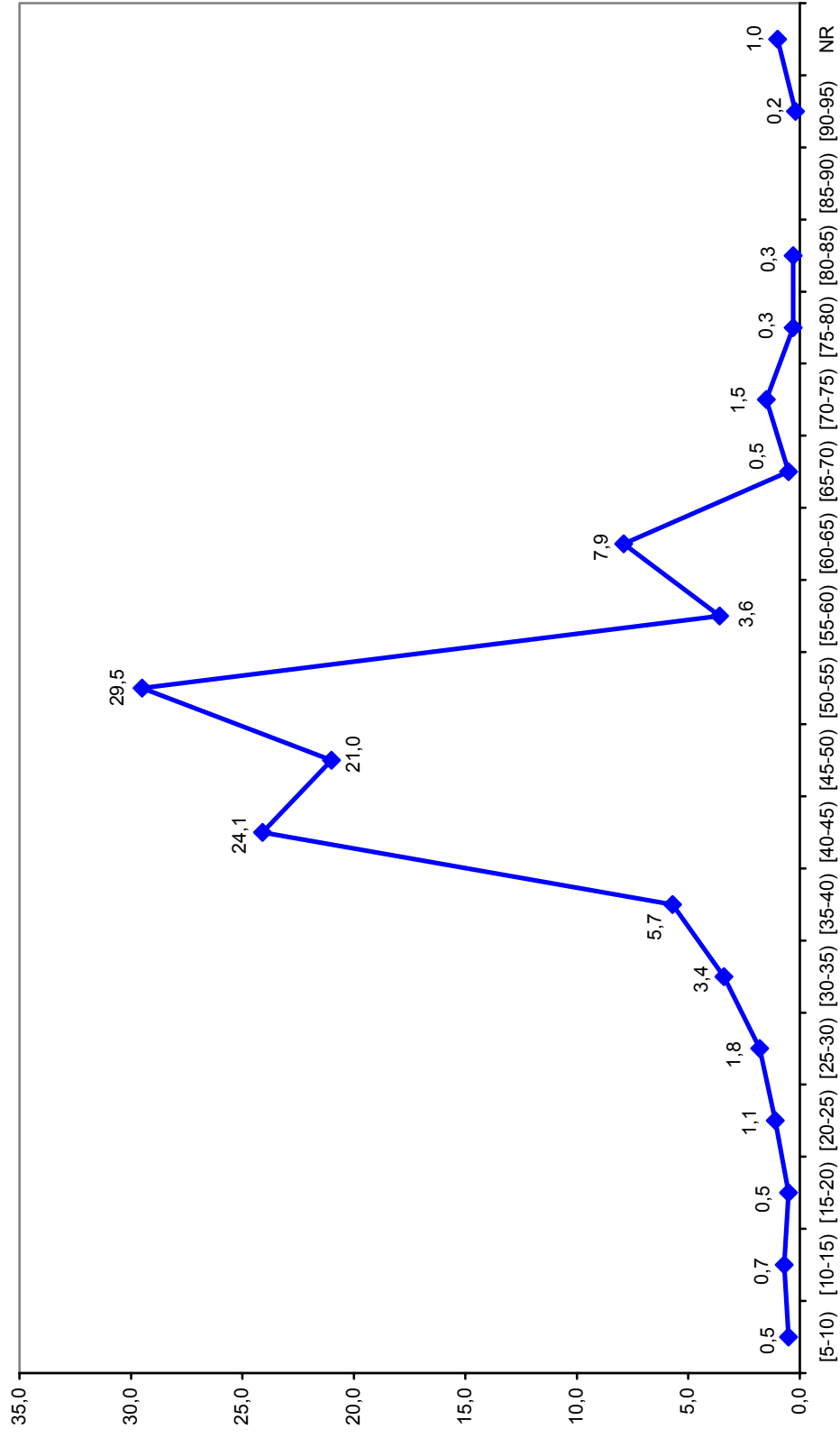

Figura 4.19. Percentatge d'advocats i advocades segons hores dedicades a la feina setmanalment

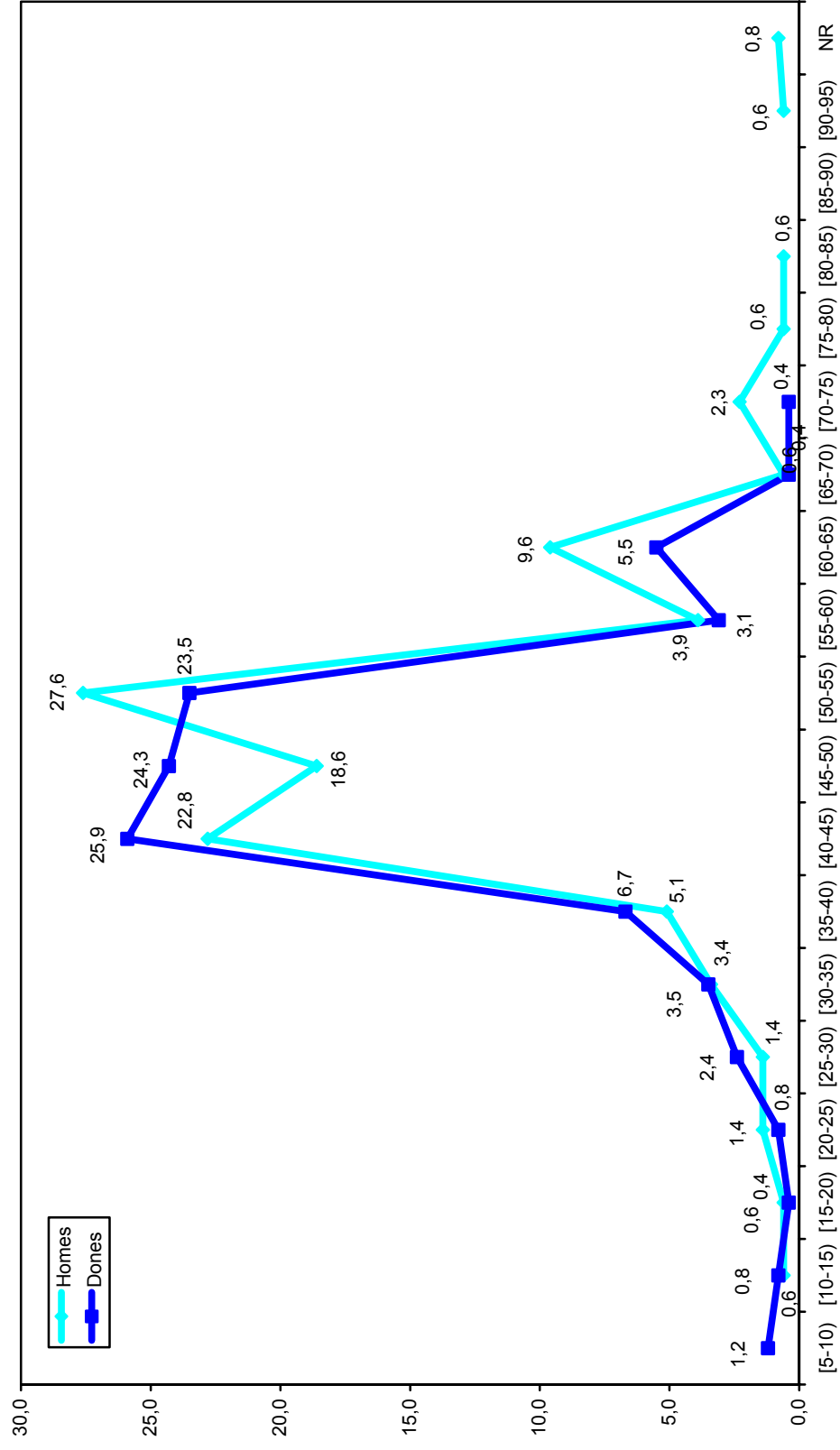

Figura 4.20. Percentatge d'advocats segons freqüència de visites al despatx professional (percentatge per intervals i percentatge acumulat)

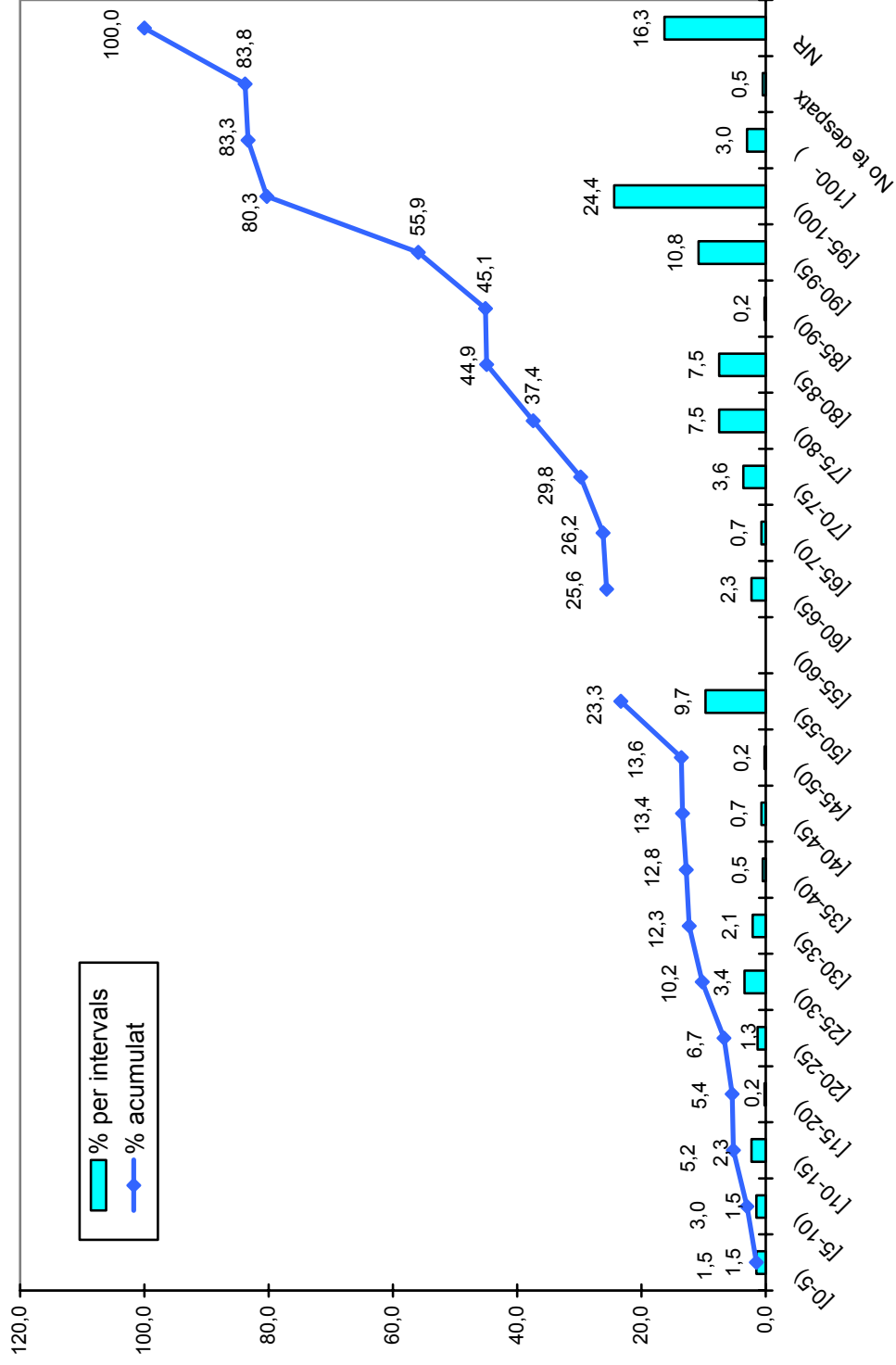
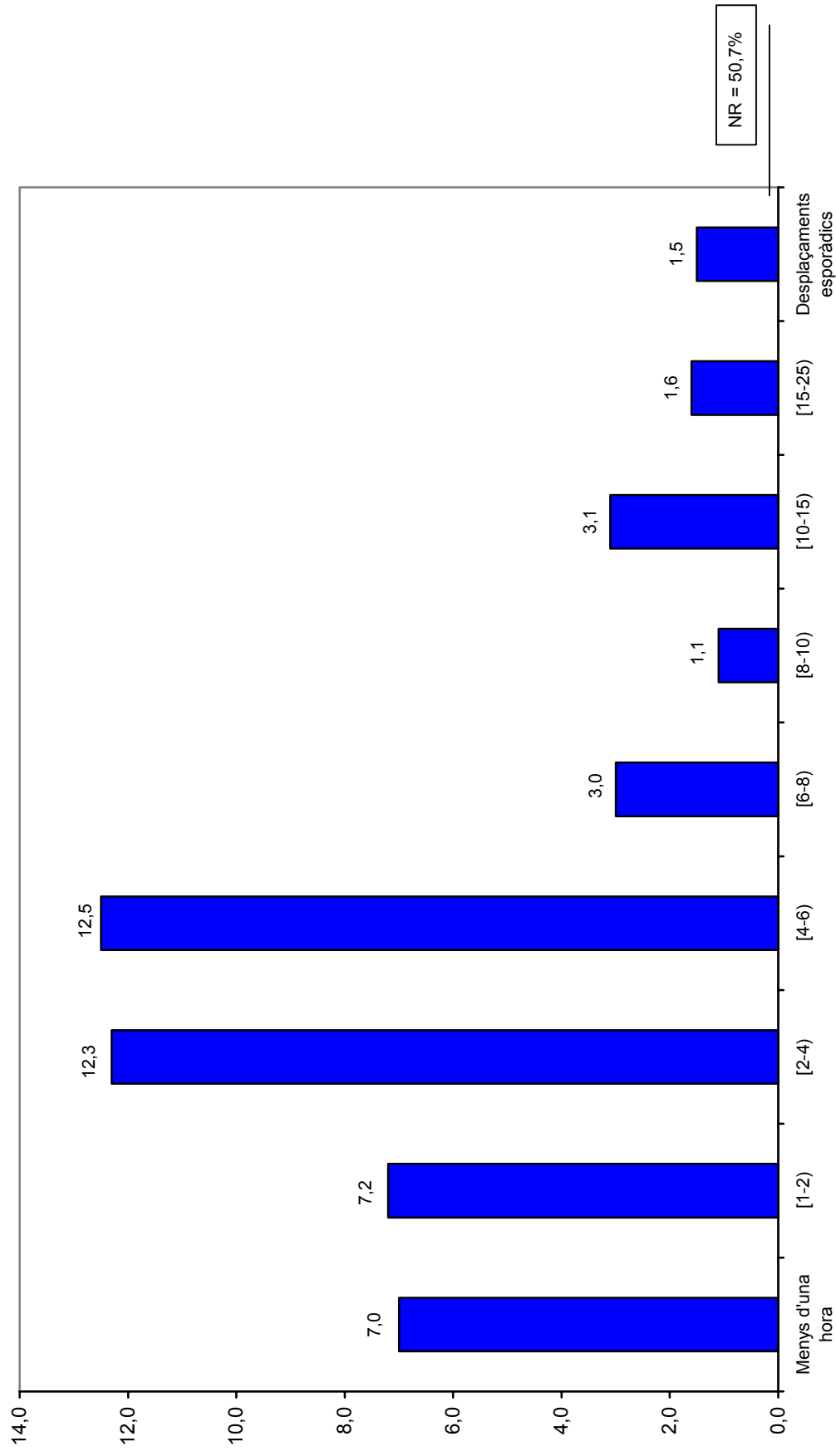

Figura 4.21. Percentatge d'advocats segons temps invertit en desplaçaments

Capítol 5

Els clients de l'advocat i les hores d'atenció al client

CAPÍTOL 5

Els clients de l'advocat i les hores d'atenció al client

Els clients, els horaris de reunió amb el client, les jornades d'atenció telefònica, o, el tipus de empresa per a la que es treballa, són temàtiques que es tracten en el present capítol. Qüestions similars a aquestes també s'aborden en el Capítol 2 del informe de despatxos, però l'enfocament i el tipus d'anàlisi que es fa en un i altre cas és diferent. La part de despatxos està centrada en la disposició del despatx professional. En canvi, en la part de professionals es consideren les facilitats que dona el propi advocat per treballar amb i pel client, objectiu que comporta fer una valoració de diversos aspectes de la relació professional entre l'advocat i el client.

Específicament, a partir de preguntes dirigides al advocats, en els següents apartats s'hi analitza la procedència del client del advocat, les formes de pagament que admet el professional, les hores de reunió i visita del propi advocat, o, fins quina hora el professional atén a les trucades telefòniques. En aquest capítol també es valoren, en la mesura que és pertinent, les dades disponibles dels professionals que no treballen pròpiament en un despatx professional d'advocats.

5.1. ELS CLIENTS

Les persones que necessiten del servei d'un advocat poden elegir el professional d'acord amb criteris com: proximitat geogràfica, prestigi, especialitat, horaris d'atenció, experiències prèvies, idioma que domina l'advocat, etc. Tot i que fora molt important conèixer com contribueixen aquests aspectes en l'elecció d'un professional per part del client, una recerca rigorosa sobre aquests aspectes requeriria un altre enfocament. No obstant, en aquesta línia, el present estudi pot considerar-se com una aproximació que vol conèixer, de manera contrastada, alguns aspectes d'allò que oferta el professional al client i quins són els tipus de clients amb els que treballa l'advocat entrevistat.

5.1.1. Lloc de procedència del client

Pel que fa al procedència geogràfica del client, els advocats enquestats han contestat fent estimacions en termes de predomini, i, si no despunta un únic lloc de procedència han anomenat més d'un. Sota aquesta premissa, les respostes obtingudes sobre l'origen dels clients són les que s'expliquen a continuació (es poden seguir en la columna primera de la [TAULA 5.1](#)):

- ⊕ El més freqüent és que l'advocat de l'ICAB faci feines per clients de l'àrea de Barcelona. Per més precisió:
  - El 49% treballa amb una clientela que pertany a la mateixa ciutat on està ubicat professionalment.
  - El 44,1% té clients de fora de la població on treballa, però dins de l'àrea de Barcelona.
  - Amb percentatges menors, els advocats que diuen tenir clients de:
    - fora de l'àrea de Barcelona i dins de Catalunya, són el 17,2%;
    - fora de Catalunya i dins de l'Estat Espanyol, el 9,2%;
    - fora de l'Estat Espanyol i dins de la Unió Europea, el 4,6%; i
    - arreu del món més enllà de la Unió Europea, el 3,3%.
  - També, cal destacar que un 6,1% dels advocats ha dit que treballa fonamentalment amb casos de la pròpia empresa

Una informació més detallada sobre la procedència dels clients del advocat en relació a la comarca on treballa, com es veu a la segona i tercera columna de la [TAULA 5.1](#), mostra que:

- ⊕ Entre els advocats que treballen al Barcelonès (95,7% dels enquestats), quasi bé la meitat té clients de la pròpia població on treballa i una mica més del 40% fa feines per clients de fora de la població on treballa però dins de Barcelona.
- ⊕ Del petit percentatge dels que no treballen al Barcelonès (4,3%), quasi un 2% fa feina per clients del propi municipi i, un 1,7%, per clients de fora de la població però de l'àrea de Barcelona.

Clients	Percentatge d'advocats (total)	Percentatge d'advocats del Barcelonès	Percentatge d'advocats d'altres comarques
Pròpia població	49,0	47,2	1,9
Fora població del despatx i dins de Barcelona	44,1	42,5	1,7
Fora de Barcelona (província) i dins de Catalunya	17,2	16,9	0,4
Fora de Catalunya i dins de l'Estat Espanyol	9,2	9,0	0,2
Fora de l'Estat Espanyol	7,9	7,9	0,0
Casos de la pròpia empresa	6,1	5,2	0,9

Taula 5.1. Percentatge d'advocats amb clients de diferents procedències segons ubicació comarcal del professional

5.1.2. Idioma d'atenció al client

L'idioma que majoritàriament fa servir l'advocat per comunicar-se amb el client és el del propi client, que habitualment és el català o el castellà. Aquesta resposta, no obstant, és una contestació que sovint s'ha acompanyat de precisions. Els tipus de respostes que es poden diferenciar en aquest sentit i el percentatge d'advocats que les han emès es recullen a continuació ([FIGURA 5.1](#)).

- ⊕ Sense fer aclariments, diu que es comunica en l'idioma que parla el client, el 47,7%. També segons idioma del client però a ser possible:
  - en català, el 4,6%; i, en castellà, el 3,0%.

- ⊕ No fent menció als els condicionaments que es poden derivar del idioma del client, diu establir una comunicació preferentment:
  - en català i en castellà, sense fer cap precisió, el 4,1%;
  - en català, el 17,2%; i,
  - en castellà, el 16,4%.

La utilització d'altres idiomes per comunicar-se amb el client reuneix percentatges que no arriben al 1,5% i normalment el criteri és combinar el català i/o el castellà junt amb un altre idioma.

5.1.3. Tipus de client

5.1.3.1. Client físic o jurídic

Entre els clients majoritaris dels advocats, hi ha un lleuger predomini de les persones jurídiques sobre les físiques. Les primeres registren un percentatge del 43,3% i les segones, del 32,6%. A més d'aquests percentatges d'advocats que tenen definit un tipus de client principal, hi ha un 20,2% de professionals que té una quantitat molt similar de clients físics i jurídic (FIGURA 5.2).

Aquestes dades són relatives als clients del 100% dels enquestats. Les xifres són una mica diferents si es valora per separat el col·lectiu d'advocats que té la feina principal en despatx professionals i el col·lectiu dels que no treballa en un despatx professional¹ (FIGURA 5.3).

- ⊕ En el cas dels que treballen en despatxos professionals, el 40,3% té com a client predominant persones jurídiques; el 38,1%, persones físiques; i el 21,6% no té un predomini definit de clients en aquest sentit.

---

¹ Aquestes categories, en el conjunt de la mostra, representen els percentatges següents: el context de la feina principal és despatx d'advocats per un 75,2% dels entrevistats, i no es un despatx d'advocats per un 24,8%.

- ⊕ Respecte als advocats que treballen en contextos diferents al despatx professional, el 52,3% diu que els seus clients predominants són persones jurídiques; el 15,9%, persones físiques; també, el 15,9% ambdós tipus de clients a parts iguals; i, el 15,9% no contesta (bàsicament per no ser pertinent la resposta).

5.1.3.2. *Clients empresa*

Pel que fa al client que és una empresa, el 45,1% dels advocats diu que treballa fonamentalment amb PIMES; el 15,6%, amb PIMES i grans empreses; el 13,9%, amb grans empreses; i, percentatges inferiors al 3,5% registren els que treballen a parts iguals, combinacions de PIMES, grans empreses i altres. El percentatge dels que no treballen amb empreses és una mica menys del 20% (FIGURA 5.4).

Els percentatges d'empresa client segons faci feina per un despatx professional² o no, són les següents:

- ⊕ Els advocats que estant en un despatx professional diuen que no treballen amb empreses és el 17,6%; els que treballen amb PIMES és el 46%, amb grans empreses, el 14,4%; i, amb PIMES i grans empreses, el 16%.
- ⊕ Els professionals que no treballen en un despatx professional, i que no tenen clients empresa és el 25,8% en canvi, fa feina per PIMES, el 42,4%; per grans empreses, el 12%; i, per PIMES i grans empreses, el 13,9%.

5.1.3.3. *Client de quota i no quota*

Finalment, un altre aspecte que defineix el tipus de client és el relatiu a la possibilitat de ser client de quota o no quota. Per les característiques dels contextos professionals en els es treballa, la qüestió s'analitza, directament, diferenciant els advocats que tenen la feina principal en despatx professionals dels que no treballen en un despatx professional³ (FIGURA 5.5):

---

² Veure nota 1.

³ Veure nota 1.

- ✦ Entre els primers, un 64,7% té clients de no quota; un 18,1%, de quota; i, un 12,9%, a parts iguals, clients de quota i no quota.
- ✦ Els enquestats que treballen en el context d'auditories, consultores, empreses, etc. però no en un despatx professional, han dit que tenien clients de no quota, un 30,5%; de quota, un 27,8%; de quota i no quota, un 9,9%; i, no ha contestat, fonamentalment per no treballar amb clients de quota o no quota, el 31,8%.

5.1.3.4. Client físic o jurídic i nombre d'advocats al despatx

El tipus de client persona física o jurídica que té l'advocat enquestat sembla tenir alguna relació amb el nombre de professionals que integren el despatx. Les dades que ho mostren es poden veure en la [TAULA 5.2](#), sent una de les evidències més remarcables el que:

- ✦ Els advocats que tenen preeminentment clients persones jurídiques és més freqüent que treballin en despatxos de 6 ó més advocats.
- ✦ Els advocats que tenen fonamentalment clients físics es troben amb més freqüència en despatxos de quatre o menys professionals.

Percentatge d'advocats segons nombre de professionals al despatx i predomini de clients								
	1 adv.	2 adv.	3 adv.	4 adv.	5 adv.	6 adv.	7-10 adv.	11 i més adv.
Persones jurídiques	24,7%	35,2%	28,6%	20,0%	35,0%	52,6%	49,1%	70,4%
Persones físiques	57,5%	45,1%	44,4%	58,0%	30,0%	36,8%	30,2%	11,1%
Persones jurídiques i físiques	17,8%	19,7%	27,0%	22,0%	35,0%	10,5%	20,8%	18,5%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Taula 5.2. Percentatge d'advocats segons tipus de client de persones físiques/jurídiques i nombre d'advocats al despatx

5.1.3.5. Client de quota o no quota i nombre d'advocats al despatx

Respecte al client de quota i no quota en relació al nombre d'advocats que treballen al despatx, no s'han trobat grans diferències, tal com es pot veure a la [TAULA 5.3](#). No obstant, alguns comentaris que es poden despendre són els que segueixen:

- ⊕ Més del 50% dels enquestats treballa amb clients de no quota, sigui quin sigui el nombre de col·legues que tingui al despatx. Però, per més detall, aquest és el client predominant per més de les dues terceres parts dels advocats que treballen en despatxos de quatre o menys professionals; i, és el client predominant per menys de les dues terceres parts dels pertanyen a despatxos de cinc o més advocats.
- ⊕ Menys del 30% dels advocats tenen clients de quota periòdica independentment de la grandària del despatx. Però, tot i ser pràctica minoritària, és més freqüent (entre el 19 i el 30%) entre els que treballen en els despatxos de més de 6 advocats.

Percentatge d'advocats segons nombre de professionals al despatx i predomini de clients								
	1 adv.	2 adv.	3 adv.	4 adv.	5 adv.	6 adv.	7-10 adv.	11 i més adv.
De no quota	72,6%	70,4%	69,8%	74,0%	62,5%	57,9%	58,5%	49,4%
De quota periòdica	16,4%	18,3%	14,3%	8,0%	10,0%	26,3%	18,9%	30,9%
De quota i no quota	6,8%	8,5%	7,9%	8,0%	25,0%	10,5%	18,9%	18,5%
No contesta	,7%	,4%	1,1%	1,1%	,2%	,2%	,4%	,2%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Taula 5.3. Percentatge d'advocats segons tipus de client de quota i nombre d'advocats al despatx

5.1.3.6. Tipus d'empresa i nombre d'advocats al despatx

El nombre de advocats per despatx, al relacionar-ho amb el percentatge de professionals que treballen amb diferents tipus de client-empresa no presenta diferències substancials si es comparen amb als percentatges globals abans vistos. En tot cas, una de les qüestions que destaca de les dades és que s'insinua que és en els despatxos de 5 ó més advocats, on treballa un major nombre dels professionals que porten grans empreses ([FIGURA 5.6](#)).

5.1.3.7. *Clients empresa i sexe del professional*

Si bé el tipus de client empresa en relació al nombre de companys del advocat no presenta tendències definides, en relació al sexe s'observen algunes dades singulars (FIGURA 5.7):

Respecte al advocat vinculat a un despatx de professional, el percentatge d'homes que treballen predominantment amb empreses supera al de les dones. No obstant, al fer un examen més minuciós es detecta una presència particular de l'advocada⁴ en aquest terreny. Precisant això amb dades:

- ⊕ El homes advocats que tenen com a clients predominants PIMES, són el 55,1%; grans empreses, el 13,3%; i, PIMES i grans empreses, el 12,5%.
- ⊕ El percentatge de dones advocades que treballa predominantment amb PIMES es queda en un 33,7%; amb grans empreses, supera el 15 % (15,8%); i, amb PIMES i grans empreses arriba al 20,9%.

En el cas d'advocats i advocades no vinculats professionalment a un despatx d'advocats i que treballen amb diferents tipus d'empreses, les dades són bastant diferents a les que s'acaben de apuntar. Com es pot observar en les següents xifres, són menys els homes que treballen en PIMES que no pas les dones, però molt més els homes que fan feina per grans empreses.

- ⊕ Dins del col·lectiu d'homes, treballa predominantment amb PIMES, el 41,3%; amb grans empreses, el 17,4%; i, amb PIMES i grans empreses, el 14,1%.
- ⊕ En relació amb les dones, el percentatge de les que fonamentalment treballen amb PIMES, és el 44,1%; amb grans empreses, el 5,1%; i, amb PIMES i grans empreses el 13,6%.

---

⁴ Aquests col·lectius en el conjunt de la mostra representen els següents percentatges: Advocats: 58,2%/ Advocades: 41,8%.

5.2. Les hores d'atenció a clients

Les hores que el professional dedica a atendre als clients s'analitzen en els apartats següents, considerant primer les jornades i els horaris d'atenció a visites i després les jornades i els horaris d'atenció telefònica⁵.

5.2.1. Jornades de visites

En relació a les hores de visites o de reunions amb els clients no hi ha un criteri únic respecte al compliment d'unes determinades hores. Com es veurà hi ha una diversitat d'hores d'inici i acabament de les jornades d'atenció al client, però a més a més, com ho revelen les següents dades, els horaris prefixats sovint semblen ser criteris orientatius (FIGURA 5.8). Així, diuen reunir-se amb clients:

- ✦ Dins d'uns horaris d'atenció que han preestablert, el 47,5%; en horari flexible, el 45,1%; i, no es reuneix amb clients, el 6,1%.

Per tant, les jornades i hores d'atenció a clients s'han de considerar com a relatius, ja que un bon nombre mantenen flexibilitat d'horaris.

Les hores d'atenció a les visites bàsicament poden prendre la forma de jornada sencera (matí i tarda), jornada de matí i jornada de tarda. D'aquestes opcions, entre el 94% dels professionals que reben visites, com es veu en la següent descripció, hi ha unes pràctiques minoritàries i altres de predominants (veure numèricament en la TAULA 5.4 i gràficament en la FIGURA 5.9):

- ✦ El tipus de jornada més freqüent, seguida per més de la meitat de professionals, és la sencera, de matí i tarda. Aquesta modalitat, amb descans al migdia, la té el 52,6%; i, en règim continu, sense descans al migdia, el 11,6%.

---

⁵ Les informacions que han facilitat els professionals, s'analitzen seguint criteris de exhaustivitat i disjunció en intervals en els que la unitat de significat normalment és de mig hora. D'acord amb aquests criteris, els intervals establerts no desestimen cap de les respostes vàlides. No obstant, s'ha d'advertir que les respostes no es distribueixen de forma regular al llarg dels 30 minuts, sinó que és l'hora amb la que s'obre el interval la que aglutina quasi bé la totalitat de les respostes.

- ⊕ La jornada de visites menys freqüent és la que es desenvolupa només pel matí. En aquest cas, s'arriba al 3%.
- ⊕ Entre la més i la menys freqüent, està la jornada només de tarda, que es mantinguda per un 22% dels enquestats.
- ⊕ Encara que no adopta el format de jornada preestablerta, com a pràctica minoritària, amb un percentatge del 3,9% està l'alternativa de només atendre a visites en hores convingudes.

Més enllà del format de jornada de visites més habitual, la franja de temps en la que més professionals reben visites és la de la tarda.

- ⊕ Un total d'un 86,2% d'advocats atén a visites en horari de tarda; un percentatge que resulta de sumar al 22% anterior, un 52,6 i un 11,6% que atenen a visites en jornada de matí i tarda.

Tipus de jornada				
Sencera (continua)	Sencera (partida)	Matí	Tarda	Hores convingudes
11,6%	52,6%	3,0%	22,0%	3,9%

Taula 5.4. Percentatge d'advocats en les diferents jornades de visites

5.2.1.1. Jornada de visites, edat, i sexe

Pel que fa a la jornada de visita en relació amb l'edat, cal observar que no s'aprecien diferències remarcables. Només sobresurt que, per intervals d'edat de cinc anys:

- ⊕ La jornada no preestablerta es més pròpia de professionals que tenen entre 25 i 55 anys; i, l'atenció en jornada només de tarda la fa més d'una quarta part dels advocats que tenen entre 35 i 70 anys.

Altres dades que interessin destacar precisament per no presentar diferències remarcables són les relatives a les jornades de visites en relació amb el sexe de l'advocat. Les diferències, com es veu a la [FIGURA 5.10](#), són molt minses.

5.2.1.2. Jornada de visites i posició dins del lloc de feina

Les jornades d'atenció a visites que tenen organitzades els professionals en relació a la seva situació de titular únic, soci o associat i empleat o col·laborador contractat presenta lleugeres diferències. En concret, com es veu a la [TAULA 5.5](#), una característica que destaca és que el titular únic tendeix a estar menys compromès amb la jornada d'atenció al client, tot i que són més els que tenen compromeses les tardes en aquesta activitat.

Tipus de jornada	Percentatge de titulars únics	Percentatge de socis o associats	Percentatge de empleats o col·laboradors contractats
Sencera (continuada de matí i tarda)	7,7	15,3	11,7
Sencera (partida matí i tarda)	46,2	52,9	56,6
Mati	1,7	1,3	5,9
Tarda	35,9	24,8	11,7
A convenir	6,0	3,8	3,4
No rep visites	0,9	1,3	9,3
Total	100,0	100,0	100,0

Taula 5.5. Percentatge d'advocats segons tipus de jornada d'atenció a visites i posició al lloc de feina

5.2.1.3. Excepcions en les jornades de visites

Les jornades de visites preestablertes durant la setmana té algunes excepcions en un 15,1% dels casos ([FIGURA 5.11](#)). Concretament,

- ⊕ La tarda del divendres és una jornada o part d'una jornada que no atenen a visites el 10,3% dels enquestats;

- ⊕ La resta d'excepcions es concentren en la tarda del dilluns, les tardes del dilluns i divendres, i altres combinacions de mitges jornades o jornades senceres.

La possibilitat d'organitzar i gestionar les hores d'atenció a les visites i deixar un espai de temps per fer gestions relacionades amb la feina curiosament no presenta diferències que cridin l'atenció per motius de lloc de feina, nombre d'hores treballades setmanalment, edat o sexe.

5.2.2. Hores d'inici i finalització

Un examen més precís de les jornades d'atenció al client porta a considerar les hores en les que es comença i s'acaba aquesta activitat. Les possibilitats de combinar jornades de matí, tarda, partida o continua, aconsella que, en els següents apartats, es valorin, les dades relatives a les hores d'inici i acabament, primer pel matí, i, després per la tarda.

5.2.2.1. Hores en jornada de matí

Entre els advocats que tenen atenció a visites en jornada de matí, que constitueixen el 67,2% de la mostra, destaca la diversitat d'hores d'inici i finalització que es poden establir des de les 7 del matí fins les 15.30 del migdia; no obstant, hi ha bastant acord en unes hores concretes ([FIGURA 5.12](#)).

- ⊕ La majoria inicia la jornada entre les 9.00 i les 9.30 [9.00-9.30). En xifres: a aquesta hora comença el 58,3%.
- ⊕ Una quarta part comença una hora més tard. Entre 9.30 i 10 [9.30-10) i entre 10.00 i 10.30 [10-10.30), engega respectivament, el 14,9 i el 14,4%.
- ⊕ A més d'aquestes hores en les que convergeixen més advocats, abans de les 9 del matí ja atenen a visites més del 9%. Específicament:
  - De 8.00 a 8.30 [8.00-8.30) inicia la jornada el 5,4% i de 8.30 a 9.00 [8.30-9.00) ho fa el 3,9%.
  - Encara que quantitativament sigui poc destacat, crida l'atenció que amb anterioritat a les 7.30h. comença un 0,2%.

Pel que fa a l'hora d'acabar les visites, entre els que treballen en jornada partida o només de matí, que representen el 55,6% de la mostra (FIGURA 5.13):

- ⊕ Quasi dues terceres parts (65,2%) acaba entre les 14.00 i les 14.30 [14.00-14.30) i més tard d'aquesta hora ho fa aproximadament un 5%.
- ⊕ Una quarta part acaba abans de les 14 hores. Per més detall, entre les 13 i les 13.30 [13.00-13.30) i entre les 13.30 i les 14.00 [13.30-14.00) finalitzen visites respectivament, el 10,6% i el 18,3% dels advocats.

5.2.2.2. Hores d'inici i acabament al matí i sexe i edat

En relació amb el sexe, l'hora d'inici i finalització de l'atenció a visites no es troben grans diferències, encara que entre les dones es perfila una tendència a disminuir la diversitat d'inicis i finals (FIGURES 5.14 i 5.15). Això, tal i com es descriu a continuació, es pot veure millor en les hores d'inici (FIGURA 5.14):

- ⊕ Els advocats⁶ comencen des de les 7.00h. fins les 12.30h, sent un 84,2% el que es concentra de 9.00 a 12.30h [9.00-12.30).
- ⊕ Les advocades inicien la jornada com molt aviat a les 8.00 i com molt tard a les 11.00h, sent un 91,6% les comencen entre les 9.00 i les 10.30h. [9.00-10.30).

5.2.2.3. Hores d'inici i acabament al matí i edat

Pel que fa a l'edat en relació amb les hores d'iniciar i finalitzar les visites s'observen algunes hores quasi vinculades només a certes edats⁷ (veure FIGURES 5.16 i 5.17).

⁶ En relació a la representació d'advocats i advocades en la mostra veure nota 4.

⁷ Aquests intervals, en el conjunt de la mostra, representen les quantitats que s'indiquen en la següent taula:

Percentatge d'advocats segons intervals d'edat															
Intervals edat	[20-25)	[25-30)	[30-35)	[35-40)	[40-45)	[45-50)	[50-55)	[55-60)	[60-65)	[65-70)	[70-75)	[75-80)	[80-85)	[90-95)	
%	1,6%	17,2%	23,6%	21,0%	11,5%	8,0%	7,2%	3,8%	2,1%	1,3%	1,5%	0,8%	0,2%	0,2%	100

- ✦ En relació a l'hora d'encetar la jornada,
  - Abans de les 9 del matí, pràcticament, només comencen els que tenen entre 25 i 55 anys (aproximadament un 10% dels inicien jornada al matí).
  - A les darreres hores, de 11.00 a 12.30h [11.00-12.30) comencen professionals que tenen entre 35 i 50 anys, (un 1,7% dels inicien jornada al matí)

- ✦ Pel que fa a l'hora de finalitzar,
  - La més tardana, entre les 14.30 i les 15.30 només acaben advocats d'entre 25 i 55 anys (un 6% dels que acaben la jornada al matí).

5.2.2.4. Hores en jornada de tarda

De tota la mostra estudiada, el percentatge d'advocats que fa atenció a visites per la tarda és el 86,2%. Com s'ha apuntat abans, aquest percentatge inclou els que fan atenció només de tarda i els que atenen en jornada continua o partida de matí i tarda. Això implica que: comença la jornada per la tarda, un 74,6%; i, acaba la jornada, un 86,2%.

Considerant com a totalitat els que reinicien o inicien la jornada per la tarda, es veu que ([FIGURA 5.18](#)):

- ✦ Un interval de temps en el que comencen dues terceres parts, és el que inclou les 16h com a hora crítica [16.00-16.30).
  - El 67,7% comencen entre les 16.00 i les 16.30. Percentatge que es seguit amb diferència, per un 14,7% que ho fa entre les 16.30 i les 17.00h [16.30-17.00); i, per un 9,7% que ho fa entre les 17.00 i les 17.30h [17-17.30).

- ✦ Les hores que se situen abans de les 16.00h i després de les 17.30 registren uns percentatges molt petits. Es queden en el 3,3% i el 2% respectivament en els intervals de 15.30 a 16.00h. [15.30-16.00) i de 15.00 a 15.30h. [15.00-15.30). Amb posterioritat a les 17.30 i fins a les 20.00h [17.30-20) comença un 1,5%.

L'hora en que els advocats que fan atenció per la tarda deixen d'atendre visites, és (FIGURA 5.19):

- ⊕ De les 20.00 a les 20.30h [20.00-20.30), la majoria, el 49%.
- ⊕ Una hora abans de les 20.00h acaba una quarta part. En concret, un 18,6% ho fa en el interval [19.00-19.30) i un 10,3% en el [19.30- 20.00).
- ⊕ Abans de les 19.00h, entorn a les 18.00 i les 18.30h finalitzen un nombre reduït de professionals, el 3,6%; i en hores anteriors a les 18.00 només diu acabar un 1,6%.
- ⊕ Després de les 20.30h i abans de les 21.30 acaba el 15%. Més tard d'aquesta hora, fins a les 22.30h encara s'atenen a visites, malgrat només ho fa el 1,5% .

5.2.2.5. Hores d'inici i acabament per la tarda, sexe i edat

Les hores a les que s'inicia i finalitza la jornada de visites per la tarda en relació amb el sexe i l'edat quasi bé no es donen diferències rellevants. Malgrat la discreció de les diferències, sobresurten les relacions entre l'edat i les hores d'inici o finalització. Així:

- ⊕ Els que inicien més aviat les visites per la tarda, a partir de les 14.00h i fins les 16.00h, són professionals que tenen entre 25 i 50 anys.
- ⊕ Els que finalitzen més aviat la jornada de visites, abans de les 19.00h són, fonamentalment, professionals més joves de 45 anys.
- ⊕ Els que finalitzen més tard, a partir de les 21.00h. són professionals d'entre 25 i 55 anys.

5.2.3. Jornades d'atenció telefònica

L'atenció per telèfon en jornada de matí i tarda la manté el 82% dels professionals, si bé d'aquests, un 14,8% ho fa sense interrupcions al migdia i un 67,2% fa una pausa entre matí i tarda. El percentatge dels que ofereixen aquest servei

exclusivament durant mitges jornades és més reduït: per la tarda es queda amb un 6,9%, i pel matí, amb un 2,3%. Al marge dels professionals que tenen una jornada d'atenció telefònica definida, hi ha un 3,3% que no té jornada preestablerta (FIGURA 5.20).

5.2.3.1. Jornades d'atenció telefònica, sexe i edat

La relació entre la modalitat d'atenció telefònica (jornada de matí, tarda, complerta partida o continuada) i el sexe o l'edat dels enquestats no mostra grans diferències. Només s'observa una lleugera tendència a estar més presents certs intervals d'edats⁸ en determinades jornades (FIGURA 5.21). En concret:

- ⊕ La jornada de matí i tarda amb descans al migdia es dona amb una freqüència superior al 50% a qualsevol dels intervals d'edat establerts.
- ⊕ La jornada de matí i tarda sense interrupció és més freqüent entre els professionals que tenen entre 30 i 50 anys.
- ⊕ La jornada de tarda és més habitual entre els professionals d'entre 50 i 65 anys.

5.2.3.2. Hores d'inici i finalització de la jornada al matí

Els advocats que tenen atenció telefònica al matí (84,3%) presenten les següents hores d'inici i finalització. Respecte a l'inici (FIGURA 5.22):

- ⊕ Més de la meitat (59,1%) comença a les 9.00h [9.00-9.30). A la mitja hora següent [9.30-10.00), enceta l'activitat un 17,3%; i, entre 10.00 i 10.30 [10.00-10-30) engega un 10,9%
- ⊕ Abans de les 9 del matí, entre 8 i 9 [8.00-9.00) comença aproximadament una desena part, per més detall, un 4,1% i un 5,8% ho fa respectivament en els intervals [8.30-9.00) i [8.00-8.30).

---

⁸ Veure nota 6

- ✦ A hores més matineres, de 7.00 a 8.00h [7.00-8.00) també s'atén per telèfon, tot i que només ho fa un 0,6%.

Respecte a les hores de finalitzar l'atenció telefònica pel matí, hi ha una major convergència de criteris (FIGURA 5.23):

- ✦ De 14.00 a 14.30 [14.00-14.30), acaba un 63,4%. Abans d'aquest interval, de 13.30 a 14.00 [13.30-14.00) i de 13.00 a 13.30 [13.00-13.30), finalitza respectivament el 20 i el 10,8%.
- ✦ Al voltant d'aquestes hores, mitja hora i una hora més tard acaba aproximadament el 5%.

5.2.3.3. Hores d'inici i finalització de la jornada al matí, sexe i edat

De la relació entre sexe o edat⁹ i les hores d'inici i finalització de les jornades d'atenció telefònica pel matí, s'observen algunes dades curioses. En aquest sentit, es pot destacar que:

- ✦ Els advocats que comencen més aviat aquesta activitat són principalment els més joves. Específicament, dins del 10% dels que comencen entre les 7.00 i les 9.00h [7.00-9.00) predominen els que tenen entre 25 i 55 anys [25-55) (FIGURA 5.24).
- ✦ Els entrevistats que acaben més tard estant bastant distribuïts; tant és així que, a les hores més habituals —es a dir, entre les 13.00 i les 14.30h— es troben advocats de totes les edats, dels més joves als més grans (FIGURA 5.25).

5.2.3.4. Hores d'inici i finalització de la jornada d'atenció telefònica per la tarda

L'atenció telefònica per la tarda, que inicia un 74,1% de la mostra, s'engega de la següent manera (FIGURA 5.26):

- ✦ Més de dues tercers parts comença entre les 16.00 i les 16.30 [16.00-16.30)

---

⁹ Veure nota 6

- ✦ Un 15,9% comença entre les 16.30 i les 17.00h. [16.30-17.00) i un 7,1% enceta aquesta activitat a les entre 17.00 i 17.30h [17.00-17.30).
- ✦ Els que comencen més aviat, entre 15.00 i 15.30 [15.00-15.30) i entre 15.30 i 16.00h [15.30-16.00), són respectivament, un 2,9% i un 3,5%.

Les hores a les que finalitzen l'atenció telefònica, el 88,9% dels que ho fan, es distribueixen en un ventall d'hores molt ampli, de les 16.00h a les 22.30. Dins d'aquest bloc d'hores, el més freqüent és acabar al voltant de les 20.00h. Més detalladament (FIGURA 5.27):

- ✦ De 20.00 a 20.30h acaba el 46,9%, mitja hora abans, ho fa el 12,5% i una hora abans, de 19.00 a 19.30 finalitza el 19,4%.
- ✦ Més tard de les 20.30, acaba aproximadament el 15%, percentatge que per intervals es distribueix com segueix: de 20.30 a 21.00, dona per terminada l'atenció telefònica, el 5,4%, de 21.00 a 21.30, el 7,6% i de 22.00 a 22.30, el 2,2%.

5.2.3.5. Hores d'inici i finalització de la jornada per la tarda, sexe i edat

Les hores d'inici i finalització de la jornada d'atenció telefònica per la tarda en relació amb el sexe s'observa una lleugera tendència a acabar abans aquesta activitat en el cas de les dones. No obstant, les advocades atenen en percentatges similars als dels homes a les darreres hores de la jornada (FIGURA 5.28).

Pel que fa l'edat¹⁰ i les hores d'atendre telefònicament per la tarda, és interessant destacar algunes tendències en les hores extremes de la jornada.

- ✦ Respecte a les hores d'inici de 15.00 a 16.00h, comença un 6,5% que bàsicament té entre 25 i 50 anys [25-50) (FIGURA 5.29).
- ✦ En relació a les hores d'acabar, els que ho fan més aviat, entre 16.00 i 19.00h [16.00-19.00) són els més joves, els que tenen entre 25 i 45 anys [25-45) (FIGURA 5.30).

---

¹⁰ Veure nota 6

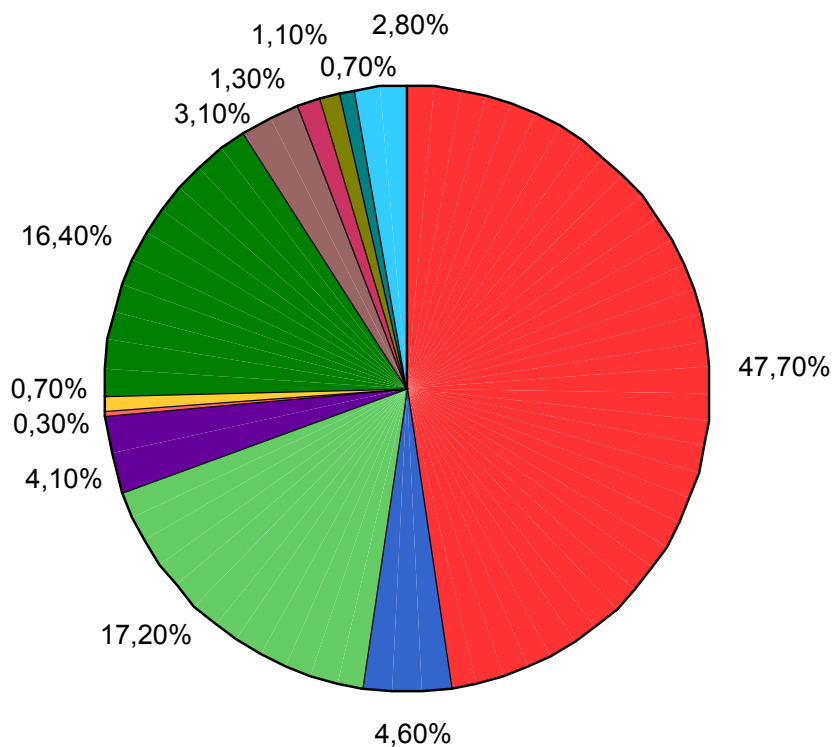
5.2.3.6. Excepcions en l'atenció telefònica

Les dades relatives a les jornades i horaris d'atenció telefònica comentades fins aquí també tenen algunes excepcions.

Les excepcions relatives a l'hora de finalitzar l'atenció telefònica ([FIGURA 5.31](#)) fan que s'acabi la jornada més tard de l'habitual. Aquest fet s'observa al menys entre el 25% dels enquestats que diu acabar més tard de les 20.30, ja que només es un 15% els que tenen establert finalitzar l'atenció telefònica a aquesta hora.

El nombre de professionals que fan excepcions en les jornades d'atenció telefònica establertes per dedicar la jornada a gestions ([FIGURA 5.32](#)) arriba a un 12,3%. Dintre d'aquesta proporció, l'excepció més habitual —seguida per un 82,7%—, és no atendre trucades de telèfon el divendres per la tarda. Entre la resta d'excepcions destaca que un 9,8% deixa d'atendre telefònicament el divendres per la tarda junt amb alguna altre jornada.

Figura 5.1. Percentatge d'advocats segons idioma preferent d'atenció al client

Idioma d'atenció als clients	
■ Segons el idioma que parli el client	■ En castellà
■ Segons idioma client (pref. en català)	■ Segons idioma client (pref. en cast.)
■ En català	■ Castellà i altre
■ Català i castellà	■ Segons idioma client (pref. en altres)
■ Català i altre	■ Altres idiomes
■ Català, castellà i altre	■ No contesta

Figura 5.2. Percentatge d'advocats segons tipus predominant de clients: persones físiques i jurídiques

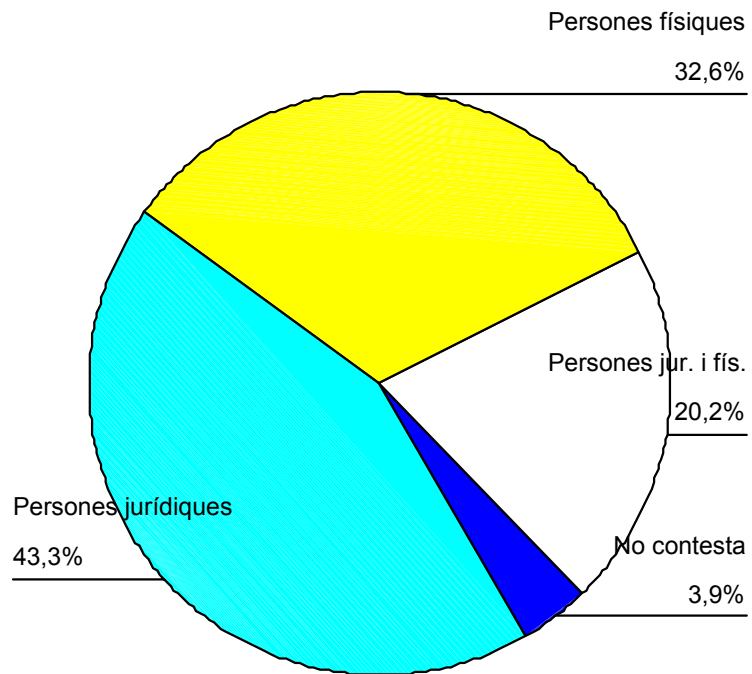

Figura 5.3. Percentatge d'advocats de despatx i de no despatx professional segons tipus de client predominant: persones físiques i jurídiques

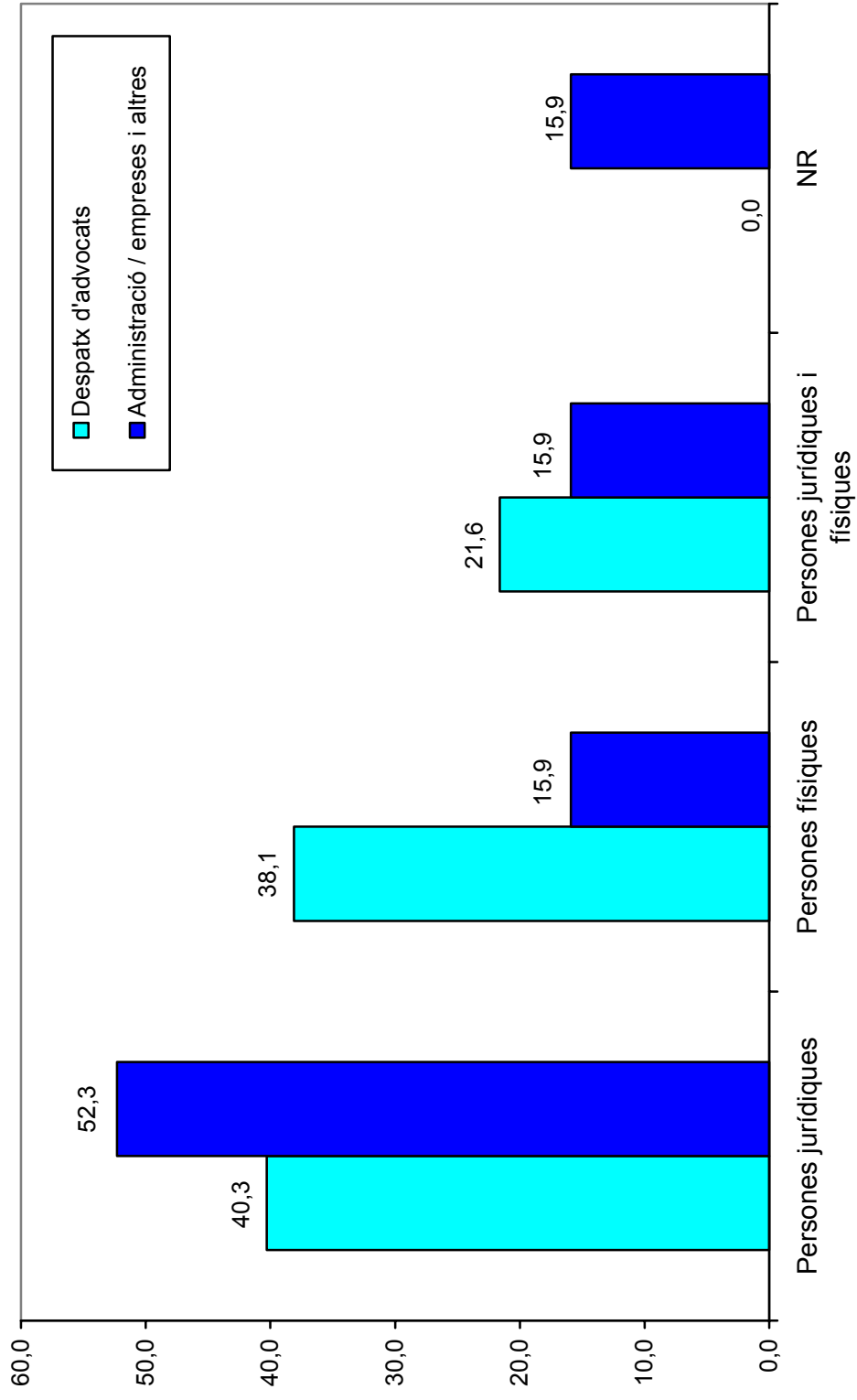

Figura 5.4. Percentatge d'advocats segons tipus d'empreses client

S

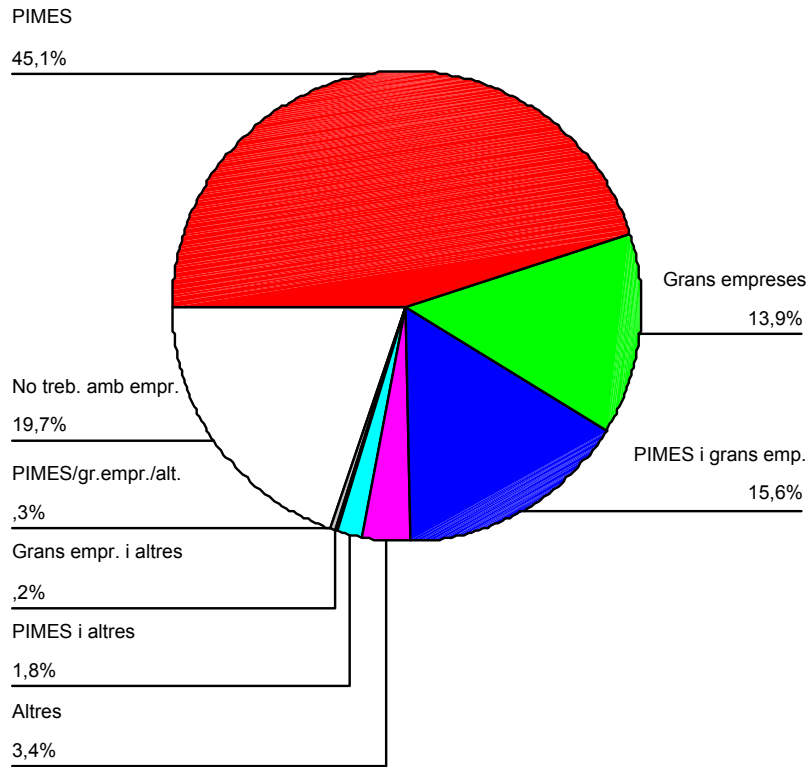

Figura 5.5. Percentatge d'advocats de despatx i no despatx professional segons predomini de clients de quota i no quota

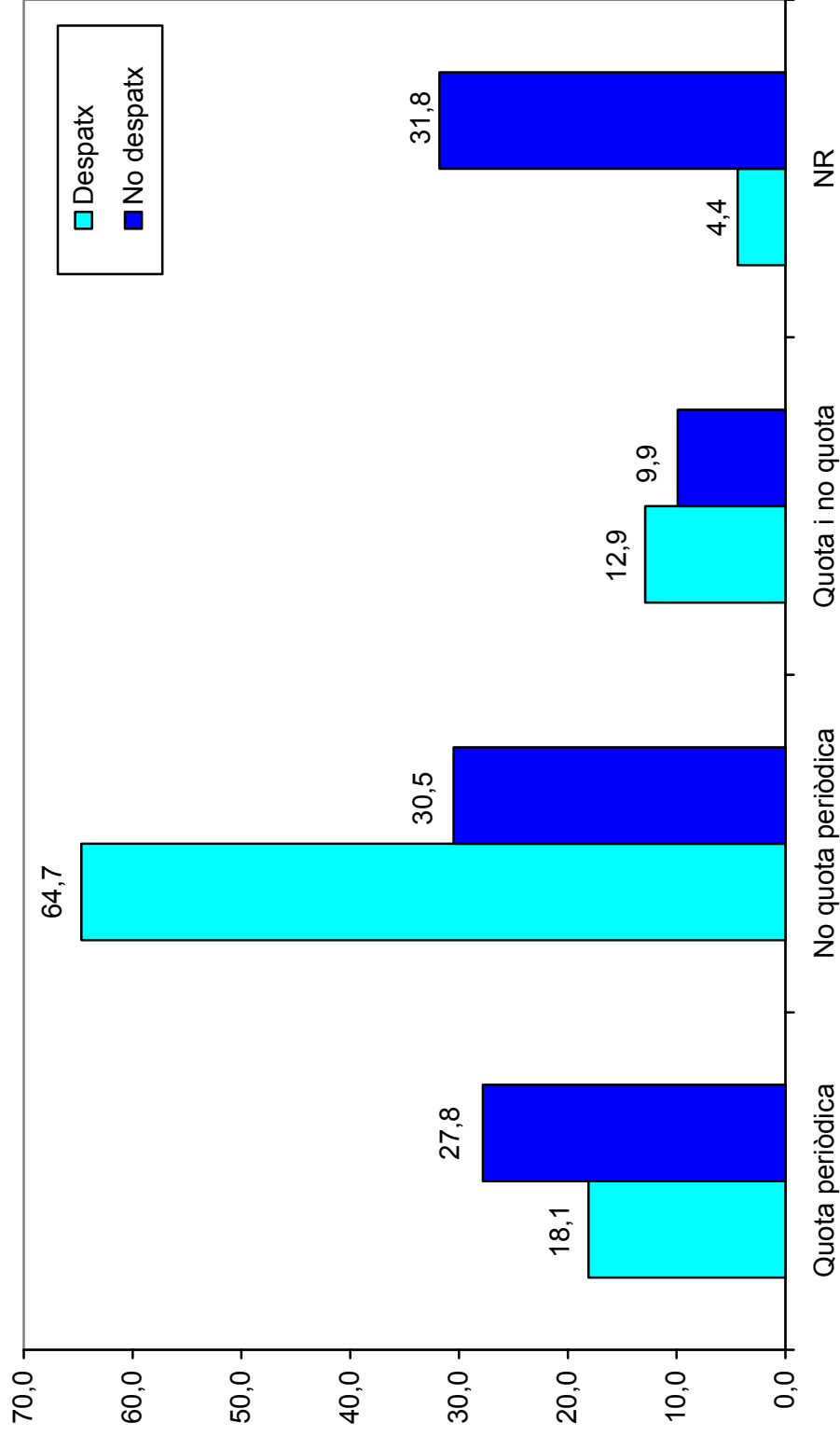

Figura 5.6. Percentatge d'advocats segons tipus de clients —empreses— i nombre d'advocats al despatx

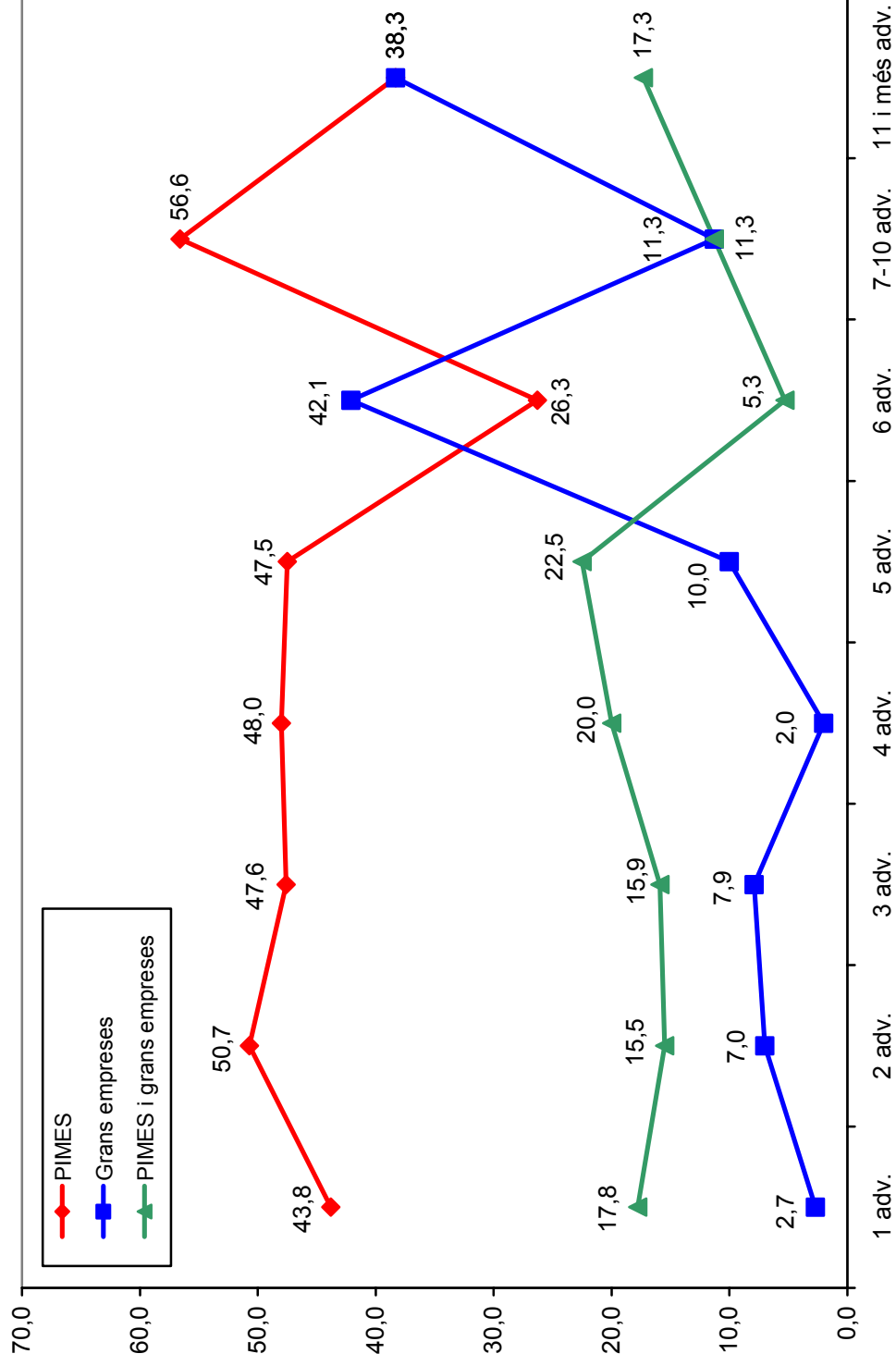

Figura 5.7. Percentatge d'advocats i advocades de despatx i no despatx segons tipus d'empreses clients

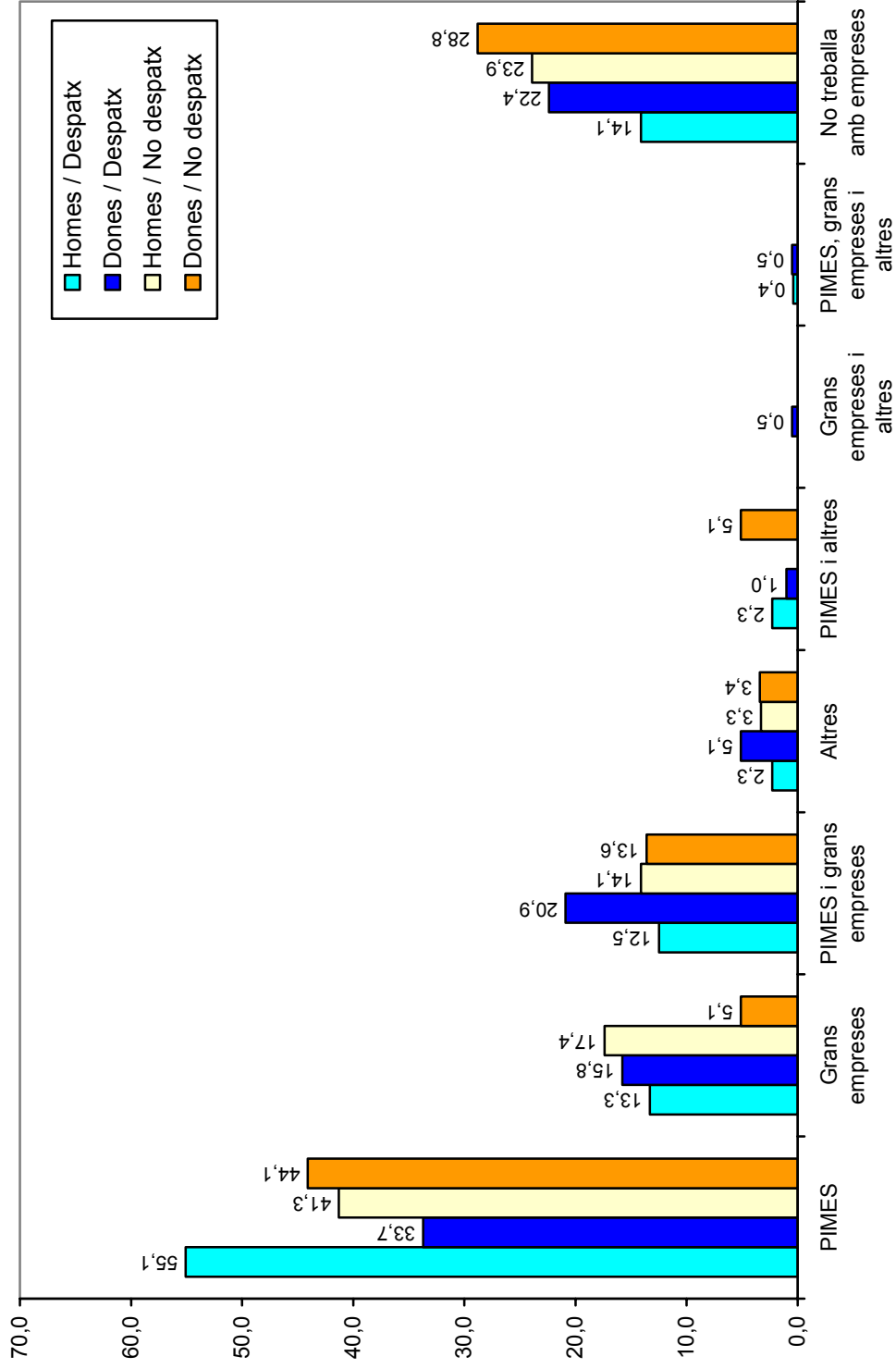

Figura 5.8. Percentatge d'advocats en les diferents opcions d'horari d'atenció al client

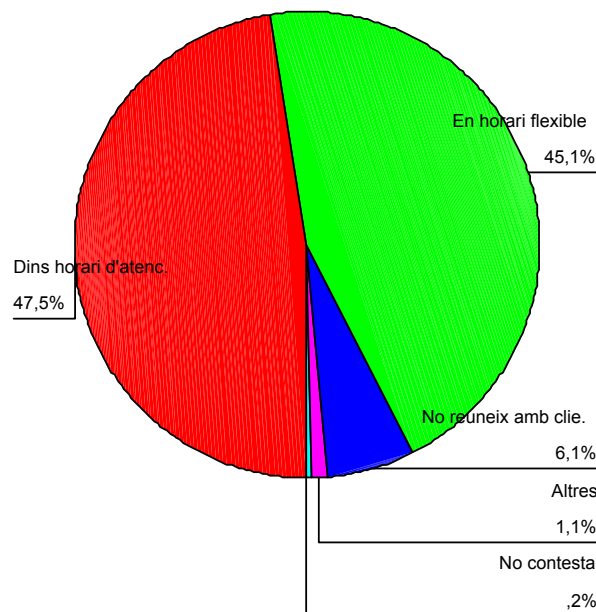

Figura 5.9. Percentatge d'advocats en les diferents jornades de visites

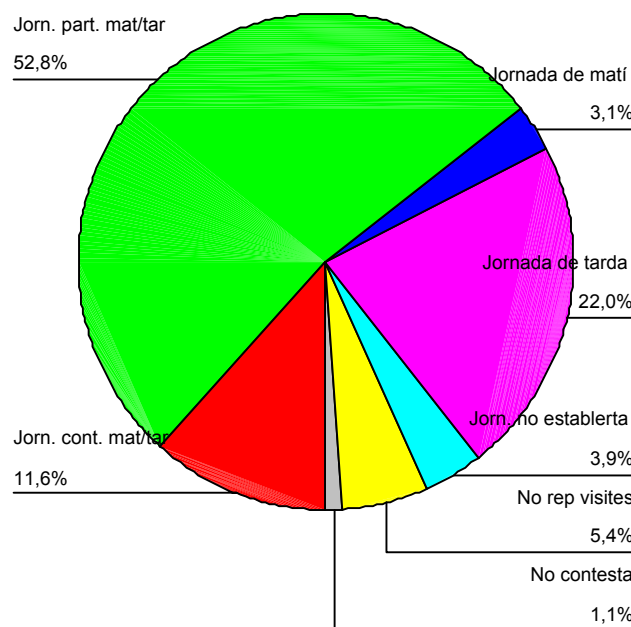

Figura 5.10. Percentatge d'advocats i advocades en les diferents jornades de visites

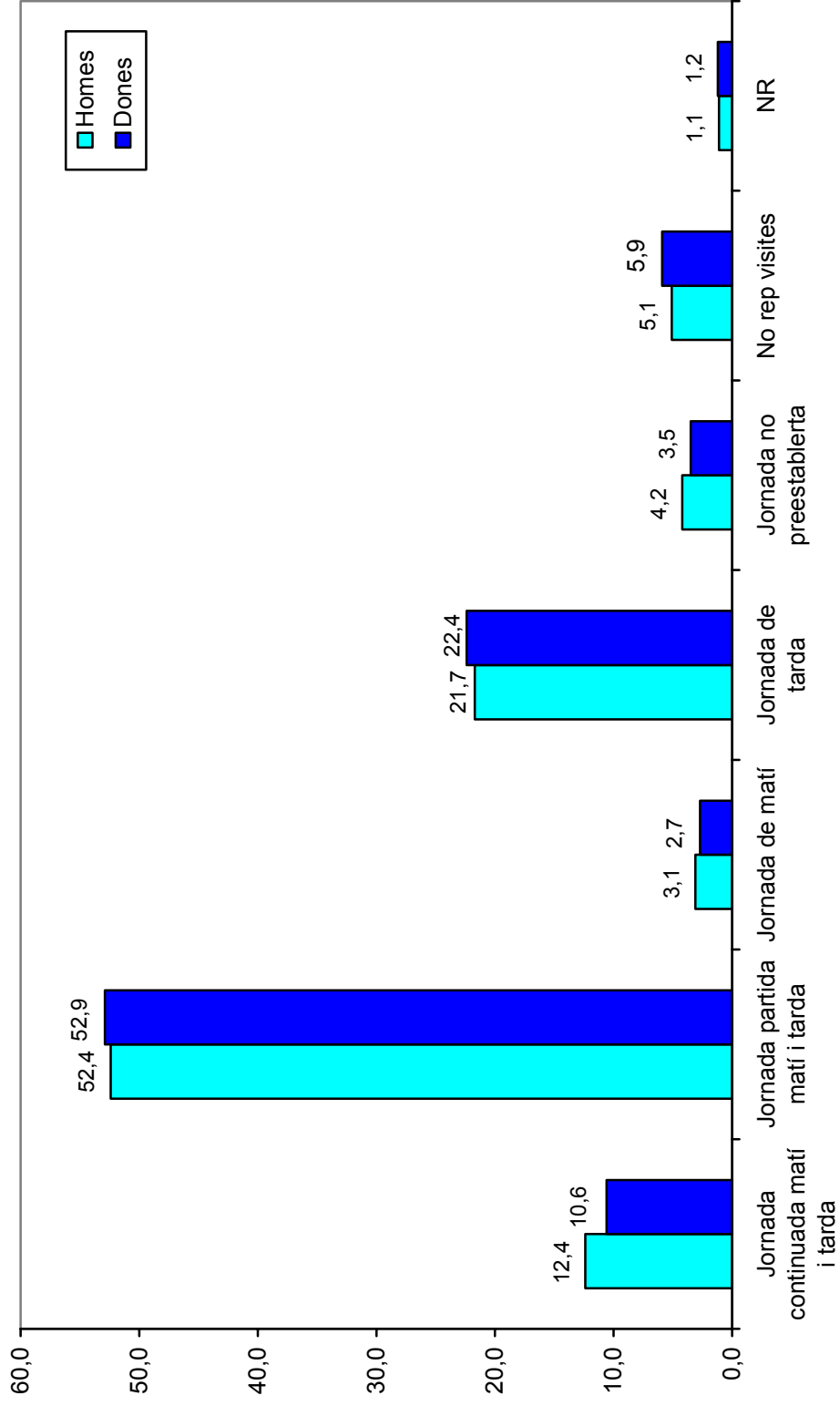

Figura 5.11. Percentatge d'advocats amb excepcions en les jornades de visites

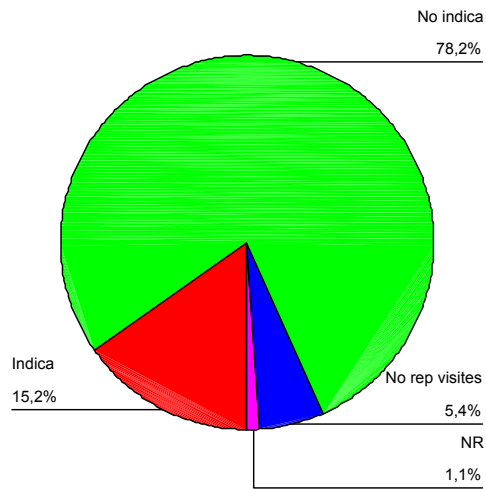
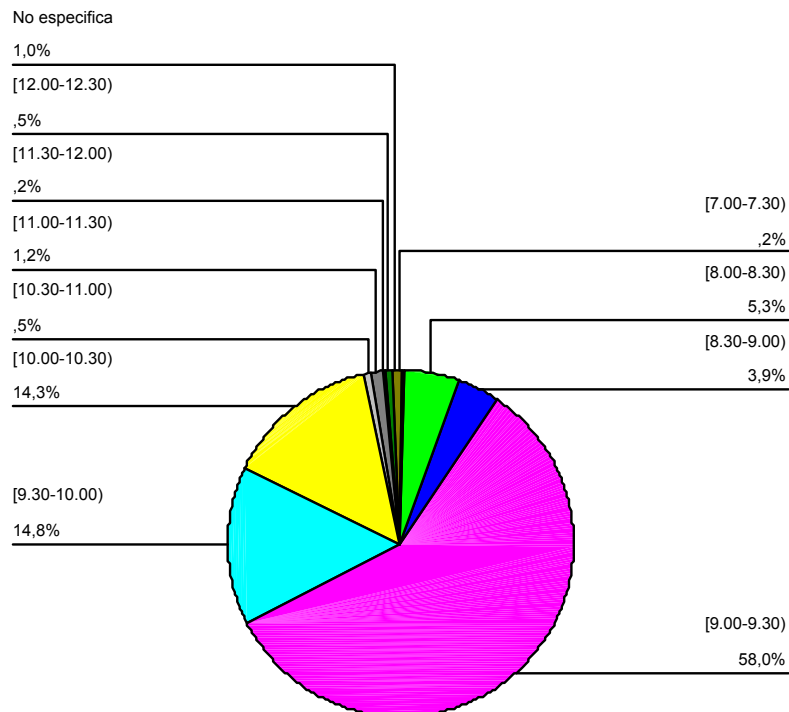
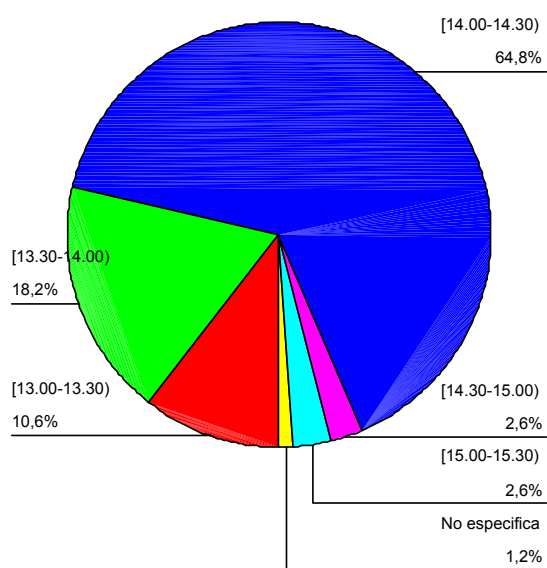

Figura 5.12. Percentatge d'advocats segons hora d'inici de la jornada al matí*

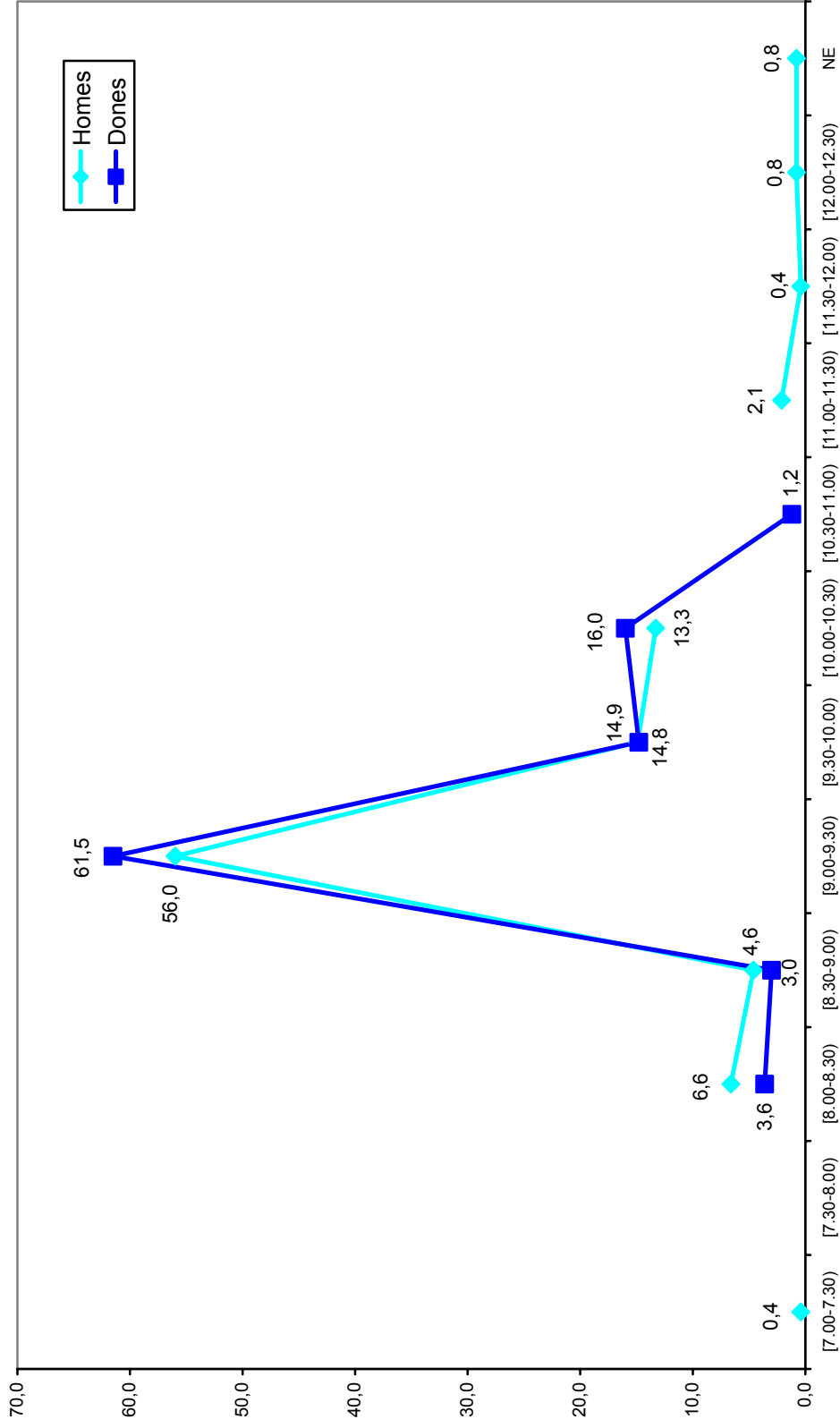
*Inclou professionals que atenen visites en jornada de matí i jornada de matí i tarda (continua i partida)

Figura 5.13. Percentatge d'advocats segons hora d'acabar la jornada al matí*

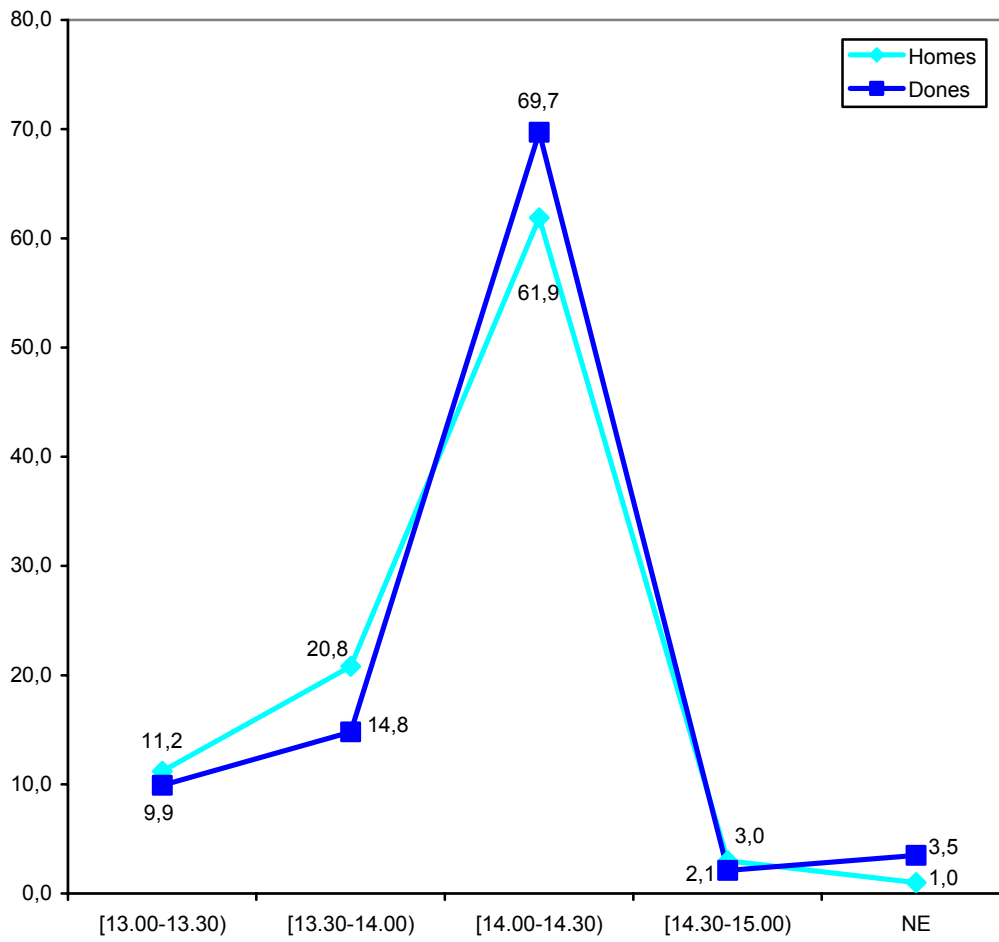
*Inclou professionals que atenen visites en jornada de matí i jornada de matí i tarda partida

Figura 5.14. Percentatge d'advocats i advocades segons hores d'iniciar la jornada de visites pel matí*

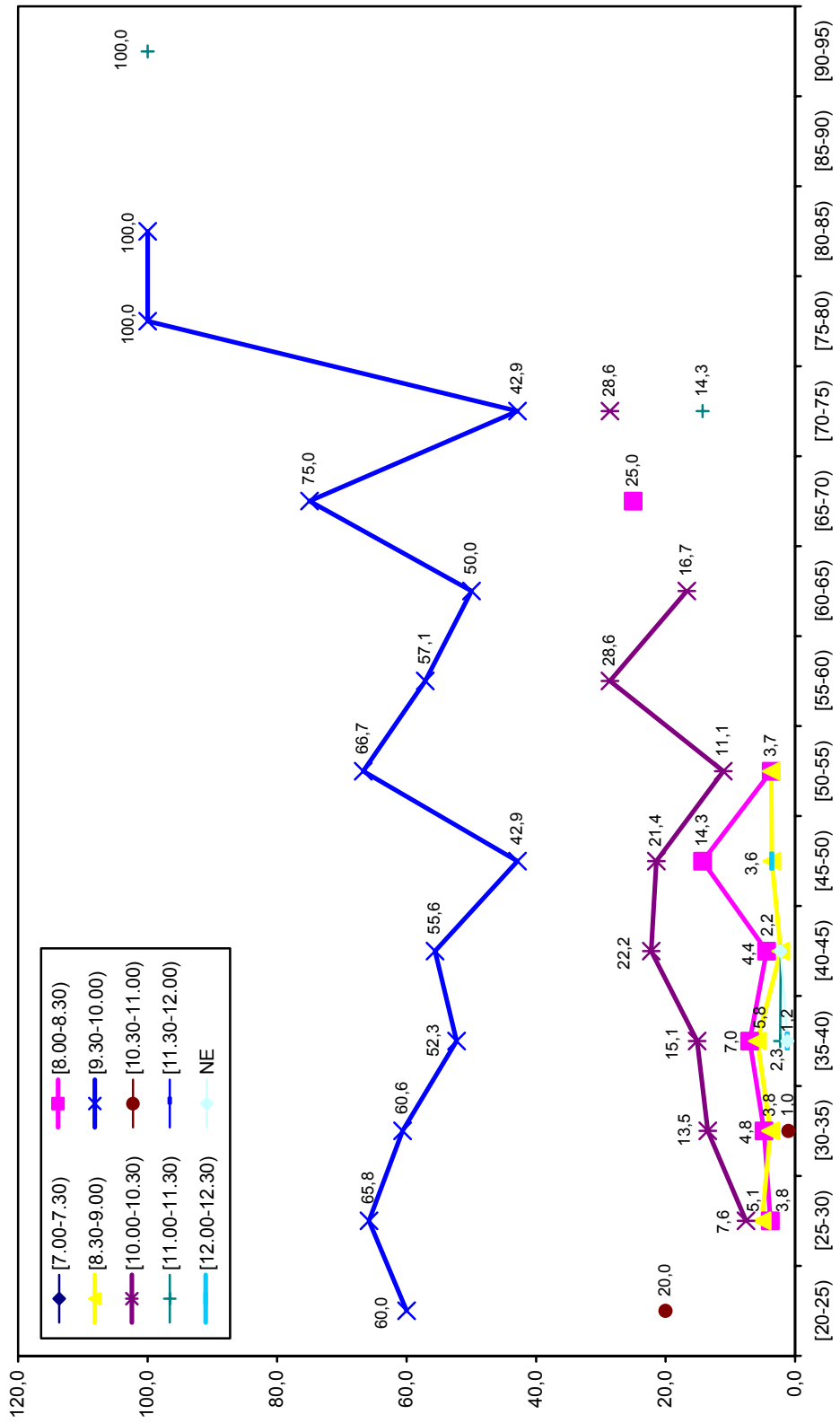
*Inclou professionals que atenen visites en jornada de matí i jornada de tarda (continua i partida)

Figura 5.15. Percentatge d'advocats i advocades segons hores de finalitzar les visites pel matí*

*Inclou professionals que atenen visites en jornada de matí i jornada de matí i tarda partida

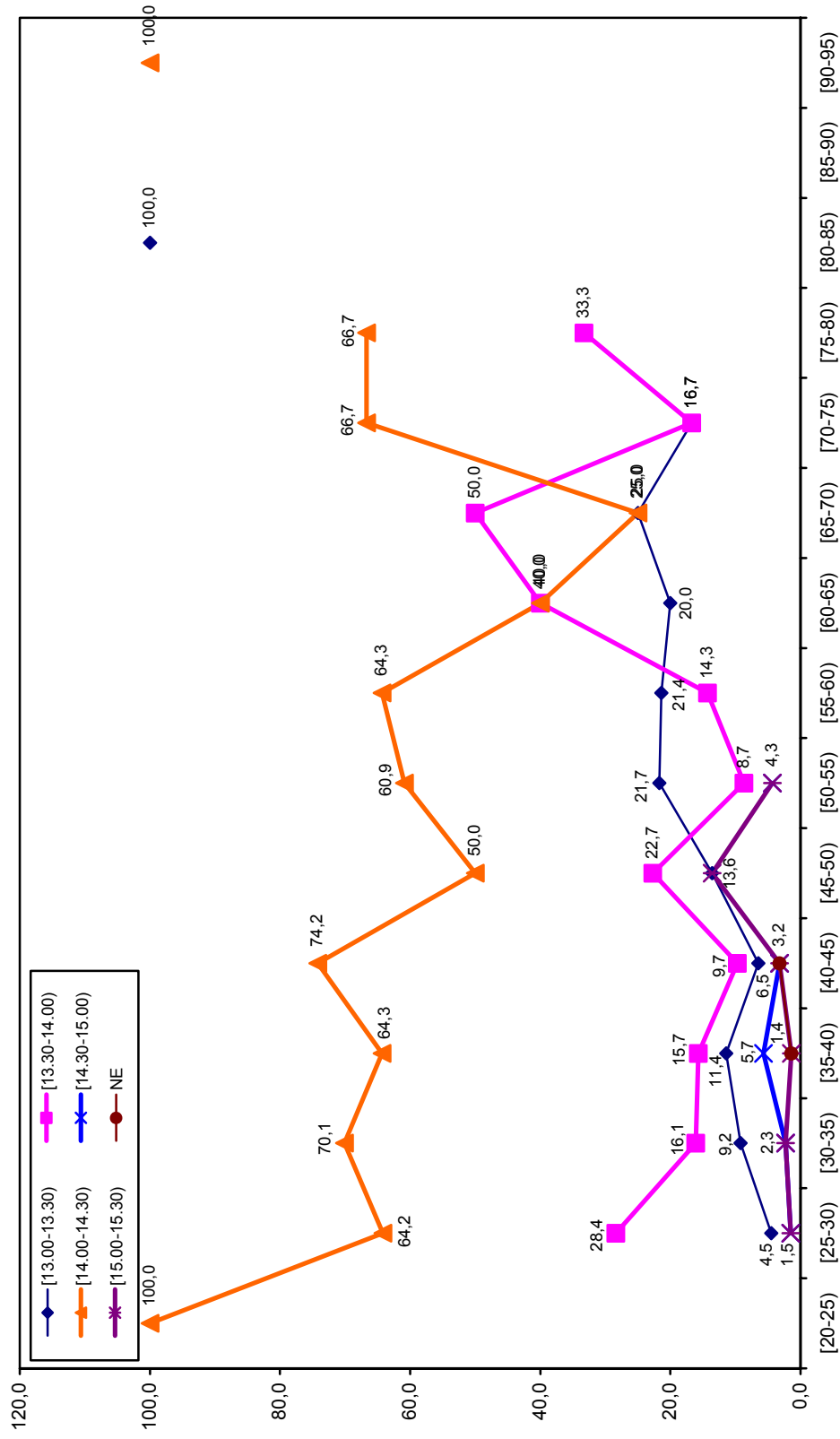
Figura 5.16. Percentatge d'advocats per edat segons hores d'iniciar la jornada de visites pel matí*

*Inclou professionals que atenen visites en jornada de matí i jornada de tarda (continua i partida)

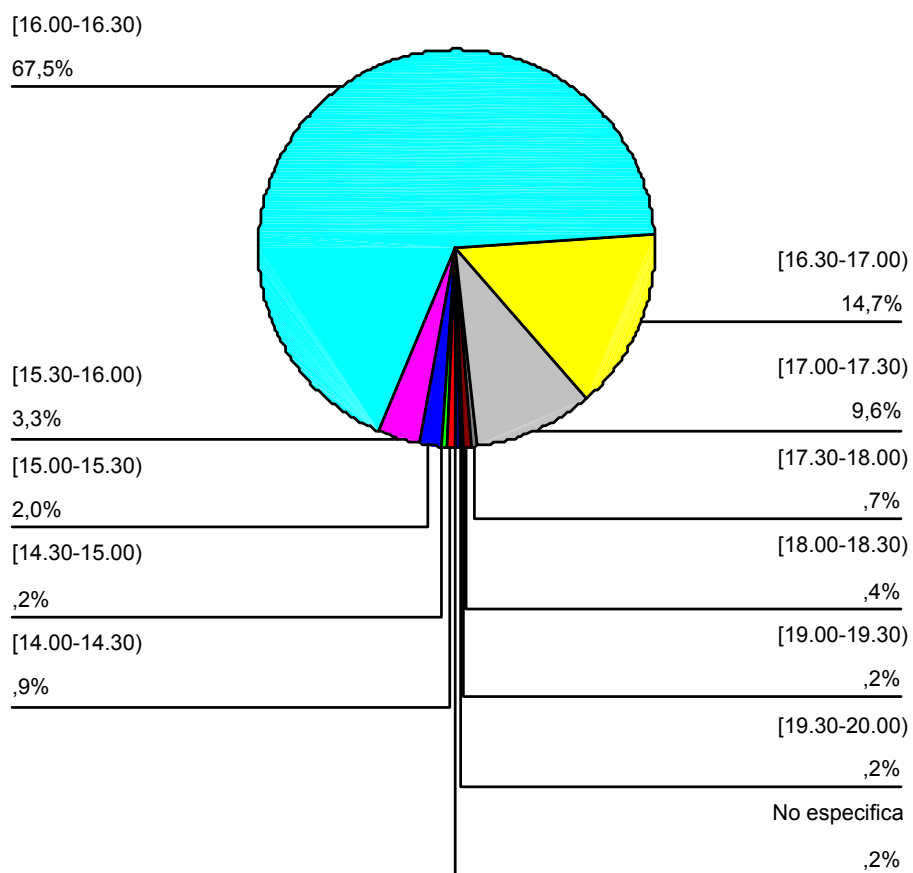

Figura 5.17. Percentatge d'advocats per edats segons hora d'acabar la jornada de visites pel matí*

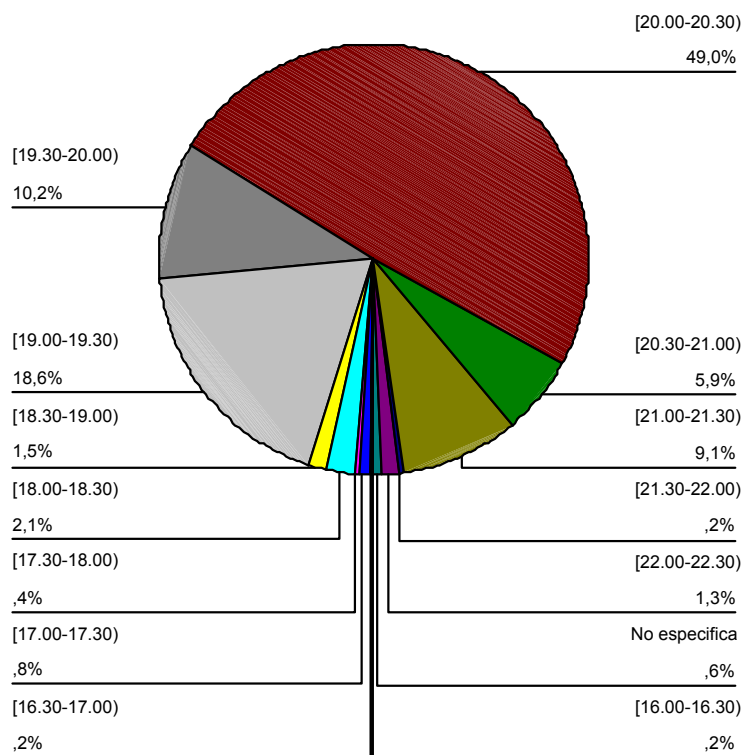
*Inclou professionals que atenen visites en jornada de matí i jornada de tarda partida

Figura 5.18. Percentatge d'advocats segons hora d'inici de la jornada de visites per la tarda*

*Inclou professionals que atenen visites en jornada de tarda i jornada partida de matí i tarda

Figura 5.19. Percentatge d'advocats segons hora d'acabar la jornada de visites per la tarda*

*Inclou professionals que atenen visites en jornada de tarda i jornada de matí i tarda (continua i partida)

Figura 5.20. Percentatge d'advocats en diferents jornades d'atenció telefònica

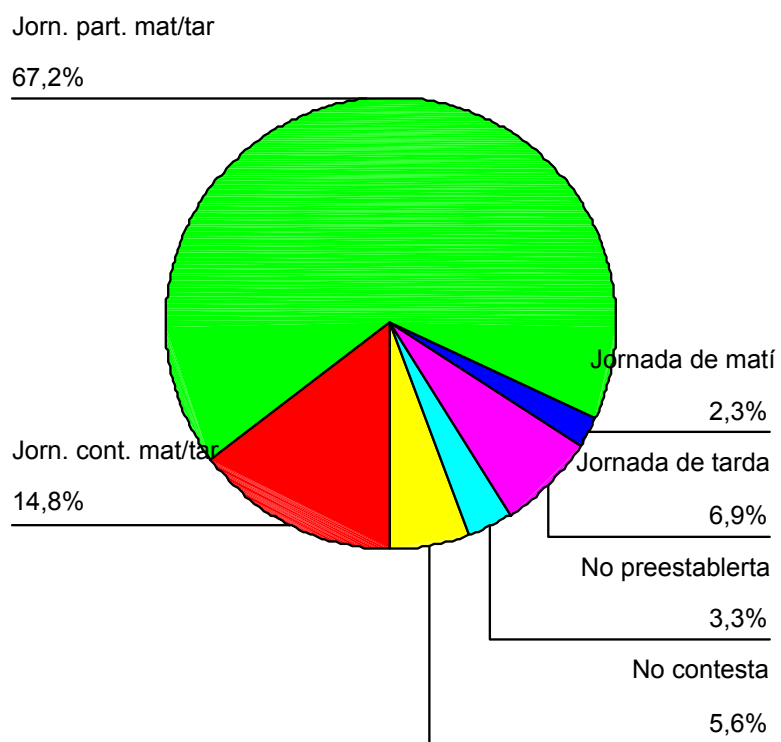

Figura 5.21. Percentatge d'advocats en els diferents jornades d'atenció telefònica segons edat

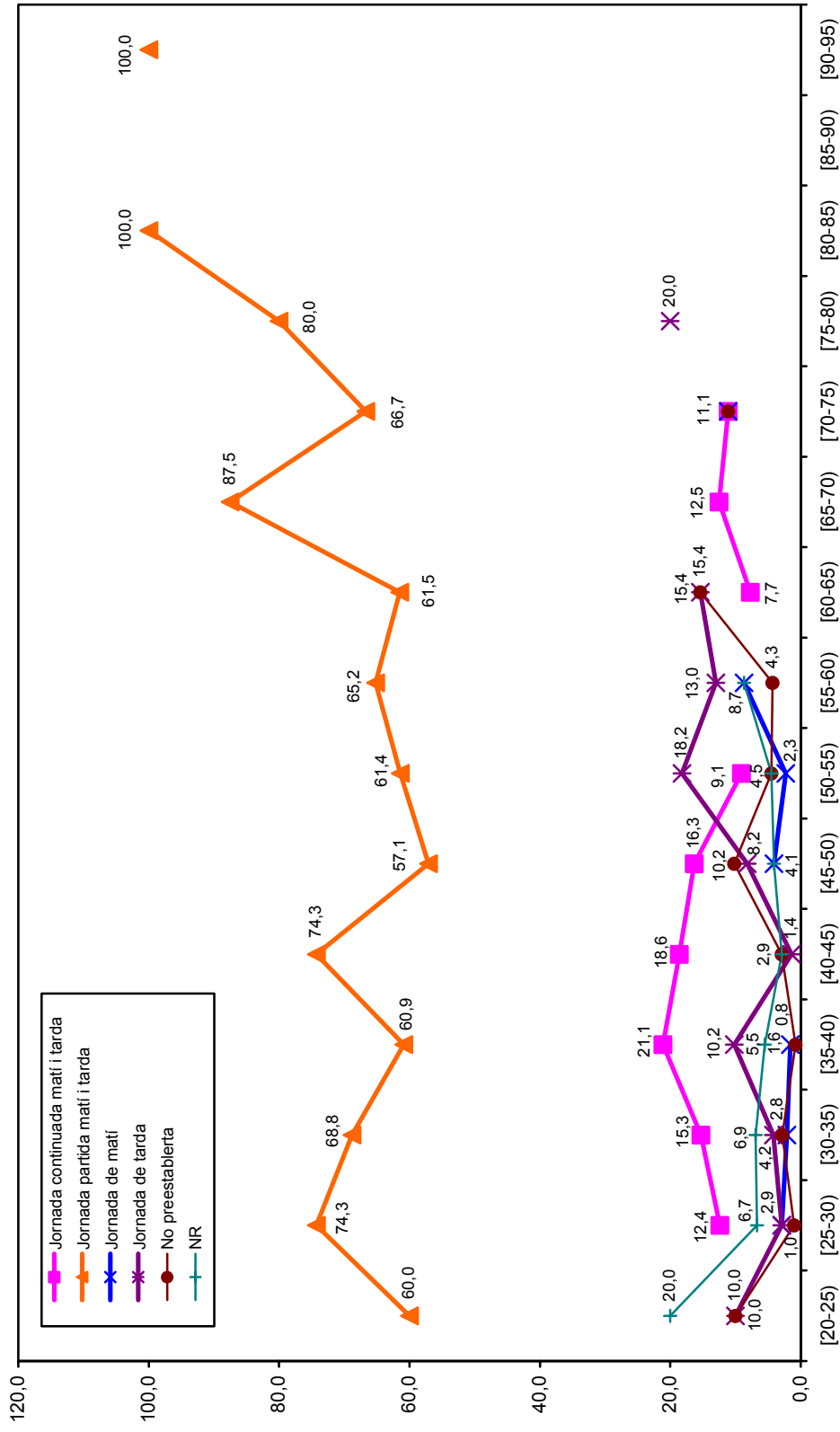
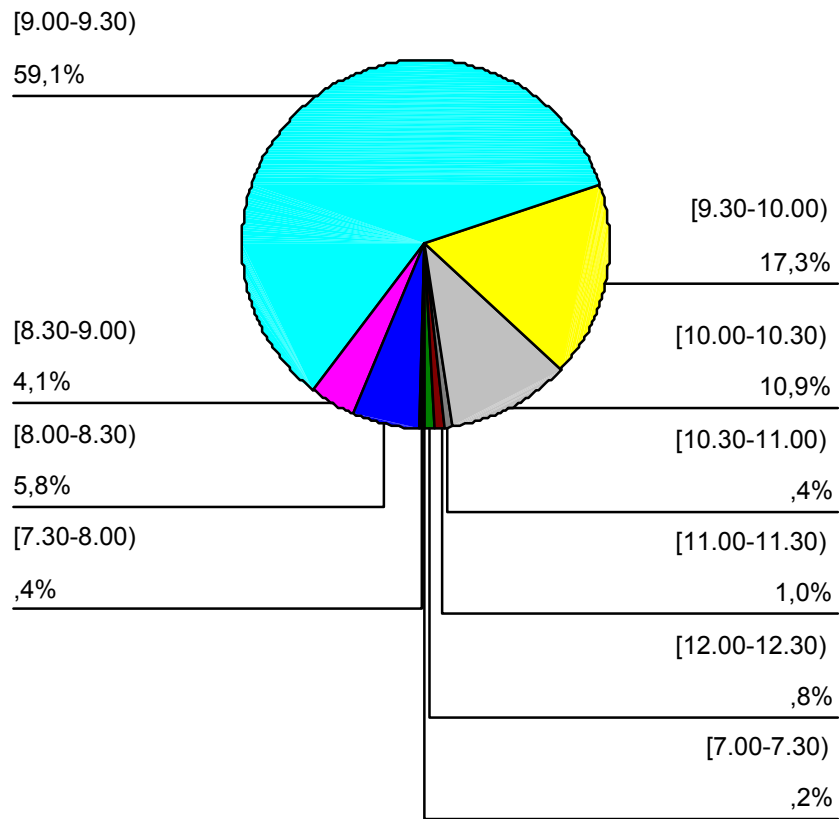
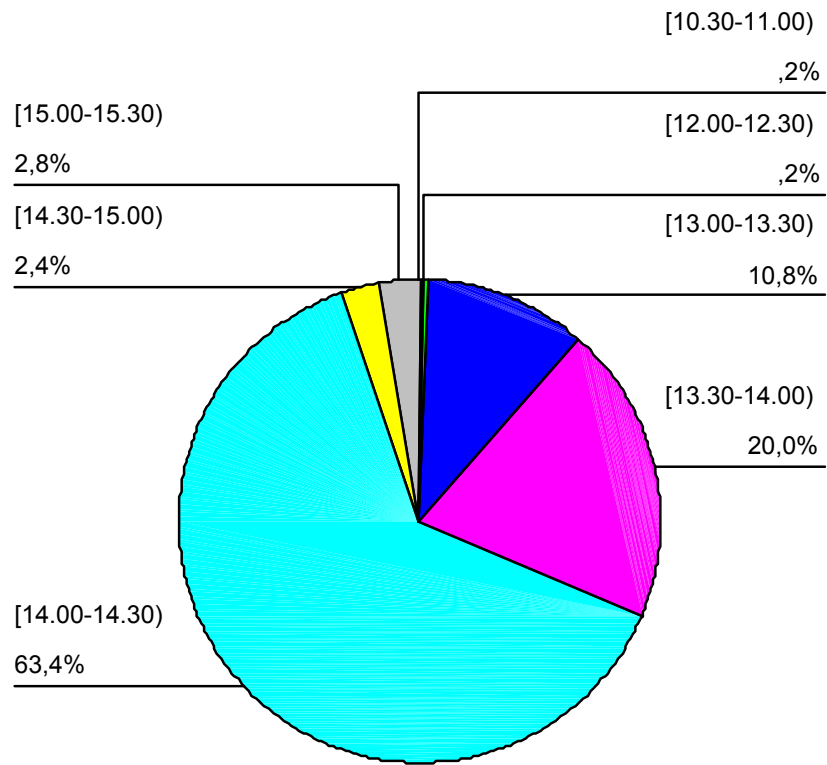

Figura 5.22. Percentatge d'advocats segons hora d'inici de la jornada d'atenció telefònica pel matí*

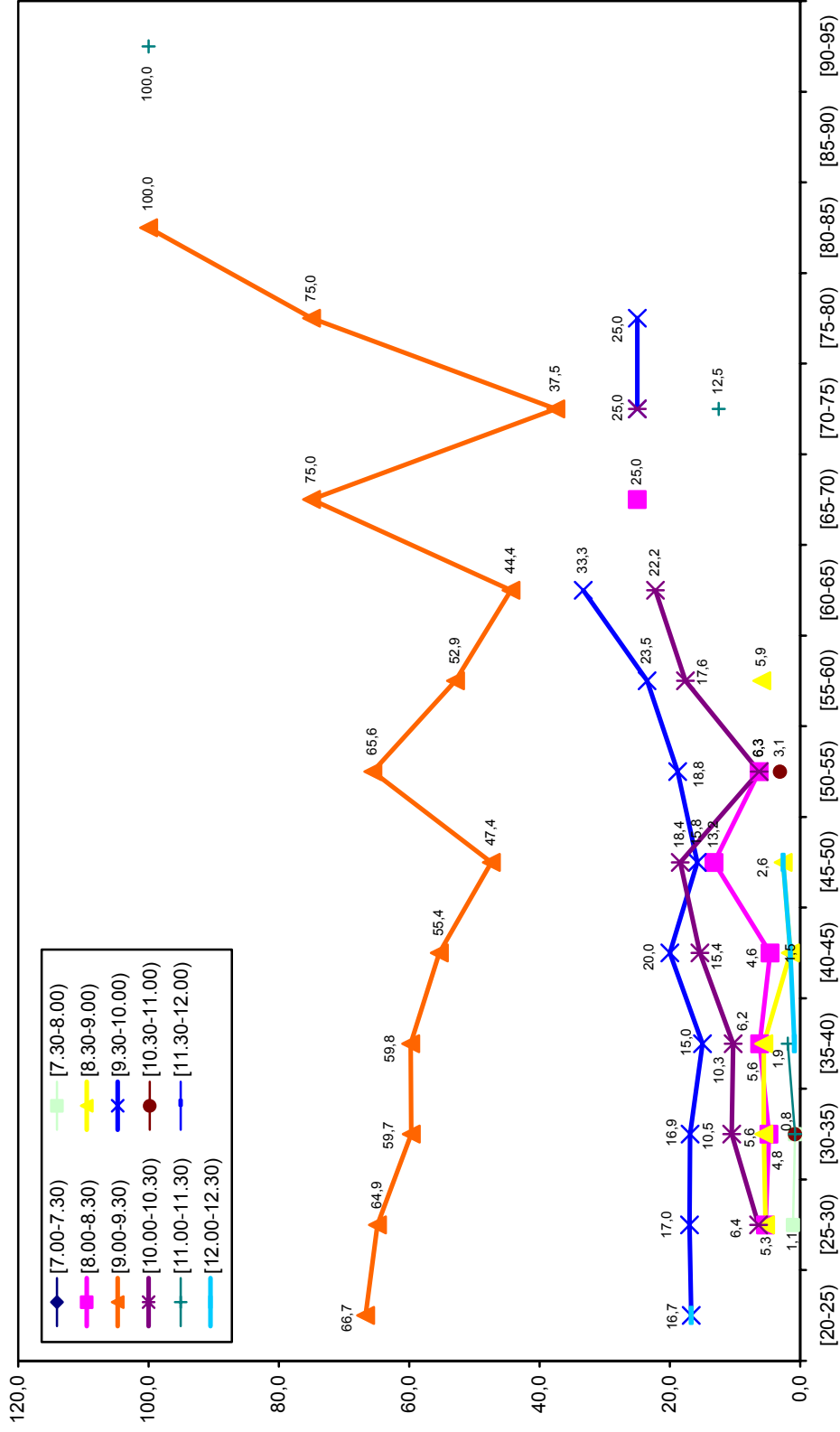
*Inclou professionals que atenen el telèfon en jornada de matí i jornada de matí i tarda (continua i partida)

Figura 5.23. Percentatge d'advocats segons hora d'acabar la jornada d'atenció telefònica pel matí*

*Inclou professionals que atenen el telèfon en jornada de tarda i jornada de matí i tarda (continua i partida)

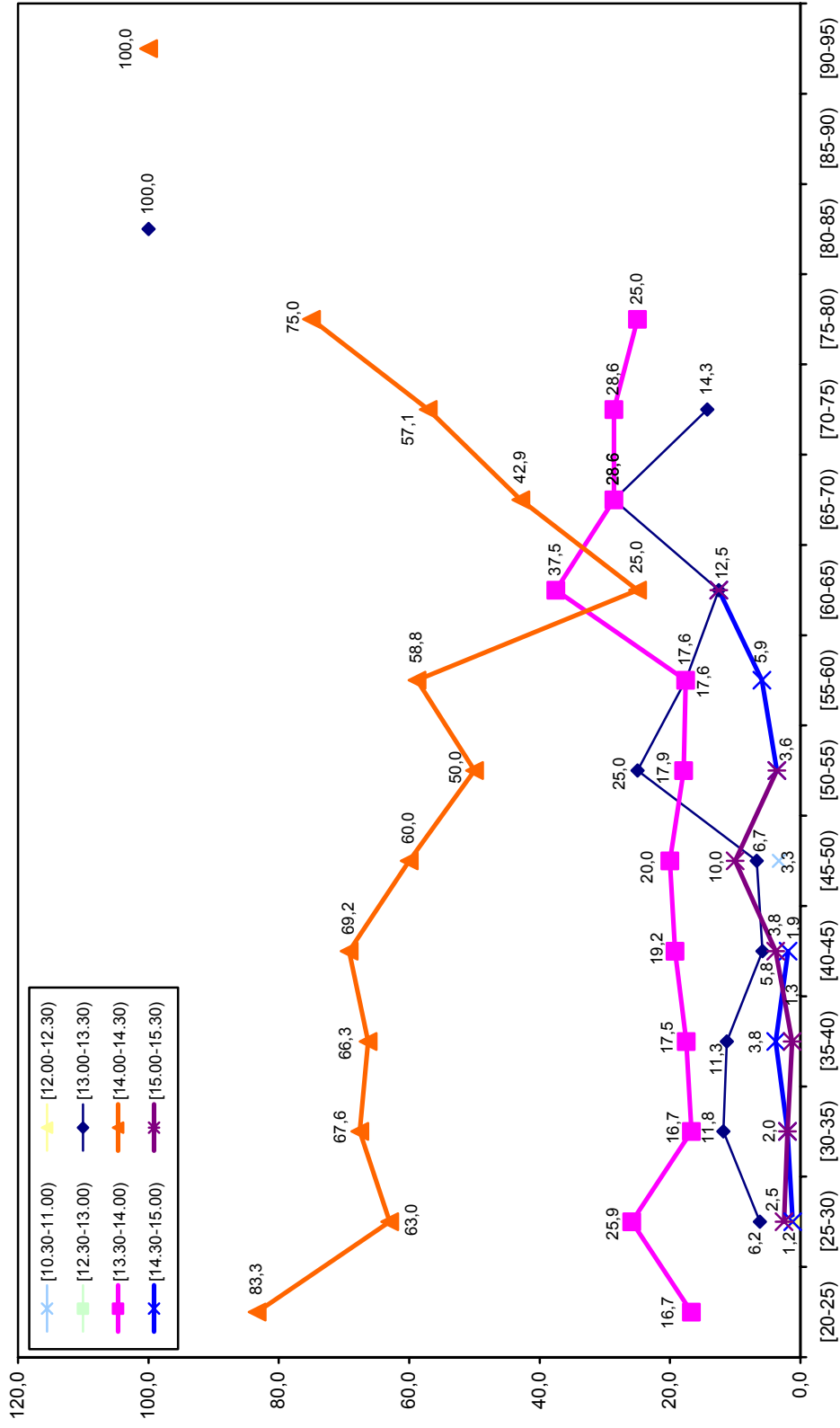
Figura 5.24. Percentatge d'advocats per edats segons hora d'iniciar la jornada d'atenció telefònica pel matí*

*Inclou professionals que atenen el telèfon en jornada de matí i jornada de tarda (continua i partida)

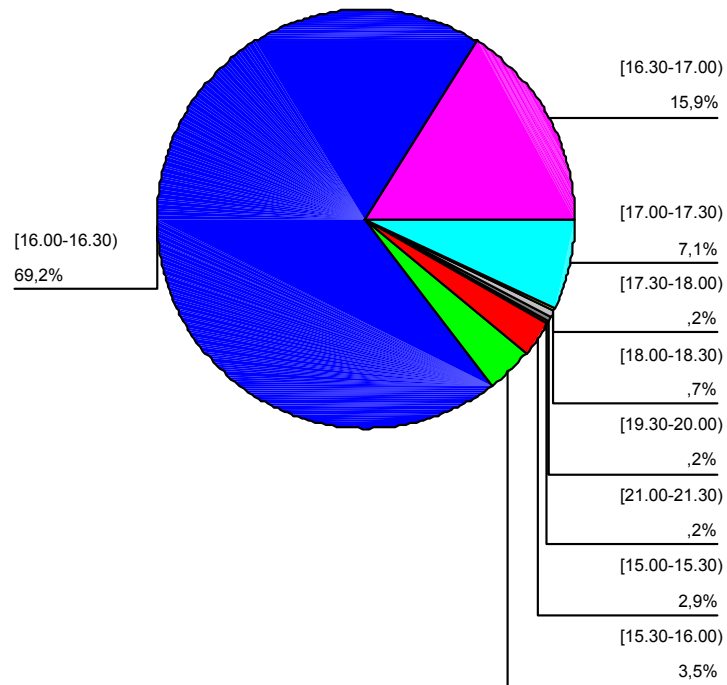

Figura 5.25. Percentatge d'advocats per edats segons hores d'acabar la jornada d'atenció telefònica pel matí*

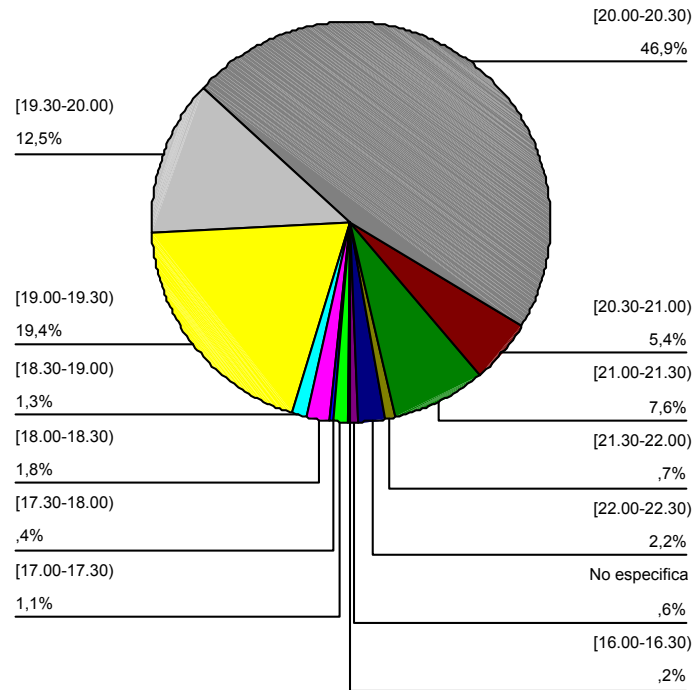
*Inclou professionals que atenen el telèfon en jornada de matí i jornada de tarda partida

Figura 5.26. Percentatge d'advocats segons hora d'iniciar la jornada d'atenció telefònica per la tarda*

*Inclou professionals que atenen el telèfon en jornada de tarda i jornada partida de matí i tarda

Figura 5.27. Percentatge d'advocats segons hora d'acabar la jornada d'atenció telefònica per la tarda*

*Inclou professionals que atenen el telèfon en jornada de tarda i jornada de matí i tarda (continua i partida)

Figura 5.28. Percentatge d'advocats i advocades segons hora d'acabar la jornada d'atenció telefònica

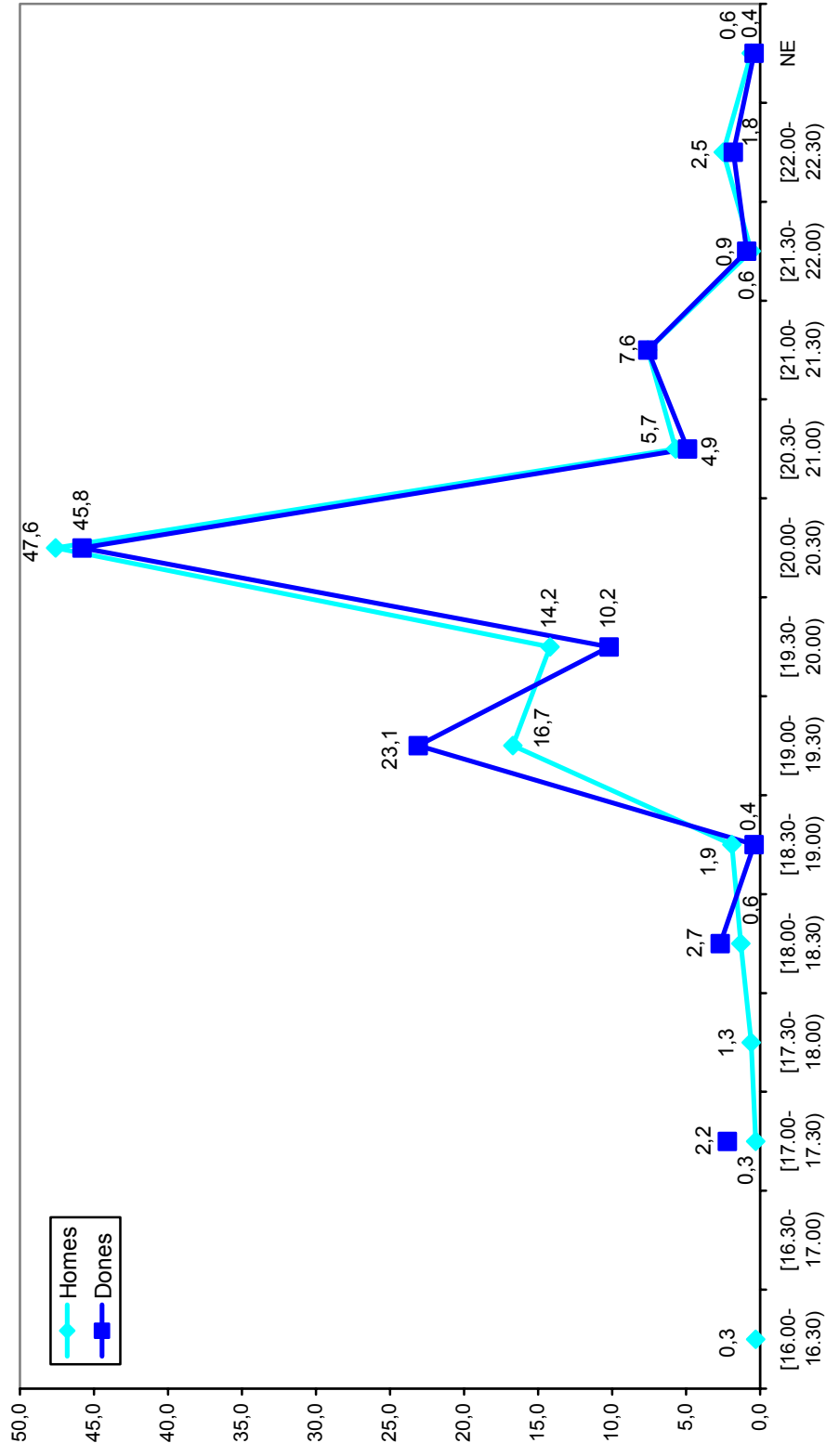
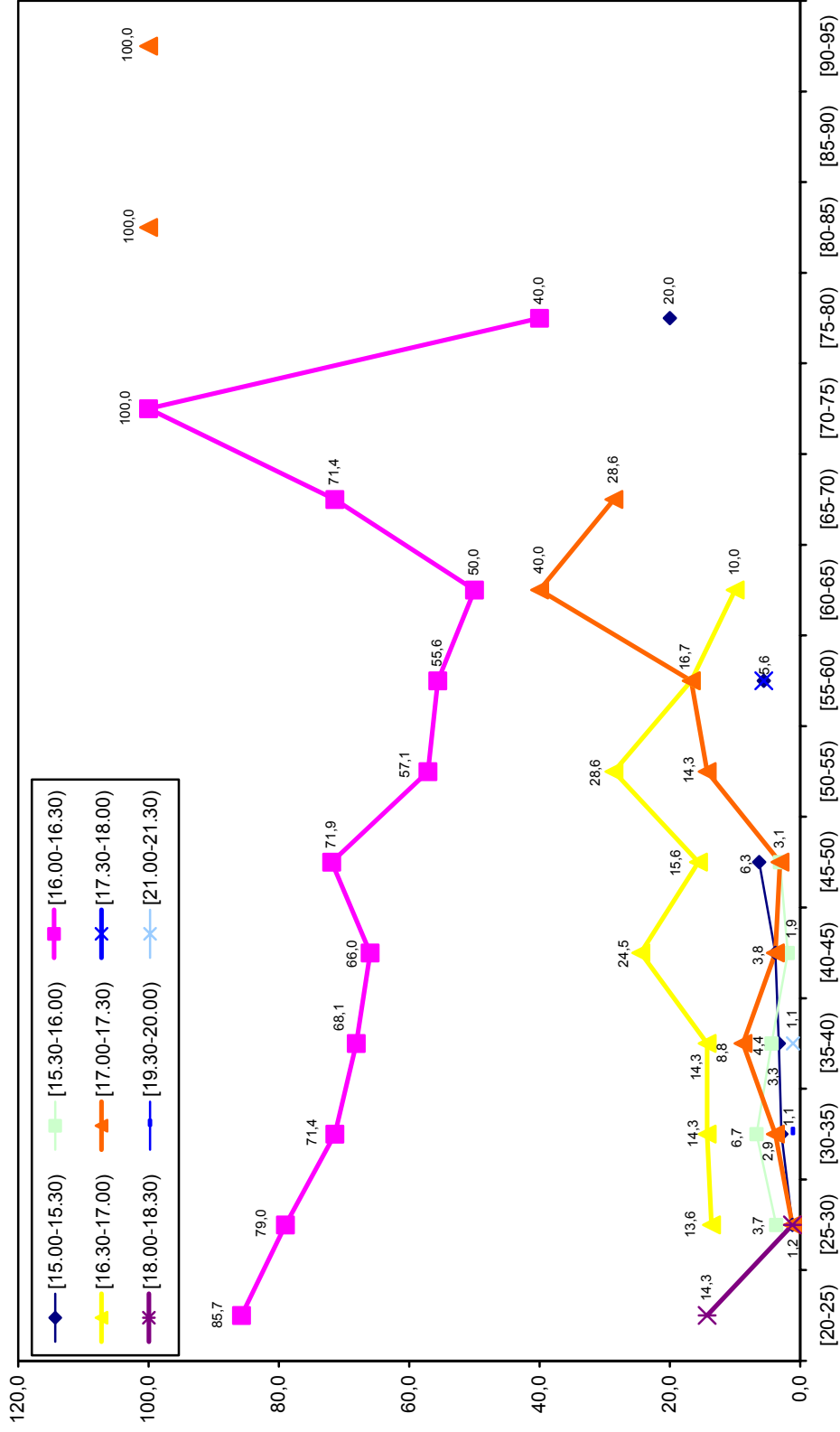
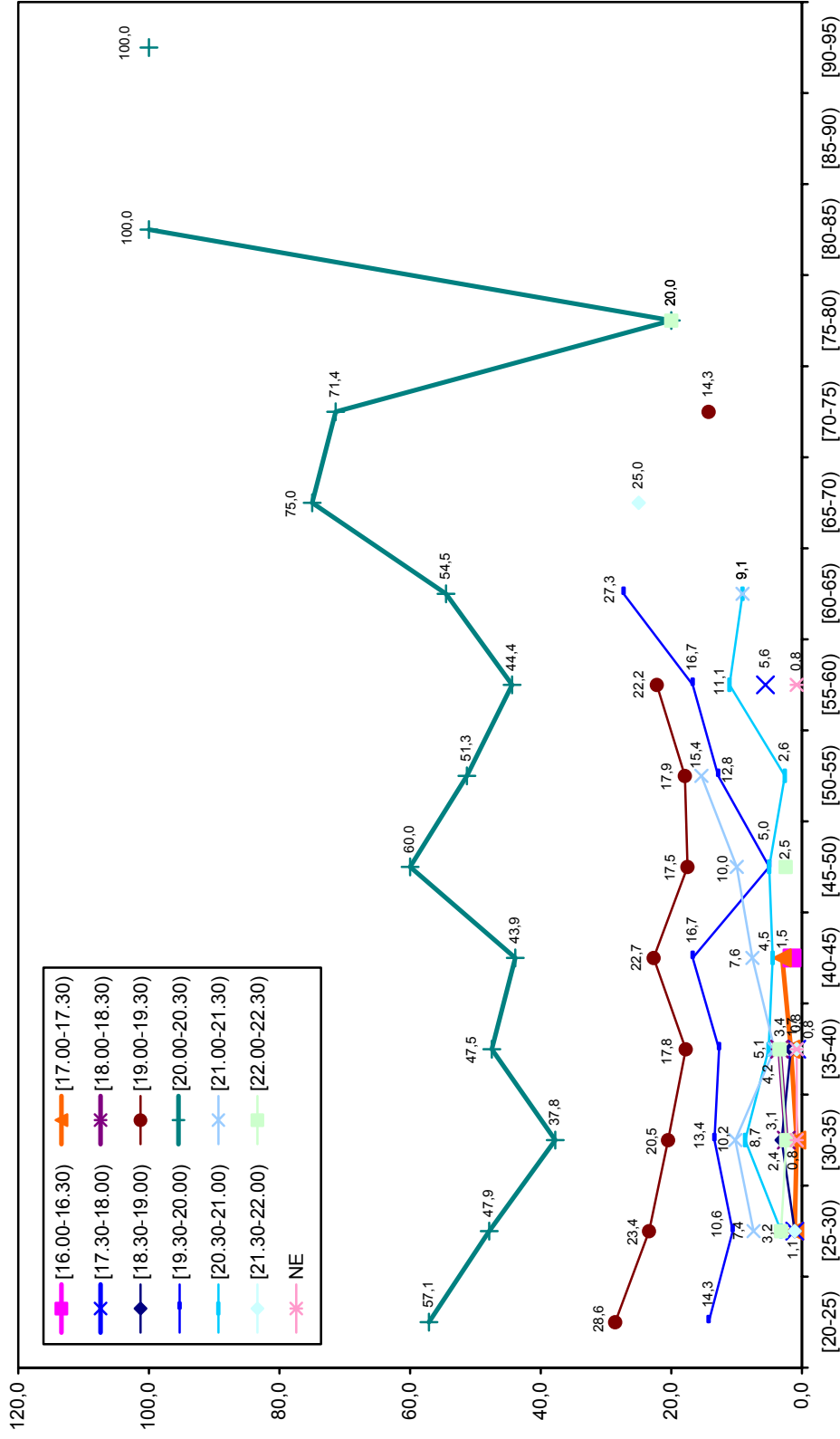

Figura 5.29. Percentatge d'advocats per edats segons hores d'inici de la jornada d'atenció telefònica per la tarda*

*Inclou professionals que atenen el telèfon en jornada de tarda i jornada partida de matí i tarda

Figura 5.30. Percentatge d'advocats per edats segons hores d'acabar la jornada d'atenció telefònica per la tarda*

*Inclou professionals que atenen el telèfon en jornada de tarda i jornada de matí i tarda (continua i partida)

Figura 5.31. Percentatge d'advocats en les diferents hores límit d'atenció telefònica

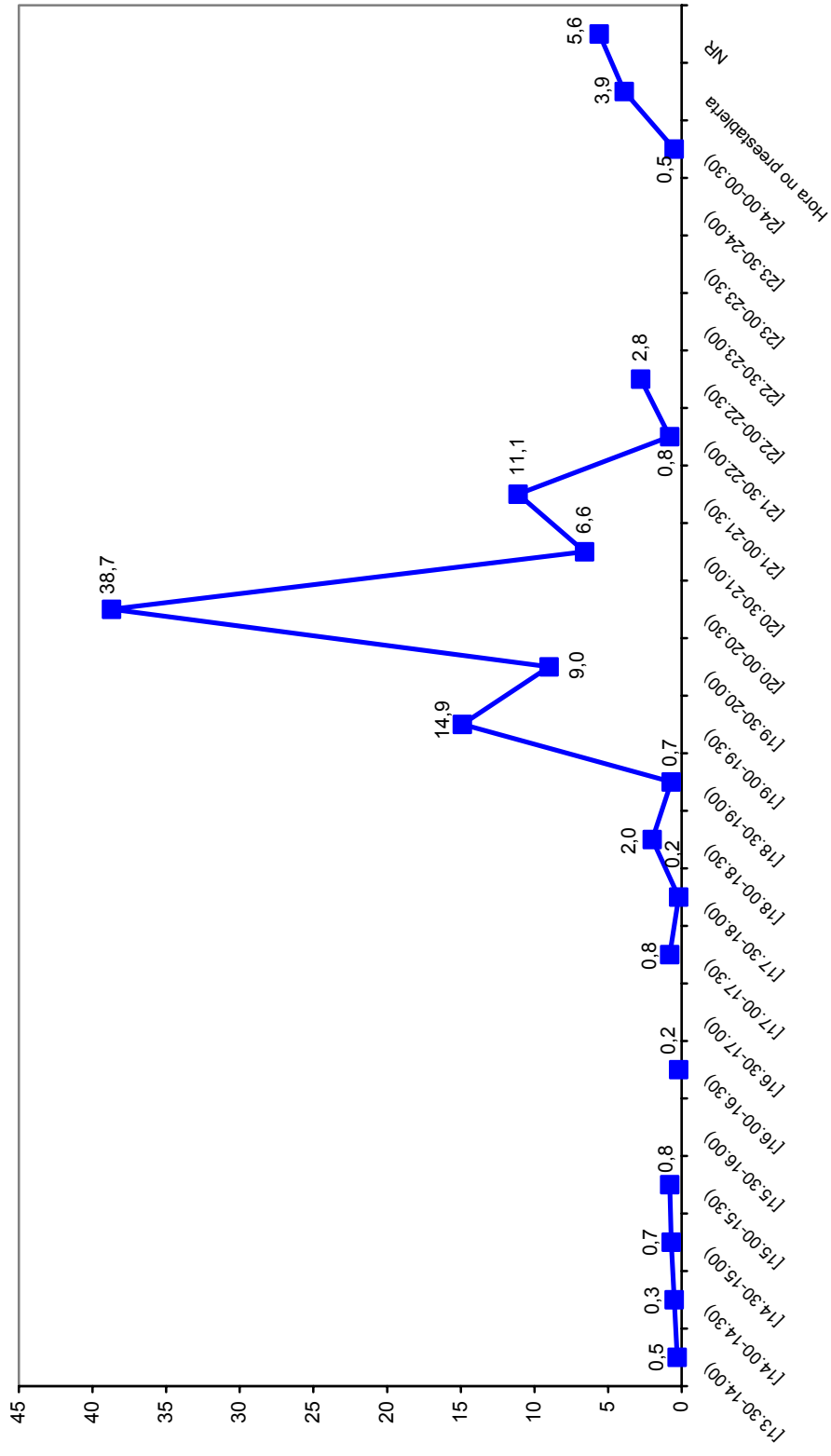
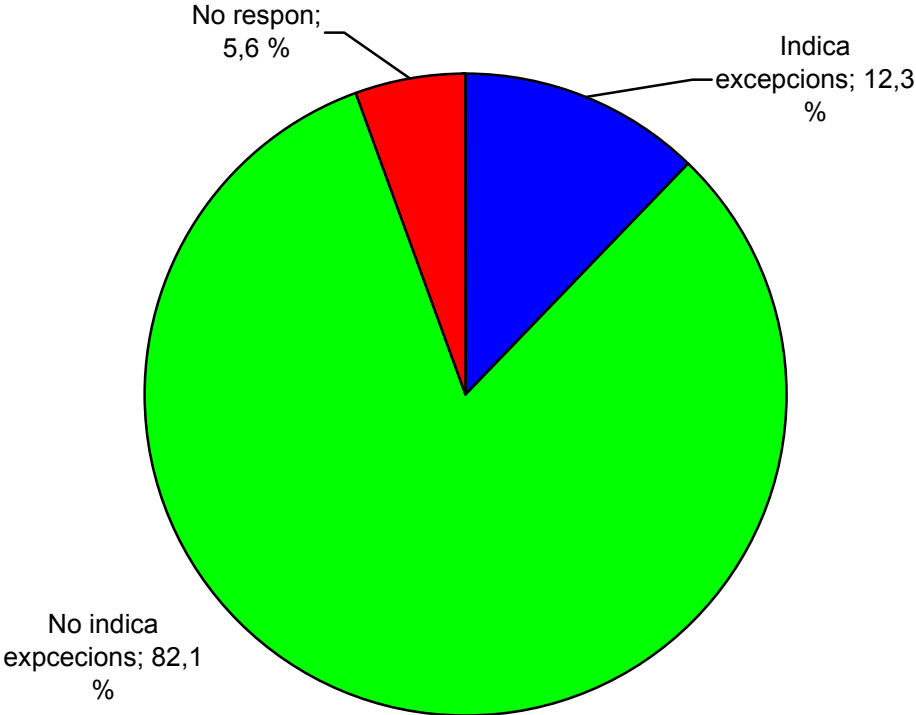

Figura 5.32. Percentatge d'advocats amb excepcions en la jornada d'atenció telefònica

Capítol 6

Continguts específics de
l'activitat professional

CAPÍTOL 6

Continguts específics de l'activitat professional

En aquest capítol s'analitzen diversos aspectes del contingut de l'activitat professional de l'advocat. Específicament, per una banda, s'indaga en les especialitats del Dret a les que es dediquen els enquestats, i, per altre banda, s'explora si habitualment fan tasques com mediació, arbitratge, o gestions comercials.

La diversitat de àmbits i aspectes en els que es pot desenvolupar la professió és ben coneguda pels professionals del Dret. Però, amb això hi ha dues qüestions incertes. Una, fa referència a les possibles classificacions de les àrees o branques del Dret; i, l'altre, a la quantitat aproximada de professionals que són especialistes en determinats àmbits. Tenint en compte aquestes circumstàncies, en l'enquesta s'ha demanat la intensitat amb la que el professional entrevistat es dedica a les branques del Dret que diferencia la Federació de Col·legis d'Advocats d'Europa (FBE); i també, la intensitat amb la que ha treballat i treballa en les especialitzacions que identifiquen experts vinculats a l'ICAB.

Per altre part, en quan a les tasques que fa habitualment l'advocat com a professional, s'ha llistat tot una sèrie d'activitats, que també ha identificat un grup d'experts. La resposta requerida de l'entrevistat ha sigut que assenyalés la intensitat amb la que es dedica a cadascuna de les activitats enumerades.

El registre de les respostes a aquestes qüestions constitueix una primera aproximació, un coneixement recolzat amb xifres, que pot ser vàlid i útil en molts sentits. En efecte, només de saber quines són les àrees del Dret en les que hi ha més i menys professionals treballant, pot contribuir a l'hora de fer una orientació vocacional, organitzar determinats cursos, promoure una campanya de màrquetin, proposar cursos de formació en aspectes específics segons especialitats, etc.

Donat que sobre aquests camps d'activitat professional específica hi ha un cert marge de diversitat en quan a les possibilitats; i d'incertesa en quan al coneixement de la realitat, les preguntes han estat formulades d'acord amb uns criteris oberts i plurals. La concreció de com s'han plantejat les preguntes i el tractament de les dades, quan es precis, s'especifica en l'encapçalament de cadascuna de les seccions d'aquest capítol.

6.1. CAMPS D'ESPECIALITZACIÓ:

INTENSITAT DE DEDICACIÓ EN LES ÀREES DIFERENCIADES PER LA FBE

A partir de les respostes a la pregunta que es fa a l'entrevistat, sobre el grau en que es dedica a les branques del Dret establertes per la Federació de Col·legis d'Advocats de Europa (FBE), es diferencien:

- ⊕ Unes, a les que es dedica amb molta intensitat, un gran nombre d'advocats.
- ⊕ Altres, en les que hi ha una distribució més o menys equilibrada dels que hi treballen i els que no hi treballen.
- ⊕ I, unes terceres, en les que hi treballa molt intensament, un nombre molt reduït de professionals.

Per tenir una imatge acurada d'aquesta realitat, a continuació es comenten algunes dades que sobresurten, les quals van acompanyades de les corresponents taules on s'indiquen els percentatges dels que diuen treballar-hi molt, poc i gens:

- ⊕ Àmbits en els que treballen molt un major nombre d'advocats:
  - Quasi bé tres quartes parts (74,1%) es dedica molt a l'assessorament.

ÀREES	Percentatge d'advocats segons intensitat de dedicació		
	Molta	Poca	Gens
Assessorament	74,1%	18,4%	6,9%

- Més de la meitat orienta molta de la seva activitat professional a portar temes de litigis civils davant de tribunals (53,8%), resoldre conflictes sense anar a tribunals (52,8%) i redactar actes privats (51,3%).

ÀREES	Percentatge d'advocats segons intensitat de dedicació		
	Molta	Poca	Gens
Litigis civils davant de tribunals	53,8%	25,9%	19,3%
Resolució de conflictes sense anar davant dels tribunals	52,8%	35,2%	11,3%
Redacció d'actes privats	51,3%	32,1%	15,9%

- Apropant-se a la meitat en l'opció de molta dedicació, esta la redacció d'actes per firmar davant de notari (46,9%), i la redacció d'altres actes i/o contractes civils (48,9%).

ÀREES	Percentatge d'advocats segons intensitat de dedicació		
	Molta	Poca	Gens
Redacció d'actes per firmar davant de notari	46,9%	36,6%	16,1%

- Al voltant del 40% afirma treballar molt en Dret mercantil (40,5%) i en la redacció d'altres actes i/o contractes mercantils (39,2%).

ÀREES	Percentatge d'advocats segons intensitat de dedicació		
	Molta	Poca	Gens
Dret mercantil	40,9%	29,3%	29,5%
Redacció d'altres actes i/o contractes mercantils	39,2%	27,9%	32,1%

✦ Àmbits en els que hi ha una distribució més o menys equilibrada entre el 50% que treballa hi treballa, ja sigui molt o poc, i el 50% que no hi treballa.

- Entre un 20 i un 25% s'ocupa molt en temes de Dret penal (21%) i constitució de societats (25,1%).

ÀREES	Percentatge d'advocats segons intensitat de dedicació		
	Molta	Poca	Gens
Dret penal	21,0%	27,9%	50,5%
Constitució de societats	25,1%	32,1%	42,1%

- Menys del 20% i més del 10% es dedica molt i al voltant del 50% no es dedica gens a àmbits com: Dret fiscal (17,4%), Dret laboral (18%), redacció de testaments (11,6%), administració de societats (15,2%), liquidació de societats (10,3%), mandats privats (11,6%), o embargament de béns i immobles (16,6%).

ÀREES	Percentatge d'advocats segons intensitat de dedicació		
	Molta	Poca	Gens
Liquidació de societats	10,3%	27,9%	61,0%
Redacció de testaments	11,6%	31,5%	56,1%
Administració de societats	15,2%	21,3%	62,5%
Dret laboral	18,0%	22,1%	59,2%
Dret fiscal	17,4%	26,2%	55,9%
Mandats privats	11,6%	39,0%	49,0%
Embargament de béns i immobles	16,6%	33,1%	49,2%

✦ Àmbits en els que treballen molt un menor nombre d'advocats i gens el major nombre de professionals:

- No arriba al 2% els que treballen molt en l'administració de béns de menors (0,8%) i en la administració de béns d'incapaços (1,5%). A més a més, en aquests àmbits també són escassos els que diuen que hi treballen poc, respectivament es queden amb un 6,9% i un 9%.

ÀREES	Percentatge d'advocats segons intensitat de dedicació		
	Molta	Poca	Gens
Administració de béns de menors	0,8%	6,9%	91,5%
Administració de béns d'incapaços	1,5%	9,0%	88,7%

- Només entre un 4 i un 8% té molta activitat professional dins dels àmbits que s'enumeren a la següent taula junt amb els percentatges dels que diuen treballar-hi molt, poc i gens:

ÀREES	Percentatge d'advocats segons intensitat de dedicació		
	Molta	Poca	Gens
Redacció de capitulacions matrimoniales	3,9%	19,3%	75,7%
Mandats designats per Tribunals	3,9%	18,4%	76,6%
Gestió de patrimonis	4,8%	18,5%	75,9%
Arbitratges	4,9%	20,8%	73,6%
Fallides i suspensió de pagaments	5,7%	26,1%	67,2%
Redacció de inventaris	6,1%	21,0%	72,1%
Fusió de societats	7,5%	22,0%	69,7%
Absorció de societats	7,5%	20,5%	71,1%
Dret bancari	7,9%	20,2%	71,3%

6.2. CAMPS D'ESPECIALITZACIÓ SEGONS CLASSIFICACIÓ ICAB

En aquesta segona aproximació a les especialitats del Dret es valoren les àrees del Dret substantiu que han identificat els experts de la Comissió de

Prospectives Socioprofessionals¹, junt amb aquelles que han afegit els entrevistats quan s'els hi ha donat la possibilitat d'afegir aquelles que trobaven a faltar.

La pregunta s'ha formulat de manera que el professional primer ha de dir si es dedica o no a cadascuna de les àrees d'un llistat, i afegir les que consideri oportunes. Posteriorment, ha indicat la intensitat amb la que es dedica ara, i s'ha dedicat abans, a cadascuna de les àrees.

6.2.1. Intensitat en la dedicació a les especialitats, dedicació actual

En relació al present, les respostes obtingudes es resumeixen en un seguit de taules en les que figuren una o més branques del dret seguides de cinc categories. Les quatre primeres corresponen al grau d'intensitat amb la que es dedica l'especialista, el qual va de molt a gens. La darrera categoria, "No especifica/no es dedica" pot tenir algunes similituds amb la penúltima, "gens". En aquesta penúltima categoria, s'inclouen els que, si cal, porten temàtiques d'aquella branca, però normalment no s'hi dediquen. La darrera categoria inclou tan els que no especifiquen intensitat com els que diuen no entrar en temàtiques relacionades amb la branca per la que es pregunta.

A continuació es presenten unes dades que s'han seleccionat i ordenat d'acord amb el criteri de destacar les branques amb majors percentatges en les categories de molta o bastant dedicació.

- ⊕ El percentatge més elevat dels que treballen bastant o molt, l'aglutina el Dret civil amb més del 70% d'advocats.

Percentatge d'advocats segons intensitat de dedicació					
Branques del Dret	Molta	Bastant	Poca	Gens	No especifica intensitat/ No es dedica
Dret civil	45,4%	25,6%	14,9%	7,2%	6,9%

¹ Va formar part d'aquest grup d'experts els membres de la CPSP de l'etapa 2001-2003.

- ✦ Quasi la meitat dels advocats es dediquen bastant o molt, a activitats que els defineixen com a advocats generalistes, per una banda, i especialistes en Dret mercantil, per l'altre.

Branques del Dret	Percentatge d'advocats segons intensitat de dedicació				
	Molta	Bastant	Poca	Gens	No especifica intensitat/ No es dedica
Generalista	20,2%	27,9%	24,6%	13,0%	14,4%
Mercantil	22,5%	17,7%	20,8%	39,0%	0,0%

- Baixant els percentatges, aproximadament a una quarta part es dedica molt o bastant a les àrees del Dret administratiu i el Dret penal. En aquests camps, paral·lelament, més d'una quarta part de la mostra diu no treballar gens en aquests àmbits.

Branques del Dret	Percentatge d'advocats segons intensitat de dedicació				
	Molta	Bastant	Poca	Gens	No especifica intensitat/ No es dedica
Administratiu	9,8%	15,2%	31,8%	25,6%	17,5%
Penal	16,1%	9,0%	24,1%	50,8%	0,0%

- Un percentatge de professionals inferior al 20% diu treballar bastant o molt en el camp del Dret internacional, el Dret laboral i el Dret tributari. En aquests àmbits, a la vegada, no s'hi dedica gens, aproximadament el 60%.

Branques del Dret	Percentatge d'advocats segons intensitat de dedicació				
	Molta	Bastant	Poca	Gens	No especifica intensitat/ No es dedica
Internacional	4,6%	8,9%	16,9%	69,7%	0,0%
Laboral	12,6%	6,9%	20,0%	60,5%	0,0%
Tributari	10,7%	8,9%	23,9%	56,6%	0,0%

Especialitats mencionades entre els enquestats	Percentatge d'advocats segons intensitat de dedicació
Immobiliari	5,7%
Matrimonial	4,4%
Família	3,4%
Processal	3,1%
Societari	2,6%
Contractes / convenis	2,3%
Estrangeria	2,3%
Assessorament empreses	2,1%
Urbanisme	1,6%
Propietat intel·lectual i industrial	1,5%
Bancari	1,3%
Circulació / accidents trànsit	1,1%
Arrendaments	1,0%
RRHH / Seguretat social	1,0%
Noves tecnologies	0,8%
Sanitari	0,8%
Medi ambient	0,7%
Protecció de dades	0,7%
Responsabilitat civil	0,7%

Especialitats mencionades entre els enquestats	Percentatge d'advocats segons intensitat de dedicació
Torn d'ofici	0,7%
Assegurances	0,5%
Successions	0,5%
Agressions / violència domèstica	0,3%
Concursal	0,3%
Danys i perjudicis	0,3%
Delictes menors	0,3%
Esport	0,2%
Estatutari	0,2%
Fiscal	0,2%
Franquícies	0,2%
Industrial	0,2%
Marítim	0,2%
Negociació extrajudicial	0,2%
Reclamació deutes	0,2%
Relacions de qualitat	0,2%
Sinistralitat laboral	0,2%
Transport	0,2%

A més de les especialitats del Dret proposades, com s'ha dit abans, els enquestats que no s'han sentit identificats totalment amb les categories enumerades, han estat convidats a explicitar la branca en la que treballaven. Respectant al màxim les respostes dels entrevistats², els resultats de les especialitats proposades són les que es llisten a la següent taula junt amb el nom de l'especialitat i el percentatge d'advocats que les ha mencionat.

² En aquest punt, en la mesura del possible s'ha evitat recategoritzar les respostes, ja que això comportaria un altre tipus d'anàlisi i discussions epistemològiques que no són pertinents en un informe tècnic com aquest.

6.2.2. Especialitats del Dret segons sexe, dedicació actual

En relació amb el sexe³, la dedicació a les diferents branques del dret es distribueix de manera bastant equilibrada. No obstant, com es pot veure a la [FIGURA 6.1](#), destaca que:

- ✦ Del col·lectiu d'homes, dins de la categoria d'advocat generalista, s'integra el 54,6%, i, del de dones, el 44,7%.
- ✦ També com a dada que sobresurt, esta el percentatge superior de dones que es dediquen al Dret civil. En concret, diuen tenir com a única especialitat el Dret civil, el 12,5% de les dones i el 7,3% dels homes.
- ✦ Respecte a altres especialitats les diferències que s'aprecien, com es pot veure a la figura, són bastant més petites.

En la relació entre sexe i intensitat de dedicació a unes determinades branques del Dret també s'observen algunes diferències. Considerant els graus de dedicació es veu que:

- ✦ Entre les àmbits en els que és superior el percentatge d'homes que es dedica bastant o molt, estan els definits com: generalista, administratiu, mercantil i tributari ([FIGURES 6.2, 6.3, 6.4 i 6.5](#)).
- ✦ Els àmbits en els que les diferències no són significatives, malgrat observar a vegades predomini d'advocats i a vegades d'advocades, són els del Dret internacional, Dret laboral i el Dret civil ([FIGURES 6.6, 6.7 i 6.8](#)).

6.2.3. Grau d'exclusivitat en la dedicació a les especialitats del Dret, dedicació actual

A més de saber les especialitats a les que més i menys es dedica professionalment el conjunt de la mostra estudiada, les respostes obtingudes permeten observar si la dedicació a unes determinades especialitats es fa amb més o

---

³ Aquests col·lectius en el conjunt de la mostra representen els següents percentatges: Advocats: 58,2%/ Advocades: 41,8%.

menys exclusivitat. Per la valoració de les dades que ens informen d'aquesta qüestió, les anàlisi preliminars suggereixen establir les tres següents categories de dedicació:

- ⊕ Exclusiva, quan es treballa en una especialitat i només puntual i esporàdicament l'advocat treballa en altres àmbits.
- ⊕ Especialitat compatible, quan l'activitat professional es centre en dues o tres àrees en exclusiva i només puntual i esporàdicament porta temes d'altres àmbits.
- ⊕ Generalista, quan l'advocat es defineix ell mateix com generalista o quan diu que treballa en quatre o més àmbits del Dret substantiu.

Aquesta tipologia de dedicacions a les branques del Dret, en la realitat estudiada es reflexa de la següent manera (FIGURA 6.9):

- ⊕ En exclusiva en una branca del Dret, hi treballa quasi una quarta part (23,9%).
  - En concret, per especialitats, la dedicació es distribueix en: Dret civil, amb un 9,5%; Dret laboral, amb un 4,6%; Dret penal, amb un 3,4%; Dret administratiu, amb un 2,1%; i Dret tributari, amb un 1,5% (FIGURA 6.10).
- ⊕ Compartint l'especialització en dues o tres branques del Dret, hi ha també quasi una quarta part (24,6%).
  - La combinació que registra més freqüència, un 12,9%, es la del Dret civil junt amb una de les següents especialitats del Dret: administratiu, internacional, laboral, mercantil, penal o tributari.
  - Més en particular, entre aquestes combinacions destaca el binomi Dret civil i Dret mercantil, amb un 5,6%; i, Dret civil i Dret penal, amb un 3,9%.
  - Altre combinació que destaca, però amb un percentatge que es queda amb un 3,9%, és la que es dona entre Dret administratiu i les especialitats de Dret civil, Dret laboral i Dret mercantil.
- ⊕ En la categoria de generalista, per definir-se com a tal, o, per treballar amb quatre o més branques del Dret, es troba el 50% de la mostra.

6.2.4. Intensitat de dedicació en les especialitats del Dret, dedicació en el passat

Les especialitats a les que es dediquen els advocats en un moment donat de la seva carrera professional no implica una immobilitat amb els anys. L'evolució o els canvis poden tenir múltiples raons i nombroses implicacions, tant pel propi advocat com per les institucions que vetllen per la professió. En aquest sentit, per exemple, identificar un patró de transició en el camp de les especialitzacions; o, un perfil de les raons per les que es produeixen determinades transicions, pot ajudar: tant a conèixer la complexitat del món del Dret, com a orientar l'oferta per la formació permanent dels professionals.

Una primera aproximació a aquests aspectes de la trajectòria i evolució professional és la que a continuació es presenta. En concret, es consideren algunes de les dades més destacades sobre la intensitat amb la que, en el passat, els enquestats s'han dedicat a les diferents branques del Dret. Cal advertir que, per les característiques de la pregunta, aquí s'analitzen les respostes dels advocats que tenen una experiència professional de cinc o més anys⁴.

Seguint la mateixa pauta que s'ha fet servir per presentar les dedicacions al present, s'ofereixen les dades ordenades d'acord amb majors percentatges que reuneixen les categories de molta o bastant dedicació.

L'àrea a la que s'ha dedicat bastant o molt més de les dues terceres parts dels enquestats, és la del Dret civil.

Branques del Dret	Percentatge d'advocats segons intensitat de dedicació			
	Molta o bastant	Poca	Gens	No especifica intensitat
Dret civil	70,9%	13,5%	15,1%	0,5%

Quasi la meitat ha treballat bastant o molt en temes de Dret mercantil i d'advocat generalista.

---

⁴ Aquest criteri s'ha adoptat per tal d'evitar el "soroll" que podria introduir les respostes dels advocats que per motius de temps han tingut menys experiències o possibilitats d'experimentar en les diferents branques del Dret.

Branques del Dret	Percentatge d'advocats segons intensitat de dedicació			
	Molta o bastant	Poca	Gens	No especifica intensitat
Generalista	47,9%	22,1%	29,6%	0,5%
Mercantil	47,9%	22,1%	29,6%	0,5%

Entre un 20 i un 30% diu haver treballat bastant o molt en Dret penal i administratiu.

Branques del dret	Percentatge d'advocats segons intensitat de dedicació			
	Molta o bastant	Poca	Gens	No especifica intensitat
Administratiu	20,3%	31,2%	43,6%	4,5%
Penal	29,3%	23,9%	46,3%	0,5%

Els menors percentatges d'advocats que s'han dedicat bastant o molt, corresponen a les branques del Dret internacional, Dret laboral i Dret tributari.

Branques del Dret	Percentatge d'advocats segons intensitat de dedicació			
	Molta o bastant	Poca	Gens	No especifica intensitat
Internacional	10,8%	14,7%	74,0%	0,5%
Laboral	20,5%	17,6%	61,4%	0,5%
Tributari	18,3%	22,3%	58,9%	0,5%

6.2.5. Intensitat de dedicació a les especialitats del Dret, abans i ara

En conjunt, entre la dedicació actual i la experiència anterior, es manté l'ordre jeràrquic en considerar el criteri de les branques amb major percentatge de professionals que s'hi dediquen molt o bastant.

Aquesta dada pot suggerir que les diferents branques del Dret, quantitativament, estan cobertes de manera bastant estables al llarg dels anys. Ara bé, una dada més acurada de l'estat de l'especialització en el conjunt de col·legiats a l'ICAB possiblement la pot donar els anys d'experiència. En aquest sentit, el nombre

de professionals amb experiència de més de cinc anys que s'ha dedicat i es dedica bastant o molt a determinades especialitats del Dret s'apunta en la següent taula.

Especialitat	Dedicació bastant o molt intensa anterior i actual
Civil	64,1%
Generalista	38,1%
Mercantil	35,0%
Penal	18,5%
Administratiu	14,4%
Tributari	14,0%
Laboral	13,8%
Internacional	9,0%

Taula 6.1. Percentatge d'advocats amb més de cinc anys d'experiència de dedicació bastant i molta a diferents branques

Com es pot veure, entre el percentatge dels advocats es dedicaven i es dediquen bastant o molt a les diferents especialitats, sembla que l'àmbit en el que hi ha més professionals de l'ICAB amb experiència és el del Dret civil. En segon i tercer lloc, destaca l'advocat generalista i el mercantil. En el sentit oposat, l'especialitat amb menys professionals amb anys d'experiència és el Dret internacional.

6.3. TASQUES ESPECÍFIQUES COM ADVOCAT

Dins de la seva activitat professional, l'advocat sovint ha de desenvolupar feines d'assessorament, coordinació, arbitratge, etc. En aquest sentit, a l'enquesta s'ha presentat un llistat de tasques per tal de que els advocats indiquessin la intensitat en que s'hi dedicaven. Respecte a les respostes obtingudes, atenent primer als percentatges més elevats per anar descendent fins els menys elevats es troba que (FIGURA 6.11):

- ⊕ Allò que més advocats desenvolupen molt són tasques d'assessorament (59%); tasques a les que també es dedica amb bastant intensitat, el 33%. Per contra, l'assessorament ocupa poc, al 4,1% dels enquestats; i, gens, al 3,8%.

- ⊕ Amb percentatges una mica inferiors en la molta o bastat dedicació, està el fer activitats de relacionades amb la gestió, els tribunals i la coordinació. Específicament, porta temes de gestió, el 69,8%; de tribunals, el 69,7%; i, de coordinació, el 60,5%.
- ⊕ Acostant-se a una tercera part, estan els entrevistats que diuen realitzar bastants o moltes activitats relacionades amb la mediació (31,2%) i amb relacions comercials (35,2%).
- ⊕ Els percentatges més baixos de dedicació es troben en les tasques d'intermediació i l'arbitratge que, respectivament, realitzen bastant o molt, el 15,9% i el 7,2% dels advocats.

6.3.1. Tasques específiques i especialitzacions

Les activitats específiques sobre les que l'advocat ha de adquirir destreses són bastant independents de les branques del Dret. No obstant, al relacionar-les es veu que hi ha activitats en les que amb bastant o molta intensitat hi treballa un percentatge més alt de advocats especialitzats en certes àrees. En síntesi, anant tasca per tasca, destaca el següent:

- ⊕ L'assessorament és l'activitat que té més presència en totes les especialitats. Ara bé, especialment destacat entre els que s'ocupen al Dret internacional i tributari. Dins de la primera especialitat, fa molt assessorament, el 68,8%; i dins de la segona, el 65,3%. En un altre sentit, l'àmbit amb més professionals que es dedica poc a l'assessorament és el Dret penal, que es queda en un 50% de molt assessorament i un 9% de poc o gens assessorament.
- ⊕ La gestió, ocupa bastant o molt a les especialitats del Dret laboral, tributari i mercantil. Aquests camps, respectivament registren un 74,3%, 73,3% i 72% de professionals amb molta o bastant dedicació.
- ⊕ La coordinació és una tasca present amb una intensitat i percentatge bastant regular a les diferents branques. Malgrat tot, destaquen una mica els professionals del Dret internacional, el Dret laboral i el Dret tributari, dins de les

quals, entre el 65 i el 68% dels seus especialistes treballen bastant o molt en coordinació.

- ✦ Les activitats relacionades amb tribunals segons la branca del Dret hi ha més o menys professionals que els ocupa bastant o molt. Entre les especialitats en les que es bastant o molt important aquesta activitat està el Dret penal, amb un 83,3%. Entre les que es registre un menor nombre d'advocats està el Dret internacional (58,6%) i el Dret tributari (57,7%).
- ✦ Pel que fa a les relacions comercials, entre les diferents branques sobresurten per un major percentatge d'advocats que s'hi dediquen bastant o molt, el Dret internacional i el tributari, els quals, respectivament, arriben a percentatges del 45,7% i 41,5%.
- ✦ La mediació és una tasca sense un gran percentatge de professionals que hi treballi molt. Comparativament, entre les especialitats que tenen un percentatge més alt d'advocats que es dediqui bastant o molt a la mediació està el Dret internacional, amb un 38,2% i el Dret laboral, amb un 35,3%.
- ✦ Pel que fa a la intermediació, el major nombre de professionals que hi treballen bastant o molt són els que es dediquen al Dret civil, Dret general, Dret mercantil i intermediació, amb percentatges, per aquest ordre, del 28,6%, 30%, 31,5% i 33,3%.
- ✦ En negociació, els especialistes que s'hi dediquen més són els que treballen en Dret laboral, context dins del qual, el 82,8% dels seus professionals s'hi dedica bastant o molt.
- ✦ L'arbitratge es una de les tasques a les que sigui quina sigui l'especialitat, un nombre molt reduït de professionals s'hi dedica bastant o molt. Dins d'aquest context destaca com especialitat en la que el nombre de professionals duplica a la mitjana, el Dret internacional, en el que un 14% ha dit dedicar-se bastant o molt a l'arbitratge.

6.3.2. Tasques específiques, sexe i anys d'exercici

Les activitats específiques que els professionals desenvolupen al analitzar-les en relació al sexe, l'edat o els anys d'exercici no es troben diferències remarcables, ni en el fet de dedicar-se o no, ni en els diferents graus de intensitat.

L'absència de diferències destriables, en relació a la variable sexe, es pot observar en la categoria de "molta intensitat". En aquest cas (FIGURA 6.12), les diferències sovint són de tres a quatre punts i arriba excepcionalment arriba als sis.

Pel que fa referència als anys d'experiència, l'antiguitat no semblen repercutir en el desenvolupament de tasques específiques. L'única singularitat es troba en les tasques de negociació. Com mostra la FIGURA 6.13, independentment dels anys d'experiència, més de les tres quartes parts s'hi dedica bastant o molt. Curiosament s'observa un equilibri entre aquestes intensitats: els que han començat a la darrera dècada i els que ho van fer a la de 1964-1974 [1964-1974), menys d'una tercera part s'hi dedica molt, i més d'una tercera part bastant; en canvi, els que s'han iniciat a les dècades 1974-1984 [1974-1984) i 1984-1994 [1984-1994), entorn a la meitat s'hi dedica molt, i aproximadament una tercera part bastant.

6.3.3. Escrits judicials i idioma

Finalment, en aquesta secció d'activitats específiques considerem la redacció dels escrits judicials. Aquesta és una feina que poc té d'específica ja que és comuna dins del col·lectiu, però té l'especificatiu de l'idioma en que es redacta l'escrit judicial. Sobre aquesta qüestió, de les dades obtingudes destaca que (FIGURA 6.14):

- ✦ Majoritàriament, el 82,5% dels enquestats fa els escrits judicials en castellà, el 8% en català, i el 6,6% en català i castellà.

Aquestes dades no són extremadament diferents a les obtingudes al preguntar per l'idioma que utilitzen en els escrits extrajudicials. Aquest tipus de documents, els escriu (FIGURA 6.14):

- ✦ Unes tres quartes parts (76,9%), en castellà, un 11,8% en català i un 6,9% en català i castellà

Els percentatges d'ús del català i castellà en els escrits dels professionals són força diferents de l'ús que es fa en atendre als clients. Malgrat tot, es interessant observar que al indagar sobre la relació entre l'idioma en la redacció dels escrits i l'idioma d'atenció al client es veu que: una quarta part dels que diuen atendre als clients en català, sense fer cap altre precisió, tendeix a fer els escrits judicials en català, dit d'una altre manera, proporcionalment, són els que els que fan més documents judicials en català. Així mateix, aquest col·lectiu que atent al client en català és també el que fa més escrits extrajudicials en català (37,1%).

Figura 6.1. Percentatge d'advocats i advocades en relació amb les especialitats professionals

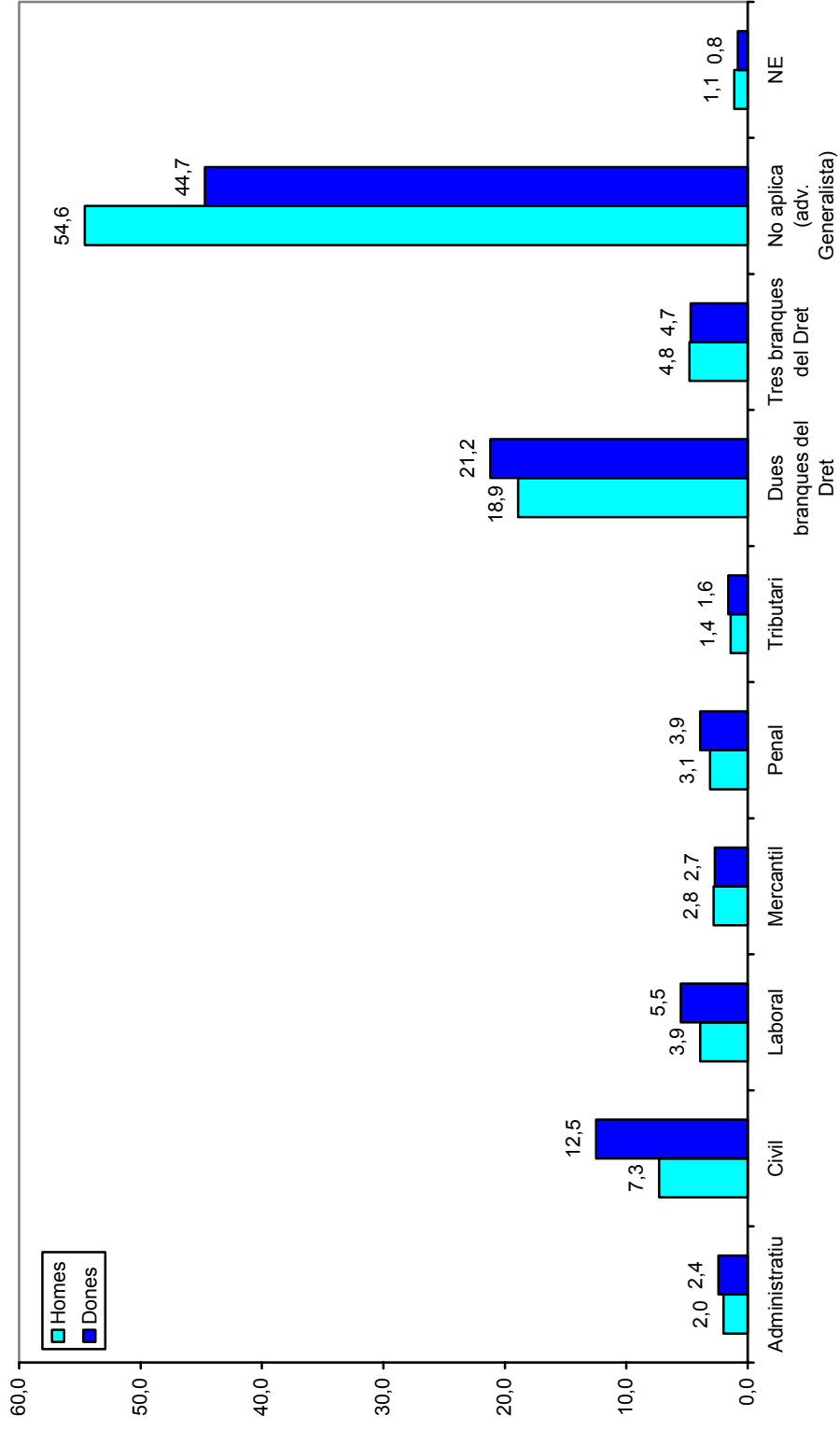

Figura 6.2. Percentatge d'advocats i advocades en la intensitat de dedicació a treballs de Dret General

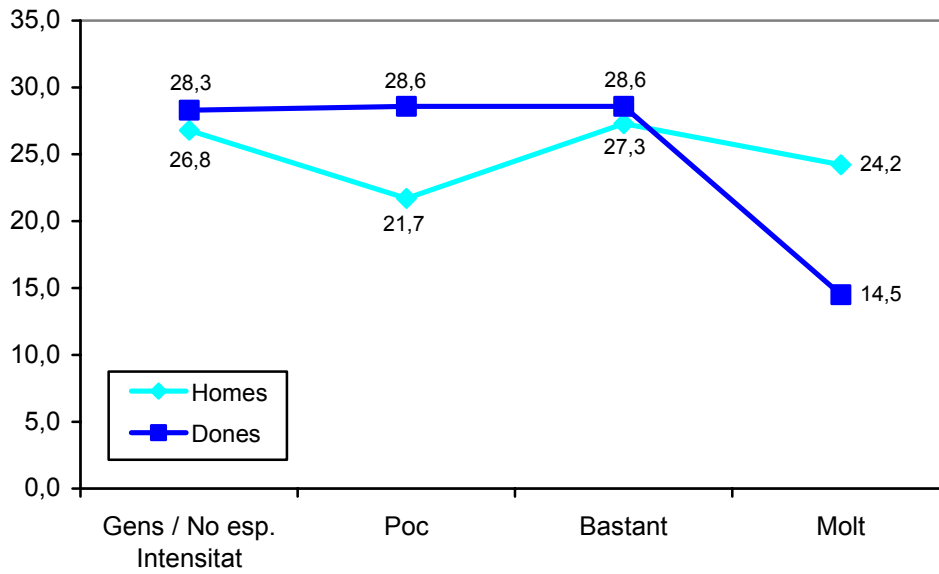

Figura 6.3. Percentatge d'advocats i advocades en la intensitat de dedicació al Dret Administratiu

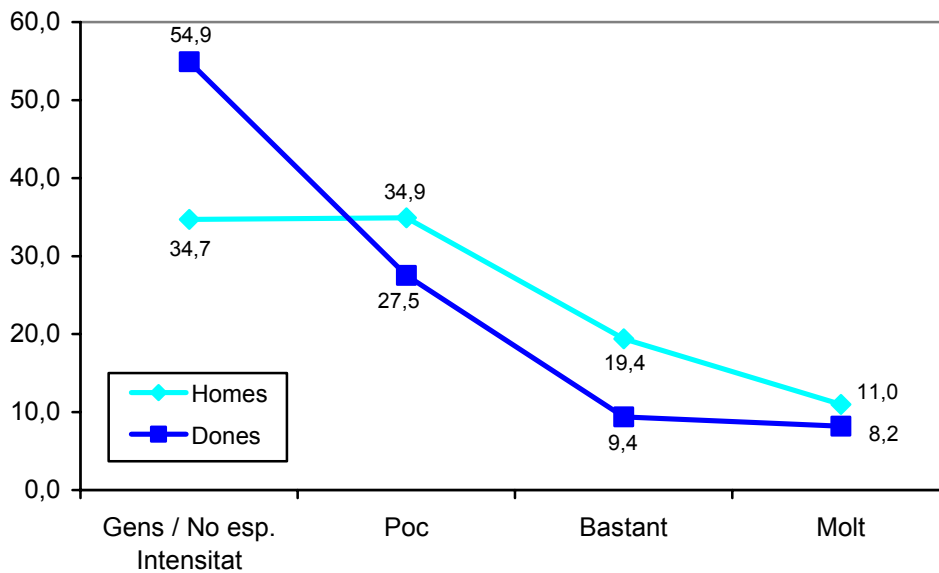

Figura 6.4. Percentatge d'advocats i advocades en la intensitat de dedicació al Dret Mercantil

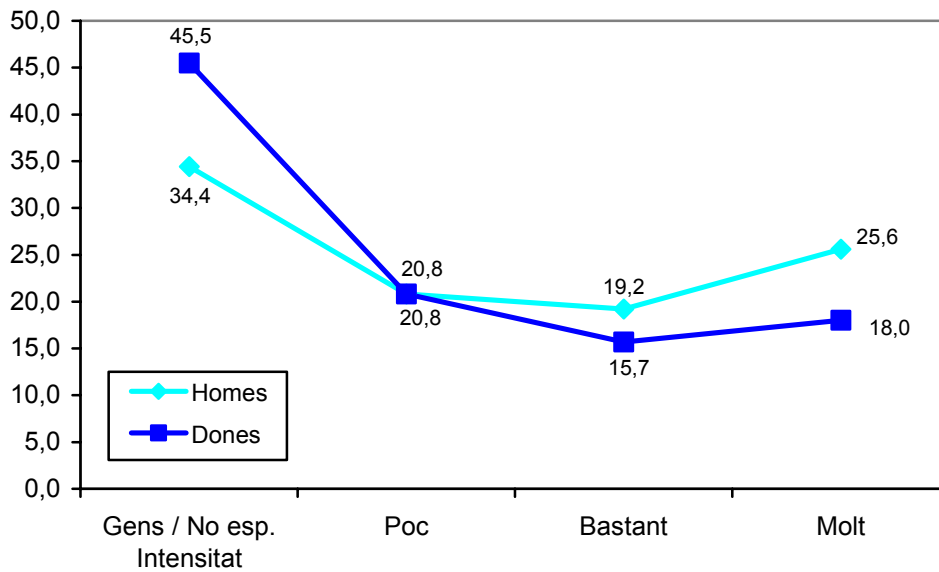

Figura 6.5. Percentatge d'advocats i advocades en la intensitat de dedicació al Dret Tributari

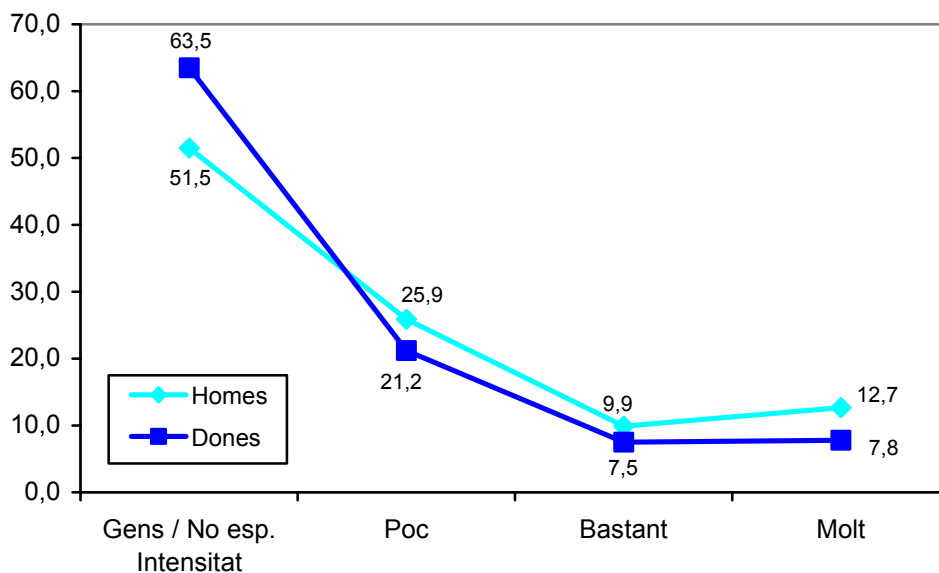

Figura 6.6. Percentatge d'advocats i advocades en la intensitat de dedicació al Dret Internacional

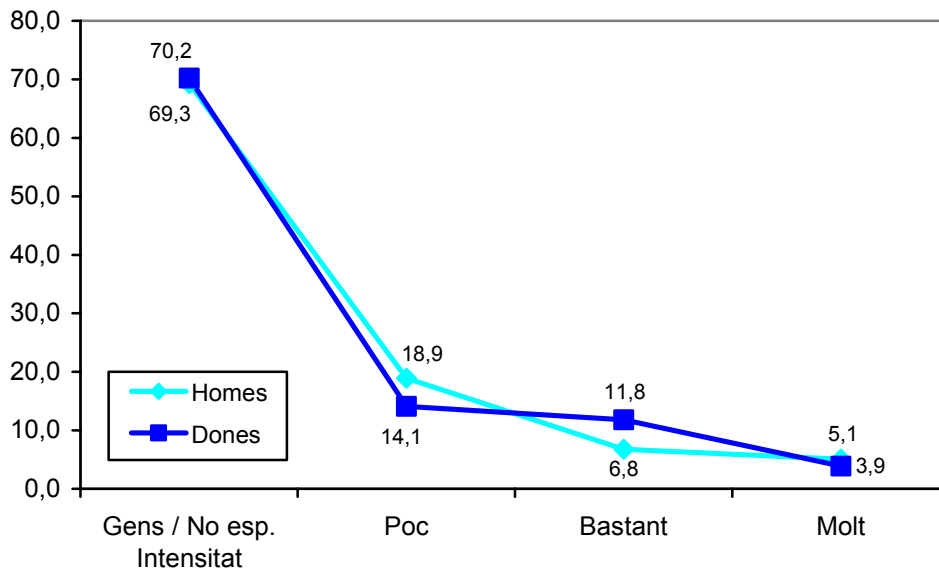

Figura 6.7. Percentatge d'advocats i advocades en la intensitat de dedicació al Dret Laboral

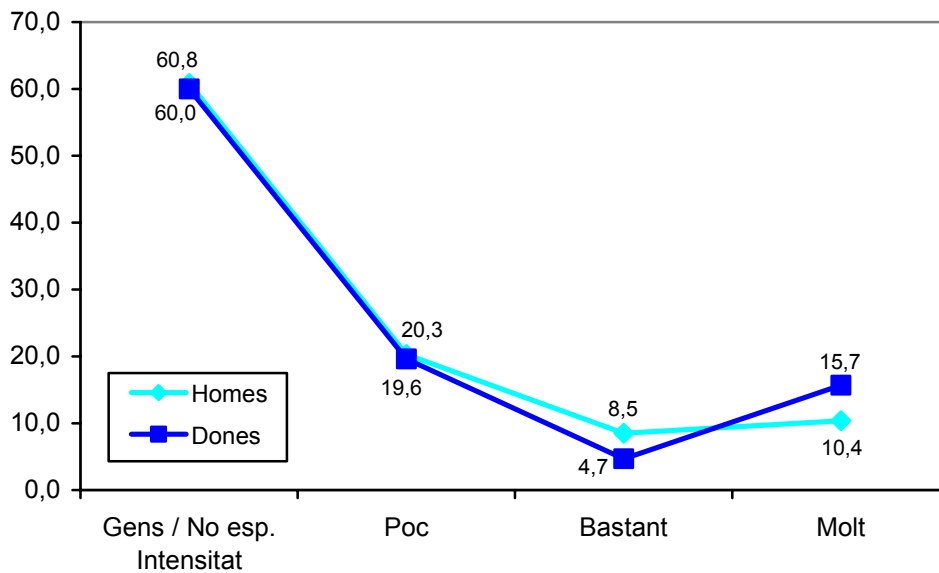

Figura 6.8. Percentatge d'advocats i advocades en la intensitat de dedicació al Dret Civil

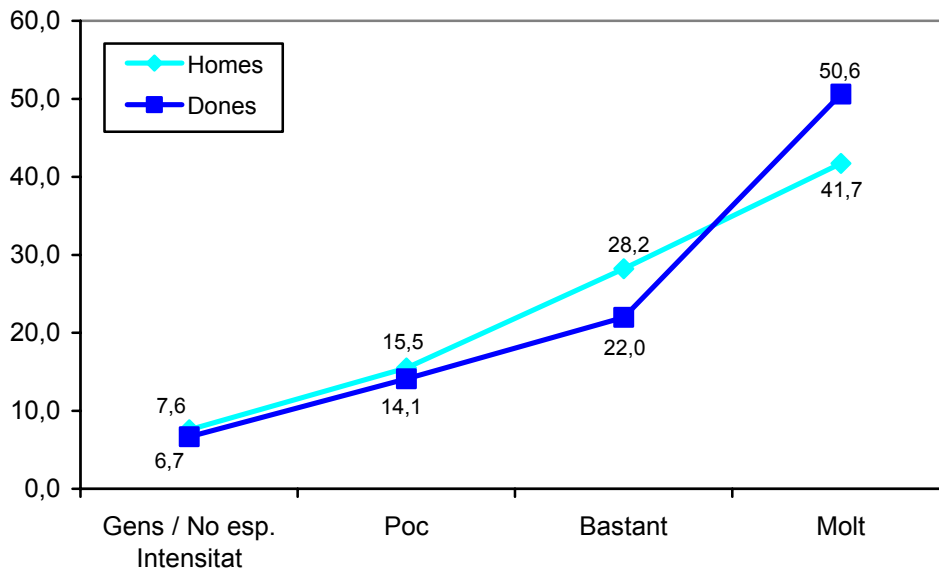

Figura 6.9. Percentatge d'advocats segons nombre d'àmbits d'especialitat

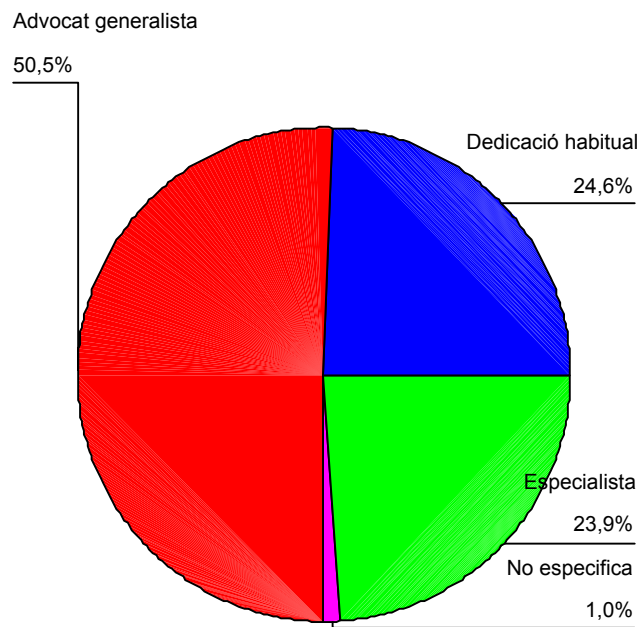

Figura 6.10. Percentatge d'advocats especialitzats en exclusiva en diferents branques del Dret

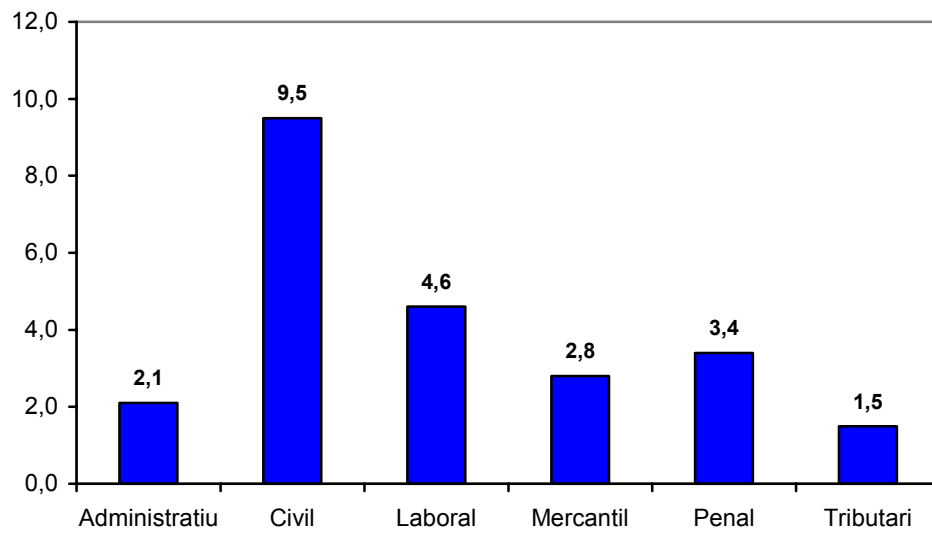

Figura 6.11. Percentatge d'advocats segons la intensitat de dedicació a tasques en el lloc de feina

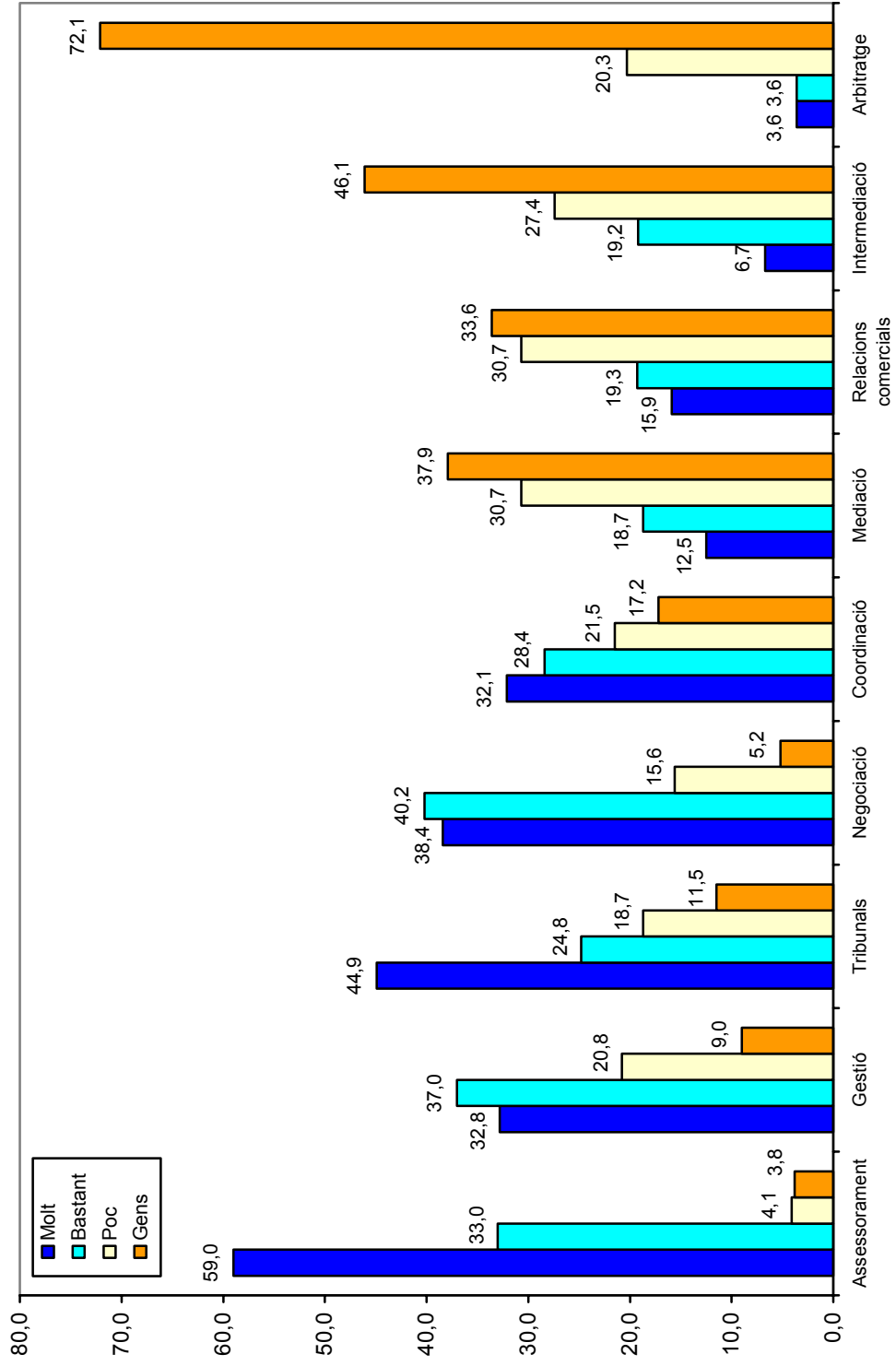

Figura 6.12. Percentatge d'advocats i advocades amb molta dedicació a diferents tasques específiques com a professional

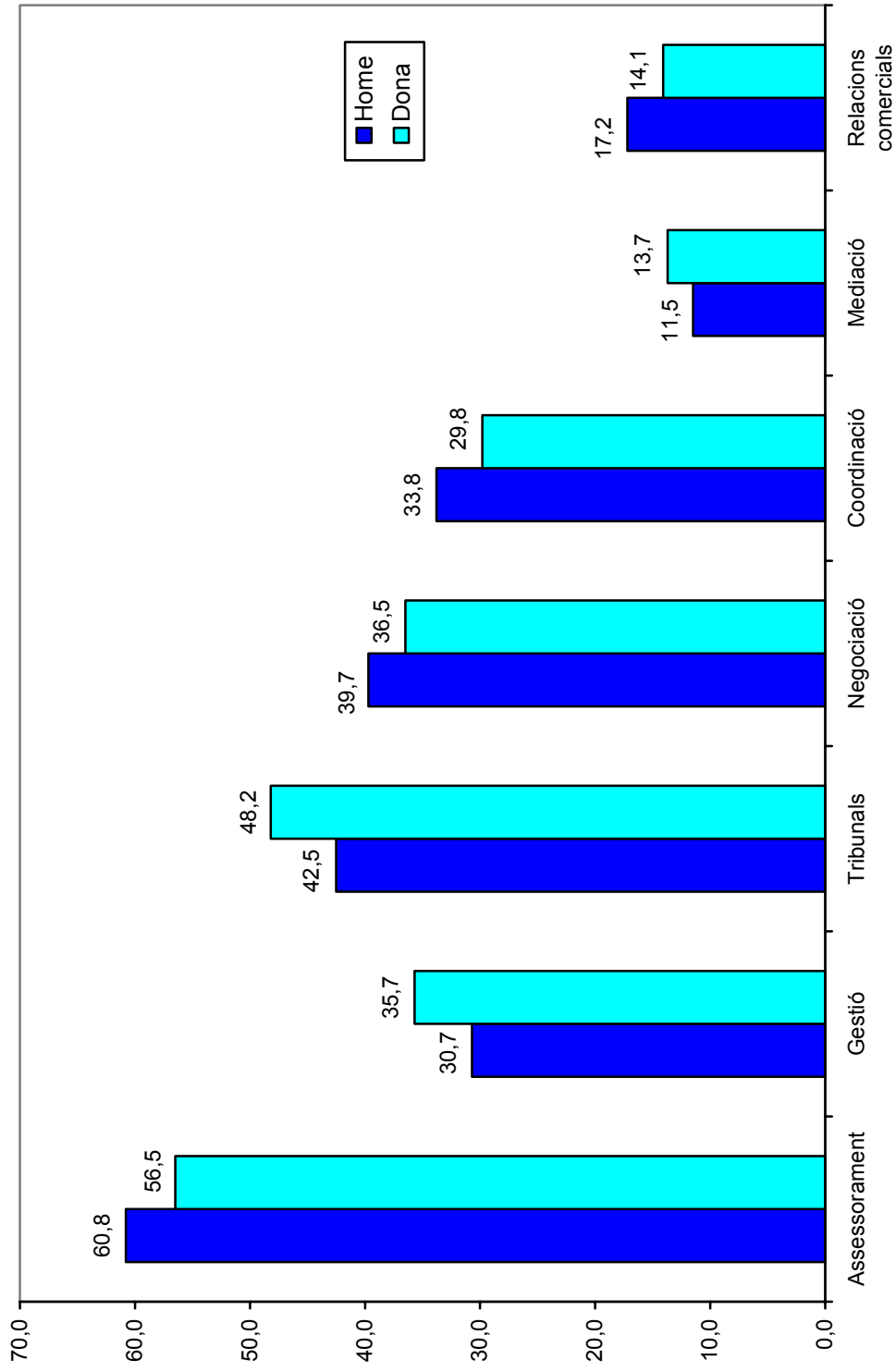

Figura 6.13. Percentatge d'advocats segons dècada d'establiment i dedicació a tasques de negociació en l'activitat professional

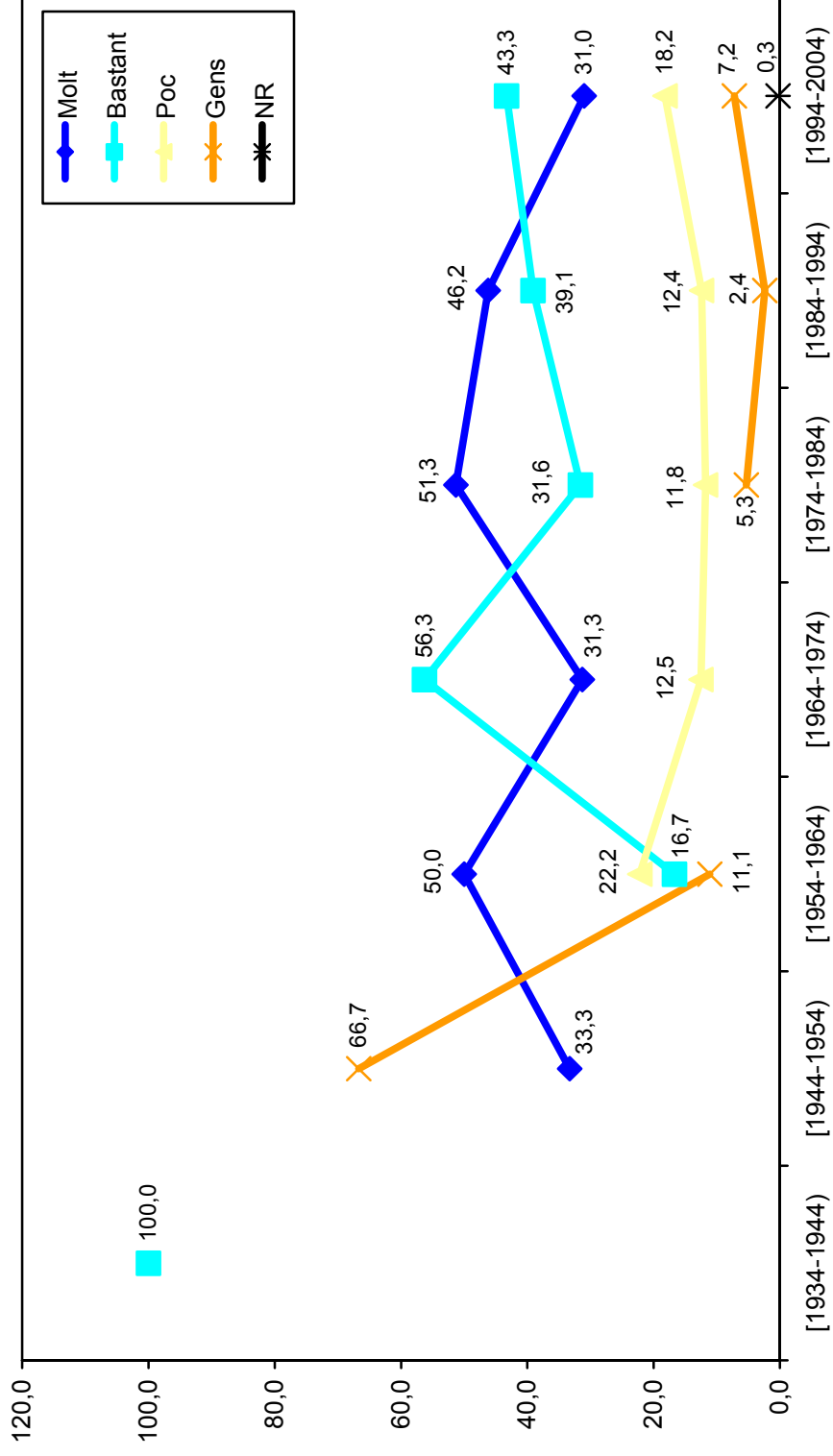
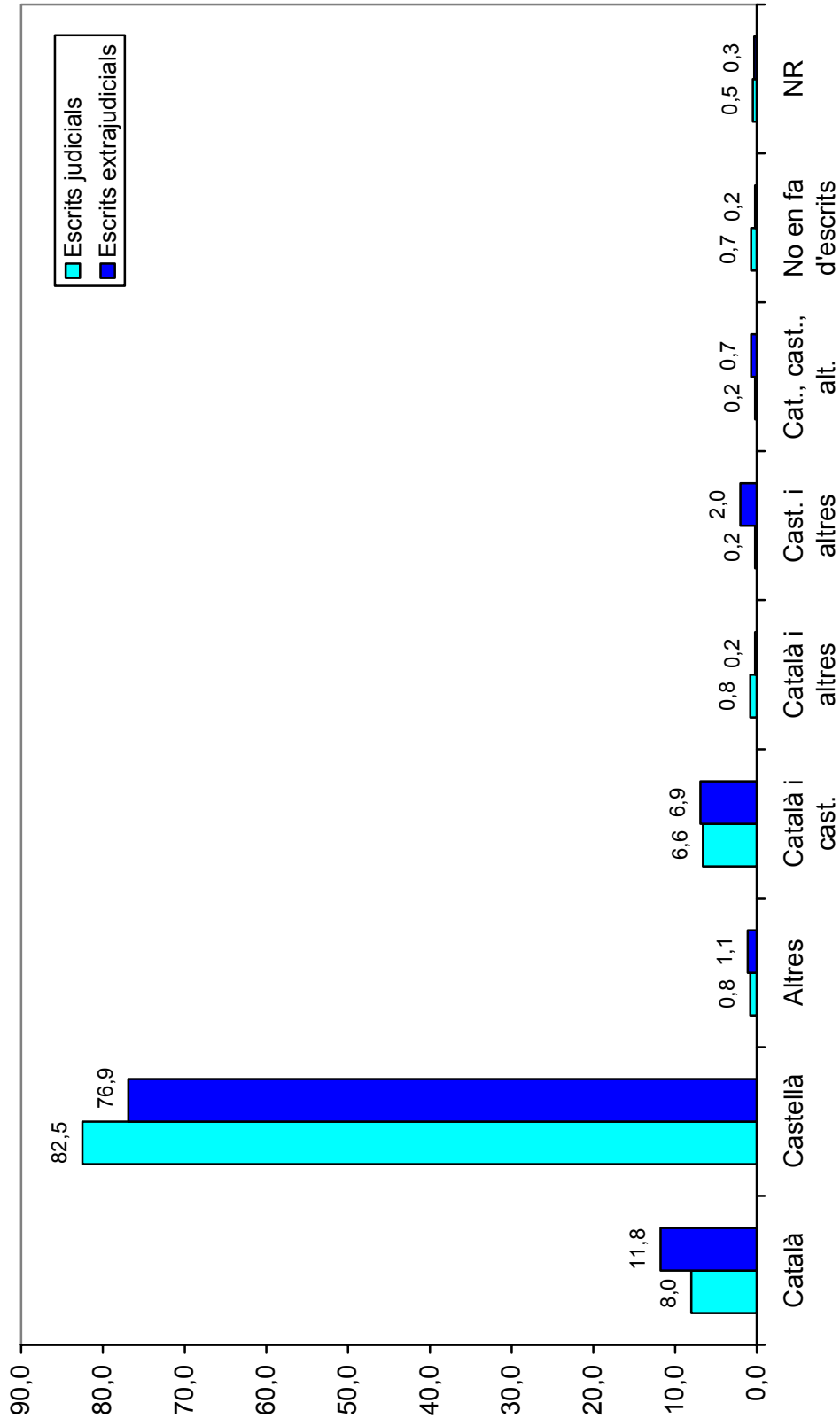

Figura 6.14. Percentatge d'advocats segons idioma en al que redacten els escrits judicials i extrajudicials

Capítol 7

Activitats professionals i
compensacions materials

CAPÍTOL 7

Activitats professionals i compensacions materials

Les compensacions que es deriven d'una activitat professional poden ser avaluades des de diferents perspectives o criteris. Una possibilitat és considerar els aspectes materials i no materials de les compensacions. Entre aquestes, en present capítol, s'analitzen les materials, les relatives a les retribucions econòmiques.

Els ingressos que l'advocat obté per la seva feina constitueix una realitat rica en matisos, ja que el guany de diners està lligat a variables com sistemes de retribució, antiguitat, hores de feina, nombre de activitats remunerades, etc. Prenent en consideració aquests aspectes, a continuació es presenten unes dades que introdueixen precisions singulars en terrenys que van, des de la quantitat final de diners ingressats, fins al nombre de feines desenvolupades, passant pels sistemes de retribució, les activitats professionals no retribuïdes o les hores dedicades a la feina. A més a més, aquestes dades també s'analitzen en relació a l'antiguitat, el sexe o el lloc de feina quan els resultats ho suggereixen.

Les informacions que es desprenen de les dades que s'analitzen en aquest capítol mostren una realitat que pot contrastar idees poc fonamentades, a la vegada que donen una imatge de conjunt de les inversions i els beneficis més característics entre els professionals amb les seves diferències segons edat, sexe o hores de feina.

7.1. ACTIVITATS PROFESSIONALS COM ADVOCAT

7.1.1. *Activitats remunerades*

Els professionals de l'advocacia, majoritàriament, desenvolupen una única activitat professional remunerada, i, comparativament els que tenen dos o més feines són pocs. Els percentatges en cadascuna de les condicions apuntades, és la següent (FIGURA 7.1):

- ✦ Es dedica només a una feina, les tres quartes parts dels enquestats (76,7%); realitza dues activitats remunerades, quasi un 20%; i, treballa en tres o més activitats professionals retribuïdes, el 3,5%.

7.1.1.1. *Nombre d'activitats remunerades i lloc de feina*

Pel que fa al nombre d'activitats remunerades, les dades mostren diferències segons la feina principal es desenvolupi o no en un despatx professional¹. En concret, es veu que és més freqüent desenvolupar dues activitats remunerades entre els professionals que no treballen en despatxos d'advocats. Específicament, en aquest col·lectiu, un 25% realitza dues feines remunerades; i, en el dels que treballen en despatxos d'advocats, un 17,9%. Més de dues activitats com advocat, en aquests col·lectius les fa, respectivament, un 3,9% i un 3,2% (FIGURA 7.2).

7.1.1.2. *Activitats remunerades i antiguitat*

Una valoració més minuciosa sobre el nombre de feines de l'advocat ha mostrat que una de les variables² amb les que més es relaciona és la data d'establiment. Així, es troba que el major nombre d'advocats que ara tenen dues feines són els establerts a les dècades del 1974-84 i 1984-94; els percentatges enregistrats en aquest decennis giren al voltant del 25% per decenni.

---

¹ Aquestes categories, en el conjunt de la mostra, representen els percentatges següents: el context de la feina principal és despatx d'advocats per un 75,2% dels entrevistats, i no es un despatx d'advocats per un 24,8%.

² La variable sexe no introdueix diferències rellevants.

7.1.2. *Activitats no remunerades*

Al marge de les activitats que aporten uns beneficis materials, aproximadament un quarta part dels entrevistats realitza activitats professionals per les que no rep compensacions econòmiques. La distribució d'aquest percentatge en els llocs on presten serveis no remunerats és la següent:

- ✦ un 5,6%, fa d'assessor a grups i associacions; un 4,6%, presta atenció gratuïta a particulars; un 3,9%, treballa en una ONG; un 2,8%, desenvolupa una o varies tasques a l'ICAB; un 2,1%, col·labora en un despatx d'advocats o associació de tipus jurídic o legal; un 2%, treballa com a formador; i, un 1%, participa en mitjans de comunicació escrita.

7.1.2.1. *Activitats no remunerades, sexe i antiguitat*

El desenvolupament d'activitats professionals no retribuïdes en relació al sexe o anys dedicats a l'exercici de l'advocacia no presenta grans diferències o tendències definides. No obstant, insistim, tot i que es tracta de petites diferències, que no arriben a la quarta part els advocats que inverteix temps en aquestes tasques, hi ha algunes dades suggerents ([FIGURA 7.3](#)):

- ✦ Dins dels col·lectius d'homes i de dones³, els percentatges dels que realitzen activitats professionals no retribuïdes, són respectivament, el 25,1% i el 19,2%. A partir d'aquí, observant els diferents indrets on es desenvolupen aquestes activitats es veu que proporcionalment hi ha més homes que dones que participen en grups o associacions i a l'ICAB; per contra, hi ha més dones que col·laboren en ONG's i en tasques de formació. Finalment, entre les dades també crida l'atenció que cap dona participa en mitjans de comunicació escrita.
- ✦ En relació amb els anys dedicats a la professió, s'observa que més del 75,4% dels enquestats amb tasques no retribuïdes, són advocats que s'han iniciat a les dues darreres dècades (veure [FIGURA 7.4](#)). Aquesta dada però no implica que, comparativament, entre els menys antics hi hagi un major percentatge de

---

³ Aquests col·lectius en el conjunt de la mostra representen els següents percentatges: Advocats: 58,2%/ Advocades: 41,8%.

professionals implicats en aquest tipus de feina —la comparació per dècades no presenta diferències.

7.2. SISTEMES DE RETRIBUCIÓ

Els ingressos econòmics dels advocats estan regulats per criteris com retribució per percentatges, per feina feta, per una quantitat fixa, per beneficis, etc. Atenent a la intensitat amb la que es donen els diferents sistemes es troba que (FIGURA 7.5):

- ⊕ El més freqüent es ser retribuint per una quantitat fixa concertada entre les parts o mitjançant un sou fix. En concret aquest és el sistema al·ludit per un 34,9%.
- ⊕ També és bastant freqüent un sistema que coincideix en part amb l'anterior: la retribució per una quantitat fixa més una quantitat per percentatges. Aquesta modalitat l'han mencionat un 26,2% dels enquestats.
- ⊕ Els sistemes anteriors són seguits de lluny per altres que es donen amb intensitats inferiors a un per cada 10, com són la retribució per percentatges (8,7%) i la facturació pròpia (8,5%).
- ⊕ Amb freqüències que no arriben al 5% estan la retribució per beneficis (3,8%) i la basada en la minuta per honoraris (2,1%). Així mateix dins d'aquests percentatges entra el 2,8% de professionals que, segons els casos, són retribuits per percentatges, o, per quantitat fixa més percentatges.

7.2.1. Característiques de les retribucions per percentatges

En el cas de rebre la totalitat o part del sou per percentatges (34,9% dels entrevistats), es presenten varies opcions:

- ⊕ El més habitual és que el percentatge sigui sobre el casos que treballa (13,6%), o sobre beneficis dels casos treballats (10,3%). En aquest darrer cas, en els beneficis es registren dues accepcions:

- Una, és el percentatge sobre beneficis dels casos que treballa el professional, que ha sigut apuntada per un 5,1%.
  - L'altre, és sobre els beneficis del despatx, la qual ha sigut mencionada per un 5,2%.
- ⊕ Menys habitual, però present en diferents despatxos, és l'establiment dels percentatges a partir de la facturació. En aquest cas, es donen dues modalitats:
- la retribució per percentatges basada en la facturació del propi despatx (4,8%), i
  - la basada en la facturació als clients que porta el professional, (3,8%)
- ⊕ Finalment, un 4,6% registra la retribució per percentatges fent una combinació de les opcions anteriors.

La retribució per percentatges, com ja s'ha dit, per a alguns complementa a altres sistemes de retribució. En aquests casos, el pes que tenen els percentatges en el sou final l'han valorat la majoria dels propis implicats en resposta a la pregunta que s'ha fet en aquest sentit. Una anàlisi de les estimacions mostra més convergències, que són les que es resumeixen a la següent taula.

Pes dels ingressos per percentatges sobre els ingressos finals	Percentatge d'entrevistats que fan aquestes valoracions
Entre 10 i 15% [10-15)	3,1%
Entre 15 i 20% [15-20)	2,0%
Entre 25 i 30% [25-30)	8,5%
Entre 30 i 35% [30-35)	2,1%
Entre 50 i 55% [50-55)	7,7%
Entre 60 i 75% [60-75)	0,7%
Entre 75 i 80% [75-80)	1,5%
Entre 80 i 100% [80-100)	2,0%
100%	3,4%
No especifiquen	2,8%

Taula 7.1. Percentatge d'advocats segons el pes dels ingressos per percentatges en el sou final

Com es pot veure a la taula, hi ha un biaix d'arrodoniment entorn a certes xifres, però malgrat la imprecisió que introdueix aquest fet, s'observa que les

estimacions més elevades (8%) es concentren en el 25 i 50%. Dit en altres paraules, consideren aquest 37% com a col·lectiu, el sou per percentatges té un pes: del 25% en el ingressos finals, per un 23% de professionals; del 50%, per un 20%; i, de més del 80%, per un 15%.

7.2.2. Sistemes de retribució segons lloc de feina

Els sistemes de retribució anteriors en relació al context en el que treballa el professional mostra diferències importants. En aquest sentit, com es pot observar a la [FIGURA 7.6](#):

- ⊕ Pel sistema de sou fix és retribuït, aproximadament, el 75% dels professionals que no treballen en un despatx d'advocats. Per a més precisió, aquest percentatge queda repartit en: un 23,8% té per un sou fix més percentatges, i un 51% que cobra un sou fix.
- ⊕ El sou fix més percentatges i el sou fix només, respectivament, són els sistemes de retribució que regeixen el sou del 27 i el 29,6% d'advocats de despatx professional.
- ⊕ Pel que fa a altres sistemes de retribució no tan freqüents, la retribució per percentatges o la facturació pròpia, també presenta diferències segons el lloc de feina. En aquests casos, el percentatge de professionals de despatxos d'advocats que tenen ingressos pautats pels percentatges o per la facturació pròpia arriba al 10,2 i al 10,7%; en canvi en contextos diferents al despatx d'advocats, són retribuïts per aquests sistemes, respectivament, el 4 i el 2% d'advocats.
- ⊕ Finalment sistemes de retribució com facturació pròpia, minuta per honoraris, o beneficis són pràctiques retributives molt poc habituals en el context de no despatx professional.

7.2.3. Sistemes de retribució, antiguitat i edat

Respecte als sistemes de retribució en relació a l'edat o la dècada en que es va establir l'advocat, el sou fix, amb o sense complement per percentatges, és el sistema

que predomina sigui quina sigui la dècada d'establiment⁴. No obstant, destaca que (FIGURA 7.7):

- ⊕ Per les opcions de sou fix i quantitat convinguda més percentatges es regeixen, en cada cas, més del 50% dels professionals que s'han establert a les darreres dècades.
- ⊕ L'alternativa de sou fix sense percentatges, entre els establerts a les dècades anteriors a l'any 1984, és seguida per la opció de facturació pròpia amb uns percentatges propers al 20%

En aquesta mateixa línia, si es considera l'edat dels professionals, com a dada que sobresurt esta el fet de que:

- ⊕ La retribució per sou fix es compartida per més del 50% de professionals de menys de 45 anys. Per a més detall, en els intervals d'edats⁵ que van (FIGURA 7.8)
  - dels 40 als 45 anys, aproximadament un 55% té un sou fix;
  - dels 35 als 40, un 60%;
  - dels 30 als 35, un 70%;
  - dels 25 als 30, un 80%; i,
  - dels 23 als 25, un 90%.

7.2.4. Sistemes de retribució i sexe

Els criteris de retribució pels que reben uns ingressos els advocats i les advocades⁶ coincideixen bastant en aquelles opcions que no són les predominants. Ara bé, al comparar aquests col·lectius, l'opció de sou fix sense complements per

⁴ Aquests intervals, en el conjunt de la mostra, representen les quantitats que s'indiquen en la següent taula:

Percentatge d'advocats que comencen professionalment en les dècades							
Dècades	[34-44)	[44-54)	[54-64)	[64-74)	[74-84)	[84-94)	[94-04)
%	0,3%	1,0%	2,5%	2,8%	14,6%	32,8%	45,9%

⁵ Aquests intervals, en el conjunt de la mostra, representen les quantitats que s'indiquen en la següent taula:

Percentatge d'advocats segons intervals d'edat															
Intervals edat	[20-25)	[25-30)	[30-35)	[35-40)	[40-45)	[45-50)	[50-55)	[55-60)	[60-65)	[65-70)	[70-75)	[75-80)	[80-85)	[90-95)	
%	1,6%	17,2%	23,6%	21,0%	11,5%	8,0%	7,2%	3,8%	2,1%	1,3%	1,5%	0,8%	0,2%	0,2%	100

⁶ Veure nota 3

percentatges la menciona un 29,6% dels advocats i un 42,4% de les advocades (FIGURA 7.9).

Una altre dada menys significativa, però que crida l'atenció és que el sou només per percentatges constitueix el sistema de retribució habitual per un 10% dels advocats i per un 6,7% de les advocades.

Finalment, aquestes tendències a predominar un determinats sistemes de retribució segons els anys d'experiència professional, l'edat o el sexe, es repeteixen, encara que amb percentatges més moderats, al considerar en particular el col·lectiu de professionals que treballen en el context d'un despatx d'avocats. Pel que fa a les dades relatives als sistemes de retribució que se segueixen en contextos diferents al despatx professional, les tendències són similars, tot i que les opcions minoritàries passen a ser encara menys rellevants

7.3. QUANTITATS D'INGRESSOS I DESPESES

La quantitat de diners que anualment ingressen i gasten els advocats entrevistats en relació al exercici professional ha sigut una qüestió que, per facilitar les respostes i evitar contestacions evasives, s'ha preguntat proposant uns intervals de diners, d'aquesta manera el participant només ha tingut que identificar la categoria que més s'apropa a la seva situació.

Possiblement el plantejament general del estudi i el fet de que es demanés respondre amb unes quantitats aproximades ha minvat les habituals reticències a informar sobre la quantitat de diners que hom ingressa o destina a despeses. Així doncs cal destacar que no han donat informació sobre els ingressos, un 6,9%, i sobre les despeses, un 12,1% dels entrevistats.

7.3.1. Ingressos

Les dades que es comenten en relació a la quantitat d'ingressos dels entrevistats, tenint en compte l'observació anterior, representen a una ampla quantitat d'enquestats —el 93,1%—, el que fa que les respostes obtingudes siguin representatives del col·lectiu. Malgrat tot, s'ha de considerar que les informacions facilitades per l'entrevistat són una aproximació a les quantitats reals.

Una primera anàlisi de les dades permet observar que els ingressos anuals se situen en unes quantitats (FIGURA 7.10):

- ⊕ superiors als 50.000 €, per una mica menys d'una quarta part dels entrevistats; inferiors als 20.000 € per la quarta part; i, d'entre 50.000 i 20.000 € per una mica menys de la meitat.

Una anàlisi més detallada de les quantitats inferiors als 50.000 € permet veure que per intervals de 10.000 €:

- ⊕ El més freqüent, el que ingressa el 20,2% d'entrevistats és entre 20.000 i 30.000 €.
- ⊕ Per sobre i per sota d'aquest interval, els percentatges van disminuint progressivament. Així, mantenint-se per sobre del 10% de entrevistats,
  - amb entrades inferiors als 20.000 €, hi ha un 14,85% que ingressa entre 10.000 i 20.000 € ; i un 10,5% que guanya menys de 10.000 €.
  - amb entrades superiors als 20.000 € es registre un 12,8 i un 11,5% que guanya respectivament 30.000-40.000 € i 40.000-50.000 €.

Els ingressos per sobre dels 50.000 € registra un nombre de professionals que arriba al 23,4%. La distribució d'aquest percentatge en quantitats que poden arribar fins als 500.000 € és la següent:

- ⊕ De 50.000 a 100.000 € és el que ingressa un 15%. Per més precisió:
  - entre 50.000 i 75.000 €, el 9,8%; i,
  - entre 75.000 i 100.000 €, el 6,1%.
- ⊕ Per sobre dels 100.000 € se situen els ingressos d'un 7,5% dels advocats. Més pormenoritzadament:
  - entre 100.000 i 150.000 € són les entrades que diuen tenir el 3,9%;
  - entre 150.000 i 250.000 €, el 2,3%; i,
  - entre 250.000 i 500.000 €, el 1,3%.

7.3.1.1. Ingressos, lloc de feina i sistemes de retribució

La valoració particular i comparativa del col·lectiu d'advocats que treballa en despatx professional i del que no hi treballa⁷ presenta unes diferències moderades. Sense perdre de vista això, és interessant conèixer més de prop aquesta homogeneïtat junt amb algunes tendències particulars. Així, com es pot veure en la [FIGURA 7.11](#):

- ⊕ En les quantitats que van dels 5.000 € i fins els 40.000 €, en general, és una mica més elevat el percentatge de advocats que treballen en despatxos professionals. Les diferències però són tan minses que d'acord amb les franges d'ingressos abans comentats, predominen les diferències menors als dos punts.
- ⊕ Des dels 40.000 € i fins les 100.000 € només és una mica superior el percentatge dels que no treballen en despatxos d'advocats.
- ⊕ A partir dels 100.000 € les diferències van cada vegada més a favor dels professionals que treballen en despatxos. Específicament de 100.000 a 150.000 € les diferències són petites, un 4,1% dels que tenen aquest ingressos estan en despatxos d'advocats i un 3,3% no estan en aquest context. En la franja d'ingressos superiors als 150.000 € només s'han registrat professionals (4,8%) que treballen en despatxos d'advocats.

Respecte a les quantitats d'ingressos d'aquests col·lectius en relació als sistemes de retribució s'observa que:

- ⊕ Entre els professionals de despatx d'advocats:
  - Per sota dels 40.000 € es predominant la retribució per sou fix amb o sense percentatges. En canvi a mesura que s'incrementen els ingressos aquests sistemes de retribució són seguits cada vegada de més de prop per la facturació pròpia o els ingressos per percentatges.
- ⊕ Entre els professionals que tenen el lloc de feina principal en un despatx d'advocats, la retribució per sou fix amb o sense percentatges es predominant en tots els intervals d'ingressos.

---

⁷ Veure nota 1

7.3.1.2. Ingressos i edat

En relació a l'edat també s'observen diferències respecte a les quantitats d'ingressos més freqüents. Les respostes obtingudes posen de manifest que:

- ✦ Entre els de menys de 40 anys, els ingressos se situen majoritàriament per sota dels 30.000 ó 40.000 €. Per sobre d'aquestes edats, a part de tenir més diversitat de fonts d'ingressos, aquests, predominantment se situen per sobre dels 40.000 €.

Un examen per intervals d'edat permet veure que⁸ (FIGURES 7.12 i 7.13):

- ✦ Entre els 23 i els 25 anys, els guanys són en tots els casos inferiors als 30.000 €. Entre els 25 i els 30 i també entre els 30 i els 35 anys el més freqüent, per el 36,2 i el 25,7% respectivament, és ingressar de 20.000 a 30.000 €.
- ✦ Entre els 35 i els 40 anys, el 22,7% té entrades anuals d'entre 30.000 i 40.000 € i el 21,5%, de 20.000 a 30.000 €.
- ✦ Els intervals de edat que hi ha des de els 40 fins els 60 anys, els guanys més habituals se situen entre els 40.000 i els 75.000 €, encara que els ingressos que van dels 75 als 100.000 € també són força freqüents i inclòs predominants en algunes franges d'edat.
- ✦ A partir dels 60 anys s'aprecia una dispersió en les diferents quantitats i en les freqüències més accentuades.

Els ingressos segons l'edat i el lloc de feina, tal com es pot veure en les figures que representen aquestes relacions, constitueixen una realitat molt dispersa. En aquest sentit, per exemple, s'observa que:

- ✦ Mentre els ingressos bruts superiors als 75.000 € els percep el 7% d'advocats de 35 a 40 anys que treballa en despatxos, aquesta quantitat la guanya a partir dels 40 anys els professionals que no treballen en despatxos.

---

⁸ Veure nota 5.

7.3.1.3. Ingressos i sexe

La relació entre els ingressos i el sexe presenta algunes diferències que requereixen ser destacades. En concret, es veu que les dones tendeixen a ingressar menors quantitats de diners que els homes⁹ (FIGURA 7.14). Una valoració detallada de les dades ens descobreix que:

- ⊕ Mentre el 61,6% de les dones ingressa menys de 30.000 €, només hi ha un 22,9% d'homes amb ingressos per sota d'aquesta quantitat.
  - La major freqüència tant de homes com de dones es troba en el interval d'ingressos que va de 20.000 a 30.000 € [20.000-30.000). En aquest cas, els percentatges són, respectivament, el 17,7% i el 21,6%.
  - Per sota dels 20.000 € i per sobre dels 10.000 € se situen les entrades de diners d'un 21,6% d'advocades i un 9,9% d'advocats; i amb quantitats inferiors als 10.000 €, respectivament, el 16,5% i el 6,2%.
- ⊕ En comparació amb els homes, el predomini de dones comença a decreïxer al arribar a ingressos superiors a 30.000 €. Així de 30.000 a 40.000 € [30.000-40.000) ingressa un 11,8% de dones i un 13,5% d'homes; i, de 40.000 a 50.000 € [40.000-50.000), respectivament, un 9,8% i un 12,7%.
- ⊕ El nombre d'homes que ingressa quantitats per sobre de 75.000 € és més de quatre vegades superior al de les dones. En xifres i amb més precisió, el 20,1% d'homes i el 4,7% de dones estan per sobre d'aquesta quantitat, percentatges que es distribueixen de la següent forma:

Ingressos	Homes	Dones
Més de 75.000 i menys de 100.000	7,9	3,5
Més de 100.000 i menys de 150.000	6,5	0,4
Més de 150.000 i menys de 250.000	3,4	0,8
Més de 250.000	2,3	0,0

Taula 7.2. Percentatge d'advocats i advocades segons ingressos superiors als 75.000 €

⁹ Veure nota 3.

En resum, amb ingressos inferiors als 30.000 € predomina el col·lectiu de dones, sent les diferències més accentuades en quantitats per sota dels 20.000 €. Entre els 30.000 i els 70.000 €, el percentatge d'advocats es una mica superior al d'advocades, i les majors diferències a favor dels homes es troben a partir dels 75.000 €.

Respecte les quantitats de diners que ingressen els advocats i les advocades en relació amb el lloc de feina, en termes generals la tendència a predominar els homes a partir d'ingressos superiors als 30.000 € es repeteix quan es consideren els despatxos professionals en particular. Aquest biaix també s'evidencia entre els professionals que no treballen en un despatx d'advocats, amb la diferència de que la inversió de predominis es manifesta a partir dels 20.000 € i compte amb l'excepció del interval 50.000-75.000 € (veure [FIGURA 7.15](#)).

D'acord amb el que s'ha vist en aquests darrers apartats, l'edat i el sexe són dos variables que convergeixen en afavorir unes diferències d'ingressos. Es a dir, sembla que els ingressos més baixos estan relacionats amb el sexe i la joventut, però de les dades presentades no es pot concloure que aquestes variables siguin la causa d'uns ingressos. El tipus de feina, les hores de treball, el prestigi, o, la complexitat dels casos que es porten, per exemple, són altres variables que poden servir de mitjancers entre el sexe, l'edat i els ingressos.

7.3.2. Despeses

Respecte a les despeses que diu tenir l'advocat s'han registrat quantitats que van des de menys de 1.000 € fins a més de 100.000 €. En front a aquestes quantitats diverses de dispendis, com a tendència general, s'observa que hi ha més professionals amb menys despeses i menys advocats amb molts dispendis.

A continuació s'especifiquen els percentatges de professionals amb el mínim i el màxim de despeses, a més d'altres dades que orienten sobre l'estat d'aquesta qüestió. Així doncs, diuen tenir despeses:

- ✦ Per sota dels 1.000 € , el 17,7% dels enquestats; superiors als 1.000 € i inferiors als 2.000 €, el 11,8%. Per tant, quasi un 30% té despeses de menys de 2000 €.

- ⊕ Per sobre dels 2000 € i per sota dels 15.000€ es troba el 43,4%; més de 15.000 i menys de 20.000 €, el 15%.
- ⊕ I per sobre dels 100.000 €, el 1%.

7.3.2.1. Despeses i lloc de feina

Les despeses que registren els professionals, al valorar-les en relació al lloc de feina¹⁰, s'aprecien diferències força importants respecte a certes quantitats de diners.

En concret (veure [FIGURA 7.16](#)),

- ⊕ Dins del col·lectiu de professionals que no treballen en un despatx d'advocats, el més freqüent és tenir un dispendi de diners inferior als 1.000 €. En concret, aquest desembós el fa una tercera part.
- ⊕ Dins del col·lectiu de advocats que treballa en despatx professional la quantitat de despeses és més variable. Així, una tercera part diu que té despeses que van dels 0 als 3.000 €.
- ⊕ Comparant aquests col·lectius, com es pot veure a la [FIGURA 7.16](#), en els intervals que inclouen quantitats superiors als 7.000 €, el percentatge de professionals amb la feina principal en un despatx d'advocats dobla al de professionals que treballen en altres contextos.

7.3.3. Ingressos i despeses

Com s'ha vist en apartats anteriors, en la entrada i sortida de diners que li comporta a l'advocat el desenvolupament de la professió, hi ha unes quantitats que destaquen per ser les més freqüents. Recordem que, entre els entrevistats, pel que fa als ingressos aquestes són les superiors als 10.000 € i inferiors als 30.000 € (25%) i, respecte a les despeses, són les inferiors als 2.000 € (29,5%). En relació a aquestes quantitats més prototípiques al considerar les seves combinacions més habituals, s'obtenen les dades que figuren a la següent taula:

---

¹⁰ Veure nota 7.

Ingressos	Despeses	Percentatge d'advocats amb aquests ingressos i despeses
De més de 10.000 € i menys de 20.000 €	De menys de 1.000 €	3,1%
De més de 10.000 € i menys de 20.000 €	De més de 1.000 € i menys de 2.000 €	3,0%
De més de 20.000 € i menys de 30.000€	De menys de 1.000 €	4,1%
De més de 20.000 € i menys de 30.000€	De més de 1.000 € i menys de 2.000 €	3,0%
De més de 20.000 € i menys de 30.000€	De més de 3.000 € i menys de 5.000 €	3,3%

Taula 7.3. Percentatge d'advocats segons combinació d'interval·ls de ingressos i despeses.

En definitiva, com es desprèn de la **TAULA 7.3**, un 13,3% dels enquestats tenen ingressos d'entre 10.000 i 30.000 € i despeses de menys de 2.000 €.

Una anàlisi més detallada per interval·ls d'ingressos permet observar que a vegades el desembós supera als guanys per motius com la inversió en infraestructures (**TAULA 7.4**).

Advocats amb ingressos de:	Tenen despeses de:	% d'advocats
Menys de 5.000 €	Menys de 1.000 €	36,4
Més de 5.000 € i menys de 10.000 €	Menys de 1.000 €	35,7
Més de 10.000 € i menys de 20.000€	Menys de 1.000 €	21,1
Més de 20.000 € i menys de 30.000€	Més de 1.000 €	20,3
Més de 100.000 € i menys de 150.000 €	Més de 40.000 € i menys de 50.000 €	25,0
Més de 150.000 € i menys de 250.000 €	Més de 60.000 € i menys de 100.000 €	35,7
Més de 250.000 € i menys de 500.000 €	Més de 100.000 i menys de 200.000 €	37,5

Taula 7.4. Percentatge d'advocats segons quantitats combinades d'ingressos i de despeses

Així mateix, aquesta anàlisi permet veure que en l'estimació de la quantitat de dispendis hi ha una gran dispersió, especialment quan els ingressos van dels 30.000 als 100.000 €. Cal advertir, però, que amb la dispersió no s'identifica o diferencia amb claredat una quantitat prototípica de despeses, la qual cosa fa que la informació de la [TAULA 7.4](#) s'hagi de considerar aproximada.

7.4. INVERSIÓ DE TEMPS I REMUNERACIONS PER LA FEINA

Abordant el tema de les compensacions econòmiques des d'un altre perspectiva s'ha estudiat el temps que el professional dedica a l'exercici de l'advocacia i en quin percentatge dels seus ingressos totals es deriven de l'exercici professional.

Pel que fa a la primera qüestió, les dades mostren que predominen els professionals que tenen el seu temps remunerat dedicat exclusivament a l'exercici de l'advocacia¹¹ (79,5%). Entre els que a més de fer d'advocat, realitzen altres activitats que els hi reporten ingressos, s'ha trobat que del temps dedicat a aquestes altres activitats:

- ⊕ ocupa menys d'una quarta part del temps, al 8,4% dels enquestats; menys de la meitat del temps, al 6,9%; i més de la meitat del temps, al 4,9% .

Per a més detall, en la següent taula s'hi especifica el percentatge d'entrevistats afirma que l'advocacia ocupa al voltant del 100, 75, 50 i 25% el seu temps de treball remunerat

Percentatge de temps ocupat per l'exercici de l'advocacia	Percentatge d'advocats
100	79,5
[75-100)	8,4
[50-75)	6,9
[25-50)	1,8
[0-25)	3,1
NR	0,3

Taula 7.5. Percentatge d'advocats segons el temps de treball remunerat dedicat a l'advocacia

¹¹ En una o més feines d'advocat.

7.4.1. Inversió de temps remunerat en feina d'advocat segons lloc de feina

El percentatge de temps remunerat que els professionals dediquen a la feina principal presenta diferències segons el context professional en el que treballa l'advocat. Com es veu a la següent taula, l'exercici de l'advocacia ocupa més temps de treball remunerat al professional del despatx d'advocats que al professional que treballa en altres indrets. En concret:

- ⊕ La feina principal:
  - Constitueix el 100% del temps per tres quartes parts dels advocats que treballen en despatxos i per les dues terceres parts dels que treballen en altres contextos professionals.
  - Ocupa menys dels 50% del temps remunerat per un 3,7% dels advocats que treballen en despatxos i per un 10,6% dels que no treballen en un despatx d'advocats.

Percentatge de temps ocupat per l'exercici de l'advocacia a la feina principal	Percentatge d'advocats despatx professional	Percentatge d'advocats No despatx professional
100	75,4%	65,6%
[75-100)	11,8%	12,6%
[50-75)	8,7%	11,3%
[25-50)	1,75	6,6%
[0-25)	2,0%	4,0%

Taula 7.6. Percentatge d'advocats segons lloc de feina i temps de treball remunerat dedicat a l'advocacia.

La feina principal, com constaten les dades vistes en aquest apartat, no constitueix l'única activitat remunerada d'alguns professionals. Aquesta dada, combinada amb els ingressos, descobreix que el desenvolupament de més d'una activitat remunerada és bastant independent dels ingressos. No obstant, com es pot veure a la [FIGURA 7.17](#), la dada que més sobresurt es la relativa al nombre d'activitats que fa el professionals que ingressa menys de 5.000 € per any.

7.4.2. Ingressos i nivells de satisfacció

Els ingressos econòmics i el nivell de satisfacció que generen dibuixen una realitat rica en detalls i aspectes que criden l'atenció. Començant per una descripció genèrica es veu pels ingressos que tenen (FIGURA 7.18):

- ⊕ Tres quartes parts dels enquestats estan satisfets o molt satisfets i quasi bé una quarta part se sent insatisfet o molt insatisfet. Per més precisió:
  - Entre els que fan una valoració positiva, molt satisfet ho està el 8,5% i satisfet, el 66,9%.
  - En l'altre vessant, insatisfet ho esta el 21,5% i molt insatisfet, el 2,8%.

Un creuament de dades entre les quantitats d'ingressos i els nivells de satisfacció mostra que els 50.000 € són un punt de tall pel que fa a les valoracions negatives (FIGURES 7.19 y 7.20). En concret:

- ⊕ Les entrades inferiors als 50.000 € són les úniques que amb algun percentatge, s'arriben a valorar molt insatisfactòries.
- ⊕ Quan més s'allunyen dels 50.000 € i més s'acosten als 5.000 €, més augmenten les valoracions negatives.
- ⊕ Per sota dels 10.000 € les avaluacions negatives superen a les positives, arriben a percentatges propers als 60% d'insatisfets o molt insatisfets.
- ⊕ Per sobre dels 50.000 €, més del 50% està bastant o molt satisfet amb els ingressos.

7.4.3. Ingressos, nivells de satisfacció i lloc de feina

Els nivells de satisfacció amb els ingressos en relació amb el lloc on es desenvolupa la feina principal, com s'hi il·lustra a la FIGURA 7.21, mostra que: el percentatge de professionals insatisfets correspon als professionals que treballen en una consultoria, auditoria, gestoria o similar; i el major nombre de satisfets són els que treballen en una administració o empresa pública. Malgrat tot, el percentatge de satisfets i molt satisfets se situa entre el 60 i el 90% en els diferents contextos laborals:

despatx d'advocats, 67,5%; administració / empresa pública, 90%; consultoria, auditoria, gestoria o similars, 63,2%; i altres tipus d'empreses, 77,8%.

7.4.4. Ingressos, nivells de satisfacció i sexe

En relació amb el sexe, els nivells de satisfacció per els ingressos ofereixen dades força interessants. Unes de genèriques, són que, tant homes com a dones (FIGURA 7.22):

- ⊕ Més del 70% valora positivament la seva quantitat d'ingressos; el més freqüent en ambdós casos es sentir-se satisfet.

Un examen més precís mostra diferències importants:

- ⊕ Entre les dones, les avaluacions negatives superen al 30%, mentre que entre els homes no arriba al 20%. Dins de les valoracions positives, la de satisfet és que en un 62,7% en el cas de les dones i arriba al 69,9% en el cas dels homes.
- ⊕ En les valoracions més extremes,
  - molta insatisfacció es la que perceben el 4,7 de les advocades i el 1,4% dels advocats.
  - molta satisfacció es la que diuen tenir el 10,1% dels homes i el 6,3% de les dones

7.4.5. Ingressos, nivells de satisfacció i antiguitat

Els anys de treball com advocat en relació amb la satisfacció amb els ingressos mostra que més del 60% dels professionals que s'han iniciat a les diferents dècades se senten satisfets amb la retribució econòmica. A partir d'aquesta dada global, es veu que en la darrera dècada i a la anterior [1974-1984) les valoracions negatives són les més freqüents, més d'una quarta part diu estar insatisfet o molt insatisfet. Observant l'altre versant, les valoracions positives més freqüents dels que s'han iniciat més recentment es troben a la dècada [1984-1994).

7.5. REMUNERACIONS PER TREBALLS D'ADVOCACIA

Respecte a la quantitat d'ingressos que es deriven de l'exercici de la professió, aquests ho són al 100% pel 79,5% dels entrevistats. Per tant, 2 de cada 10 enquestats té alguna font d'ingressos que no es deriva de l'exercici de la professió. En la següent taula es detalla per intervals la intensitat amb la que els ingressos de l'exercici professional representen els ingressos totals (FIGURA 7.23). De les dades, destaca que aproximadament el 80% obté la totalitat dels seus ingressos fent d'advocat i que un 5% obté menys del 50% d'ingressos fent d'advocat.

Percentatge de diners generats per l'exercici de l'advocacia	Percentatge d'advocats
100	79,5%
[75-100)	8,3%
[50-75)	6,9%
[25-50)	1,8%
[0-25)	3,1%

Taula 7.7. Percentatge d'advocats segons remuneracions derivades de l'exercici de la professió

Les remuneracions que l'advocat percep com a compensació de la seva feina principal, segons el lloc de feina sigui o no un despatx d'advocats no presenta quasi diferències. Com s'observa en la taula següent, els percentatges són molt similars i fins i tot coincideixen en el cas de constituir el 100% dels ingressos.

Percentatge de diners generats per l'exercici de l'advocacia	Percentatge d'advocats / Despatx professional	Percentatge d'advocats / No despatx professional
100	79,5%	79,5%
[75-100)	8,7%	7,3%
[50-75)	7,2%	6,0%
[25-50)	1,7%	2,0%
[0-25)	2,6%	4,6%

Taula 7.7. Percentatge d'advocats segons lloc de feina i remuneracions derivades de l'exercici de la professió

Figura 7.1. Nombre d'activitats remunerades

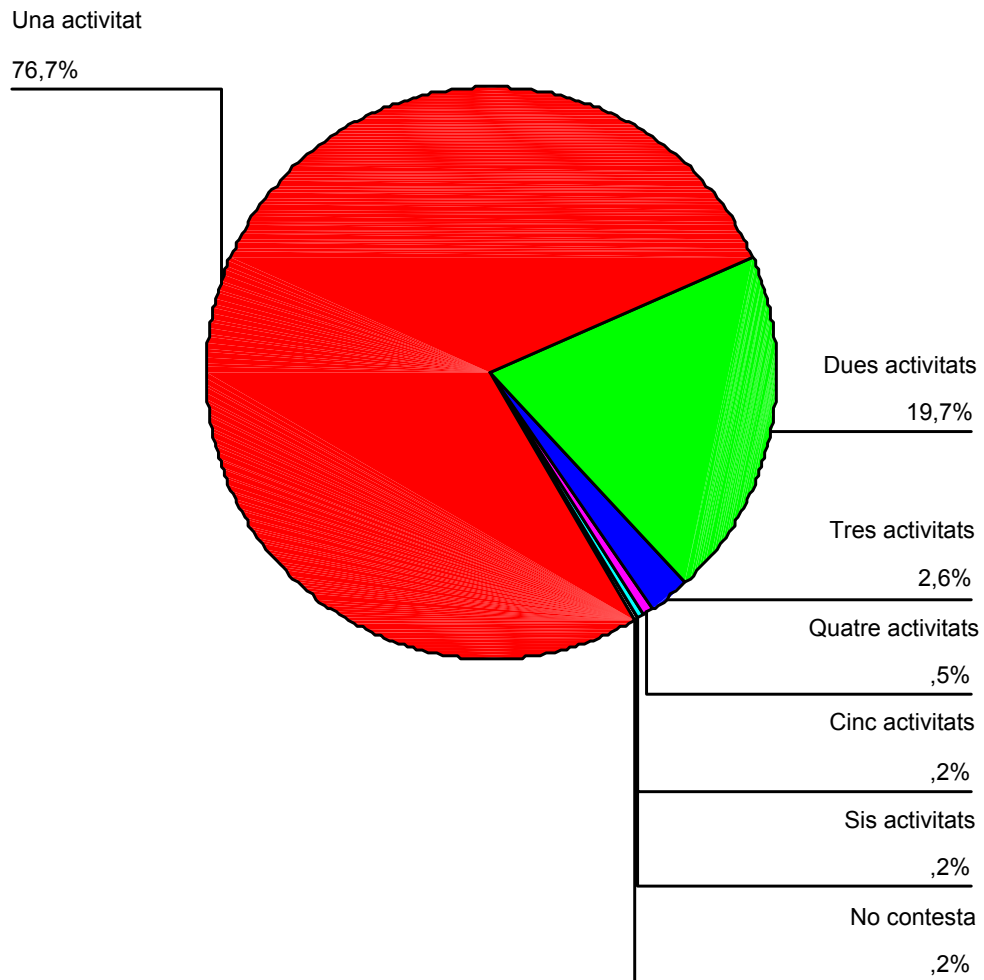

Figura 7.2. Percentatge d'advocats segons lloc de feina i nombre d'activitats remunerades

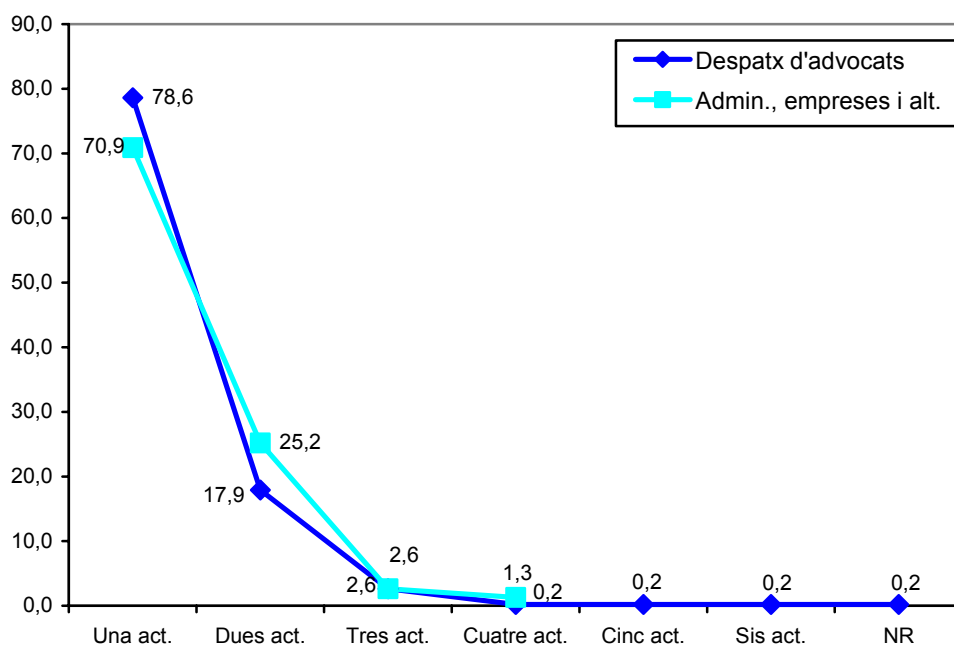

Figura 7.3. Percentatge d'advocats i advocades participant o no en activitats professionals no retribuïdes

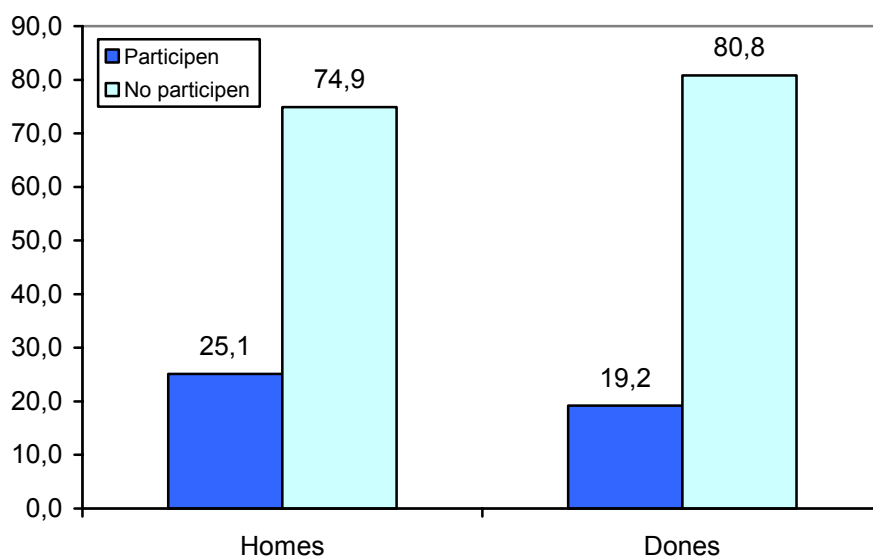

Figura 7.4. Percentatge d'advocats amb activitats no retribuïdes segons dècada d'establiment

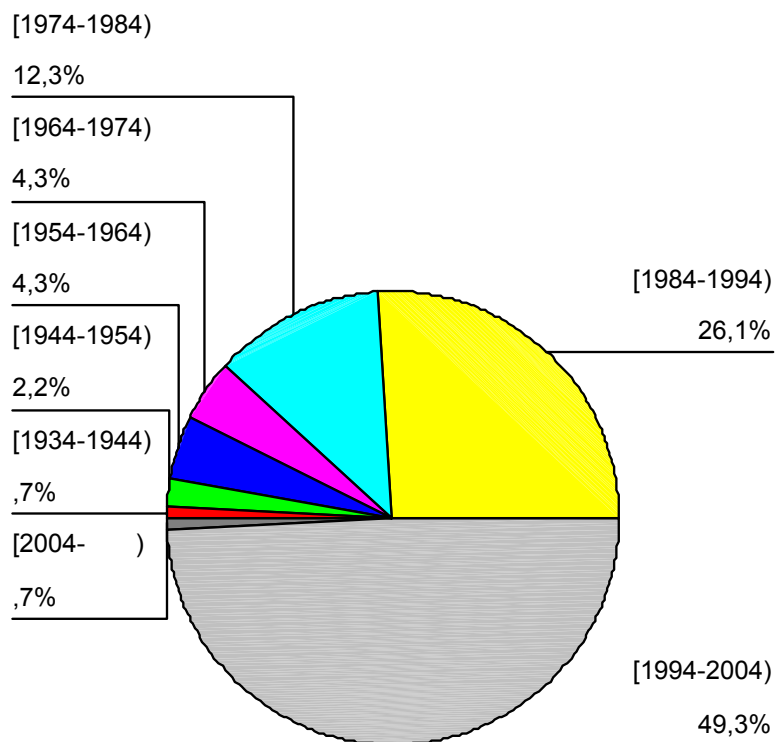

Figura 7.5. Percentatges d'advocats segons sistemes de retribució

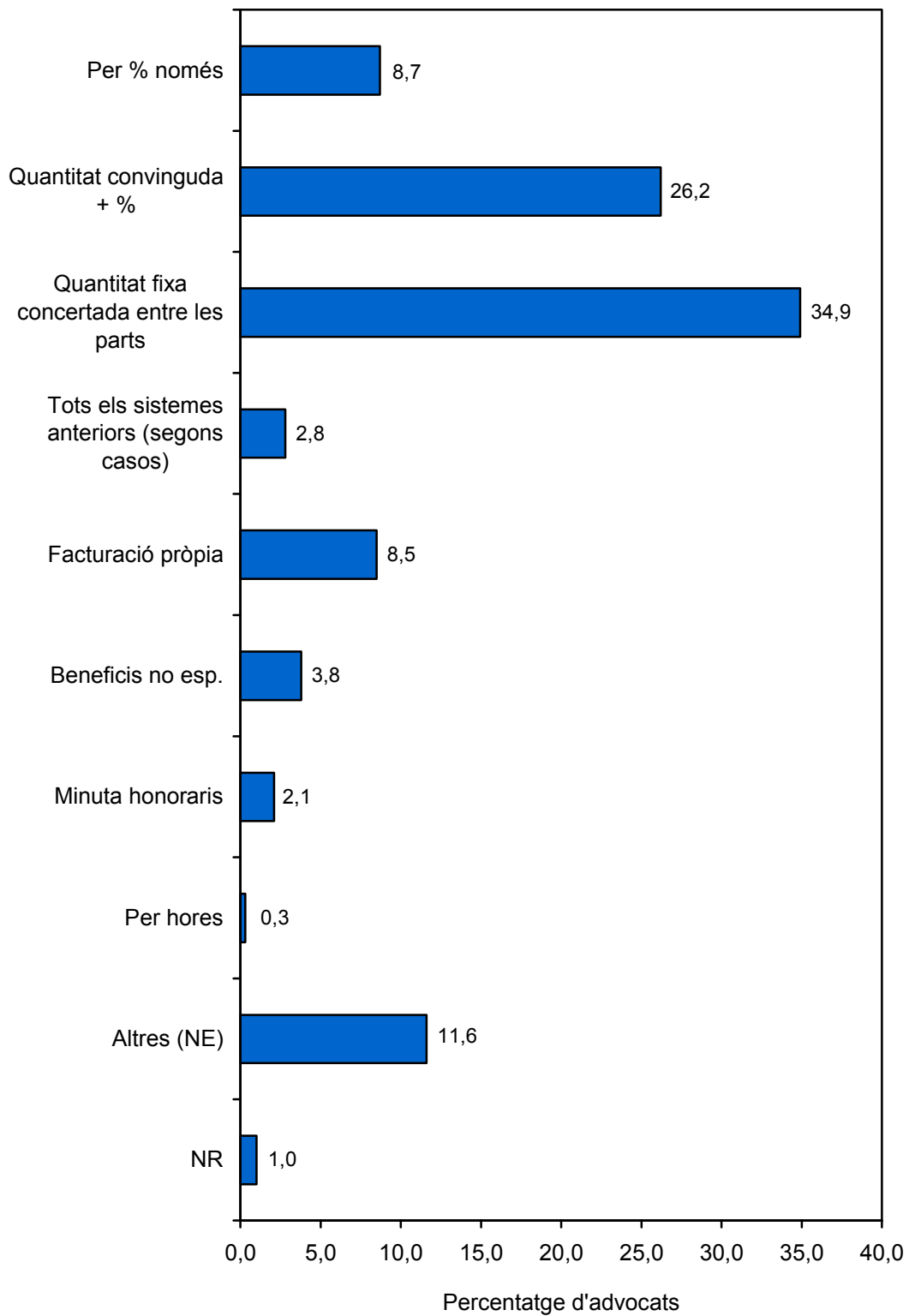

Figura 7.6. Percentatges d'advocats segons sistemes de retribució i lloc de feina

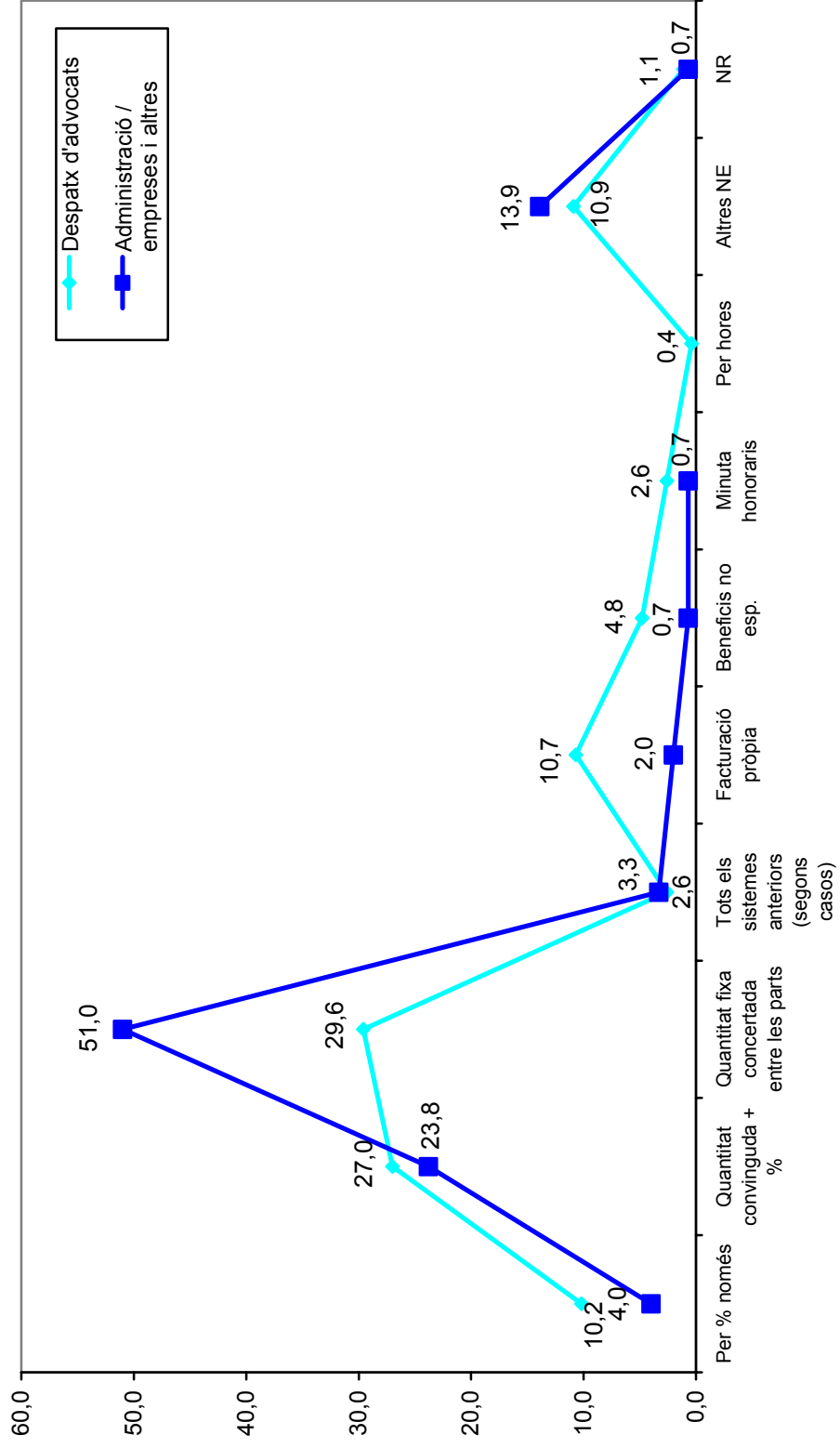

Figura 7.7. Percentatge d'advocats segons dècada d'establiment i sistema de retribució

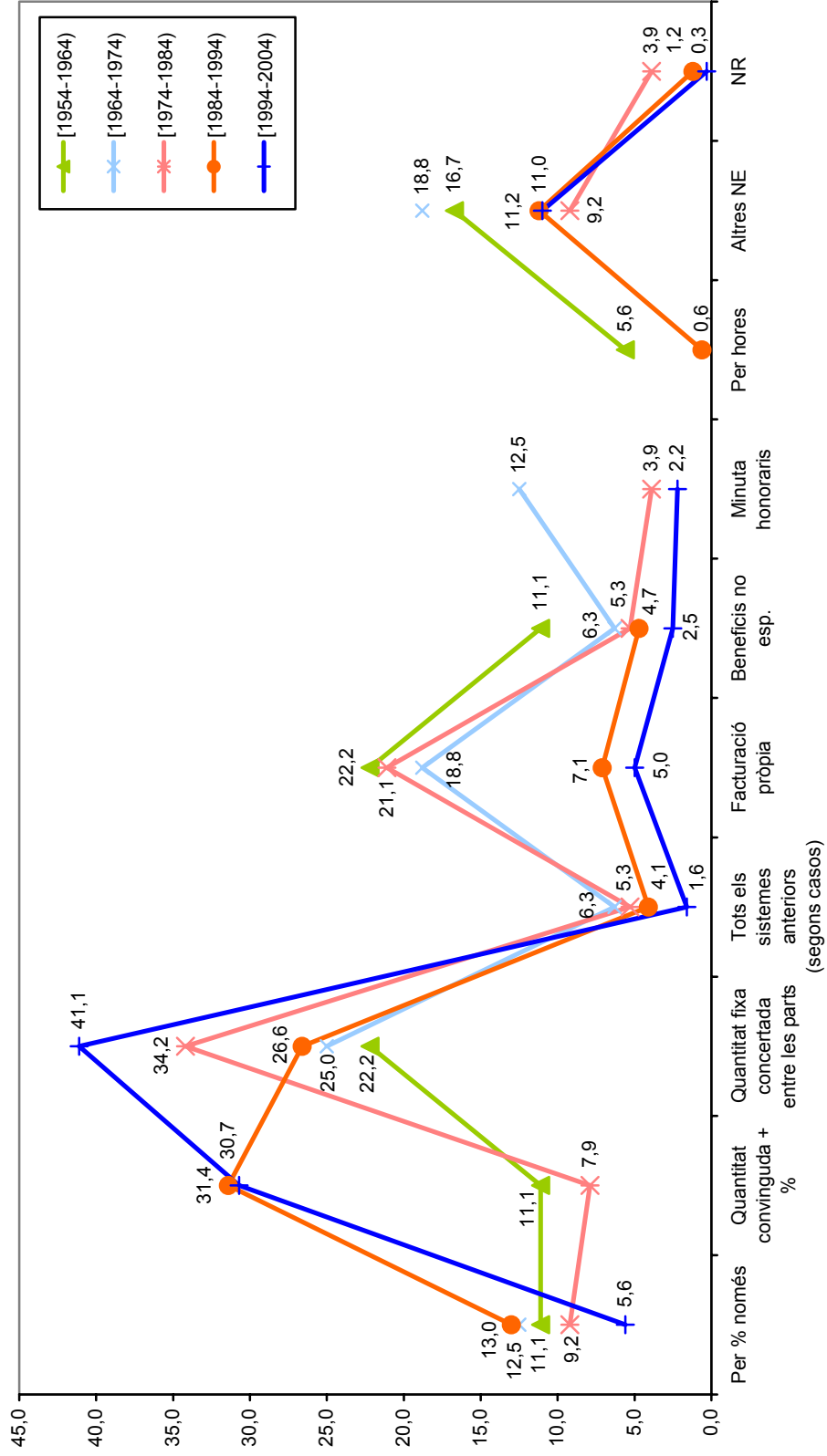

Figura 7.8. Percentatge d'advocats segons edat i sistema de retribució

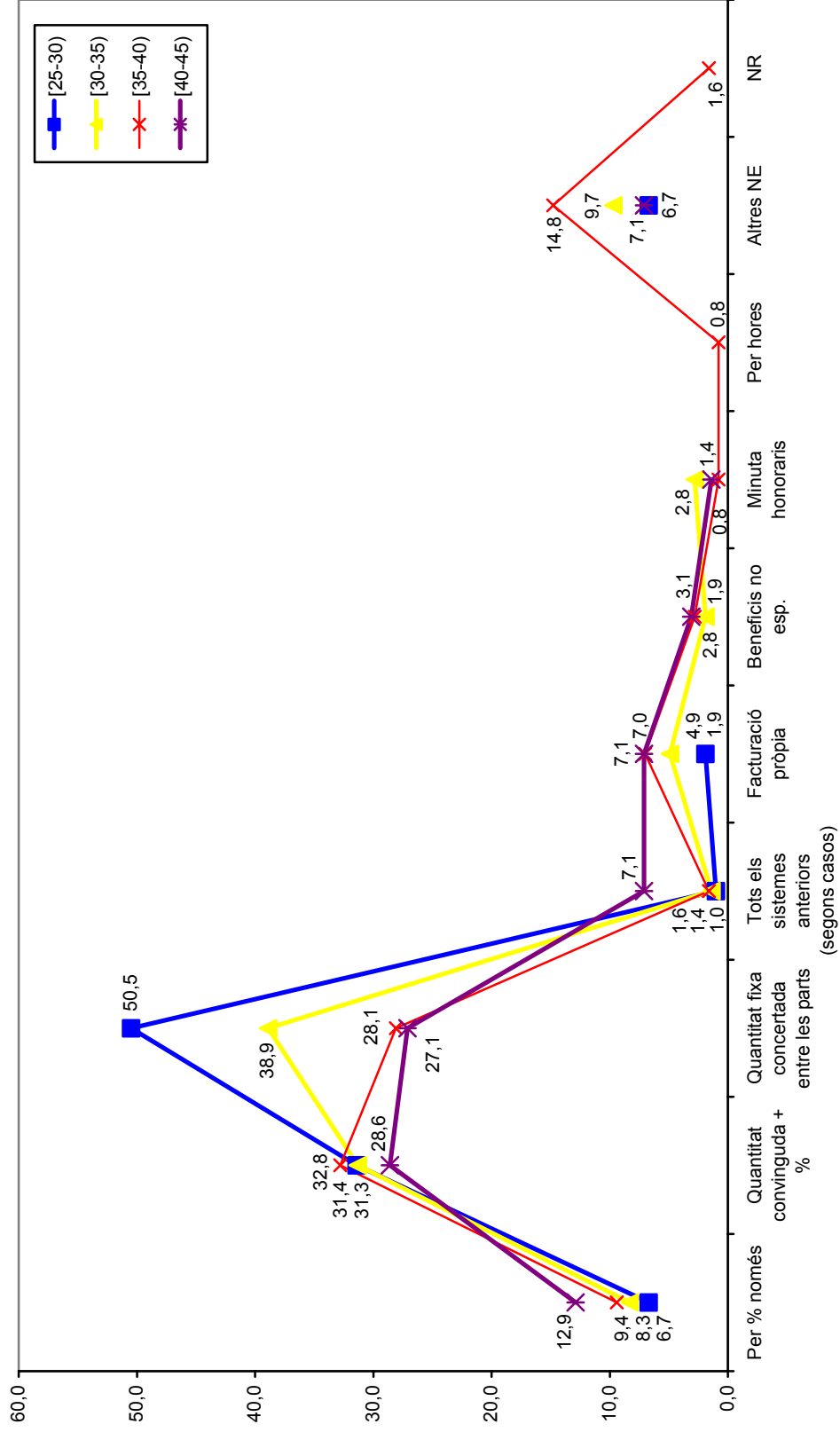

Figura 7.9. Percentatges d'advocats i advocades segons sistema de retribució

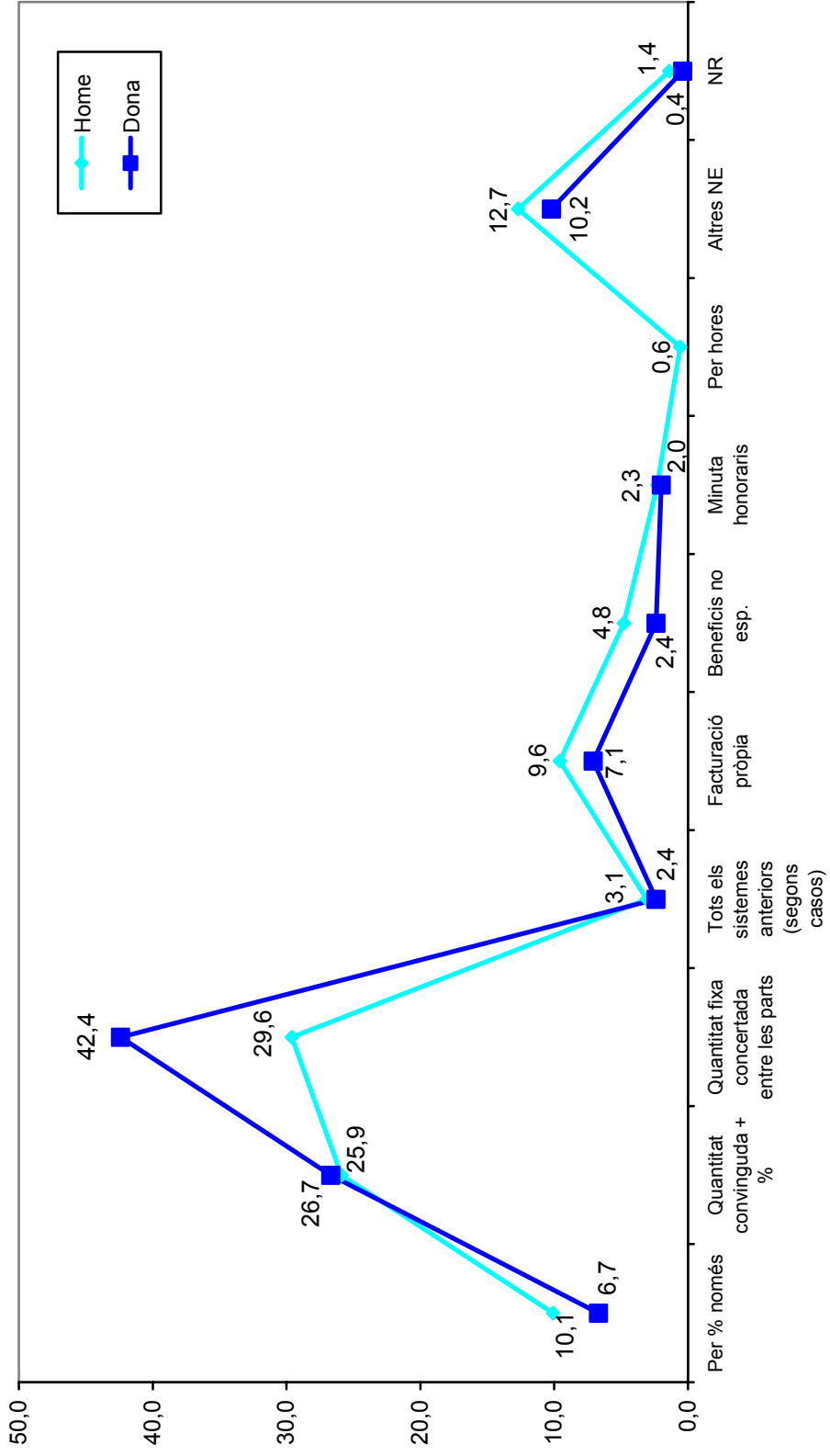

Figura 7.10. Percentatge d'advocats segons quantitat d'ingressos

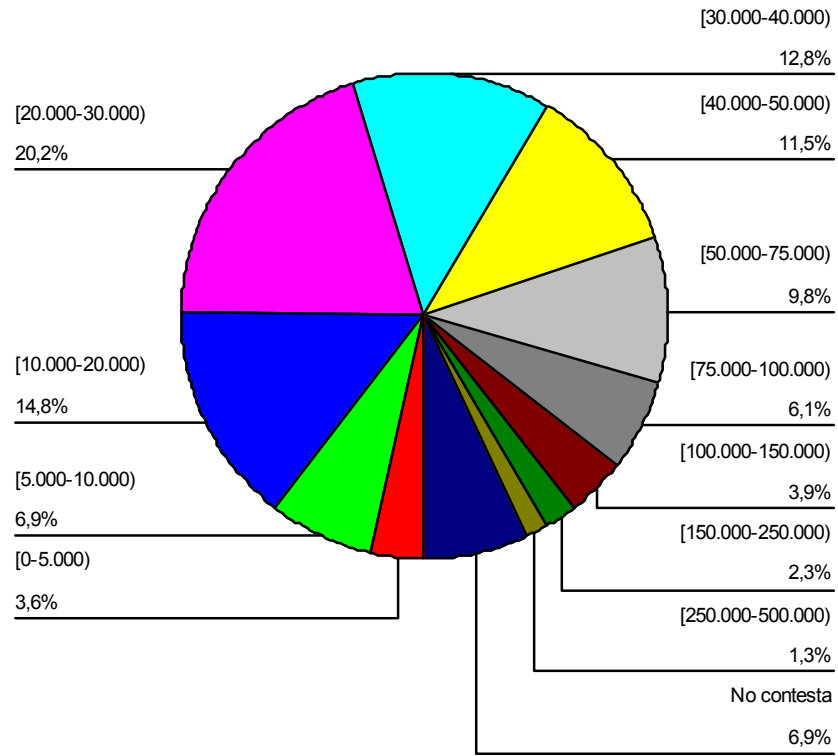

Figura 7.11. Percentatges d'advocats segons ingressos i lloc de feina

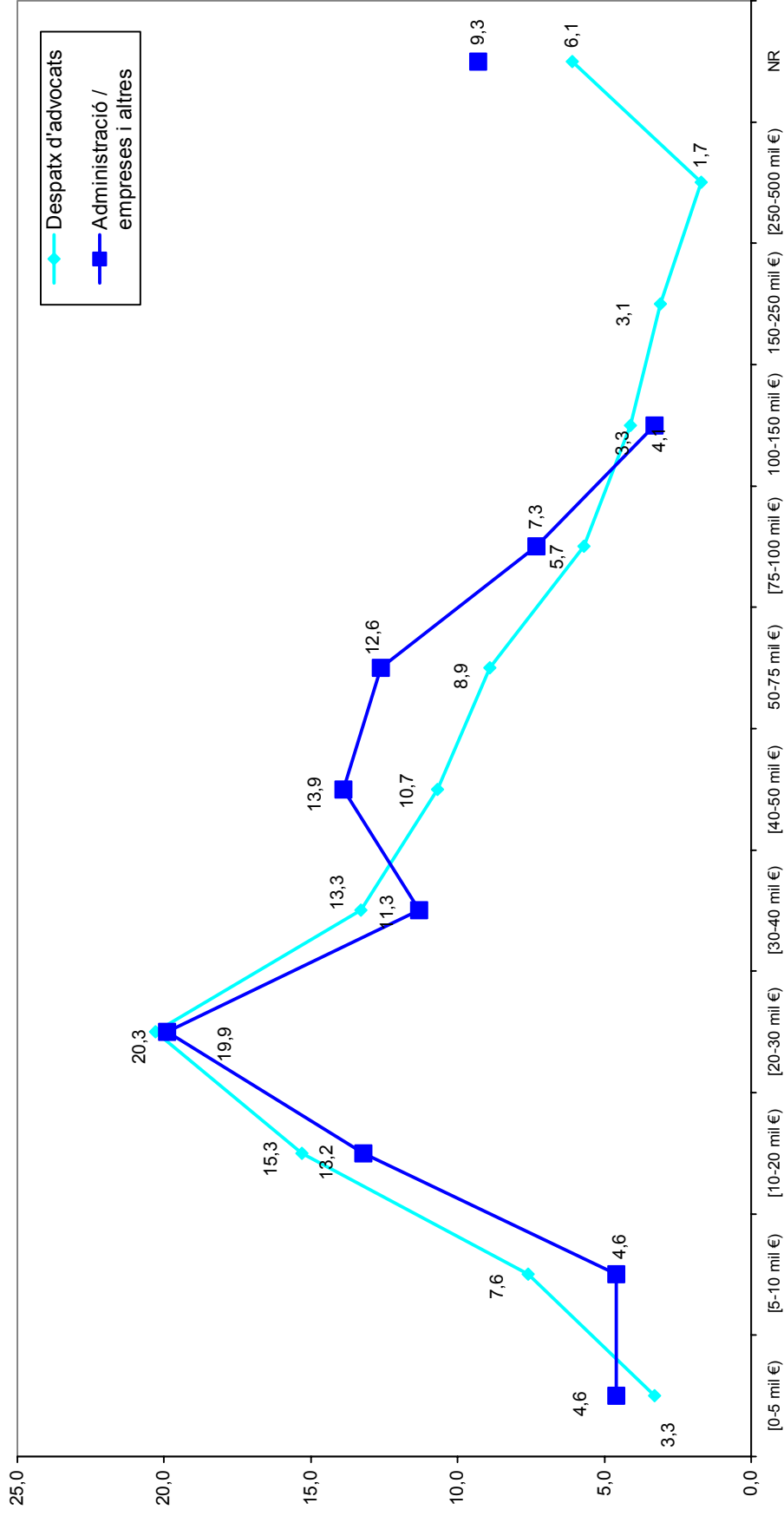

Figura 7.12. Percentatge d'advocats segons edat (fins a 40 anys) i ingressos

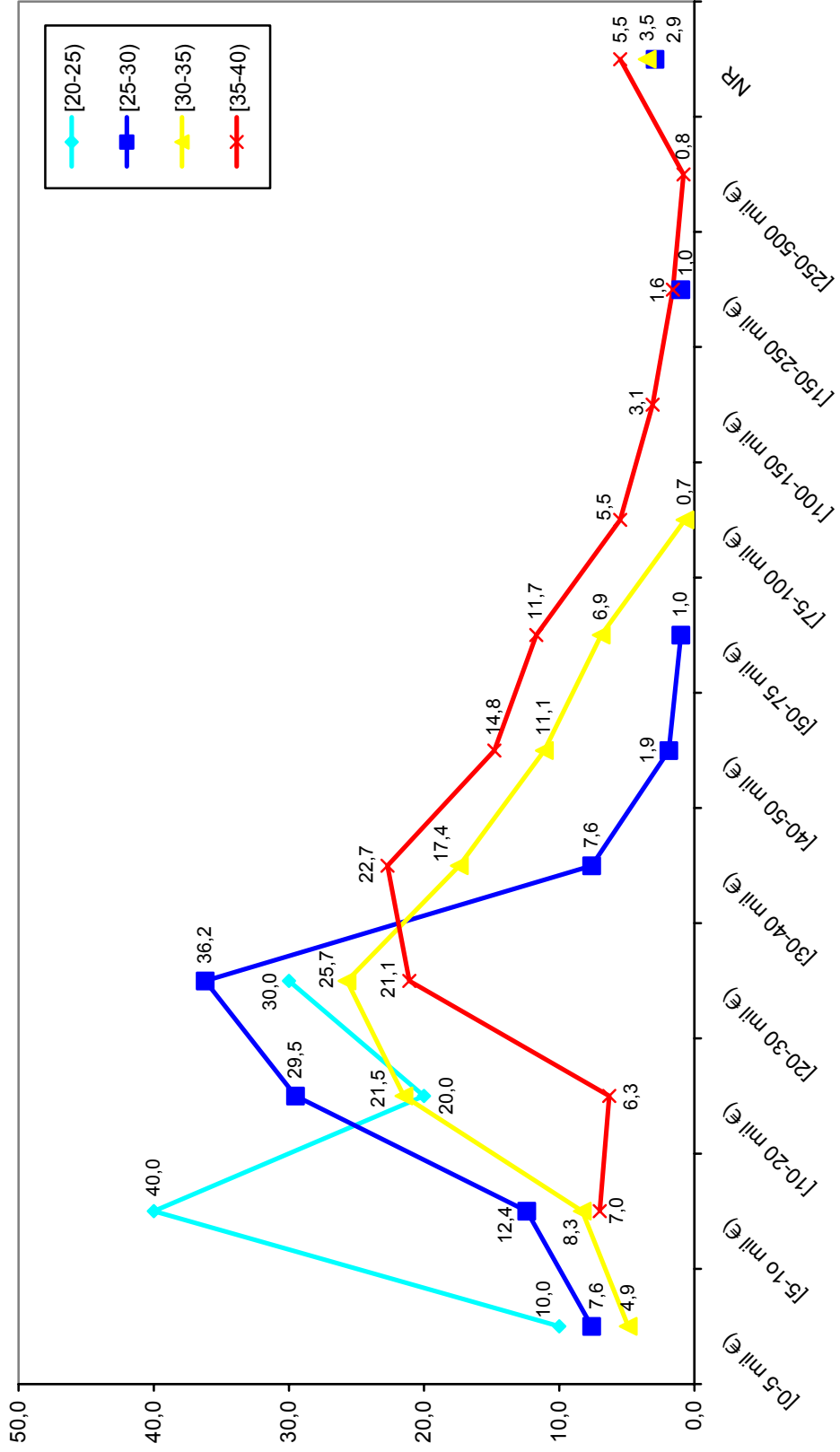

Figura 7.13. Percentatge d'advocats segons edat (40 anys i més) i ingressos

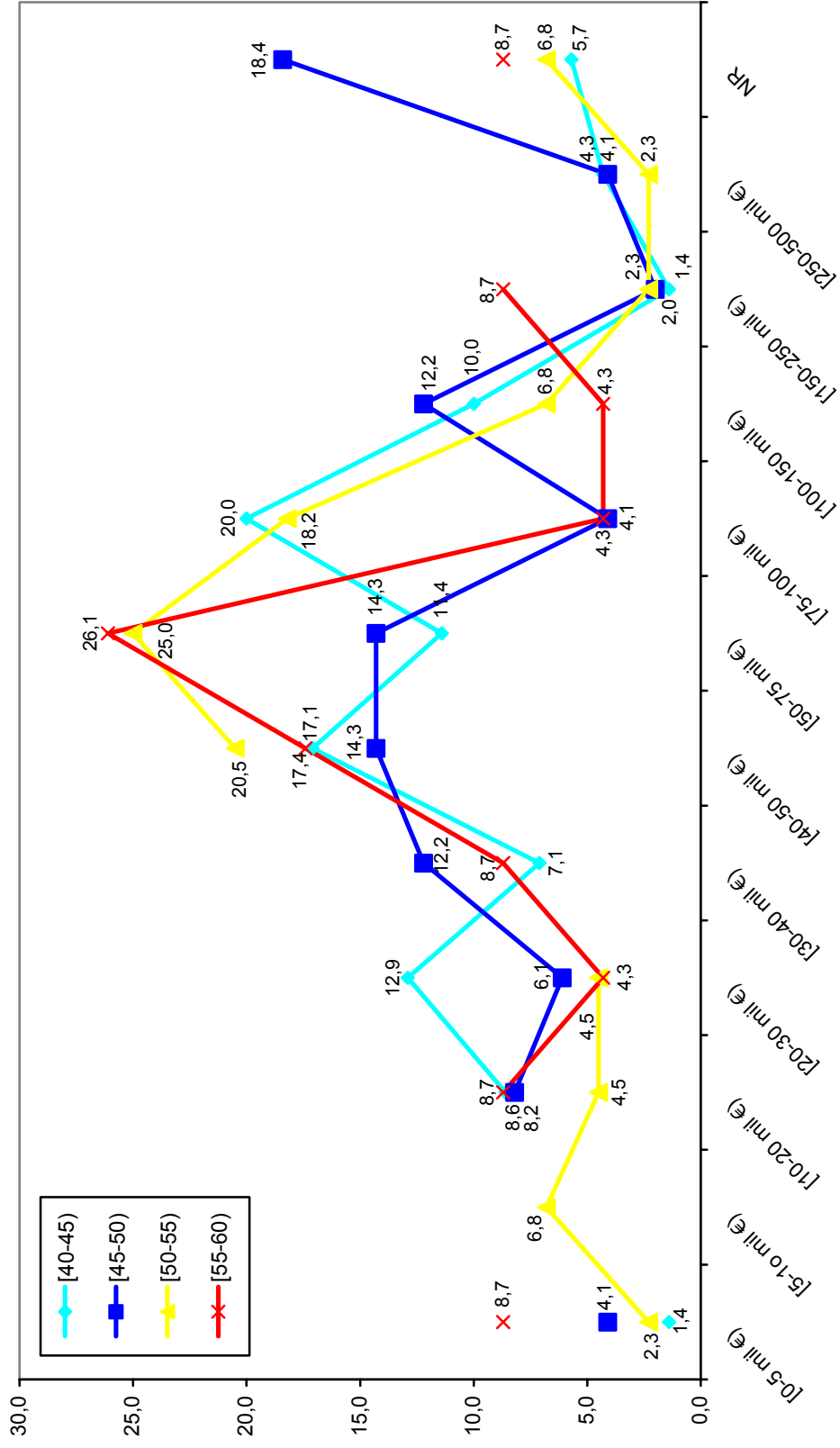

Figura 7.14. Percentatge d'advocats i advocades segons ingressos

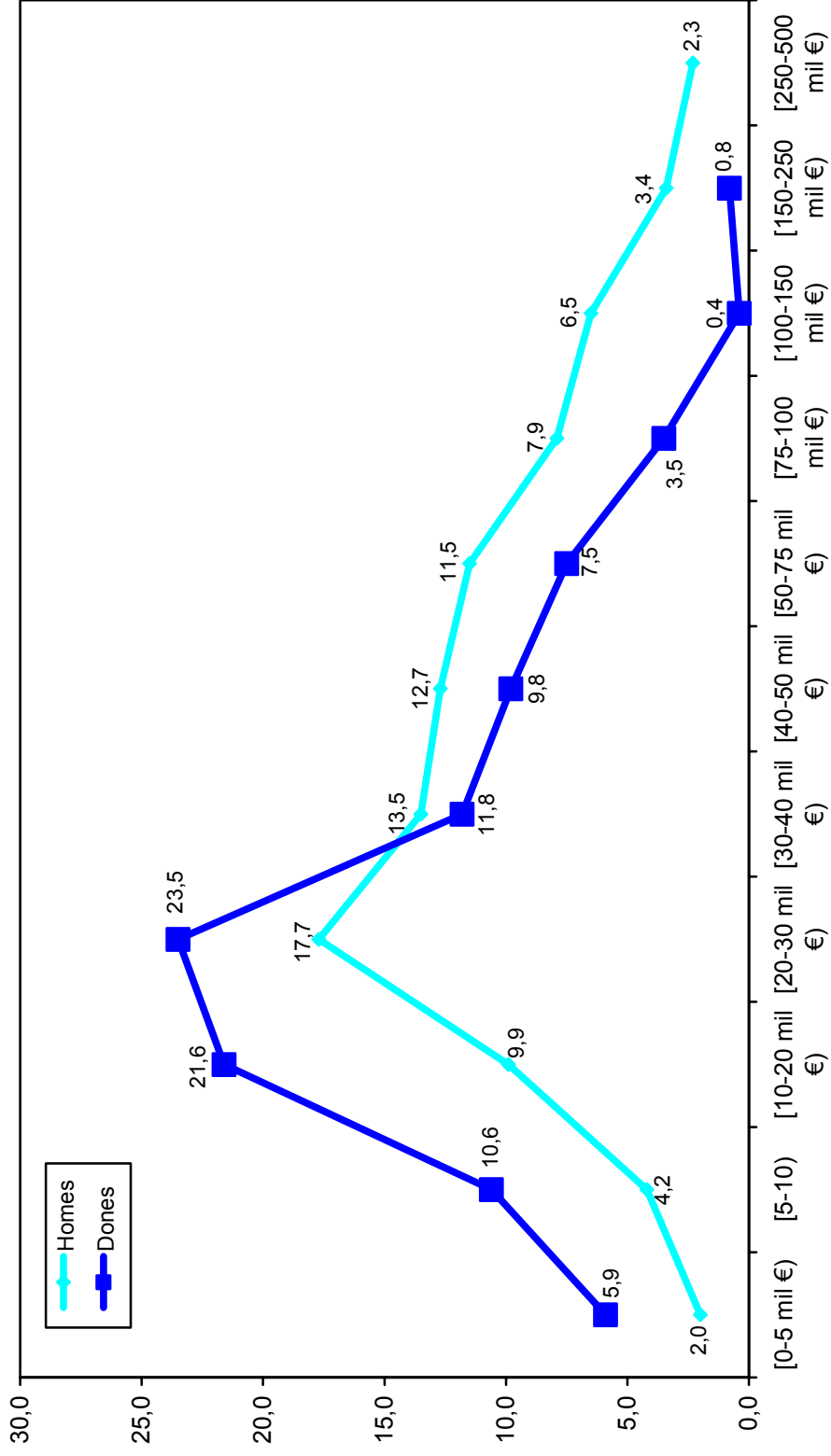

Figura 7.15. Percentatge d'advocats i advocades segons ingressos i lloc de feina

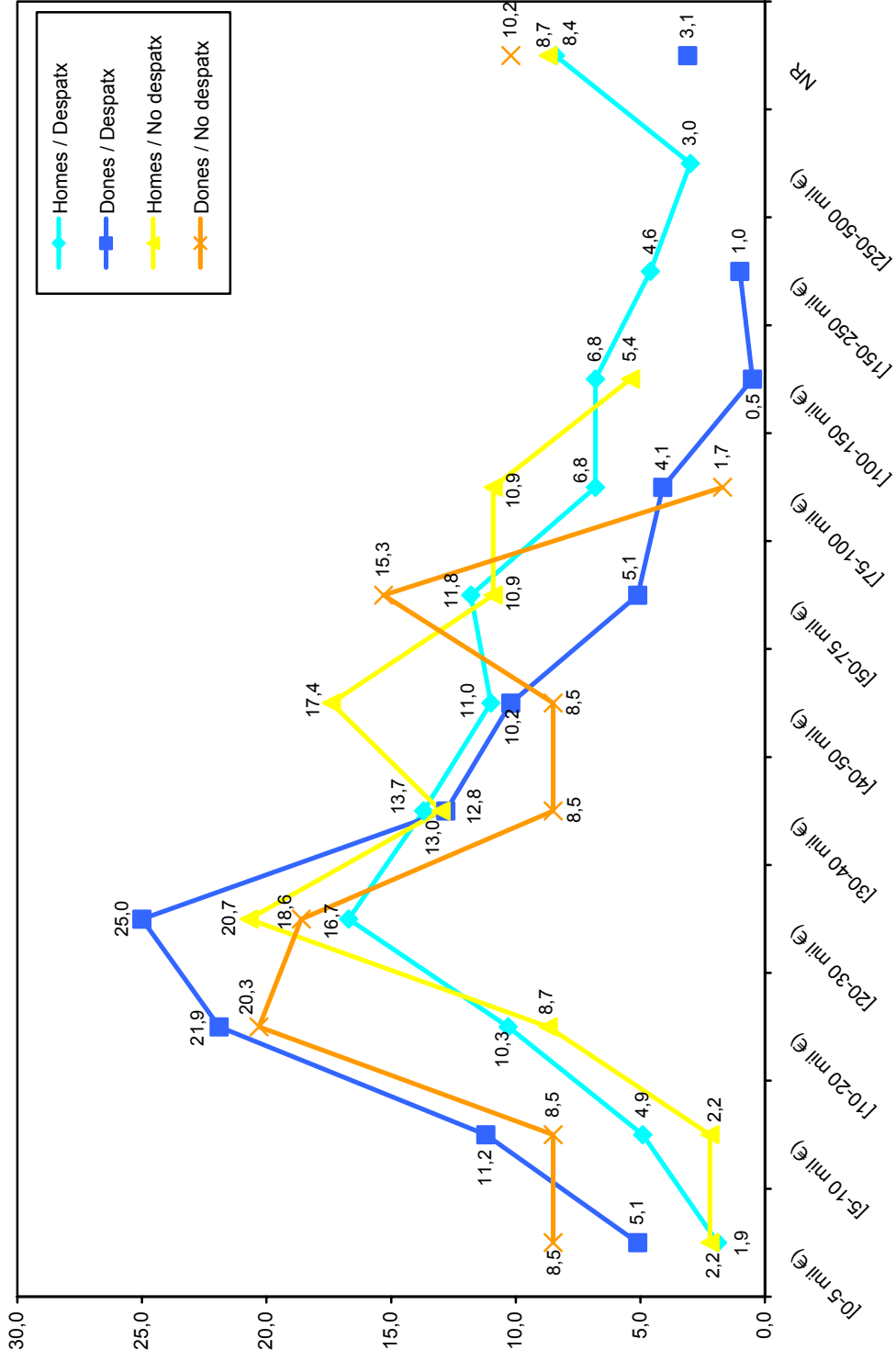

Figura 7.16. Percentatge d'advocats segons despeses i lloc de feina

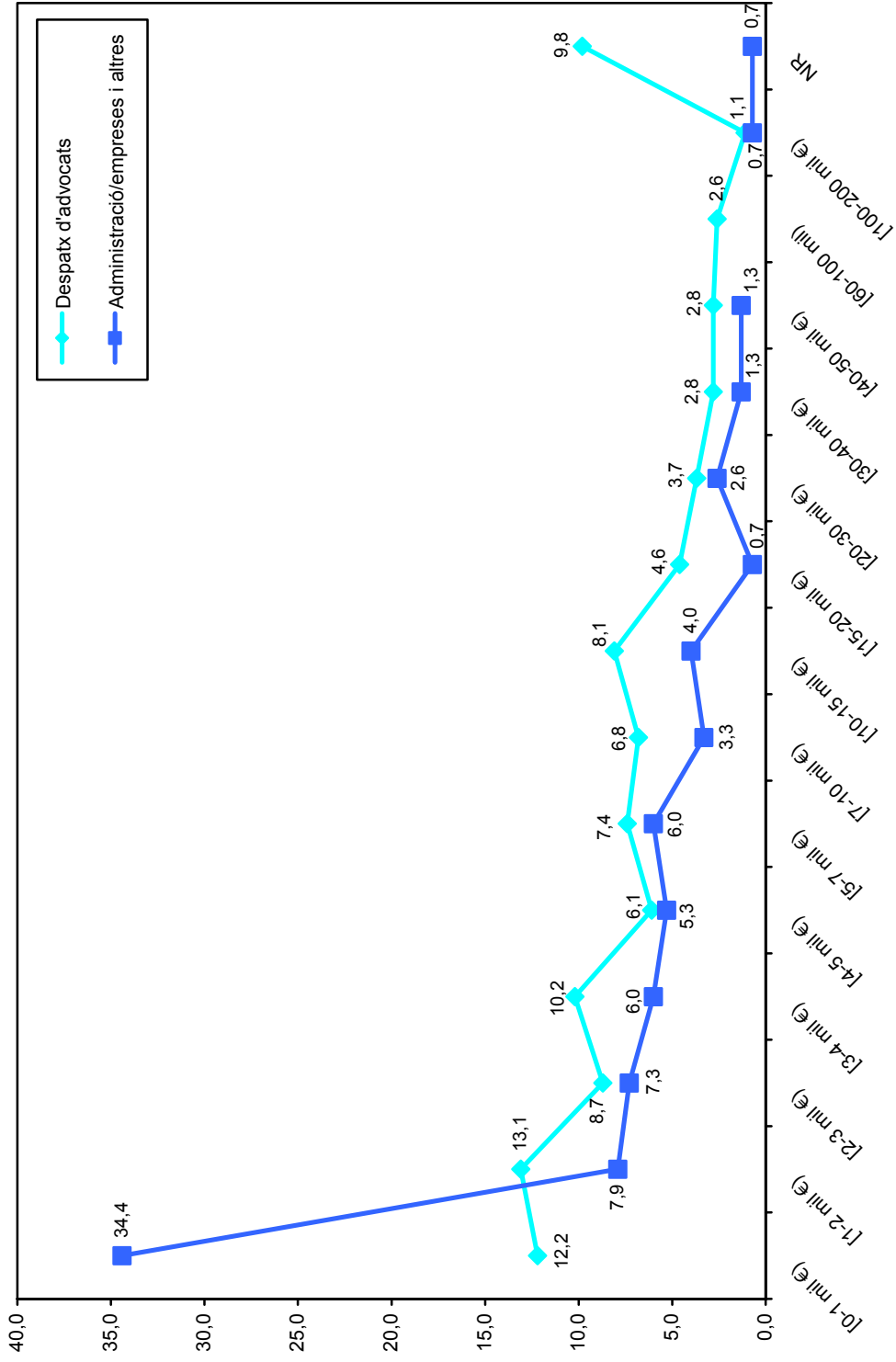

Figura 7.17. Percentatge d'advocats segons nombre de feines i quantitat d'ingressos

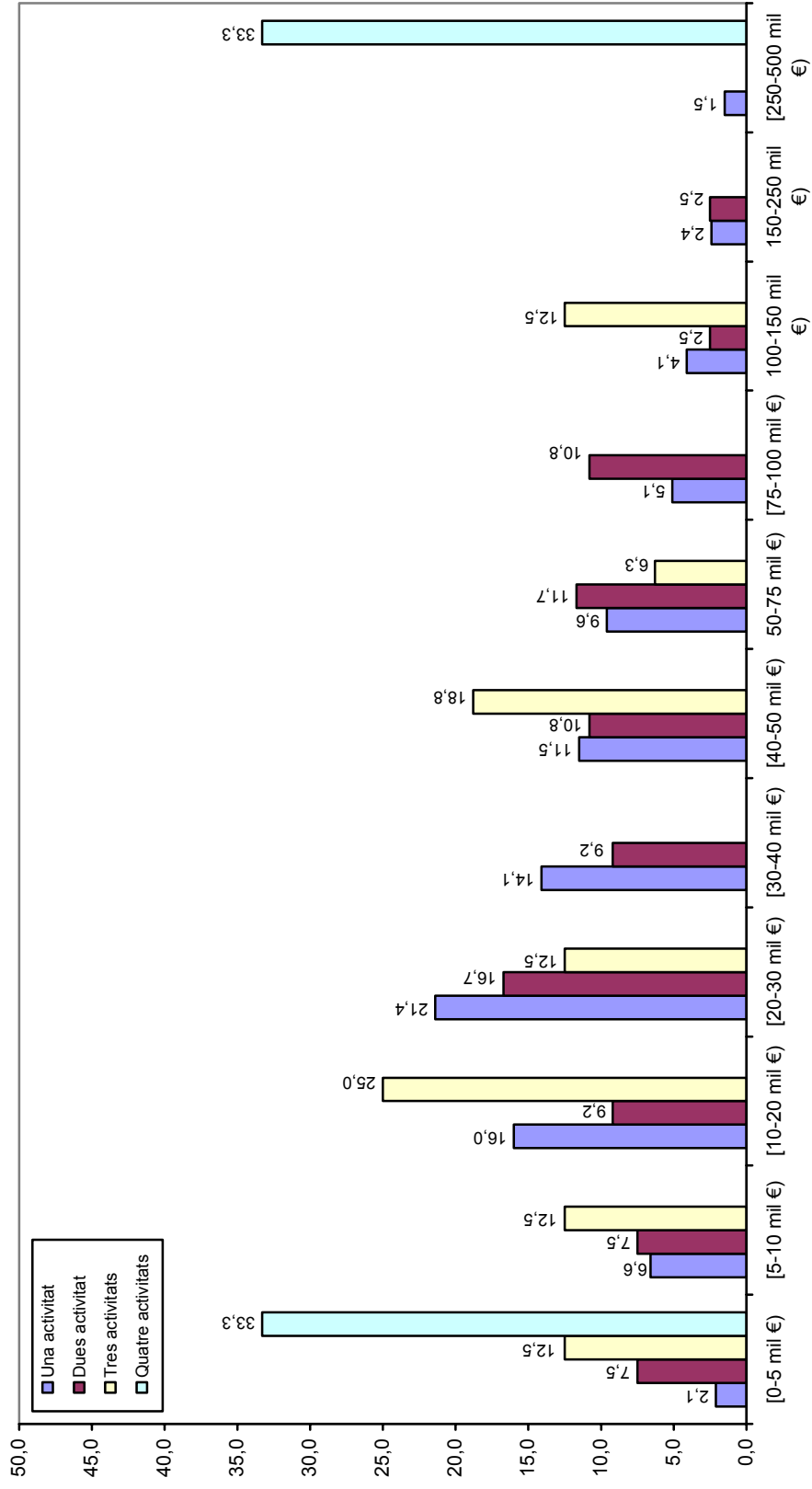

Figura 7.18. Percentatge d'advocats segons nivell de satisfacció amb els ingressos

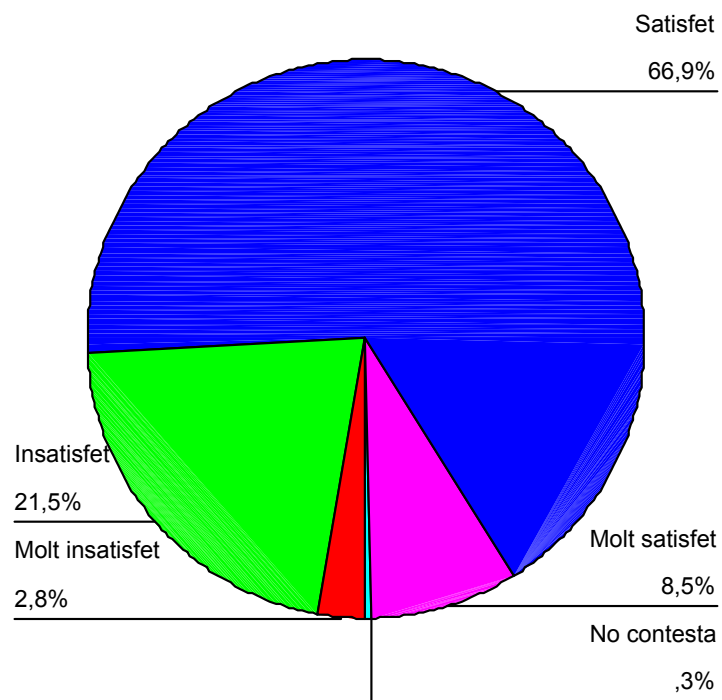

Figura 7.19. Percentatge d'advocats segons satisfacció amb diferents quantitats d'ingressos

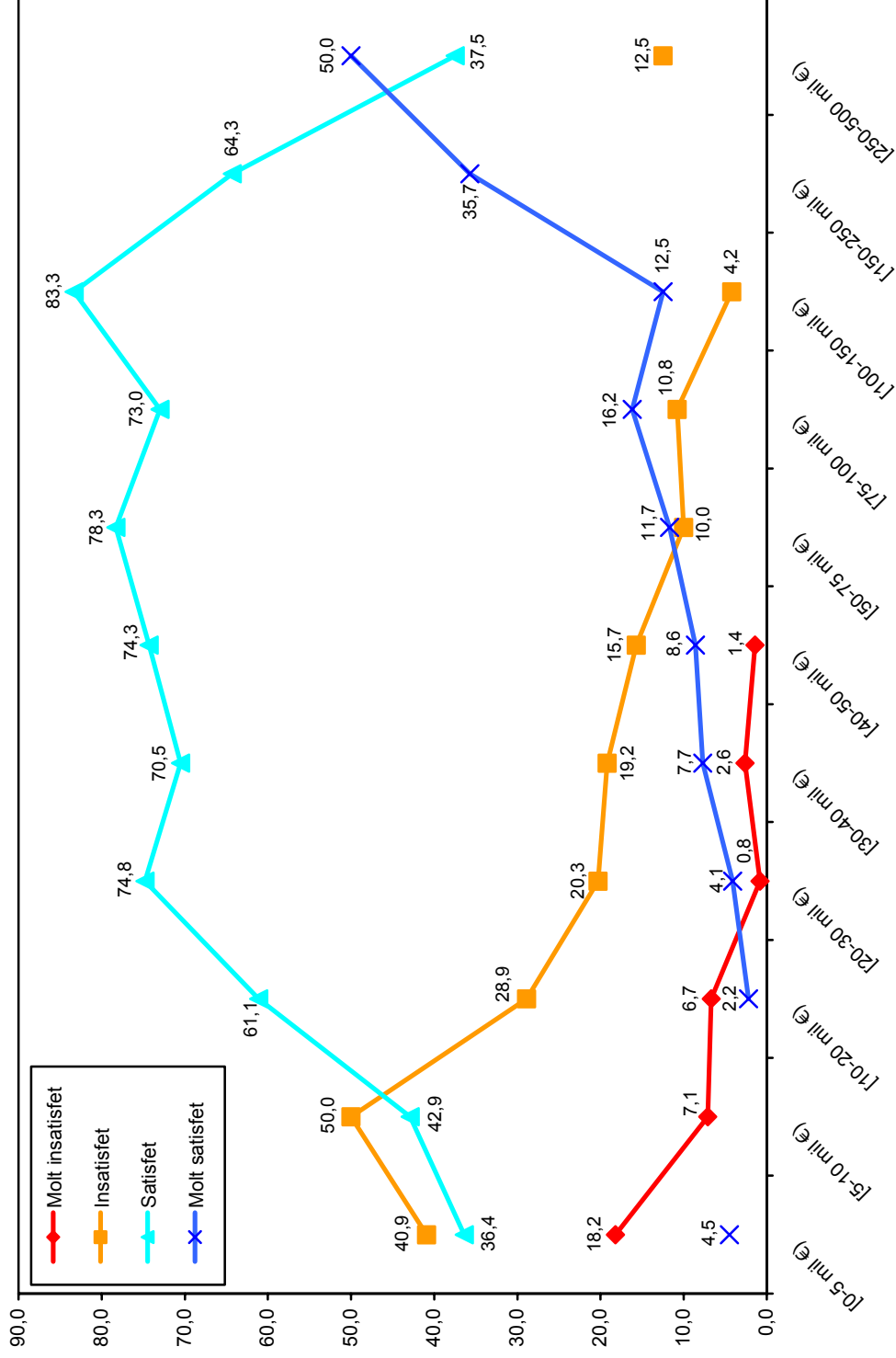

Figura 7.20. Percentatge d'advocats segons satisfacció amb quantitats d'ingressos inferiors i superiors als 50 mil €

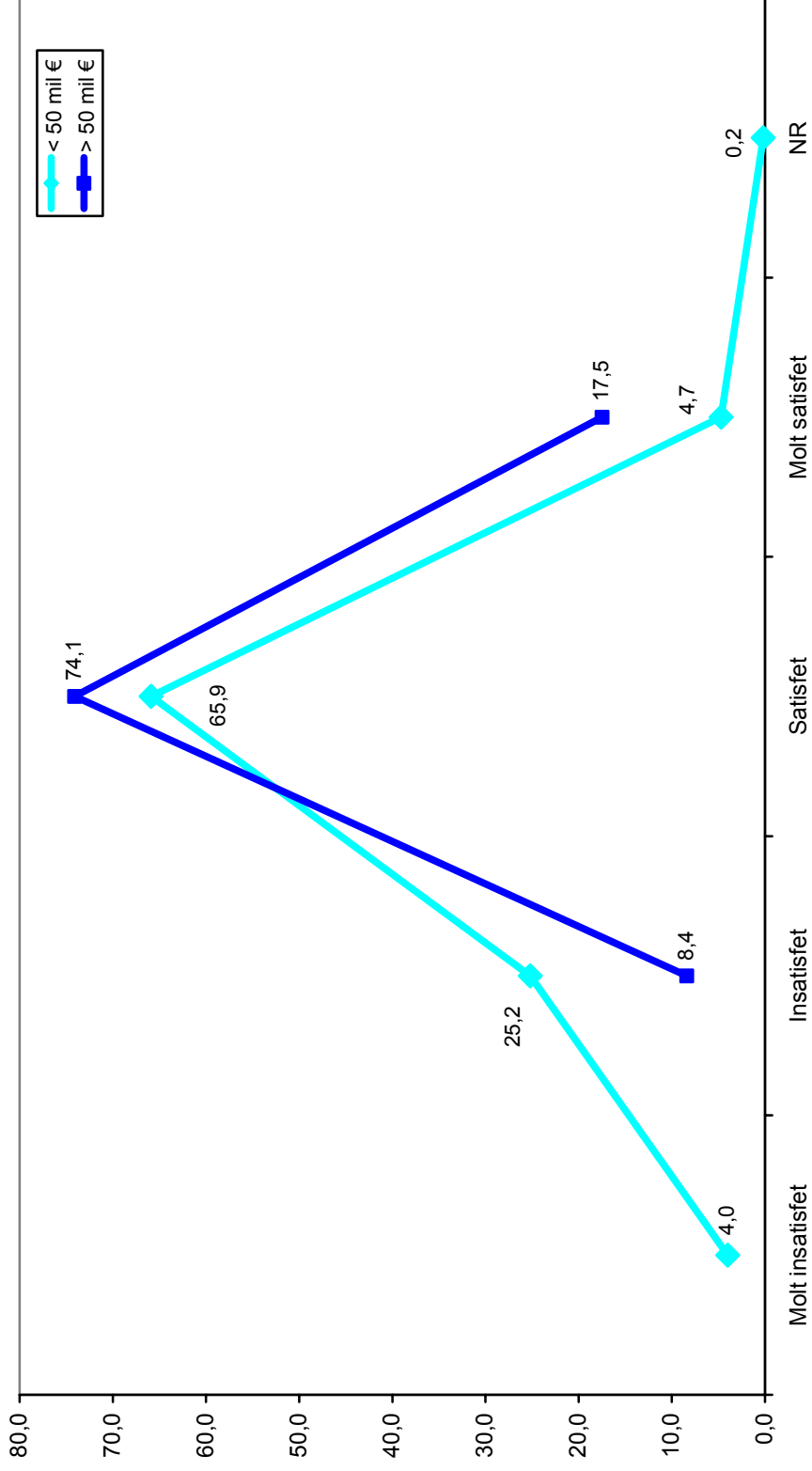

Figura 7.21. Percentatge d'advocats segons grau de satisfacció amb els ingressos en diferents contextos laborals

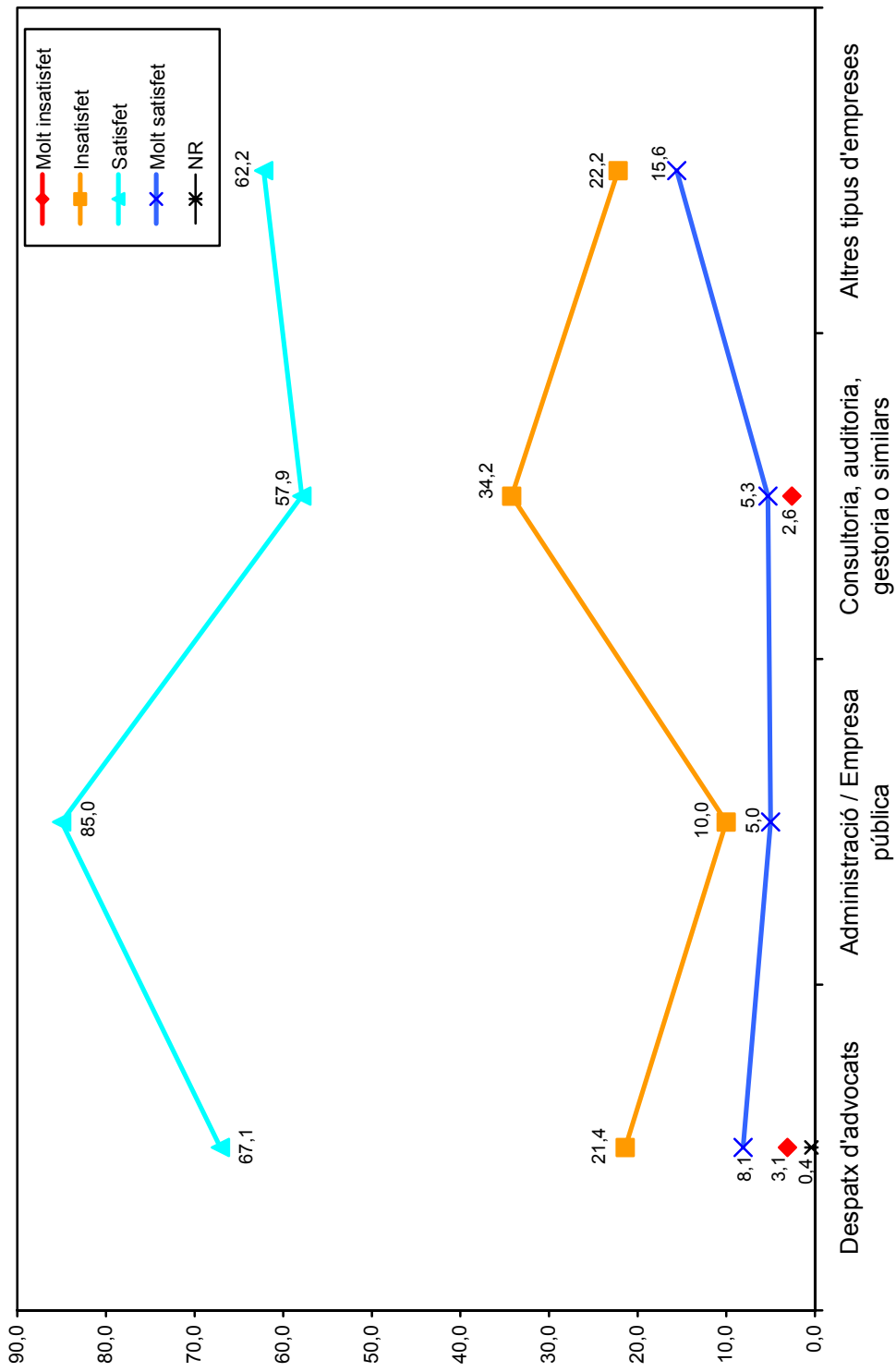

Figura 7.22. Percentatge d'advocats i advocades segons nivell de satisfacció amb els ingressos

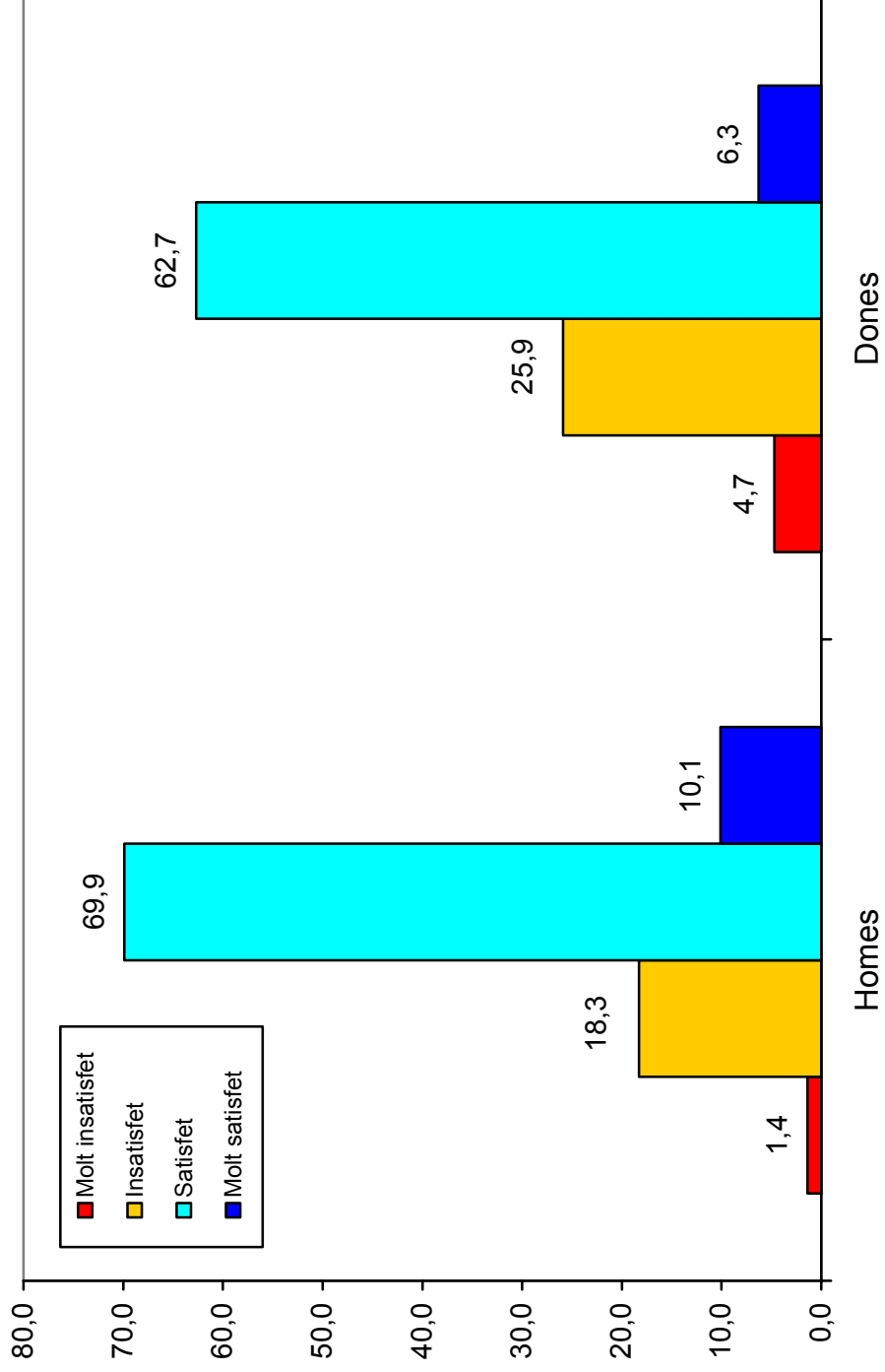
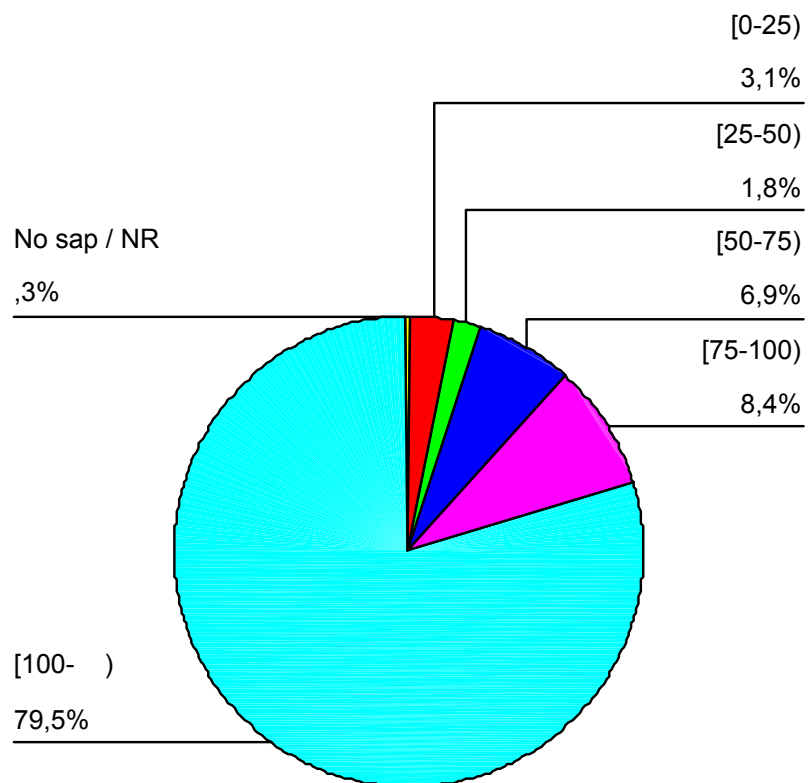

Figura 7.23. Percentatge d'advocats segons percentatge de diners generats per l'exercici de l'Advocacia

Capítol 8

Compensacions no materials,
activitats professionals i no professionals

CAPÍTOL 8

Compensacions no materials, activitats professionals i no professionals

Com s'ha apuntat en el capítol anterior, les compensacions que es deriven de l'activitat professional poden ser analitzades segons siguin materials o no materials. Les primeres s'han considerat en les pàgines precedents i les segones es valoren en els apartats que segueixen.

Les compensacions que s'analitzen aquí, les no materials, fan referència a les satisfaccions que hom pot experimentar amb el reconeixement per la feina feta, les facilitats que dona el context laboral per formar-se professionalment, etc.

Dins de les compensacions no materials s'hi inclouen també activitats com: viatjar, llegir, fer esports, trobades amb amics, actuar en un grup musical, o, col·leccionar rellotges. Aquest tipus d'activitats, no són alienes al desenvolupament de la professió. Al marge de que es poden organitzar o fer amb els companys del treball, respecte a la feina tenen unes relacions psicològiques i socials intrínseques en les que és fonamental la compensació de certes necessitats per dèficit o aspiració. Per exemple, les activitats: poden contrarestar la imatge de persona distant que es manté a la feina, permeten recuperar-se del cansament per un esforç físic o intel·lectual, responen a la necessitat de fer exercici físic després de les hores treball, ajuden a desenvolupar-se i millorar professionalment, etc.

Aquest tipus d'anàlisi, fins ara, ha sigut poc habitual; no obstant, en estudis com el present pot tenir una importància cabdal entendre certs comportaments del professional. Molt breument, les compensacions basades en les avaluacions subjectives relacionades amb la feina, així com les compensacions generades per unes activitats —en principi, no laborals— incideixen en el benestar i la qualitat de vida del professional.

8.1. COMPENSACIONS NO MATERIALS:

VALORACIONS SUBJECTIVES RELACIONADES AMB LA FEINA

L'advocat desenvolupa la seva feina dins de contextos en els que pot experimentar compensacions no materials a partir de les interaccions amb altres persones amb qui es relaciona professionalment. Aquest procés de compensació, tècnicament, té dues vessants. Per una part, l'altre¹ és emissor d'un gest o un reconeixement que respon a la feina i a la competència de l'advocat. I, per altre part, el professional considera i avalua aquestes estimacions de l'entorn, les cataloga com a més o menys justes i més o menys satisfactòries, i, les acaba integrant o rebutjant com referents externs que afectaran a la autoimatge i autoconcepte entre altres autorreferents.

8.1.1. *Tipus de compensacions*

En aquest procés basat en la relació d'intercanvi i d'interacció dia a dia, l'advocat es relaciona amb uns superiors, uns col·legues de despatx, uns companys d'especialitat, uns clients directors d'empreses, uns treballadors d'empresa, etc. Per tant, una anàlisi de les compensacions que es desprenen de les múltiples i diverses interaccions de l'advocat podria ser extens i tenir moltes facetes. Per l'interès del tema i els objectius del estudi, s'ha fet una selecció d'aspectes generals que, d'acord amb el criteri d'experts, són importants pel professional i poden ser des de molt satisfactoris fins molt insatisfactoris².

Les temàtiques que s'han explorat, fan referència a qüestions que s'agrupen en les següents categories: formació i promoció professional; reconeixement i responsabilitats laborals; facilitació de l'expansió d'experiències com advocat; i, identificació amb la feina.

---

¹ Aquest altre pot ser, clients, companys de feina, companys de professió, superiors, altres persones vinculades al Dret, família, etc. Es tracta de persones de l'entorn que són significatives pel professional i/o que constitueixen uns marcs de referència.

² Per les característiques del context del professional, el percentatge de no respostes en algunes de les preguntes d'aquest apartat és elevat. Algunes de les raons per les que no es contesta són, per exemple, per ser el cap de despatx, treballar sol, etc.

Un primer apropament global a les dades mostra que més de les tres quartes parts dels advocats entrevistats fa valoracions positives sobre els aspectes que s'han estudiat. En particular, per cadascun dels aspectes s'han obtingut els resultats que a continuació es resumeixen seguint l'ordre de les categories abans esmentades (FIGURES 8.1 i 8.2).

8.1.1.1. *Formació i promoció professional*

- ⊕ La formació professional que es deriva de les experiències és, entre totes les qüestions per les que s'ha demanat, la que ha obtingut més valoracions positives. Les dades informen que, nou de cada deu advocats fa avaluacions positives, i, per més precisió, diuen estar satisfets, el 62,1%; i, molt satisfets, el 30%. Entre les avaluacions negatives, és interessant observar que un 6,4% manifesta estar insatisfet, i un 0,8%, molt insatisfet.
- ⊕ Un altre aspecte important en l'exercici de l'advocacia, el relatiu a la promoció professional, el valora positivament tres de cada quatre entrevistats. Per més detall, assegura estar satisfet o molt satisfet, respectivament, el 57,9 i el 13,9%. Una apreciació oposada és la que té una mica més del 20% dels entrevistats, entre els quals, un 18,5% està insatisfet, i, un 2,5%, molt insatisfet.
- ⊕ Finalment, dins d'aquest bloc es pot considerar la valoració sobre les possibilitats d'evolució dins de la feina. Sobre aquest aspecte cal observar que no ha contestat un 25% dels enquestats, fonamentalment, per ser pregunta no pertinent degut a que no es troba dins d'una jerarquia. Al marge dels que es troben en aquesta circumstància, el 42,6% diu estar satisfet i un 12,5% molt satisfet per les possibilitats o expectatives d'evolució. Finalment, els que fan valoracions negatives sobre aquests aspectes són el 19,5%.

8.1.1.2. *Reconeixement i responsabilitats laborals*

- ⊕ El segon aspecte amb més avaluacions positives és el relatiu a les responsabilitats atorgades. Sobre aquesta qüestió més del 80% afirma estar satisfet (63,9%), o molt satisfet (21,6%). Per contra, els insatisfets o molt insatisfets són, respectivament, el 7,7 i el 1,5%.

- ✦ Un altre aspecte valorat de manera similar, és el reconeixement d'aquestes responsabilitats. En aquest cas, les estimacions són una mica menys positives i, per tant, una mica més negatives. Per ser exactes, unes tres quartes parts valoren positivament el reconeixement de les responsabilitats concedides, dels quals el 60,7% diu estar satisfet i el 18,5%, molt satisfet. En la vessant oposada, el 13% està insatisfet i el 1,3%, molt insatisfet.
- ✦ També en la línia de reconeixements, aproximadament el 80% està satisfet (64,3%) o molt satisfet (17,2%) del reconeixement que rep en relació amb les seves competències; però, un 11,5% fa valoracions negatives.

8.1.1.3. *Facilitació de l'expansió d'experiències*

- ✦ Entre les qüestions que fan referència al desenvolupament professional, unes tres quartes parts dels advocats estan contents de la potenciació de les pròpies iniciatives per part de l'entorn. Segons les respostes, els molt satisfets són el 17,7%, i els satisfets, el 55,9%. En l'altre direcció, una mica menys del 20% diu estar insatisfet o molt insatisfet, per aquest ordre, el 14,9% i el 3%.
- ✦ Un altre aspecte vinculat al l'expansió i evolució professionals, que pot ser important pel advocat però que no es avaluat tan positivament, és el de les facilitats per desenvolupar simultàniament altres feines. La menor satisfacció es concreta amb les següents dades: el 17,7% diu estar molt insatisfet i el 30,7% insatisfet. Per tant, quasi la meitat valora negativament aquestes facilitats. Entre les estimacions positives, el 37,7% diu estar satisfet i el 11,3%, molt satisfet.

8.1.1.4. *Identificació vinculant amb la feina*

- ✦ Finalment, una qüestió més holística com és la satisfacció amb la feina del dia a dia, ha donat resultats congruents amb els anteriors. En detall, assegura que està satisfet unes tres quartes parts dels entrevistats, i molt satisfet, quasi un 10%; en el sector de valoracions negatives, es pronuncia un 15,4%.

8.1.2. Compensacions no materials i valoracions subjectives segons lloc de feina

Els percentatges de professionals satisfets i insatisfets, en relació amb alguns dels aspectes que s'acaben de veure, queden lleugerament modificats al analitzar per separat les respostes dels que treballen en despatxos d'advocats i els que no hi treballen. Una selecció de les dades que més sobresurten mostren que (veure [TAULA 8,1](#)):

- ✦ Les responsabilitats atorgades, el reconeixement de competències i les expectatives d'evolució dins de la jerarquia, reben unes valoracions positives bastant similars en ambdós col·lectius. No obstant, són valorades més negativament per un major percentatge d'advocats que no treballen en despatxos professionals i a la vegada són no contestades per un nombre més gran d'advocats de despatxos professionals.
- ✦ Les facilitats per desenvolupar simultàniament altres feines són valorades més negativament per professionals que treballen en despatxos professionals i els que fan més valoracions positives són els que treballen en una auditoria, administració, empresa pública, etc.

Aspectes valorats	Molt insatisfet	Insatisfet	Satisfet	Molt satisfet	No contesta
Responsabilitats atorgades – Despatx	1,7	5,7	64,5	21,6	6,5
Responsabilitats atorgades – No despatx	0,7	13,9	62,3	21,9	1,3
Reconeixement de competències – Despatx	0,4	9,2	65,4	16,8	8,3
Reconeixement de competències – No despatx	0,7	16,6	60,9	18,5	3,3
Expectatives d'evolució dins de la jerarquia – Despatx	3,1	12,6	41,2	13,3	29,8
Expectatives d'evolució dins de la jerarquia – No despatx	6,6	24,5	47	9,9	11,9
Facilitats per desenvolupar simultàniament altres feines – Despatx	18,7	32,5	35,5	11,1	2,2
Facilitats per desenvolupar simultàniament altres feines – No despatx	14,6	25,2	44,4	11,9	4,0

Taula 8.1. Percentatge d'advocats segons grau de satisfacció per activitats professionals desenvolupades al lloc de feina.

En termes generals, les valoracions subjectives que en relació amb la feina s'han considerat en aquest estudi, mostren que els advocats tendeixen a experimentar una satisfacció i estar d'acord amb el tracte que reben de l'entorn amb el que interactua professionalment. Per tant, segons les dades sembla que predominen els professionals que experimenten una satisfacció amb la professió i amb ells mateixos.

8.2. COMPENSACIONS NO MATERIALS: L'OCI I EL TEMPS LLIURE DE L'ADVOCAT

Les compensacions relatives a les activitats d'oci i temps lliure dels advocats s'exploren en el darrer apartat de l'entrevista dirigida als professionals. Sobre la forma i el contingut de les informacions obtingudes, cal destacar les següents característiques de procediment:

- ⊕ Les activitats enregistrades han sigut les que han mencionat els enquestats amb les seves pròpies paraules; és a dir, no hi havia una proposta o llistat d'activitats fixada prèviament.
- ⊕ Les preguntes s'han formulat sobre el que agrada fer el "cap de setmana" i els "dies laborables". Diferenciant en el cas dels dies laborables "el que agrada fer i es fa" i "el que agrada fer i no es fa".
- ⊕ Les respostes relatives al cap de setmana, a més a més, les han valorat els propis enquestats tot indicant: el grau de llibertat amb el van elegir l'activitat i els nivells d'obligació experimentats.

La forma de recollir la informació i l'enfocament de les preguntes té la particularitat de poder arribar a conèixer, des de quines activitats fan els professionals els caps de setmana, més enllà de les classificades com activitats d'oci, fins a l'activitat més preferida en el col·lectiu d'advocats, o l'activitat menys obligada.

En la descripció d'aquestes activitats, el col·lectiu d'entrevistats ha coincidit bastant en la denominació que ha donat a certes activitats que social i científicament són conegudes com activitats d'oci. No obstant, un bon nombre de respostes han fet referència a activitats que no estan normalment tipificades com activitats d'oci (per

exemple, fumar, organitzar el temps, treballar, etc.), o s'han descrit de manera particular i personal (per exemple, tenir cura del cos, arreglar-se, no treballar, etc.). Tot plegat ha condicionat el desenvolupament i el resultat de l'anàlisi de les dades, ja que s'ha tractat d'evitar l'alteració de les respostes i la exclusió de les activitats mencionades.

Abans de començar la descripció dels resultats, és important remarcar que aquí es pretenen apropar una vessant més personal de l'advocat, i sempre sota la premissa de que treball i no treball no constitueixen dues realitats separades, si no que entre totes les activitats de la persona s'estableixen complexes interinfluències. Sense entrar en el detall d'aquestes influències, està documentat que dins d'uns marges, la diversitat d'activitats en el temps; la satisfacció de fer allò que un vol; o, la percepció de disposar de temps per un mateix, son aspectes que tenen efectes positius en el rendiment laboral, creixement personal, satisfacció amb la vida, etc.

8.2.1. Activitats del cap de setmana subjectivament agradables

8.2.1.1. Nombre d'activitats mencionades

Respecte al cap de setmana s'ha demanat una enumeració de les activitats que l'entrevistat ha fet durant els darrers caps de setmana i que se sentit bé fent-les. Les activitats s'han anomenat lliurement (sense una llista prefixada) i l'única restricció és que es com a màxim es poden mencionar cinc activitats.

En les respostes a aquesta qüestió, la majoria d'advocats ha descrit cinc activitats.

- ⊕ Específicament, un 73,4% en ha mencionat cinc; un 13,1%, quatre; un 8,2%, tres; un 3,8%, dues i un 1%, una activitat.
- ⊕ Un 0,5% no ha contestat per raons personals.

Com a resultat d'aquestes xifres, el nombre total d'activitats que s'han enregistrat arriba a les 2.755.

Les respostes obtingudes, com s'ha dit, fan referència a les activitats realitzades durant els darrers caps de setmana sense concretar-ne un d'específic. Aquesta forma d'enfocar la pregunta respon a la voluntat de obtenir una mostra d'allò que fan i més agrada fer als professionals els caps de setmana. Aquest objectiu es veuria limitat si només es considerés un cap de setmana o un dia concret del cap de setmana, ja que les activitats que hom fa el diumenge no són les mateixes que les del dissabte i, per exemple, les del diumenge, no són cada setmana les mateixes (per raons meteorològiques, compromisos familiars, etc.). Així doncs, cal remarcar que en l'Estudi, més que oferir un registre complert del que fan els professionals el cap de setmana, dona a conèixer unes dades d'algunes activitats més que fan i més els agrada fer als advocats en el cap de setmana.

8.2.1.2. *Activitats específiques del cap de setmana*

A partir de les activitats esmentades pels advocats s'ha fet un registre estructurat de les respostes. Per la seva elaboració s'ha seguit el criteri obtenir una descripció de la realitat, més que d'avaluació d'aspectes específics (activitats: físiques/culturals; actives/passives; etc.). El resultat d'aquesta primera fase processament de les dades es pot veure a la [FIGURA 8.3](#).

En una segona fase, per obtenir una imatge acurada de les activitats agradables que fa l'advocat al cap de setmana, s'ha identificat el percentatge de professionals que han mencionat les respostes de cada categoria (veure [FIGURA 8.4](#)).

En relació al nombre d'advocats que han fet explícites uns determinats tipus d'activitats es pot observar el que es sintetitza a continuació:

Les activitats que ha mencionat un major nombre de professionals, entorn al 50%, són:

- ⊕ Practicar activitats esportives, amb un 51,4%; passejar, amb un 47,4%; llegir, amb un 46,3%; i, assistir a activitats artístic-culturals, amb un 44,2%.

Altres tipus d'activitats que han citat entre el 40% i el 30% d'advocats són:

- ✦ Fer àpats, que ha mencionat el 40,7%; estar o fer activitats amb la família, el 37,4%; trobar-se o contactar amb persones, el 34,9%; realitzar excursions, viatges i vacances, el 34,3%, i descansar, relaxar-se i gaudir de tranquil·litat, el 31,5%.

En les anàlisis de les respostes obtingudes, també crida l'atenció el nombre relativament reduït de respostes que han emès els advocats en relació a activitats com assistir a un espectacle esportiu, o, veure la televisió. Per a més exactitud:

- ✦ Escoltar música o escoltar la radio, només ho fa un 8,9%; conduir o fer desplaçaments amb bicicleta, cotxe o moto, un 8,2%; desenvolupar aficions o "hobbies" com la jardineria, el hort, la cuina i el bricolatge, també, un 8,2%; assistir o ser espectador d'activitats esportives, un 7,6%; adquirir bens o fer compres, un 7,4%; veure la televisió, un 6,6%, i, estar o compartir activitats amb la parella (inclòs fer l'amor), un 4,9%.

Altres activitats diuen fer i valoren com agradables menys del 3% dels enquestats són:

- ✦ Tenir cura del cos, salut i arreglo personal (1,8%), practicar o participar activament en activitats artístiques o culturals (1,3%); dedicar-se a escriure (1,2%); fer tasques de voluntariat (0,5%), o fumar (0,3%).

Finalment, deixant al marge el tractament per freqüències, és interessant observar algunes activitats que les persones en general no valoren explícita o públicament com agradables. En particular, en el col·lectiu d'advocats són agradables per un percentatge contingut, però significatiu d'entrevistats. Per exemple:

- ✦ Les activitats domèstiques (7,2%); les tasques d'organització del temps (4,8%); la formació (2,1%); i les activitats laborals (1,3%).

Els tipus d'activitats considerades fins aquí estan integrades per unes activitats concretes i específiques. Entre les més practicades es veu que:

- ✦ Les esportives inclouen més d'una vintena de pràctiques, destacant com més freqüents: l'esquí, el gimnàs, la natació, la navegació, el tennis, el pàdel i el golf.

- ⊕ Passejar és una activitat que preferentment es fa a la natura, ja sigui en àrees de mar o muntanya i acompanyada o no de la contemplació de la natura o el prendre el sol.
- ⊕ Assistir o ser espectador d'activitats esportives es liderada pel futbol.
- ⊕ Les activitats artístic-culturals estan encapçalades pel cinema, seguida del teatre i la visita a museus i exposicions.
- ⊕ Els àpats que es destaquen amb més freqüència són, en primer lloc els sopars, àpat que triplica el mencionat en segon lloc, el dinar.

8.2.1.2.1. Activitats del cap de setmana segons sexe i l'edat

En relació al sexe, les activitats que es fan i que es valoren com agradables no presenten les diferències accentuades. No obstant, amb diferències de 10 ó més punts, es veu que:

- ⊕ El nombre de homes és major que el de dones pel que fa a la menció de pràctica d'activitats esportives, l'assistència o seguiment d'esdeveniments esportius, i el estar i compartir activitats amb la família.
- ⊕ Amb un major nombre de dones que d'homes sobresurten: el passejar, els àpats i el descans.

Respecte a l'edat s'observa que algunes activitats de cap de setmana es fan i valoren més a certes edats. En concret, en les que ressalten més diferències per franges d'edat, són les següents:

- ⊕ Les activitats esportives, les realitzen una mica menys del 50% dels advocats menors de 40 anys, en canvi, entre els 40 i els 50 anys i entre els 60 i 70, els percentatges arriben, respectivament, al 62,2 i al 66,7%.

- ✦ Els àpats són mencionats aproximadament pel 50% dels que tenen menys de 40 anys, però baixa entorn al 35% entre els que tenen de 40 a 50 anys i es queda amb un 10% entre els que tenen més de 60 anys.
- ✦ La lectura és una activitat valorada per més del 50% dels majors de 40 anys, però decreix a un 38,3% i un 42,2% entre els que tenen, respectivament, menys de 30 anys i entre 30 i 40 anys.
- ✦ Les trobades i els contactes amb altres persones, les destaquen més del 50% dels que tenen menys de 30 anys; percentatge que va disminuint progressivament amb l'edat: el 34,1% als 30-40 anys baixa al 6,3% entre els majors de 70 anys.
- ✦ El fet d'estar i fer activitats amb la família sembla que té el seu punt àlgid entre els 30 i 50 anys, quan es mencionada per més del 40% dels advocats. Després d'aquesta edat, el percentatge dels que han fet referència a la família es queda entorn al 30%. Per sota dels 30 anys, tan sols un 18,3% la fa explícita.
- ✦ El descans es una activitat més mencionada entre els joves. En concret, entre els enquestats menors de 30 anys, la ressalten el 46,1%; entre els que tenen de 30 a 40 anys, el 34,8% i en les franges d'edat successives els percentatges van descendent de manera progressiva fins ser al·ludida per només el 14% dels que tenen entre 60 i 70 anys.
- ✦ L'escolta de la radio o la música és poc destacada, especialment entre els de menys de 30 anys. A aquesta edat només l'ha mencionat el 2,6%, en edats posteriors els percentatges pugen al 10 i 15%.

8.2.1.2.2. Activitats del cap de setmana segons parella i fills

Segons l'advocat tingui o no parella, hi ha diferències en les activitats que es realitzen i són agradables. Entre les activitats amb més diferències, com es pot veure a la [FIGURA 8.6](#):

- ✦ Les destacades per un major nombre d'advocats que estan en parella són: el passejar, el llegir i el estar o fer activitats en família.

- ⊕ Les més valorades pels que no estan en parella són: el fer àpats, el assistir o ser espectador d'activitats artístiques-culturals, les trobades i els contactes, i, el descans.

Les activitats que es fan i valoren els que tenen parella per una banda i els que no en tenen, per altre, són bastant similars a las que s'observen entre els que tenen i no tenen fills. Entre aquests últims, les diferències més rellevants, com es pot observar en la [FIGURA 8.7](#) són les següents:

- ⊕ Els que no tenen fills amb més freqüència mencionen: els àpats, el assistir o ser espectador esdeveniments artístics o culturals, les trobades i els contactes, i, el descans.
- ⊕ Per part dels que tenen fills són més mencionades: el estar i compartir activitats en família, i, encara que en menor mesura, les aficions o hobbies.

8.2.2. Activitats dels dies laborals subjectivament agradables

8.2.2.1. Nombre d'activitats mencionades

En relació als dies laborables s'ha preguntat per aquelles activitats que es fan i que agrada fer. En aquest cas també, les respostes han sigut lliures i la limitació ha estat que es podien mencionar, com a màxim, cinc activitats.

Les dades que s'han obtingut en aquesta qüestió, quantitativament són una mica inferiors a les s'han registrat en la resposta a la mateixa pregunta referida al cap de setmana.

- ⊕ En concret, han descrit cinc activitats una mica menys de la meitat, el 43,1%. Amb quantitats inferiors a cinc activitats, ha enumerat quatre, el 13%; tres, el 16,1%; dues, el 14,4%; i una, el 12,1%.
- ⊕ A aquesta qüestió, un 1,3% no ha contestat per raons personals.

8.2.2.2. *Activitats específiques agradables dels dies laborables*

El total d'activitats que s'han enregistrat en aquesta pregunta han sigut 2.175, les quals s'han pogut classificar seguint el sistema de categorització establert per a l'anàlisi de les activitats destacades del cap de setmana.

Els resultats d'aquesta classificació permeten descobrir les activitats agradables que fan més advocats el dies laborables (veure [FIGURA 8.8](#)). Així,

- ⊕ La activitat més mencionada, la que ha apuntat un 83,6% dels que han contestat a la pregunta, és el dedicar-se a activitats laborals.
- ⊕ Amb percentatges que se situen entorn al 40% de professionals que les mencionen està: fer àpats (43,9%), practicar activitats esportives (40,7%) i llegir (37,7%). Específicament,
  - Respecte als àpats, els més esmentats són el dinar (12,6%) i el sopar (11,5%).
  - Les activitats esportives més mencionades són: anar al gimnàs (13,5%), jugar a futbol (2,8%), nedar (2,5%), caminar (2,5%) i ballar (2,2%).
- ⊕ Altres activitats mencionades per un nombre d'advocats que gira entorn als 15 i 20% són: compartir temps amb la família (23,1%), tenir trobades i contactes amb altres persones (18,9%), ser espectador d'activitats artístiques i culturals (16,8%), o, veure la televisió (14,1%).

Com es pot observar, les freqüències per cada tipus d'activitat canvia segons els períodes de temps considerats. Entre altres raons, per que hi ha diferències en quan a: la quantitat de temps disponible els dies laborals o els caps de setmana, els hàbits, les possibles relacions amb altres persones, la recerca diferents tipus d'experiències, etc. Algunes de les activitats que tenen més o menys seguidors en funció del període de temps considerat són les següents (veure [FIGURA 8.9](#)).

- ⊕ Són menys destacades com activitats agradables realitzades el cap de setmana que els dies laborables: veure la televisió o fer tasques laborals.
- ⊕ I, en sentit invers, es citen més com activitats de cap de setmana que com activitats de dies laborables: el fer viatges, el passejar, el ser espectador

activitats artístic culturals, el tenir trobades o contactes amb altres persones, o, el descansar.

8.2.2.2.1. Activitats agradables i realitzades els dies laborables segons sexe i l'edat

Les activitats que es fan i que agraden fer els dies laborals presenten poques diferències en relació al sexe. Com es pot observar a la [FIGURA 8.10](#):

- ⊕ Són més mencionades per homes que per dones, les activitats laborals i la lectura. Les primeres les han destacat un 87,1% d'advocats i un 78,7% d'advocades i la segona, per aquest mateix ordre, el 41,8% i el 32%.
- ⊕ Altre activitat amb més diferències segons el sexe i més destacada per les dones és la relativa a les trobades; aquesta es explicitada per un 14% d'homes i un 25,7% de dones.

En relació a l'edat hi han activitats que es fan i són valorades com agradables preferentment a determinades edats; fins i tot, en algunes activitats sembla donar-se una tendència a ser més o menys habituals i agradables en relació a l'edat. Tot i la prudència que s'ha de prendre amb els intervals amb pocs subjectes, destaca que entre les activitats més habituals pels enquestats,

- ⊕ Segueixen una tendència a disminuir amb l'edat:
  - Les activitats esportives i els àpats, que passen de ser nomenades per més de la meitat dels menors de 30 anys, a ser mencionades per un 30% dels que tenen entre 60 i 70 anys.
  - Encara que en menor grau, les trobades també descendeixen. Són destacades per més d'un 25% dels menors de 30 anys i per aproximadament un 10% dels majors de 60 anys.
- ⊕ Tendeixen a augmentar amb l'edat les al·lusions a:
  - L'activitat laboral, que de ser mencionada per un 65,8% dels menors de 30 anys, arriba a ser destacada per el 95% dels que tenen entre 60 i 70 anys.
  - La lectura, que passa d'un 30% aproximadament entre els més joves, a més del 50% entre els majors de 60 anys.

8.2.2.2.2. Activitats agradables dels dies laborables segons parella i fills

Les dades enregistrades mostren unes tendències bastant similars tant en relació a la variable parella com a la variable fills (veure [FIGURES 8.11](#) i [8.12](#)).

- ⊕ Les activitats en les que en les diferències destaquen un major nombre d'advocats sense parella o sense fills, són les relatives a l'esport, els àpats, l'assistència a activitats artístic-culturals o la formació.
- ⊕ Les activitats en les que les diferències es decanten per un major nombre de professionals amb parella o amb fills són les activitats laborals, la lectura i la família.

8.2.3. Activitats dels dies laborables agradables i no realitzades

8.2.3.1. Nombre d'activitats mencionades

Per analitzar les activitats que es voldrien realitzar i que no es fan els dies laborables la pregunta s'ha fet sense donar restriccions a l'hora de contestar. Es a dir, les respostes han sigut lliures, i, il·limitades en quan al nombre d'activitats que es mencionen.

En resposta a la pregunta que s'acaba de descriure, el volum total de dades obtingudes s'ha quedat amb 1.684 i el nombre d'activitats mencionades entre els entrevistats s'ha estructurat de la següent forma:

- ⊕ Han descrit sis i set activitats, respectivament, el 1,5% i el 1,1%. Cinc activitats, el 12,6%; quatre, el 8,9%; tres, el 31,6%; dues, el 22% i una, el 16,4%
- ⊕ El nombre d'entrevistats que no han contestat ha sigut el 5,9%.

8.2.3.2. Activitats específiques agradables i no realitzades els dies laborables

L'anàlisi de les més de 1.500 respostes obtingudes en relació a les activitats que no es fan però que agradaria fer-les, mostra que les més mencionades entre els que han contestat són les següents (veure [FIGURA 8.13](#)):

- ⊕ Com a tipus d'activitat més destacada, la que ha apuntat el 52,1% d'advocats, està la realització d'activitats esportives.
- ⊕ Amb percentatges una mica inferiors, aproximadament la tercera part dels advocats diu que no fa i li agradaria fer: excursions, viatges i vacances (36,6%); activitats de formació (35,9%) i organitzar el temps (35,9%).
- ⊕ Entre el 10 i el 15% diu que li complauria: ser espectador d'activitats artístic-culturals (17,8%); tenir trobades i contactes (15%); llegir (14,3%); estar amb la família (13,8%); fer activitats laborals (13,4%) i passejar (11,3%).

Dins de la tipologia d'activitats que s'acaben d'apuntar, algunes d'específiques que destaquen per la seva freqüència, són:

- ⊕ Entre les esportives, anar al gimnàs (11,7%); activitat que es seguida de lluny per nedar (2,5%), navegar (1,9%) o esquiar (1,4%).
- ⊕ En relació a les activitats de formació, destaca un 13,4% que desitjaria formar-se en general; un 7,5% que voldria aprendre idiomes; i, un 5,9% voldria avançar en la formació en el Dret .
- ⊕ Respecte a l'organització del temps, el 18,8% diu que voldria organitzar-se per tenir temps lliure; el 8,4% destaca que desitjaria tenir temps per ell/ella mateixa; i un 7,4% anhelaria disposar d'una flexibilitat i auto-estructuració d'horaris.
- ⊕ Entre les activitats artístiques i culturals, un 9,2% voldria anar al cinema. Altres activitats que menys del 3% dels advocats aspiren a poder realitzar són: anar al teatre (2,6%); o a museus i exposicions (1,7%)

8.2.3.2.1. Activitats agradables i no realitzades els dies laborables segons sexe i edat

Les activitats que els advocats i les advocades no fan i els agradaria fer els dies laborals són bastant similars. No obstant, tal com es veu gràficament a la [FIGURA 8.14](#), hi ha algunes diferències que es distingeixen una mica més.

- ⊕ Les activitats més mencionades per homes que per dones són poques i les diferències escasses, no obstant, les que sobresurten són les relatives a la categoria d'excursions, els viatges i les vacances (respectivament, un 39,6% i un 32,5%).
- ⊕ Les activitats més destacades per dones que per homes i amb majors diferències, són: assistir a activitats artístic-culturals, tenir trobades i contactes amb persones, formar-se, i disposar de possibilitats per organitzar-se el temps.

L'edat sembla condicionar les activitats que es consideren agradables i que no es fan els dies laborables. Aquesta incidència de l'edat en les activitats no realitzades, al igual que en les realitzades, es tradueix en algunes tendències a augmentar o a disminuir el nombre dels que identifiquen activitats agradables i no realitzades. Entre les que s'han mencionat amb més freqüència:

- ⊕ Tendeixen a disminuir amb l'edat:
  - La formació, aquesta és una activitat citada per més del 50% dels que tenen menys de 30 anys; per un 36% dels d'edats compreses entre els 30 i els 40 anys, per un 29% dels de 40 a 50 anys, i, per un 18% dels que tenen entre 50 i 60 anys.
  - L'esport, que es valorat per més del 55% dels que tenen menys de 40 anys, per un 45% dels que tenen entre 40 i 60 anys, i per poc més d'un 20% dels majors de 60 anys.
  - Les trobades i contactes amb persones que passen de ser nomenades per un 20% entre els menors de 30 anys, a ser mencionades per un 9% dels que tenen entre 50 i 60 anys, i, a no ser destacades per els majors de 60 anys.
- ⊕ Tendeixen a augmentar amb l'edat:

- Les excursions, viatges i vacances, que són esmentades per un 35,5% dels menors de 30 anys i arriben a ser citades per més de la meitat dels majors de 50 anys.

8.2.3.2.1. Activitats agradables i no realitzades els dies laborables segons parella i fills

Algunes de les activitats agradables que no es fan els dies laborables són més o menys destacades pels advocats en relació al fet de tenir o no tenir parella o fills.

Respecte als advocats amb parella i els advocats sense parella, ambdós col·lectius es diferencien especialment en les activitats de formació, les trobades i contactes amb altres persones i l'assistència a activitats artístic-culturals (veure [FIGURA 8.15](#)).

- ✦ En els dos primers tipus d'activitats (formació i trobades o contactes), el percentatge de advocats sense parella que les ha citat és, respectivament, el 50% i el 25%; i el percentatge dels que tenint parella els anomena, el 29,65 i el 10,6%.
- ✦ Pel que fa a les activitats artístiques i culturals, diuen que els agradaria assistir o seguir-les el 20,4% dels que tenen parella i el 11,9% dels que no en tenen.

Els professionals amb fills i sense fills també mostren algunes diferències al identificar les activitats que els hi són agradables i no fan (veure [FIGURA 8.16](#)). Específicament,

- ✦ Les activitats més citades per els que no tenen fills són les trobades i contactes amb altres persones i la formació. Aquestes activitats, les ha destacat: un 19,9% i un 46,1% dels que no tenen fills; i, un 9,3% i un 24,3% dels que tenen fills.
- ✦ Amb un predomini de advocats amb fills, esta el estar amb la família, valorada per el 20,5% dels que tenen fills i el 7,8% dels que no en tenen.

8.2.3. Activitats realitzades i el seu grau d'obligació i elecció

Tal com s'ha anunciat abans, per cadascuna de les activitats agradables realitzades el cap de setmana s'ha demanat una avaluació sobre: el grau d'obligació amb el que s'ha realitzat; i el grau de llibertat amb la que s'ha elegit.

Les respostes s'han donat precisant uns percentatges que podien anar del 0% al 100%. Per facilitar estimacions dels entrevistats s'ha fet servir una gràfica similar a una regla per tal de que es pogués assenyalar sobre aquest estri els percentatges. La regla estava dividida proporcionalment en 4 blocs i contenia inscrites les quantitats del 0%, 25%, 50%, 75% i 100%.

Les informacions que aporten les dues preguntes d'aquest apartat poden semblar similars, amb l'única diferència d'estar formulades de manera inversa. No obstant, cal advertir que no es del tot correcte pensar que obligació i llibertat d'elecció fan referència a una mateixa qüestió analitzada des de perspectives oposades. Obligació i llibertat d'elecció no representen a una realitat lineal en la que la suma de una i altre hagi de donar una quantitat fixa, en aquest cas un "1%" o el "100%". Aquesta imprecisió en la suma de ambdós aspectes, de nou, constitueixen una mostra de la complexitat d'aquests fenòmens i de la borrositat que els envolta.

Entre altres aspectes psicosocials, aquesta imprecisió es deriva, per una part, de les diverses intensitats d'obligació que hom experimenta en les etapes que antecedeixen a la execució de l'activitat i mentre es realitza l'activitat. Per altre part també es deriva de les diferents intensitats de llibertat de elecció que la persona viu en el moment de decidir iniciar, acabar, o continuar l'activitat. Es a dir, l'obligació i la llibertat d'elecció no són constants en el desenvolupament d'una activitat i la percepció de la persona un fenomen subjectiu no lineal. Les imprecisions, però no invaliden la importància que té el valorar les percepcions que tenen les persones respecte a l'obligació i la llibertat, ja que en definitiva, aquestes percepcions són una part central de les avaluacions que hom faci respecte a la satisfacció amb la vida, benestar, qualitat de vida, etc.

Respecte al grau de obligació, en general, cadascuna de les activitats enregistrades es fan amb diversos graus d'obligació. Així, mentre alguns enquestats valoren que fan una determinada activitat sense o amb poca obligació, altres perceben que fan aquesta mateixa activitat amb un grau d'obligació substancials. Les dades que

es recullen a la [TAULA 8.2](#), mostren les diferents percepcions d'obligació que es tenen sobre una mateixa activitat. Entre les activitats més freqüents, es veu que:

- ✦ Les pràctiques esportives, el passejar i el llegir, aproximadament, una tercera part les fa amb molta sensació de poca obligació (menys del 25%). Però, paral·lelament, una mica més de la tercera part sent que les fa amb un percentatge de més del 75% d'obligació.
- ✦ Els àpats, el descans, el estar i compartir amb la família, i les activitats laborals, es fan amb poca percepció d'obligació (menys del 25%) per uns percentatges d'advocats que van del 16 al 24%, i amb una sensació d'obligació alta (més del 75%) per un percentatge d'entrevistats que va del 40 al 60%.
- ✦ L'assistir o ser espectador d'esdeveniments o activitats esportives i artístic-cultural, té un grau d'obligació superior al 75% aproximadament per un 25% de professionals. Per que fa a percepció de poca obligació, aquesta es queda en un 25% per 52% dels seguidors d'esports i per un 35,8% per els interessats en activitats artístic-culturals.
- ✦ Les excursions, viatges i vacances i, també, les trobades o contactes amb altres persones, són activitats que les fa una mica més d'una quarta part sense percepció d'obligació. Ara bé, el 38,9% dels que han mencionat les excursions, viatges i vacances experimenten una intensitat d'obligació o necessitat superior al 75%. I, aquesta intensitat també la viu quasi la meitat dels que han destacat les trobades o contactes.

Tipus d'activitat	Intensitat d'obligació					NR
	[0-25)	[25-50)	[50-75)	[75-100)	[100-)	
Físico-esportives. Pràctica	31,7	9,6	19,6	11,5	24,7	2,9
Passejar	31,0	7,0	23,3	18,1	17,8	2,8
Lectura	30,8	7,5	24,7	17,6	17,9	1,4
Àpats	24,4	8,1	24,0	17,9	23,2	2,4
Descans	22,0	6,8	20,9	19,4	28,3	2,6
Família	23,8	4,0	10,6	16,3	41,9	3,5
Laborals	15,4	7,7	15,4	38,5	23,1	—
Físico-esportives. Espectador	52,2	6,5	17,4	6,5	17,4	—
Artístiques-culturals. Espectador	35,8	13,1	23,1	9,7	16,0	2,2
Excursions / Viatges / Vacances	25,4	13,4	18,2	14,8	24,4	3,8
Trobades / Contactes	28,8	3,8	17,0	22,2	25,0	3,3

Taula 8.2. Tipus d'activitats i percepció del grau d'obligació

Sobre el grau de elecció amb la que s'ha fet l'activitat no s'aprecia tanta variació en les avaluacions. La majoria dels enquestats diu que les ha elegit, amb molta intensitat per voluntat pròpia. Entre aquestes activitats, a continuació es destaquen les que registren més respostes amb el major grau de llibertat, així com les que destaquen per més freqüència de poca llibertat (veure [TAULA 8.3](#))

- ⊕ La pràctica d'esport, l'assistència o el seguiment d'espectacles esportius, la conducció o desplaçaments, el descans, el estar o compartir amb la família i la lectura són activitats que més del 80% dels enquestats diu que les ha elegit amb un grau de llibertat superior al 75%. Entre aquestes activitats destaca el fet de que més del 90% diu que llegeix amb una llibertat del 75% i per més concisió, aquest percentatge baixa al 81% en la percepció de llibertat total (100%).
- ⊕ Les excursions, viatges i vacances, el assistir o ser espectador d'activitats artístic-culturals, i les trobades o contactes, aproximadament el 70% dels advocats que les fan, afirmen que les desenvolupen amb una llibertat superior al 75%.
- ⊕ Els àpats constitueixen una de les activitats més destacades en les que es troba el menor nombre de professionals (66%) que perceben una llibertat superior al 75%. Altres activitats que registren uns percentatges similars (entorn al 60%) en aquest grau de llibertat són les activitats domèstiques i els jocs de taula.
- ⊕ Les activitats laborals amb llibertat del més del 100% reuneix una mica més del 40%; amb menys del 75% de llibertat, el 60% aproximadament.

En síntesi, d'acord amb les dades obtingudes, majoritàriament, durant els caps de setmana es realitzen activitats en les que el pes de la decisió de realitzar-se recau sobre la pròpia persona i l'obligació bastant distribuïda en els seus diferents graus.

Tipus d'activitat	Intensitat de llibertat d'elecció					
	[0-25)	[25-50)	[50-75)	[75-100)	[100-)	NR
Físico-esportives. Pràctica	1,6	4,5	10,3	9,3	71,5	2,9
Físico-esportives. Espectador	4,3	2,2	13,0	4,3	76,1	—
Conducció / Fer desplaçaments	—	4,0	14,0	8,0	74,0	—
Descans	1,6	4,2	10,5	5,8	75,4	2,6
Família	4,4	0,9	10,6	10,6	70,0	3,5
Lectura	0,4	2,2	4,7	10,0	81,4	1,4
Laborals	15,4	7,7	38,5	—	38,5	—
Excursions / Viatges / Vacances	1,0	2,9	19,6	11,0	61,7	3,8
Artístiques-culturals. Espectador	1,9	3,7	18,3	6,3	67,5	2,2
Trobades / Contactes	1,4	1,9	16,5	11,8	65,1	3,3
Àpats	2,0	3,3	23,2	12,2	56,9	2,4
Domèstiques	15,8	5,3	31,6	5,3	42,1	—
Jocs de taula	—	8,3	33,3	8,3	50,0	—

Taula 8.3. Tipus d'activitats i percepció del grau de llibertat d'elecció

La llibertat i l'obligació, com s'ha apuntat abans, no són processos estàtics ni constants. Contenen una dinàmica no lineal, són fenòmens complexos i com a tal, presenten entre altres, aspectes borrosos. Aquesta particularitat fa que es pugui comprendre que les respostes a preguntes específiques (concretades en un moment temporal), com és el grau de llibertat en la elecció d'una activitat agradable, siguin menys disperses que les preguntes poc específiques temporalment, com és la relativa all grau d'obligació en el desenvolupament de l'activitat.

El comentari que s'acaba de fer no s'oposa al fet de que sobre les estimacions del grau de llibertat incideixin el voler donar una imatge determinada, o la tendència a respondre segons el "desig social". De la mateixa forma, les consideracions no exclouen el que hi hagi activitats amb un considerable grau d'obligació més o menys estable. En aquest sentit, per influència directa o indirecta del context laboral, de responsabilitats familiars o de prescripcions mèdiques, per exemple, es fan viatges, àpats, esport, activitats formatives, visites culturals, etc.

8.5. CONSIDERACIONS FINALS SOBRE LES ACTIVITATS AGRADABLES

IDENTIFICADES PELS ADVOCATS

El predomini de professionals que esgoten el nombre d'activitats agradables que es poden mencionar, en relació al cap de setmana i els dies laborables, mostra que el col·lectiu, en general, té alternatives per invertir el temps en activitats que li resulten reconfortants. Per altre part, la pluralitat d'activitats suggereix que, per molts, el contingut del temps és qualitativament divers i, en conseqüència, afavoridor del desenvolupament integral de la persona i enriquidor de la percepció de benestar personal i social.

Pel que fa a les activitats que agraden i que no es fan els dies laborables, les dades indiquen uns ideals, unes expectatives a curt, mitjà o llarg termini, uns reptes, unes limitacions, un voler fer amb més intensitat allò que agrada fer, etc. En relació a aquesta qüestió s'ha vist com el tenir o no tenir fills, i, el tenir o no tenir parella, condicionen la menció de determinades activitats. Aquestes condicions familiars, però, no s'han de veure com la causa directa de que agradi fer les activitats que no es fan. Més aviat, cal entendre que les situacions familiars faciliten o inhibeixen el desenvolupament d'unes activitats i, en funció d'això, es destaquen o no com activitats agradables no realitzades els dies laborables.

Les similituds i diferències en els percentatges d'advocats que mencionen les activitats agradables de cap de setmana i de dies laborables, reflecteixen el caràcter difús o borrós que, a la pràctica, tenen conceptes com treball, oci, temps lliure, dies laborables, o caps de setmana. Aquesta característica i el procediment d'anàlisi que s'ha seguit ha facilitat que, per exemple, es posi de manifest que les activitats laborals per molts és una de les activitats més agradables del dia, o que les activitats esportives més d'una quarta part les fa per total obligació³.

La identificació d'activitats agradables que es realitzen permeten fer una descripció de la realitat. Però, una descripció parcial, ja que totes elles tenen un darrer fons important: la satisfacció d'unes necessitats que condicionen el benestar i la qualitat de vida. En efecte, es pot entendre que les activitats valorades responen a

---

³ Aquestes activitats comentades a títol d'exemple, no haguessin quedat registrades en el cas de que haver seguit un procés d'anàlisi que simplificant la realitat utilitzés un llistat estandaritzat d'activitats d'oci o temps lliure.

la necessitat de compensar (contrarestar) determinades insatisfaccions (necessitats per dèficit) i a la necessitat d'aconseguir uns estats de satisfacció personal (necessitats per aspiració), o complimentar uns estats o vivències satisfactòries però insuficients (necessitats per complaença). Així, per exemple, possiblement molts advocats fan o voldrien fer esport per compensar l'escassa activitat física a la feina, fer cursos per aconseguir una fita professional, dinar amb els companys per guanyar proximitat, llegir els resultats esportius per estar al dia i poder seguir converses informals amb els clients, o, anar a classes de gimnàs per poder practicar millor l'esquí⁴.

A partir de les activitats agradables que han mencionats els advocats, aquí, s'han fet algunes reflexions sobre la qualitat del temps del professional. No obstant, cal puntualitzar la persona no està constituïda, se sent realitzada, o desenvolupa la seva identitat personal i social, a través d'activitats aïllades o espais de temps independents. La qualitat del temps i la qualitat de vida de la persona està condicionada per les avaluacions del dia a dia. Així, les estimacions o compensacions no materials que es deriven de la feina com a professional tenen un pes fonamental en la seva concepció com a persona i en el balanç de la seva vida. En aquest sentit, l'activitat professional pot compensar necessitats per deficiència (sentir-se competent com advocat/ada enfront a la percepció de poc competent com a pare o mare), necessitats per complaença (millorar la gestió del despatx) o necessitats per aspiració (tenir com a fita treballar per compte propi).

Per acabar, amb les avaluacions sobre la satisfacció amb la feina i la identificació de les activitats agradables que es realitzen o no, s'han obtingut unes informacions que constitueixen una aproximació a la persona de l'advocat Ara bé, malgrat ser una aproximació a un fenomen complex, a partir de les dades, es pot des de confirmar i qüestionar certs estereotips, fins aportar elements per orientar una intervenció per incrementar la percepció de benestar, augmentar la qualitat de vida laboral, facilitar la satisfacció de certes necessitats psicosocials, optimitzar el consum del temps, etc.

---

⁴ Aquests processos de compensació són complexos en diferents sentits. Respecte a la tipologia presentada, es pot observar la borrositat entre categories.

Figura 8.1. Percentatge d'advocats fent avaluacions positives de certes compensacions

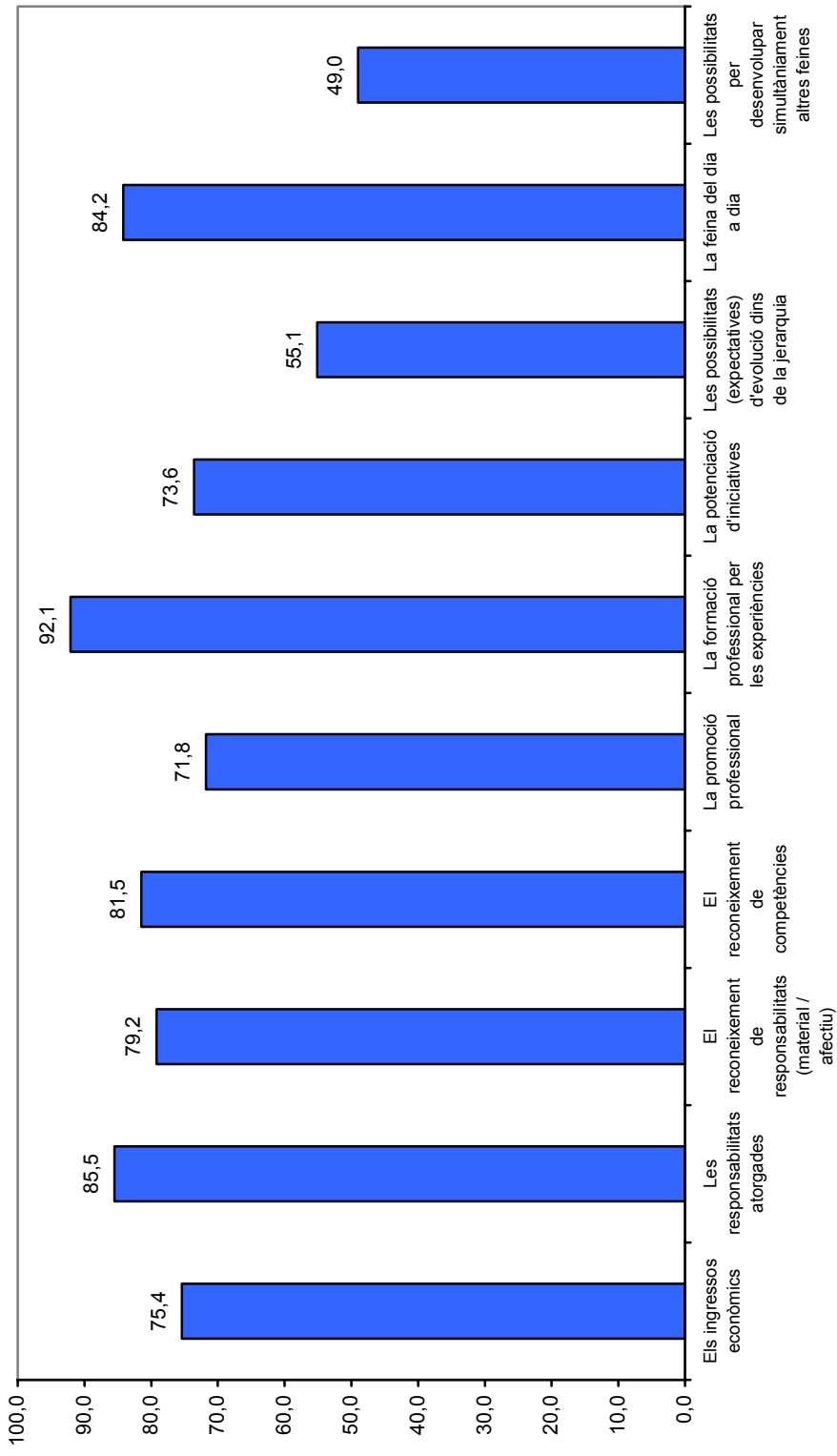

Figura 8.2. Percentatge d'advocats per graus d'avaluació en diferents aspectes de les compensacions professionals

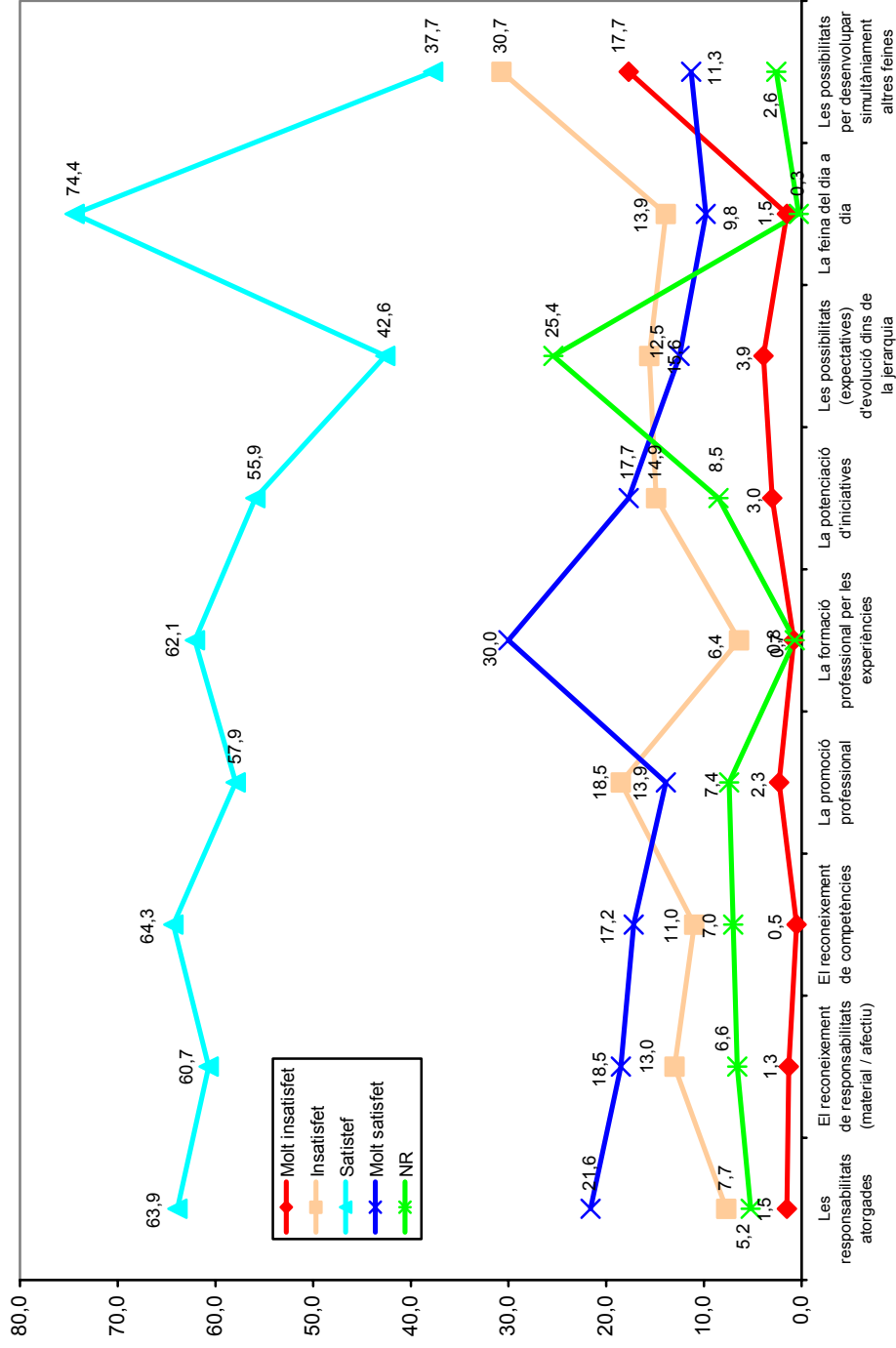

Figura 8.3. Percentatge d'activitats agradables fetes al cap de setmana. Percentatge d'activitats sobre el total de respostes

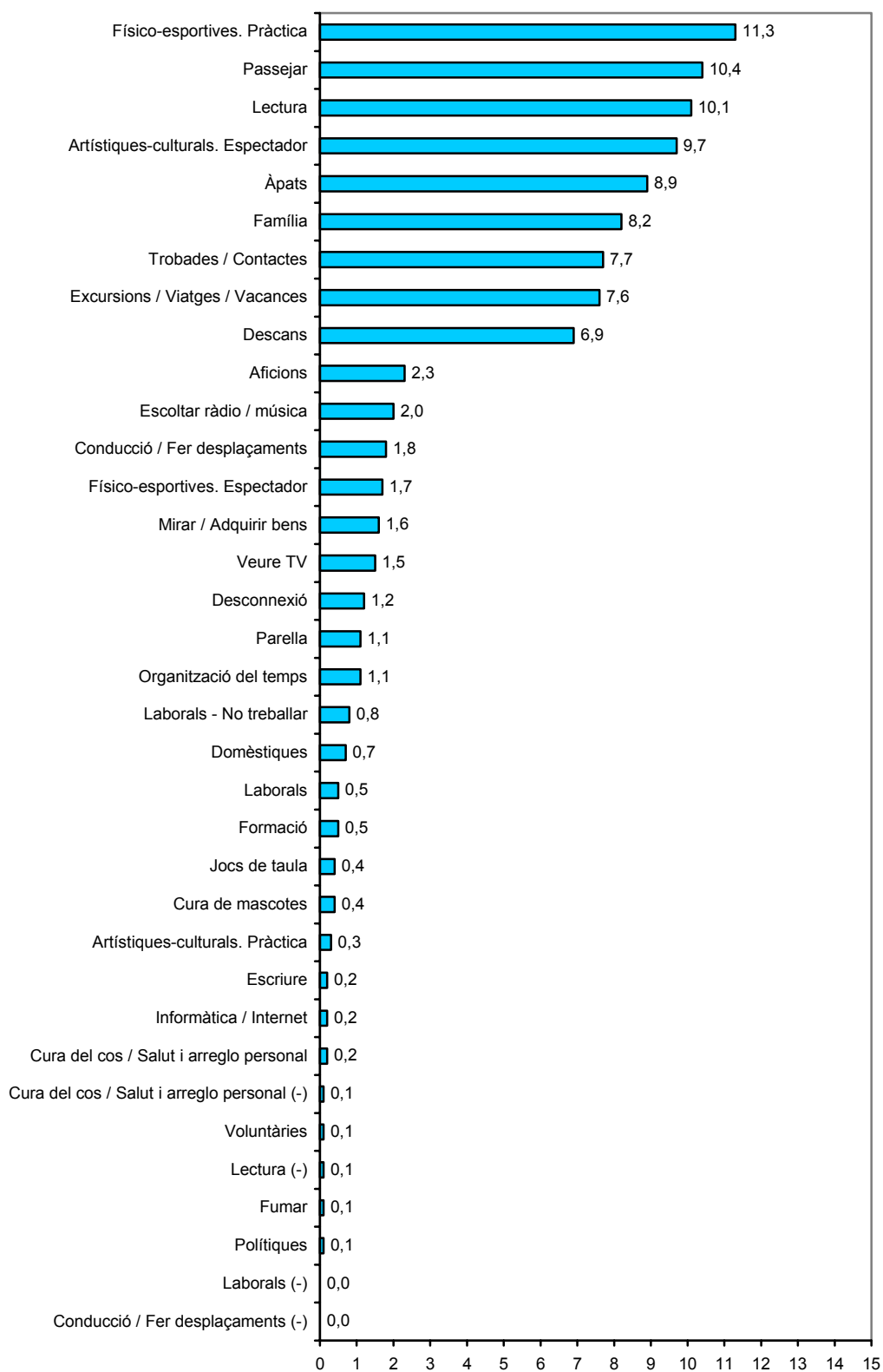

Figura 8.4. Percentatge d'advocats que fan i se senten bé amb activitats de cap de setmana

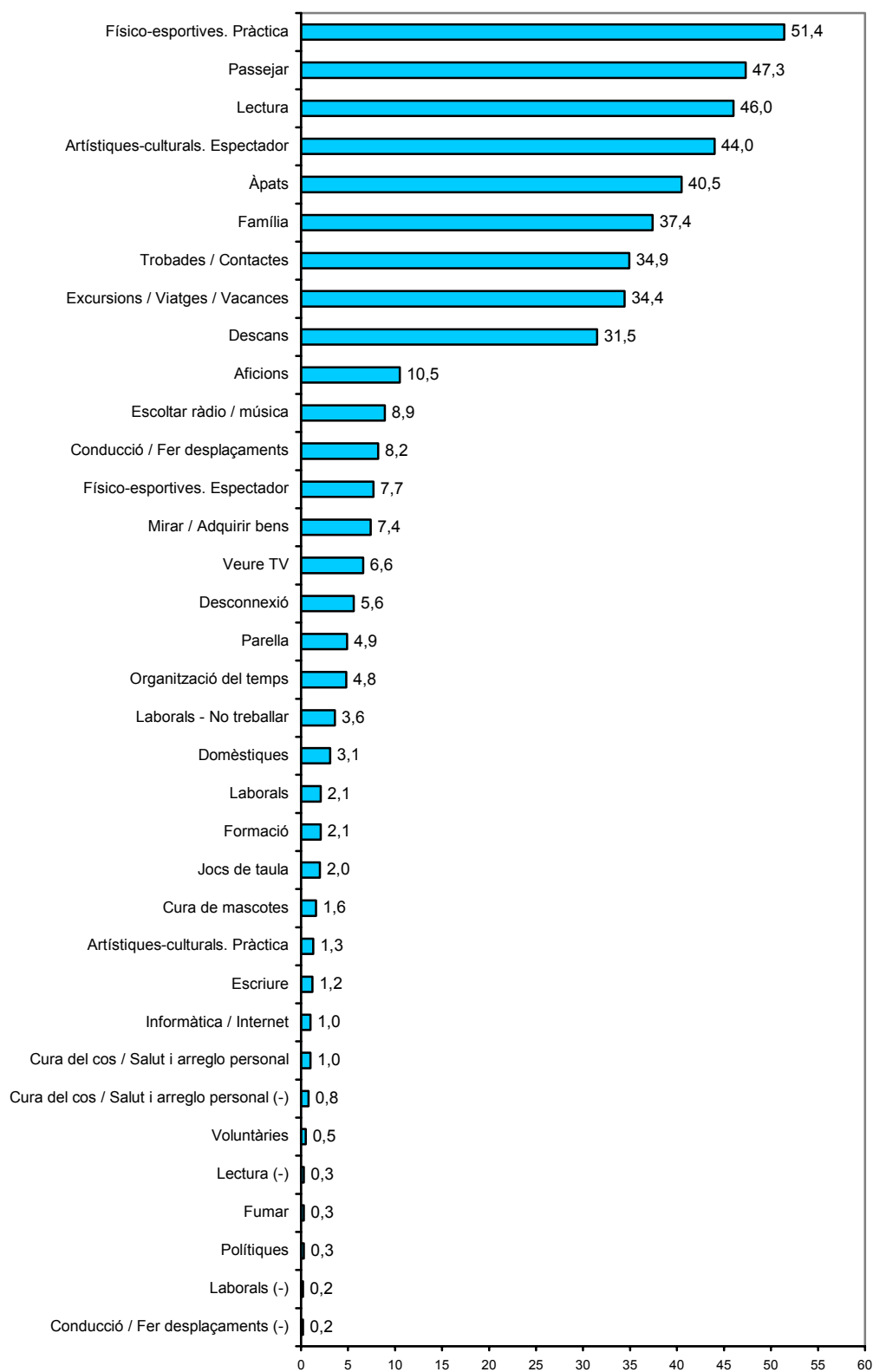

Figura 8.5. Percentatge d'advocats i advocades segons activitats agradables fetes al cap de setmana

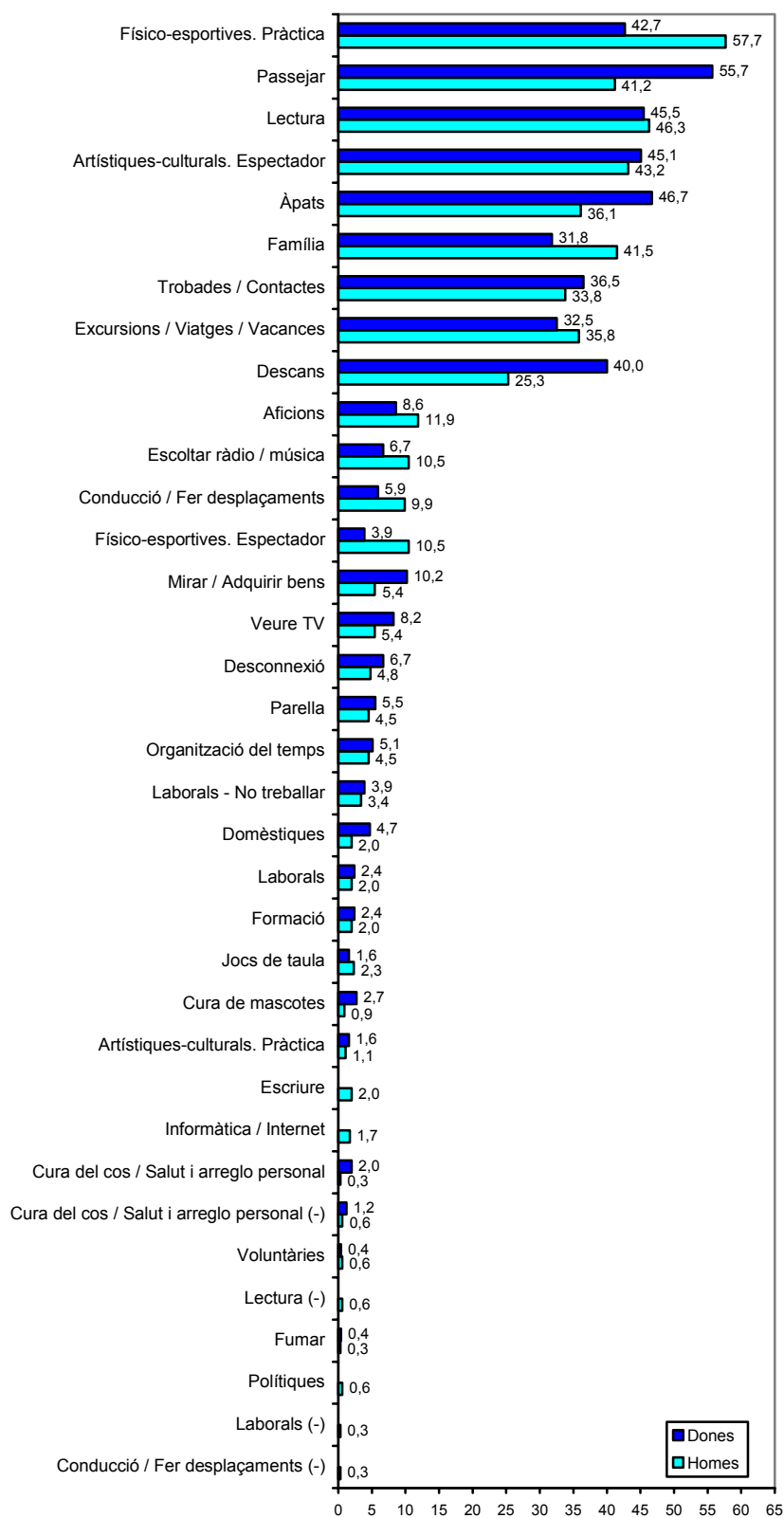

Figura 8.6. Percentatge d'advocats amb parella i sense parella segons tipus d'activitats que fan els caps de setmana

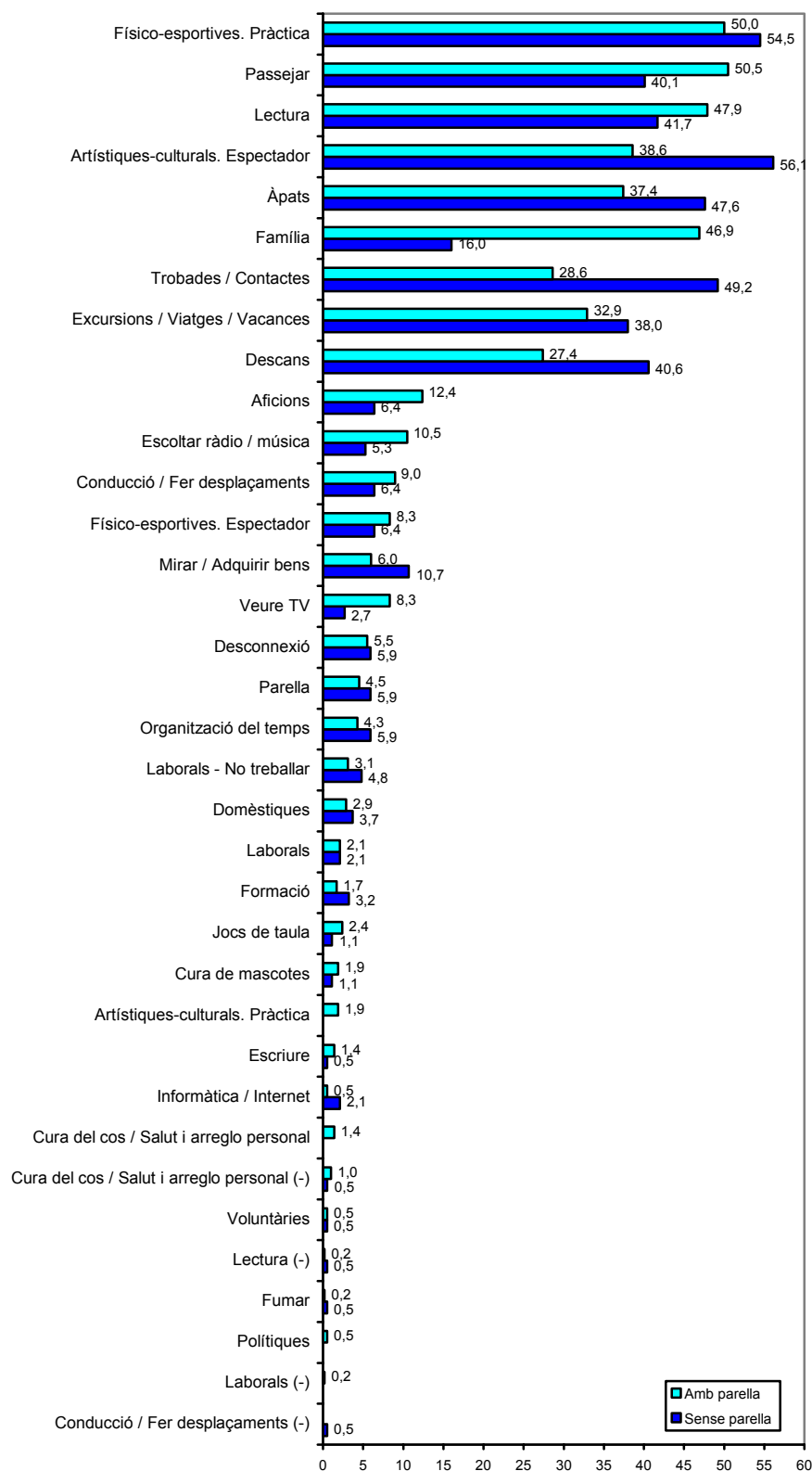

Figura 8.7. Percentatge d'advocats amb fills i sense fills segons tipus d'activitats fetes el cap de setmana

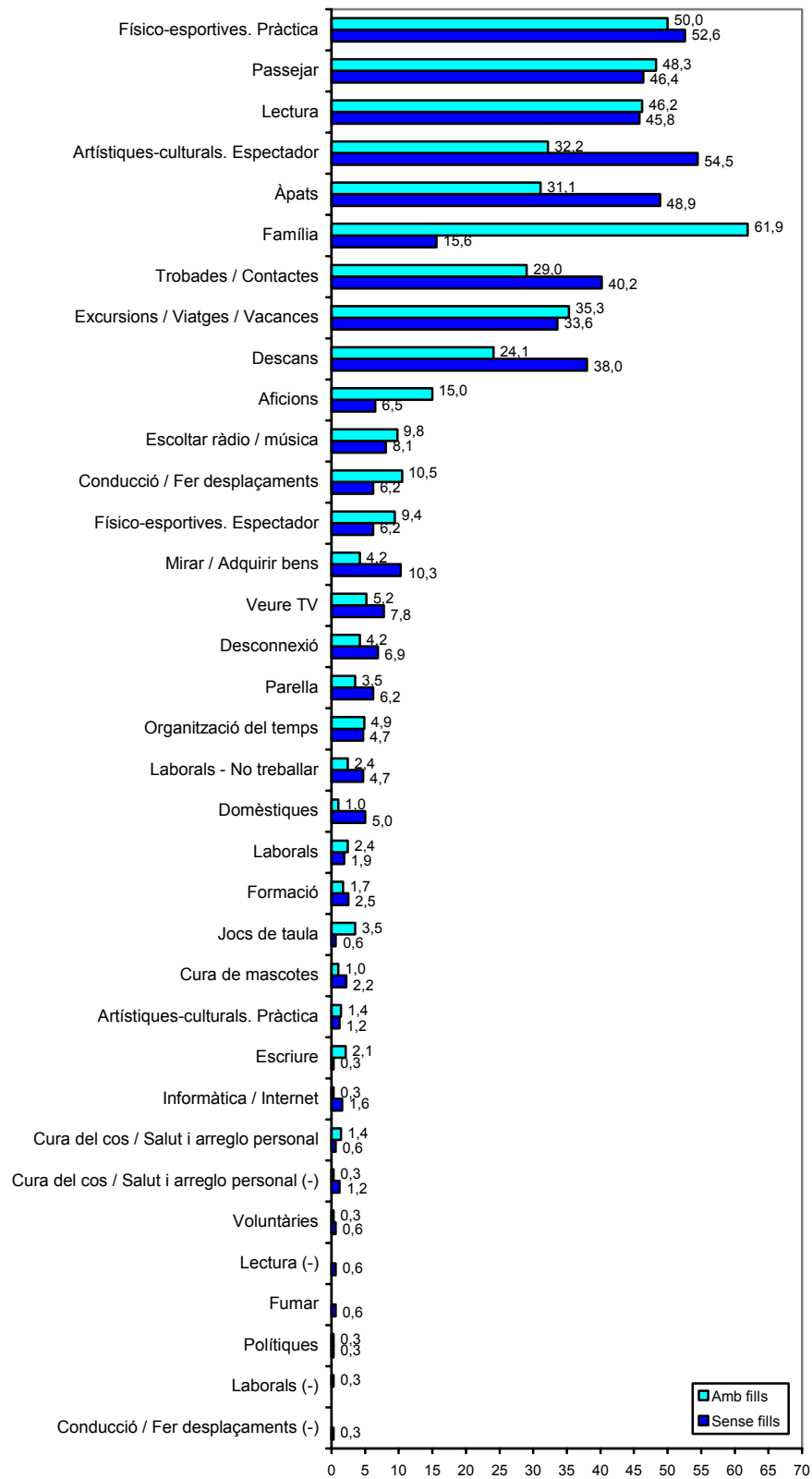

Figura 8.8. Percentatge d'advocats segons activitats agradables realitzades els dies laborables

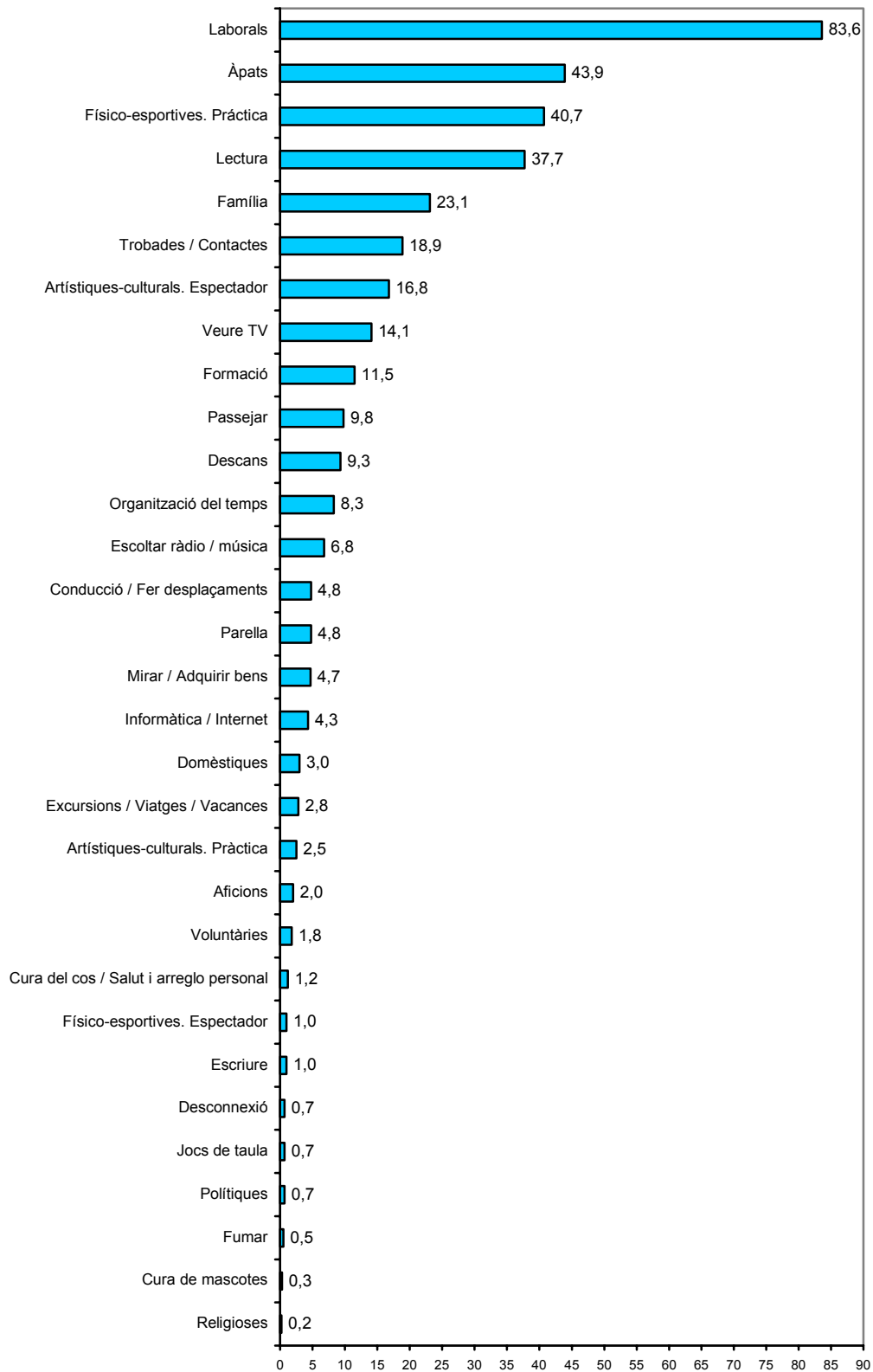

Figura 8.9. Percentatge d'advocats segons activitats agradables fetes el cap de setmana i els dies laborables

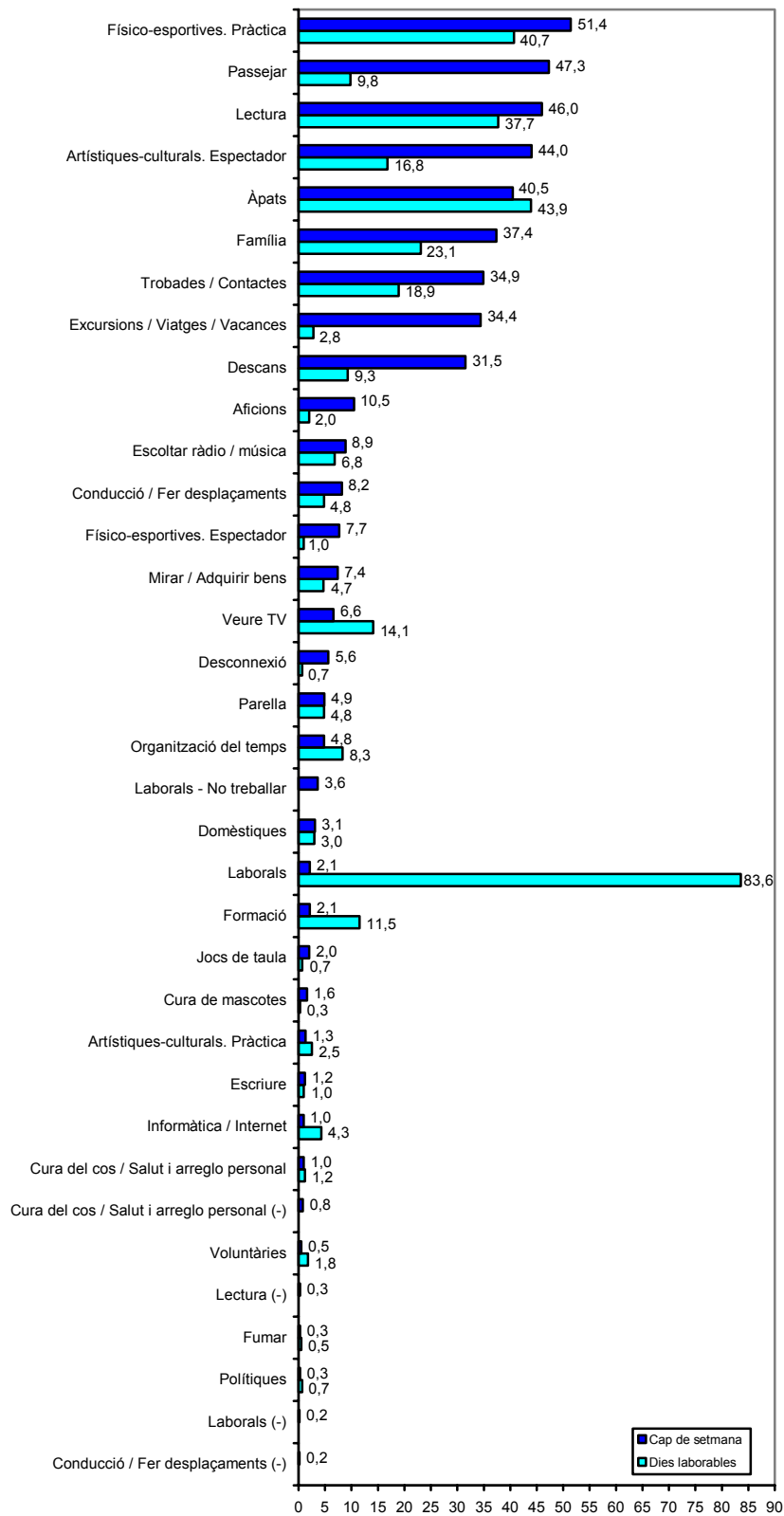

Figura 8.10. Percentatge d'advocats i advocades amb activitats agradables fetes els dies laborables

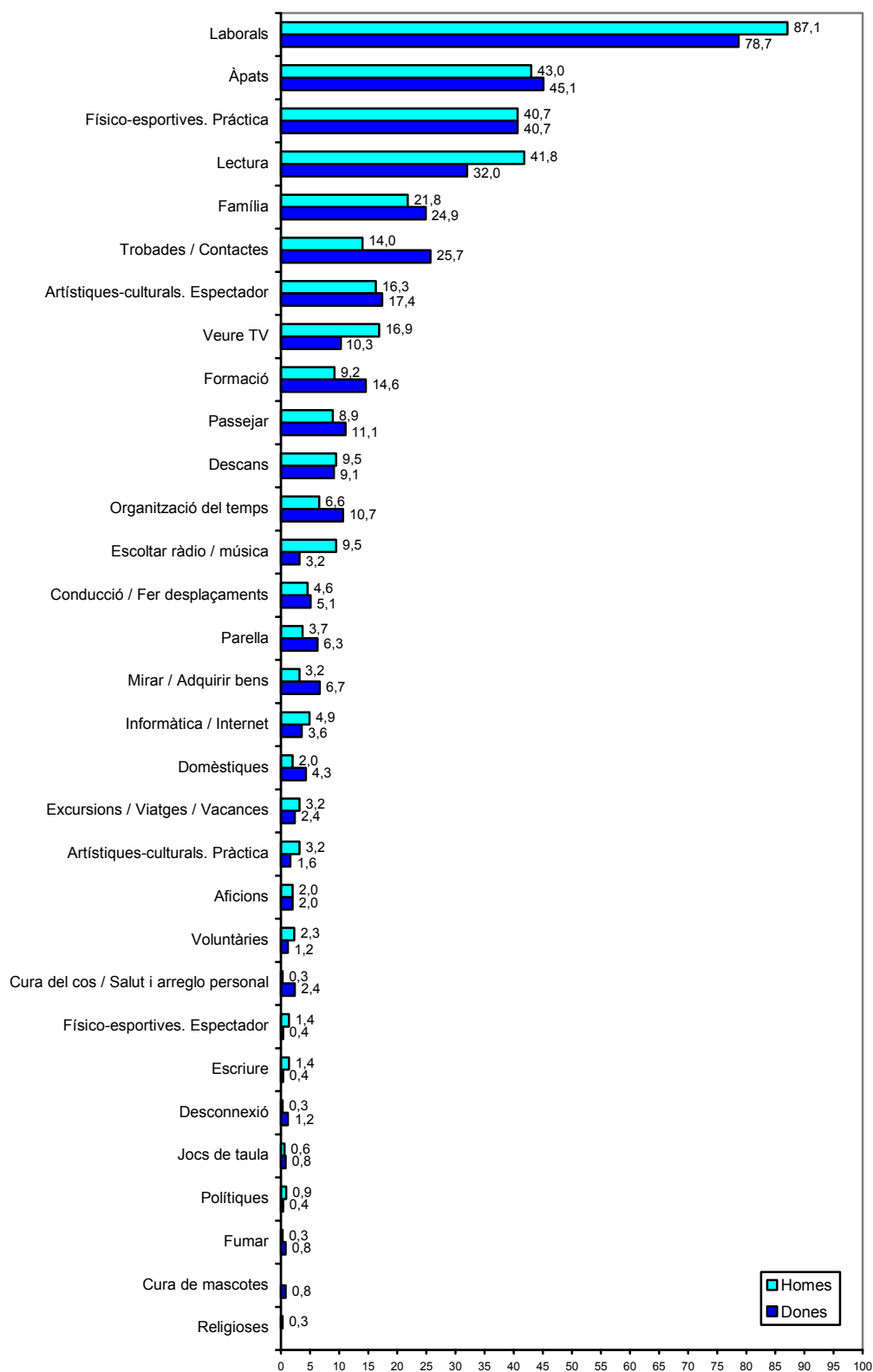

Figura 8.11. Percentatge d'advocats amb parella i sense parella i tipus d'activitats agradables fetes els dies laborables

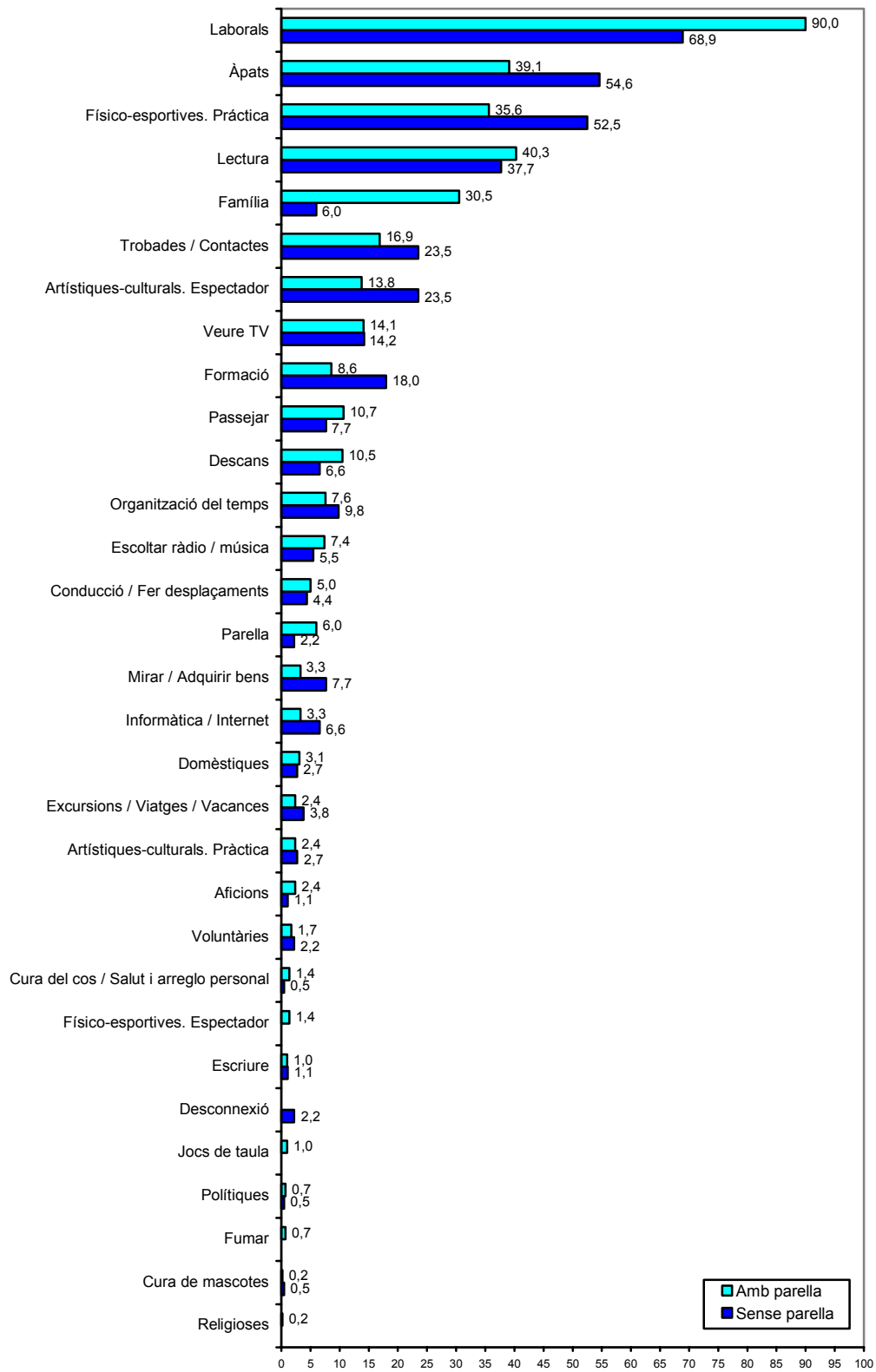

Figura 8.12. Percentatge d'advocats amb fills i sense fills i tipus d'activitats agradables fetes els dies laborables

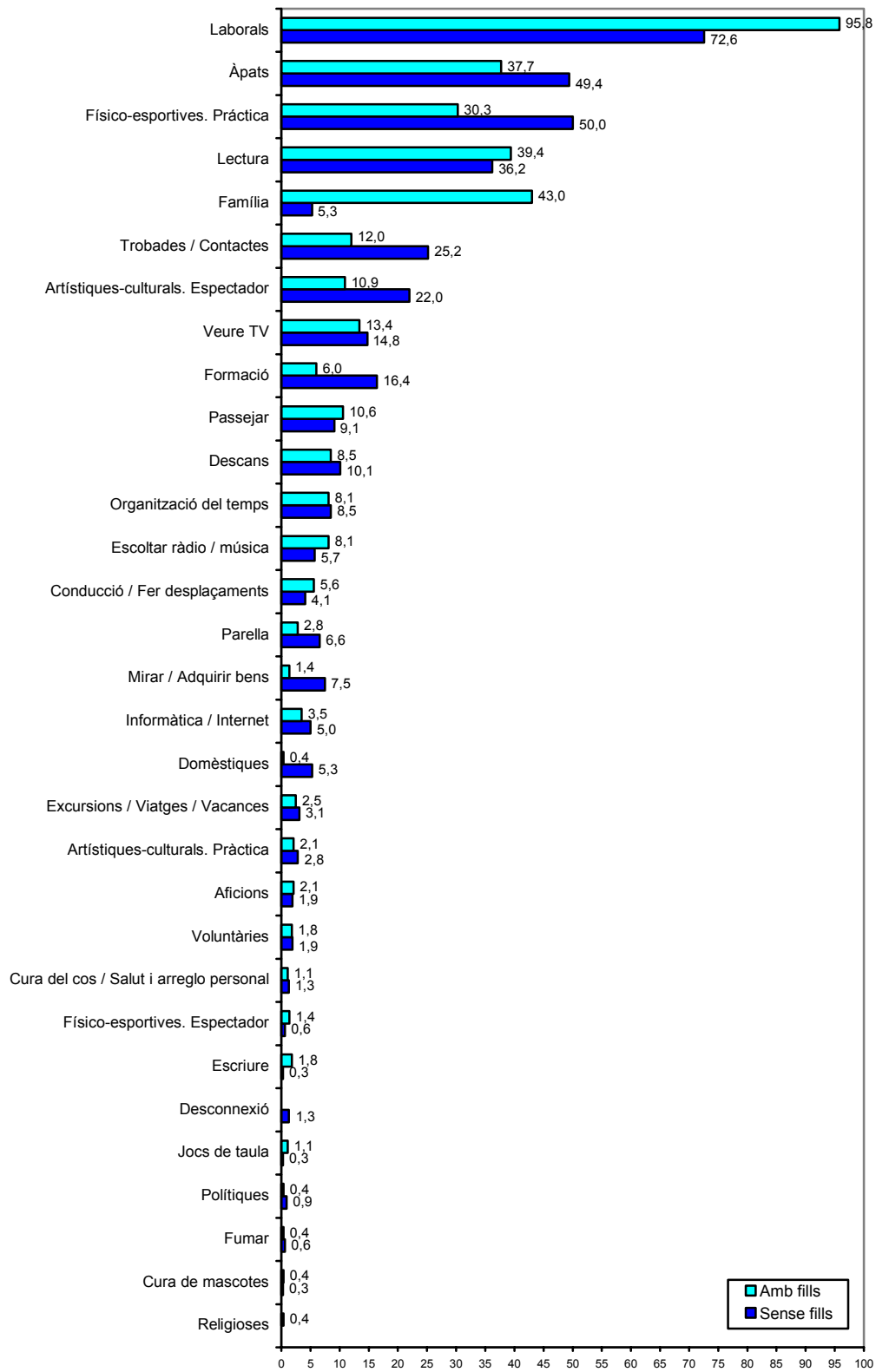

Figura 8.13. Percentatge d'advocats segons activitats agradables no realitzades i desitjades els dies laborables

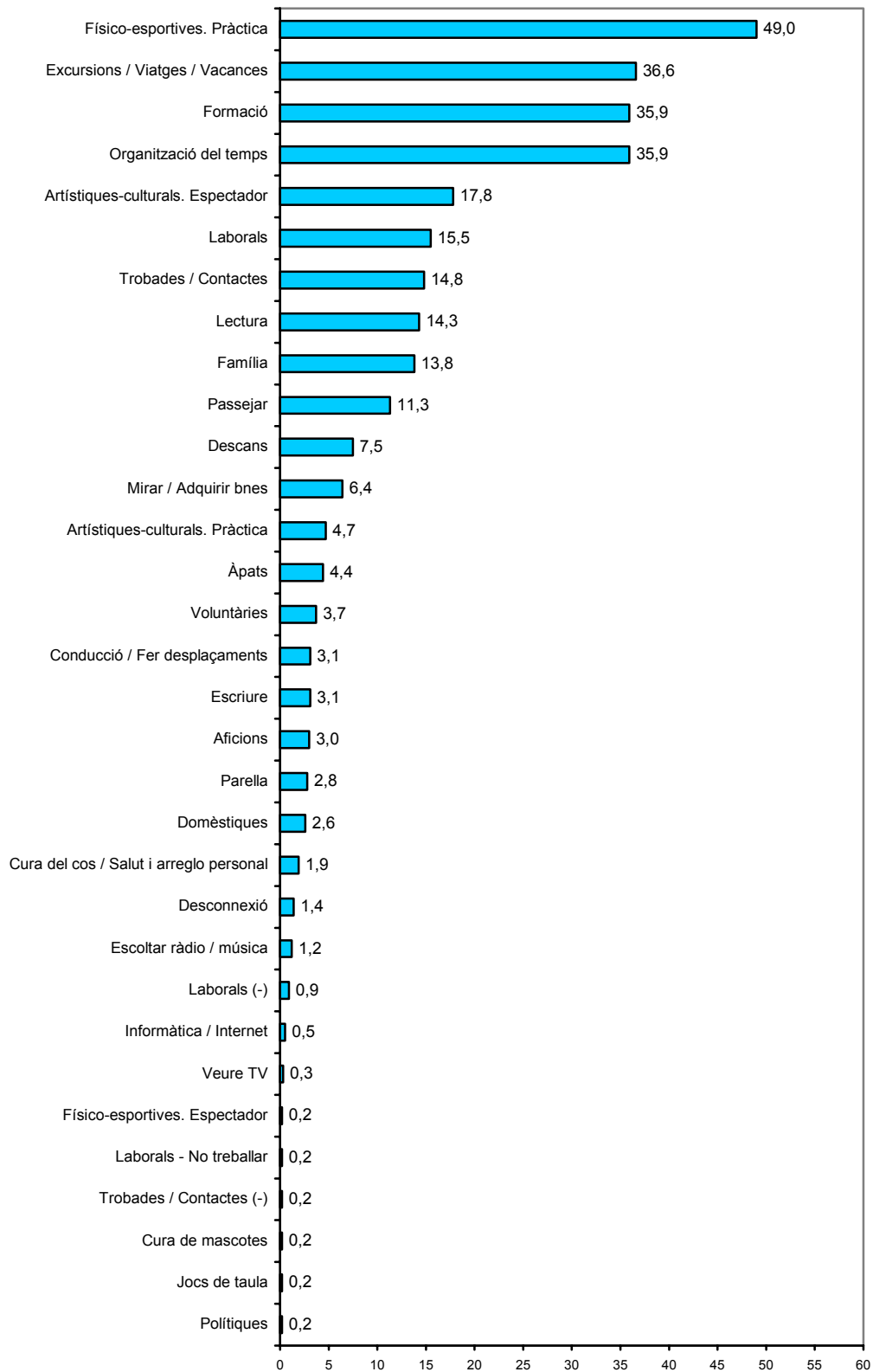

Figura 8.14. Percentatge d'advocats i advocades segons activitats agradables no realitzades i desitjades els dies laborables

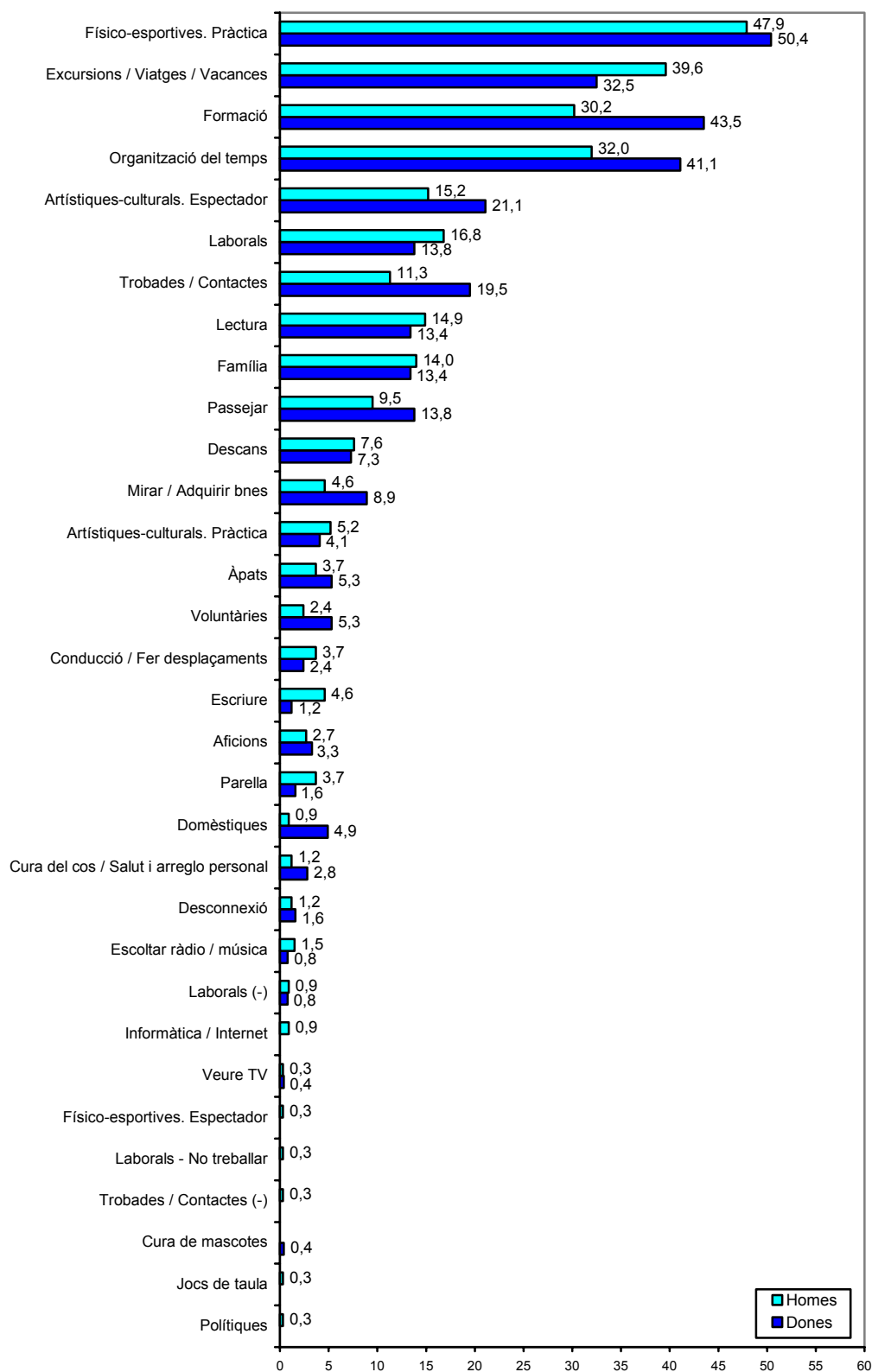

Figura 8.15. Percentatge d'advocats amb parella i sense parella i tipus d'activitats agradables i no realitzades els dies laborables

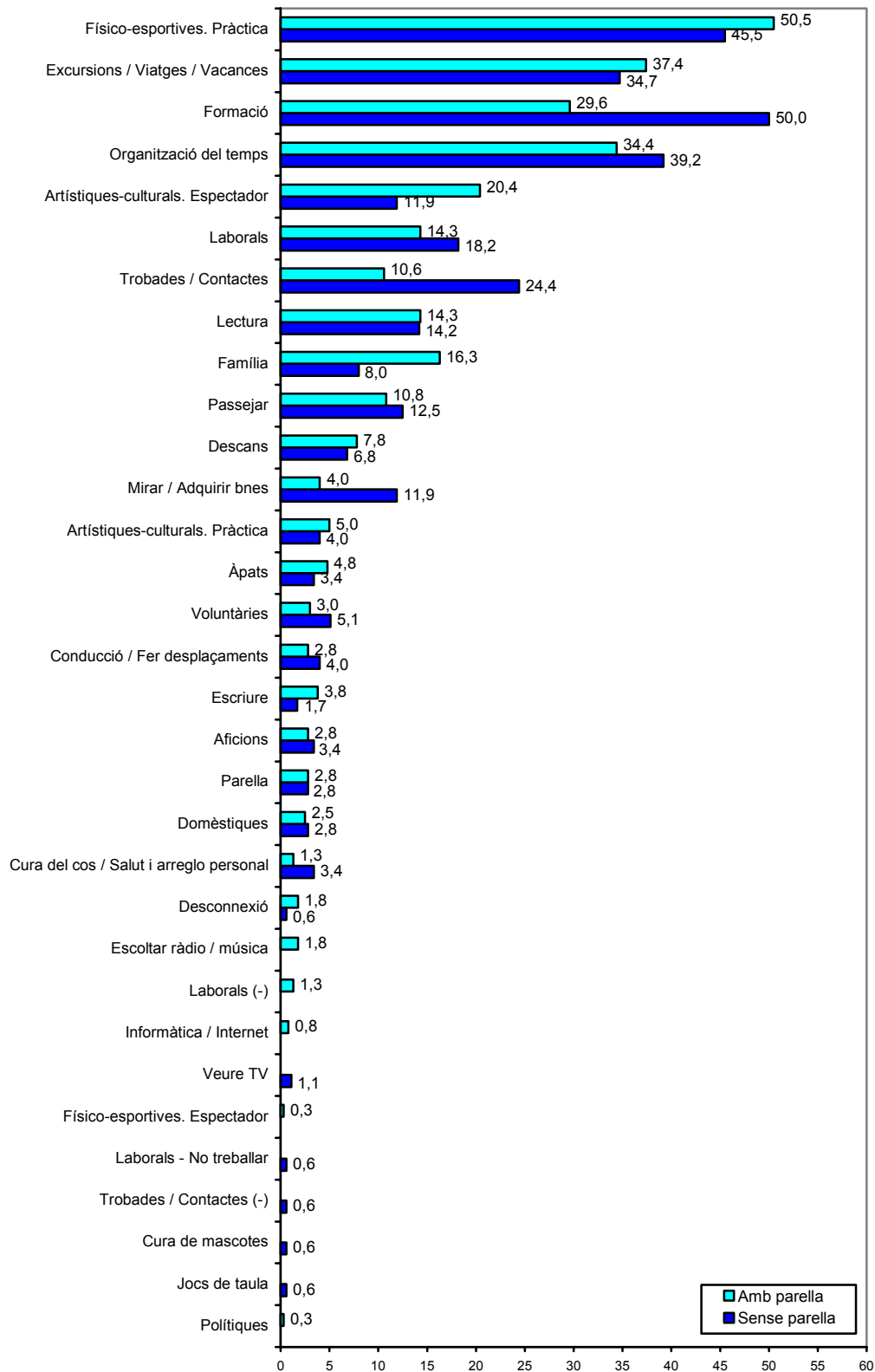
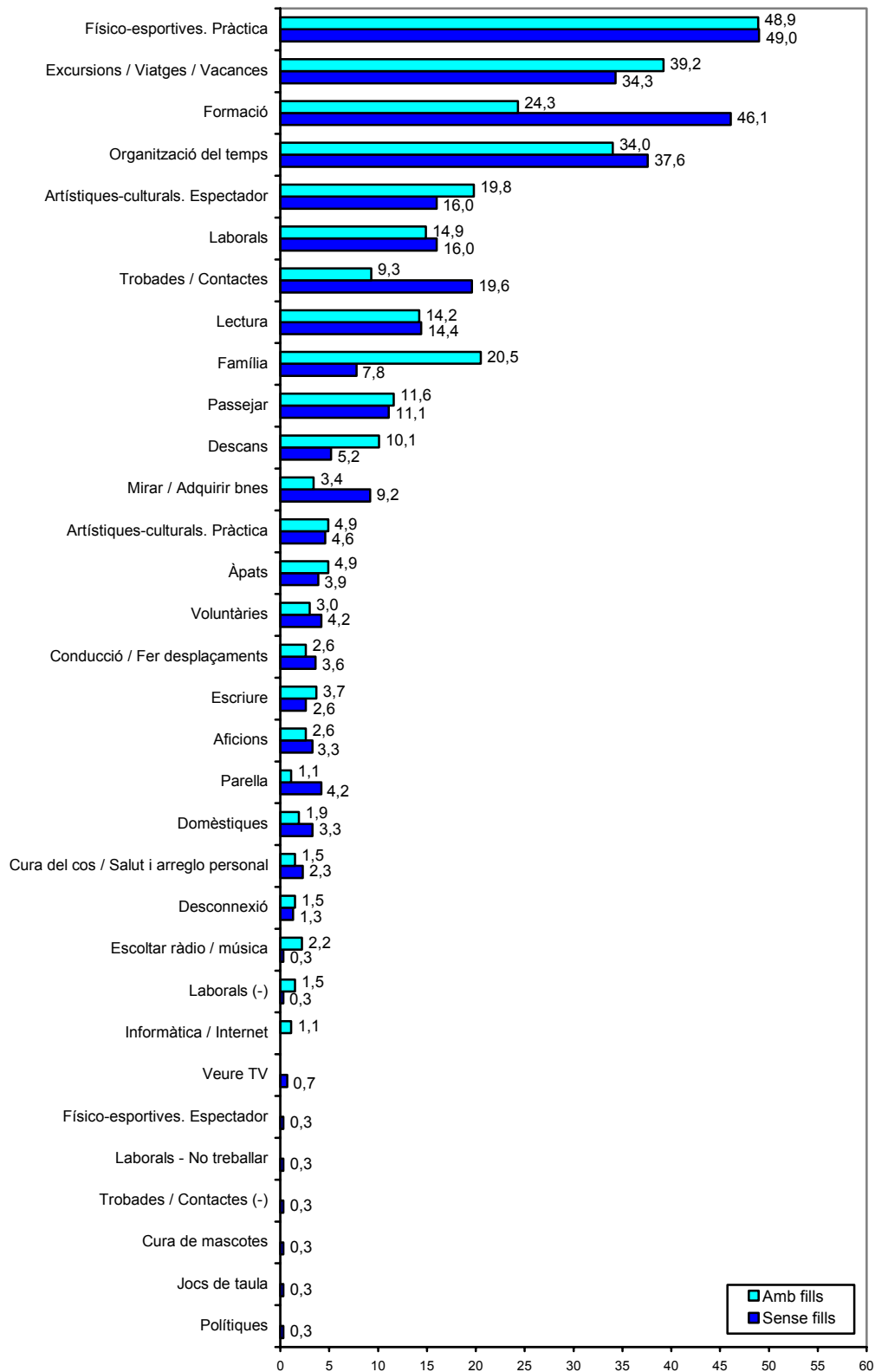

Figura 8.16. Percentatge d'advocats amb fills i sense fills i tipus d'activitats agradables i no realitzades els dies laborables

FITXA TÈCNICA

1. POBLACIÓ

La població objecte d'investigació va ser el conjunt de 13.475 col·legiats exercents inscrits a l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona (ICAB) a data del 31 de desembre de 2003.

2. MOSTRA

2.1. Selecció de la mostra

La mostra es va establir en 600 casos mínims, per tenir un error de mostreig màxim de 4% amb un nivell de confiança del 95% ($p = q = 0,5$). El disseny es va fer per una mostra aleatòria proporcional de la població abans esmentada.

Per tal d'assolir un total de resposta similar als casos mínims establerts, es va treballar amb un llistat de 3.000 professionals¹. L'extracció de la mostra es va fer per mostreig aleatori simple.

La mostra final va ser de 613 casos, tres dels qual no reuniten les condicions per ser entrevistats, és a dir: no exercien l'Advocacia, malgrat estar donats d'alta a l'ICAB com a professionals exercents. En conseqüència, la mostra de professionals exercents la van constituir 610 persones.

3. TREBALL DE CAMP

El treball de camp es va dur a terme entre els mesos de febrer a juny de 2004 i va constar de dues fases: concertació i realització d'entrevistes. Previ al treball de camp, es va fer un procés de selecció i formació de les persones encarregades de portar a la pràctica aquestes fases —procés a càrrec dels responsables de la investigació.

La *concertació d'entrevistes* la van realitzar estudiants de segon i tercer cicle de la Facultat de Psicologia de la Universitat de Barcelona (UB) i estudiants de primer cicle de l'Escola Superior de Relacions Públiques (centre adscrit a la UB). Durant

---

¹ Aquests professionals no coincidien amb els col·legiats seleccionats per a l'enquesta als responsables de despatxos d'advocats.

aquesta fase es va establir contacte amb els integrants de la mostra; un cop comprovada la condició d'exercent de la persona seleccionada, es va fixar el dia, hora i lloc de realització de l'entrevista (a elegir entre la seu de l'ICAB i el propi despatx professional). En total² es van fer 3.483 concertacions.

La realització de les entrevistes va estar a càrrec de estudiants de segon i tercer cicle de la Facultat de Psicologia de la Universitat de Barcelona (UB). De les 610 entrevistes considerades per a l'anàlisi, un 28,9% dels participants van preferir fer l'entrevista a la seu Col·legial.

4. ANÀLISI DE LES DADES

L'anàlisi de dades es va realitzar amb el programa SPSS® versió 11.1. La informació dels ítems sense opcions preestablertes de respostes es va categoritzar prèviament al seu processament amb el mencionat programa; aquesta categorització va comptar amb consultes a experts sobre els temes explorats en cadascuna de les preguntes respectives.

5. RESPONSABLES DE LA RECERCA

5.1. *Directora de la investigació*

Dra. Núria Codina Mata, professora titular de psicologia social de la Universitat de Barcelona. Membre del Grup de Recerca Consolidat en Psicologia Social, Ambiental i Organitzacional (GR2005 GR00714).

5.2. *Tècnic a l'ICAB*

José Vicente Pestana Montesinos, professor associat del Departament de Psicologia Social de la Universitat de Barcelona.

---

² Els totals de concertacions fa referència tant a la mostra de professionals com a la de despatxos.

